សុត្តន្តបិដក

៥៨

SUTTANTA PITAKA

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក
សត្តមភាគ
៥៨

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

JĀṬAKA

SATTAMABHĀGA

58

សម្ដេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្ដេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្ដេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្ដីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្ដីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាកិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

ធំម៌នធេធ

សេចក្ដីណែនាំក្នុងការអាន

១) *ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។*

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរៈ **សម្ល** *ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ* **ល** *គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ* **ម** *ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ* **សម្ល** *។*

-ពាក្យបាលីៈ **តស្ស** *គឺ* **តស្ស** *។*

២) *ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ* (**ជួន-ណាត**) *ជាគោល ។ ប៉ុន្ដែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។*

៣) *ចំពោះ* **សន្ទឹកច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** *ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។*

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សត្តមភាគ

៤៨

ព.ស.២៥០១

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សត្តមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ឯកនិបាតជាតកំ

អបណ្ណកវគ្គោ

អបណ្ណកជាតកំ

[១] អបណ្ណកំ ឋានមេកេ ទុតិយំ អាហុ តក្កិកា
ឯតទញ្ញាយ មេធាវី តំ គណ្ហេ យទបណ្ណកន្តិ[១] ។

អបណ្ណកជាតកំ បឋមំ ។

វណ្ណុបថជាតកំ[២]

[២] អកិលាសុនោ វណ្ណុបថេ[៣] ខណន្តា
ឧទង្គណេ តត្ថ បបំ អវិន្ទុំ

---

១ ម. តំ គណ្ហេយ្យ អបណ្ណកំ ។ ២. វណ្ណបថជាតកំ ។ ៣ ម. វណ្ណបថេ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សត្តមភាគ

សូមថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ឯកនិបាតជាតក

អបណ្ណកវគ្គ

អបណ្ណកជាតក

[១] (*ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា*) *បុគ្គលពួកខ្លះ ជាបណ្ឌិត រមែងប្រកាន់ហេតុដែលមិនខុស បុគ្គលពួកខ្លះ ត្រិះរិះយកឯង រមែងប្រកាន់ហេតុទី* ២ (*ហេតុខុស*) *មេធាវីបុគ្គល បានដឹងនូវហេតុដែលខុស និងហេតុដែលមិនខុសនេះហើយ គប្បីកាន់យកនូវហេតុដែលមិនខុសនោះ ។*

ចប់ អបណ្ណកជាតក ទី ១ ។

វណ្ណុបថជាតក

[២] (*ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា*) *ពួកជនមិនខ្ជិលច្រអូស កាលជីក*(*ផែនដី*) *ត្រង់ផ្លូវខ្សាច់ ឬក្នុងទីទួល បាននូវទឹកត្រង់ផ្លូវនោះ* (*យ៉ាងណា*)

ឯវំ មុនិ វីរិយពលូបបន្នោ

អភិលាសុ វិន្ទេ ហទយស្ស សន្តិន្តិ[១] ។

វណ្ណុបថជាតកំ ទុតិយំ ។

សេរិវវាណិជជាតកំ[២]

[៣] ឥធ ចេ នំ វិរាធេសិ សទ្ធម្មស្ស និយាមតំ

ចិរំ ត្វំ អនុតប្បេសិ សេរិវាយំវ វាណិជោតិ[៣] ។

សេរិវវាណិជជាតកំ តតិយំ ។

ចុល្លកសេដ្ឋិជាតកំ

[៤] អប្បកេន បិ មេធាវី ចាភតេន វិចក្ខណោ

សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានំ អណុំ អគ្គឹវ សន្ធមន្តិ[៤] ។

ចុល្លកសេដ្ឋិជាតកំ ចតុត្ថំ ។

---

១ ម. សន្តឹ ។ ២ ម. សេរិវជាតកំ ។ ៣ ម. តិ-សទ្ទោ នត្ថិ ។ ៤ ម. សន្ធមំ ។

អ្នកប្រាជ្ញ បរិបូណ៌ដោយព្យាយាមនិងកម្លាំងកាយ មិនខ្ជិលច្រអូស ក៏បាននូវសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់នៃហឫទ័យយ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ វណ្ណុបថជាតក ទី ២ ។

សេរិវវាណិជជាតក

[៣] (ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា) បើអ្នកធ្វើនូវសោតាបត្តិមគ្គ ជាគ្រឿងកំណត់នូវព្រះសទ្ធម្មនោះ ឲ្យឃ្លាតចាកសាសនានេះហើយ អ្នករមែងក្តៅក្រហាយរឿយ ៗ អស់កាលយូរ ដូចជាពាណិជឈ្មោះសេរិវៈនេះ ។

ចប់ សេរិវវាណិជជាតក ទី ៣ ។

ចុល្លកសេដ្ឋិជាតក

[៤] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) អ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ រមែងតាំងខ្លួនបាន ដោយទ្រព្យជាដើមទុន សូម្បីមានប្រមាណតិច ដូចបុគ្គលបង្កាត់ភ្លើងដ៏តូច ។

ចប់ ចុល្លកសេដ្ឋិជាតក ទី ៤ ។

ឯកនិបាតេ បឋមោ អបណ្ណកវគ្គោ

តណ្ឌុលនាឡិជាតកំ

[៥] កិមគ្ឃតី តណ្ឌុលនាឡិកា ច
ពារាណសីអន្តរពាហិរានិ
អស្សប្បញ្ចសតេតានិ ឯកា តណ្ឌុលនាឡិកាតិ(១) ។

តណ្ឌុលនាឡិជាតកំ បញ្ចមំ ។

ទេវធម្មជាតកំ

[៦] ហិរិឱត្តប្បសម្បន្នា សុក្កធម្មសមាហិតា
សន្តោ សប្បុរិសា លោកេ ទេវធម្មាតិ វុច្ចរេតិ ។

ទេវធម្មជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

កដ្ឋហារិជាតកំ

[៧] បុត្តោ ត្យាហំ មហារាជ ត្វំ មំ បោស ជនាធិប
អញ្ញេបិ ទេវោ បោសេតិ កិញ្ច ទេវោ សកំ បជន្តិ ។

កដ្ឋហារិជាតកំ(២) សត្តមំ ។

---

១ ម. កឹ អគ្ឃតិ តណ្ឌុលនាឡិកាយ អស្សានមូលាយ វទេហិ រាជា ពារាណសី សន្តរ-ពាហិរតោ អយមគ្ឃតិ តណ្ឌុនាឡិកា ។ ២ ម. កដ្ឋវាហនជាតកំ ។

តណ្ឌុលនាឡិជាតក

[៥] (*អាមាត្យពោធិសត្វ សួរថា*) *អង្ករមួយនាឡិ ថ្លៃ (ស្មើនឹង) ក្រុងពារាណសី ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ ឬ សេះ ៥០០ នេះថ្លៃត្រឹមតែអង្ករ ១ នាឡិ ទេឬ ។*

ចប់ តណ្ឌុលនាឡិជាតក ទី ៥ ។

ទេវធម្មជាតក

[៦] (*ព្រះមហិស្សាសរាជកុមារពោធិសត្វ ពោលថា*) *ពួកសប្បុរសអ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ បរិបូណ៌ដោយហិរិនិងឱត្តប្បៈ តាំងមាំហើយក្នុងធម៌ស លោកពោលថាមានទេវធម៌ ក្នុងលោក ។*

ចប់ ទេវធម្មជាតក ទី ៦ ។

កដ្ឋហារិជាតក

[៧] (*ព្រះរាជកុមារពោធិសត្វ ពោលថា*) *បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំជាបុត្ររបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពួកជន សូមព្រះអង្គចិញ្ចឹមខ្ញុំផង ព្រះសម្មតិទេពទ្រង់ចិញ្ចឹមពួកជនដទៃបាន ម្តេចព្រះសម្មតិទេពក៏មិនចិញ្ចឹមសត្វដែលជាបុត្ររបស់ព្រះអង្គផង ។*

ចប់ កដ្ឋហារិជាតក ទី ៧ ។

គាមណិជាតកំ

[៨] អបិ អតរមានានំ ផលាសាវ សមិជ្ឈតិ
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ ឯវំ ជានាហិ គាមណិតិ ។

គាមណិជាតកំ អដ្ឋមំ ។

មឃទេវជាតកំ(១)

[៩] ឧត្តមង្គរុហា មយ្ហំ ឥមេ ជាតា វយោហរា
បាតុភូតា ទេវទូតា បព្វជ្ជាសមយោ មមាតិ ។

មឃទេវជាតកំ នវមំ ។

សុខវិហារិជាតកំ

[១០] យញ្ច អញ្ញេ ន រក្ខន្តិ យោ ច អញ្ញេ ន រក្ខតិ
ស វេ រាជ សុខំ សេតិ កាមេសុ អនបេក្ខវាតិ ។

សុខវិហារិជាតកំ ទសមំ ។

អបណ្ណកវគ្គោ បឋមោ ។

---

១ ម. ទេវទូតជាតកំ ។

គាមណិជាតក

[៨] (*គាមណិកុមារ ពោលថា*) *ការប្រាថ្នានូវផល តែងសម្រេចព្រម ដល់ពួកជនអ្នកមិនរួសរាន់ អញជាអ្នកមានព្រហ្មចារ្យចាស់ក្លា ហើយ ម្នាលគាមណិ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ។*

ចប់ គាមណិជាតក ទី ៨ ។

មឃទេវជាតក

[៩] (*ព្រះរាជាពោធិសត្វទ្រង់ត្រាស់ថា*) *សក់ទាំងឡាយនេះនាំទៅនូវវ័យ* (*ស្កូវ*) *កើតដល់អញហើយ ទេវទូត កើតប្រាកដហើយ* (*នេះ*) *ជាសម័យនៃផ្នួសរបស់អញ ។*

ចប់ មឃទេវជាតក ទី ៩ ។

សុខវិហារិជាតក

[១០] (*ឥសីពោធិសត្វពោលថា*) *ពួកជនដទៃ មិនរក្សាជនណាម្យ៉ាងទៀត ជនណាមិនរក្សាពួកជនដទៃ បពិត្រព្រះរាជា ជននោះឯង មិនមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យក្នុងកាមទាំងឡាយទេ រមែងដេកជាសុខ ។*

ចប់ សុខវិហារិជាតក ទី ១០ ។

ចប់ អបណ្ណកវគ្គ ទី ១ ។

៨

ឯកនិបាតេ បឋមោ អបណ្ណកវគ្គោ

ឥស្សុទ្ធានំ

វាបណ្ណក វណ្ណុបថ សេរិវោ
សុវិចក្ខណា តណ្ឌុលជាឡិកស្សា
ហិរិ បុត្ត វុត្តកាមណិជា
យោ ច ន វក្ខតិ តេន ចស ។

ឯកនិបាត អបណ្ណកវគ្គ ទី ១

ឧទ្ទាននៃអបណ្ណកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលខ្លះប្រកាន់ហេតុមិនខុសដ៏ប្រសើរ ក្នុងអបណ្ណក-ជាតក ១ វណ្ណុបថជាតក ១ សេរិវវាណិជជាតក ១ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ក្នុងចុល្លកសេដ្ឋិជាតក ១ តណ្ឌុលនាឡិជាតក ១ បុគ្គលមានហិរិ ក្នុងទេវធម្មជាតក ១ ព្រះរាជបុត្ត ក្នុងកដ្ឋហារិជាតក ១ គាមណិជាតក ១ មឃទេវជាតក ១ ជនណាមិនរក្សាជនដទៃ ក្នុងសុខវិហារិជាតក ១ ត្រូវជា ១០ ជាតក ។

សីលវគ្គោ

លក្ខណជាតកំ

[១១] ហោតិ សីលវតំ អត្ថោ បដិសន្ថារវុត្តិនំ
លក្ខណំ បស្ស អាយន្តំ ញាតិសង្ឃបុរក្ខិតំ
អថ បស្សសិមំ កាឡំ សុវិហីនំវ ញាតិភីតិ ។

លក្ខណជាតកំ បឋមំ ។

និគ្រោធមិគជាតកំ

[១២] និគ្រោធមេវ សេវេយ្យ ន សាខំ ឧបសំវសេ
និគ្រោធស្មឹ មតំ សេយ្យោ យញ្ចេ សាខស្មិ ជីវិតន្តិ ។

និគ្រោធមិគជាតកំ ទុតិយំ ។

---

១ ម. និគ្រោធជាតកំ ។

សីលវគ្គ

លក្ខណជាតក

[១១] (ម្រឹគពោធិសត្វ ពោលថា) សេចក្ដីចម្រើនតែងមាន ដល់ពួកជនអ្នកមានសីល អ្នកប្រព្រឹត្តបដិសន្ធារៈ នាងចូរមើលម្រឹគឈ្មោះលក្ខណៈ កំពុងដើរមក ដែលពួកញាតិហែហមហើយ នាងឃើញម្រឹគឈ្មោះកាឡៈនេះ ដែលសាបសូន្យចាកពួកញាតិ (កំពុងដើរមក) ឬ ទេ ។

ចប់ លក្ខណជាតក ទី ១ ។

និគ្រោធមិគជាតក

[១២] (មេម្រឹគ ពោលថា) បុគ្គលគប្បីសេព នូវម្រឹគឈ្មោះនិគ្រោធៈតែម្យ៉ាង កុំគប្បីសេពនូវម្រឹគឈ្មោះសាខៈឡើយ ការស្លាប់ក្នុងសម្នាក់នៃម្រឹគឈ្មោះនិគ្រោធៈ ជាការប្រសើរ ការរស់នៅក្នុងសម្នាក់នៃម្រឹគឈ្មោះសាខៈ ពុំប្រសើរឡើយ ។

ចប់ និគ្រោធមិគជាតក ទី ២ ។

៧

ឯកនិបាតេ ទុតិយោ សីលវគ្គោ

កណ្ឌិនជាតកំ[១]

[១៣] ធិរត្ថុ កណ្ឌិនំ សល្លំ បុរិសំ គាឡ្ហវេធិនំ
ធិរត្ថុ តំ ជនបទំ យត្ថិត្ថី បរិណាយិកា
តេ វាបិ ធិក្កិតា សត្តា យេ ឥត្ថីនំ វសំ គតាតិ ។

កណ្ឌិនជាតកំ តតិយំ ។

វាតមិគជាតកំ

[១៤] ន កិរត្ថិ រសេហិ បាបិយោ
អាវាសេហិ វា សន្ថវេហិ វា
វាតមិគំ គេហនិស្សិតំ
វសមានេសិ រសេហិ សញ្ជយោតិ ។

វាតមិគជាតកំ ចតុត្ថំ ។

---

១ ម. កណ្ឌិជាតកំ ។

ឯកនិបាត សីលវគ្គ ទី ២

កណ្ឌិនជាតក

[១៣] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) ចូរតិះដៀលនូវបុរសអ្នកមានសរមុតចូលទៅ ដែលមានរបួសយ៉ាងខ្លាំង ស្រីជាបរិណាយិកា (អ្នកត្រួតត្រា) នៅក្នុងជនបទណា ចូរតិះដៀលនូវជនបទនោះ ម្យ៉ាងទៀត សត្វទាំងឡាយណា លុះអំណាចពួកស្រី សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏បណ្ឌិតតិះដៀលហើយ ។

ចប់ កណ្ឌិនជាតក ទី ៣ ។

វាតមិគជាតក

[១៤] (ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះឱង្ការថា ឆន្ទរាគ) ដោយអាវាសៈទាំងឡាយ ឬដោយការស្និទ្ធស្នាលទាំងឡាយ ជាសភាវៈលាមកជាងឆន្ទរាគ ដោយរសទាំងឡាយមិនមានទេ ឧយ្យានបាលឈ្មោះ សញ្ជ័យ បាននាំសត្វឈ្លូលដែលអាស្រ័យនូវព្រៃស្បាត មកកាន់អំណាច (របស់ខ្លួន)បាន ព្រោះតែរសទាំងឡាយ ។

ចប់វាតមិគជាតក ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ខរាទិយជាតកំ

[១៥] អដ្ឋក្ខុរំ ខរាទិយេ មិគំ វង្កាតិវង្កិនំ
សត្តកាលេហាតិក្កន្តំ[១] ន តំ ឱវទិតុស្សហេតិ ។

ខរាទិយជាតកំ បញ្ចមំ ។

តិបល្លត្ថមិគជាតកំ

[១៦] មិគំ តិបល្លត្ថមនេកមាយំ
អដ្ឋក្ខុរំ អឌ្ឍរត្តាបចាយឹ
ឯកេន សោតេន ឆមាស្សសន្តោ
ឆហិ កលាហាតិភោតិ ភាគិនេយ្យោតិ ។

តិបល្លត្ថមិគជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

មាលុតជាតកំ

[១៧] កាឡេ វា យទិ វា ជុណ្ហេ យទា វាយតិ មាលុតោ
វាតជានិ ហិ សីតានិ ឧភោត្ថមបរាជិតាតិ ។

មាលុតជាតកំ សត្តមំ ។

---

១ ម. សត្តហិ កាលាតិក្កន្តំ ។

ខរាទិយជាតក

[១៥] (ម្រឹគពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលនាងខរាទិយា យើងមិនអាចទូន្មានម្រឹគ មានក្រចក ៨ មានស្នែងវៀចគល់នឹងស្រួចចុងដ៏ក្រៃលែង ជាសត្វកន្លងនូវកាលនៃដំបូន្មាន ៧ នោះបានឡើយ ។

ចប់ ខរាទិយជាតក ទី ៥ ។

តិបល្លត្ថមិគជាតក

[១៦] (ម្រឹគពោធិសត្វ ពោលថា) អញបានញុំាងម្រឹគ មានដំណេក ៣ មានក្រចក ៨ ជាសត្វផឹកទឹកក្នុងពេលអធ្រាត្រ ឲ្យរៀនមាយាច្រើនហើយ ម្រឹគជាក្មួយបានដកដង្ហើមខ្ទប់នឹងផែនដី ដោយរន្ធច្រមុះម្ខាង បញ្ឆោត (ព្រានព្រៃ) ដោយកល ៦ យ៉ាង ។

ចប់ តិបល្លត្ថមិគជាតក ទី ៦ ។

មាលុតជាតក

[១៧] (ឥសីពោធិសត្វ ពោលថា) កាលណា ខ្យល់បក់ ទោះខាងរនោចក្តី ខាងខ្នើតក្តី កាលនោះ ត្រជាក់ទាំងឡាយ ក៏កើតអំពីខ្យល់ អ្នកទាំងពីរ មិនចាលចាញ់ ក្នុងប្រស្នានេះឡើយ ។

ចប់ មាលុតជាតក ទី ៧ ។

ឯកនិបាតេ ទុតិយោ សីលវគ្គោ

មតកភត្តជាតកំ

[១៨] ឯវញ្ចេ សត្តា ជានេយ្យុំ ទុក្ខាយំ ជាតិសម្ភវោ
ន បាណោ បាណិនំ ហញ្ញេ បាណឃាតី ហិ សោចតីតិ ។

មតកភត្តជាតកំ អដ្ឋមំ ។

អាយាចិតភត្តជាតកំ

[១៩] សចេ មុញ្ចេ បេច្ច មុញ្ចេ មុច្ចមានោ ហិ ពជ្ឈសិ
ន ហេវំ ធីរា មុច្ចន្តិ មុត្តិ ពាលស្ស ពន្ធនន្តិ ។

អាយាចិតភត្តជាតកំ នវមំ ។

នឡបានជាតកំ

[២០] ទិស្វា បទមនុត្តិណ្ណំ ទិស្វានោតរិតំ បទំ
នឡេន វារឹ បិវិស្សាម នេវ មំ ត្វំ វធិស្សសីតិ ។

នឡបានជាតកំ ទសមំ ។

សីលវគ្គោ ទុតិយោ ។

ឯកនិបាត សីលវគ្គ ទី ២

មតកភត្តជាតក

[១៨] (*រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា*) *បើពួកសត្វគប្បីដឹងយ៉ាងនេះ ថា ការកើតនៃជាតិនេះ រមែងនាំមកនូវទុក្ខ សត្វមិនត្រូវសម្លាប់សត្វ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ រមែងសោយសោក ។*

ចប់ មតកភត្តជាតក ទី ៨ ។

អាយាចិតភត្តជាតក

[១៩] (*រុក្ខទេវតា ពោលថា*) *បើអ្នកចង់រួច ត្រូវរួចក្នុងលោកខាងនាយ ព្រោះថា អ្នករួចឥឡូវនេះ គង់ជាប់* (*ដោយបាបកម្ម*) *អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មិនធ្លាប់រួចយ៉ាងនេះឡើយ ការរួចរបស់ជនពាល ឈ្មោះថាចំណងវិញទេ ។*

ចប់ អាយាចិតភត្តជាតក ទី ៩ ។

នឡបានជាតក

[២០] (*ស្វាពោធិសត្វ ពោលថា*) *យើងឃើញស្នាមជើងដែលមិនឡើង ឃើញតែស្នាមជើងដែលចុះ យើងផឹកទឹកដោយដើមបបុស អ្នកនឹងសម្លាប់យើងមិនបានឡើយ ។*

ចប់ នឡបានជាតក ទី ១០ ។

ចប់ សីលវគ្គ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

តស្សុទ្ទានំ

អថ លក្ខណា សាខ ជិរត្ថុ

បុន នកិរត្ថិ រសេហិ ខភជិយា

អតិកោតិ រសមាលុត ចាណា

មុច្ចេន នឡ្បអវ្ហយនេន ភវន្តិ នស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឧទ្ទាននៃសីលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីលក្ខណជាតក ១ ម្រឹគឈ្មោះសាខៈ (ក្នុងនិគ្រោធមិគ-ជាតក) ១ ចូរតិះដៀល (ក្នុងកណ្ឌិនជាតក) ១ មិនលាមកជាង រសទាំងឡាយ (ក្នុងវាតមិគជាតក) ១ ខរាទិយជាតក ១ ម្រឹគបញ្ឆោតព្រានព្រៃ (ក្នុងតិបល្លត្ថមិគជាតក) ១ មាលុតជាតក ១ បុគ្គលមិនត្រូវសម្លាប់សត្វដទៃ (ក្នុងមតកភត្តជាតក) ១ ការរួច (ក្នុងអាយាចិតភត្តជាតក) ១ នឡបានជាតក ១ ត្រូវជា ១០ ។

កុរុង្គវគ្គោ

កុរុង្គមិគជាតកំ

[២១] ញាតមេតំ កុរុង្គស្ស យំ ត្វំ សេបណ្ណិ សេយ្យសិ
អញ្ញំ សេបណ្ណឹ គច្ឆាមិ ន មេ តេ រុច្ចតេ ផលន្តិ ។

កុរុង្គមិគជាតកំ បឋមំ ។

កុក្កុរជាតកំ

[២២] យេ កុក្កុរា រាជកុលម្ហិ វឌ្ឍា
កោលេយ្យកា វណ្ណពលូបបន្នា
តេមេ ន វជ្ឈា មយមស្ម វជ្ឈា
នាយំ សឃច្ចា ទុព្វលឃាតិកាយន្តិ ។

កុក្កុរជាតកំ ទុតិយំ ។

ភោជាជានីយជាតកំ(១)

[២៣] អបិ បស្សេន សេមានោ សល្លេភិ សល្លលីកតោ
សេយ្យោវ វឡវា ភោជ្ឈោ យុញ្ជ មញ្ញេវ សារថីតិ ។

ភោជាជានីយជាតកំ តតិយំ ។

---

១ ម.គោជានិយជាតកំ ។

កុរុង្គវគ្គ

កុរុង្គមិគជាតក

[២១] (*ប្រើសពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលដើមចម្បក់ អ្នកជម្រុះផ្លែមកដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះអញជាប្រើសបានដឹងហើយ អញនឹងទៅកាន់ដើមចម្បក់ឯទៀត ផ្លែរបស់អ្នកអញមិនពេញចិត្តទេ ។*

ចប់ កុរុង្គមិគជាតក ទី ១ ។

កុក្កុរជាតក

[២២] (*សុនខពោធិសត្វ ពោលថា*) *ពួកឆ្កែណាកើតក្នុងរាជត្រកូល បរិបូណ៌ដោយសម្បុរនិងកម្លាំង ចម្រើនហើយក្នុងរាជត្រកូល ឆ្កែទាំងនោះ គេមិនសម្លាប់ទេ យើងទាំងឡាយត្រូវគេសម្លាប់ នេះមិនឈ្មោះថាសម្លាប់ដោយត្រឹមត្រូវឡើយ នេះឈ្មោះថាសម្លាប់តែឆ្កែដែលមានកម្លាំងខ្សោយ ។*

ចប់ កុក្កុរជាតក ទី ២ ។

ភោជាជានីយជាតក

[២៣] (*សេះអាជានេយ្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *សេះភោជាជានីយ សូម្បីត្រូវសរទាំងឡាយមុតហើយ ដេកផ្អៀង គង់ប្រសើរជាងសេះសាមញ្ញ នៃសារថី អ្នកចូរទឹមខ្ញុំដោយគ្រឿងក្រឹសទាំងឡាយចុះ ។*

ចប់ ភោជាជានីយជាតក ទី ៣ ។

អាជញ្ញជាតកំ

[២៨] យទា យទា យត្ថ យទា យត្ថ យត្ថ យទា យទា
អាជញ្ញោ កុរុតេ វេគំ ហាយន្តិ តត្ថ វាឡវា ។

អាជញ្ញជាតកំ ចតុត្ថំ ។

តិត្ថជាតកំ

[២៩] អញ្ញមញ្ញេហិ តិត្ថេហិ អស្សំ បាយេហិ សារថិ
អច្ចាសនស្ស បុរិសោ[១] បាយាសស្សបិ តប្បតីតិ។

តិត្ថជាតកំ បញ្ចមំ ។

មហិឡាមុខជាតកំ

[២៦] បុរាណចោរាន វចោ និសម្ម
មហិឡាមុខោ បោថយមានុចារិ
សុសញ្ញតានំ ហិ វចោ និសម្ម
គជុត្តមោ សព្វគុណេសុ អដ្ឋាតិ ។

មហិឡាមុខជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

---

១ ម. សុហិតោ ។

អាជញ្ញជាតក

[២៤] (*សេះអាជានេយ្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *សេះអាជានេយ្យ ធ្វើនូវសន្ទុះក្នុងទីណា ក្នុងកាលណាម្តង ៗ ឬក្នុងខណៈណា ក្នុងមណ្ឌលចម្បាំងណា ក្នុងកាលណាម្តង ៗ សេះសាមញ្ញទាំងឡាយតែងសាបសូន្យ ក្នុងកាលនោះ ក្នុងទីនោះ ។*

ចប់ អាជញ្ញជាតក ទី ៤ ។

តិត្ថជាតក

[២៥] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលសារថី អ្នកចូរញ៉ាំងសេះឲ្យផឹក (ទឹក) តាមកំពង់ទឹកទាំងឡាយដទៃ ៗ ចុះ ឯសេះឆ្អែតដោយបាយាស ដោយការស៊ីជ្រុលហើយ (រមែងមិនត្រូវការបរិភោគទៀតទេ) ។*

ចប់ តិត្ថជាតក ទី ៥ ។

មហិឡាមុខជាតក

[២៦] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *ដំរីដ៏ឧត្តមឈ្មោះមហិឡាមុខៈ បានស្តាប់ពាក្យរបស់ចោរទាំងឡាយមុនហើយ ក៏ប្រព្រឹត្តតាម បានបោកសម្លាប់ (ហ្មដំរី) លុះបានស្តាប់ពាក្យពួកលោកអ្នកមានខ្លួនសង្រួមល្អហើយ ក៏បានតាំងនៅក្នុងគុណគ្រប់យ៉ាង ។*

ចប់ មហិឡាមុខជាតក ទី ៦ ។

ឯកនិបាតេ តតិយោ កុរុង្គវគ្គោ

អភិណ្ហជាតកំ

[២៧] នាលំ កពលំ បទាតវេ
ន បិណ្ឌំ ន កុសេ ន ឃំសិតុំ
មញ្ញាមិ អភិណ្ហទស្សនា
នាគោ សិនេហមកាសិ កុក្កុរេតិ ។

អភិណ្ហជាតកំ សត្តមំ ។

នន្ទិវិសាលជាតកំ

[២៨] មនុញ្ញមេវ ភាសេយ្យ នាមនុញ្ញំ កុទាចនំ
មនុញ្ញំ ភាសមានស្ស គរុភារំ ឧទទ្ធរិ
ធនញ្ច នំ អលាភេសិ តេន ចត្តមនោ អហូតិ ។

នន្ទិវិសាលជាតកំ អដ្ឋមំ ។

កណ្ហជាតកំ

[២៩] យតោ យតោ គរុ ធុរំ យតោ គម្ភីរវត្តនិ
តទាស្សុ កណ្ហំ យុញ្ជន្តិ ស្វាស្សុ តំ វហតេ ធុរន្តិ ។

កណ្ហជាតកំ នវមំ ។

ឯកនិបាត កុរុង្គវគ្គ ទី ៣

អភិណ្ហជាតក

[២៧] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) (*ដំរី*) *មិនអាចកាន់យកនូវពំនូតបាយ មិនអាចកាន់យកនូវដុំបាយ មិនអាចកាន់យកនូវស្មៅទាំងឡាយ មិនអាចត្រដុស* (*សរីរៈ*) *ទេ ខ្ញុំសម្គាល់ថាដំរីបានធ្វើសេចក្ដីស្រឡាញ់ស្នេហ៍ចំពោះឆ្កែ ព្រោះការឃើញរឿយ ៗ ។*

ចប់ អភិណ្ហជាតក ទី ៧ ។

នន្ទិវិសាលជាតក

[២៨] (*ព្រះសាស្ដាទ្រង់ត្រាស់ថា*) *បុគ្គលគប្បីនិយាយពាក្យជាទីគាប់ចិត្តតែម្យ៉ាង មិនគប្បីនិយាយពាក្យមិនជាទីគាប់ចិត្តក្នុងកាលណាឡើយ កាលព្រាហ្មណ៍និយាយពាក្យជាទីគាប់ចិត្ត* (*គោនន្ទិវិសាល*) *បានទាញភារៈដ៏ធ្ងន់រួច ញុំាងព្រាហ្មណ៍នោះឲ្យបានទ្រព្យផង ជាសត្វមានចិត្តរីករាយដោយការញុំាងព្រាហ្មណ៍នោះឲ្យបានទ្រព្យនោះផង។*

ចប់ នន្ទិវិសាលជាតក ទី ៨ ។

កណ្ហជាតក

[២៩] (*ព្រះសាស្ដាទ្រង់ត្រាស់ថា*) *ធុរៈធ្ងន់ ក្នុងទីណា ៗ ផ្លូវដ៏ជ្រៅក្នុងទីណា កាលនោះឯង ពួកជននាំគ្នាទឹមគោឈ្មោះកណ្ហៈ គោឈ្មោះកណ្ហៈនោះ ក៏អូសនូវធុរៈដ៏ធ្ងន់នោះទៅបាន ។*

ចប់ កណ្ហជាតក ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

មុណិកជាតកំ

[៣០] មា មុណិកស្ស បិហយិ អាតុរន្នានិ ភុញ្ជតិ

អប្បោសុក្កោ ភុសង្ខាទ ឯតំ ទីឃាយុលក្ខណន្តិ ។

មុណិកជាតកំ ទសមំ ។

កុរុង្គវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

កុរុង្គស្ស កុក្កុរ ភោជវរោ

បុន វាឡវស្សសិរិវយនោ

មហិឡាមុខ ធាមនុញ្ញវរោ

វហាតេ ធុរ មុណិកេន ទស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

មុណិកជាតក

[៣០] (*គោពោធិសត្វឈ្មោះមហាលោហិតៈ ពោលថា*) *អ្នកកុំចូលចិត្ត* (*ភោជន*) *របស់ជ្រូកឈ្មោះមុណិកៈ* (*ព្រោះ*)*ជ្រូកមុណិកៈស៊ីភោជនក្តៅក្រហាយ អ្នកចូរមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ហើយស៊ីតែចំបើងចុះ នេះជាលក្ខណៈនៃអាយុវែង ។*

ចប់ មុណិកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កុរុង្គវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃកុរុង្គវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីកុរុង្គមិគជាតក ១ កុក្កុរជាតក ១ ភោជាជានីយជាតក ១ សេះដ៏ប្រសើរ (*ក្នុងអាជញ្ញជាតក*) *១ សេះសាមញ្ញនិងសេះដ៏ប្រសើរ* (*ក្នុងតិត្ថជាតក*) *១ មហិឡាមុខជាតក ១ អភិណ្ហជាតក ១ បុគ្គលមិនត្រូវពោលពាក្យមិនគាប់ចិត្ត* (*ក្នុងនន្ទិវិសាលជាតក*)*១ គោកណ្ហៈអូសនូវធុរៈ* (*ក្នុងកណ្ហជាតក*) *១ មុណិកជាតក ១ ត្រូវជា ១០ ។*

កុលាវកវគ្គោ

កុលាវកជាតកំ

[៣១] កុលាវកា មាតលិ សិម្ពលិស្មឹ
ឦសាមុខេន បរិវជ្ជយស្សុ
កាមំ ចជាម អសុរេសុ បាណំ
មាយិមេ ទិជា វិកុលាវា អហេសុន្តិ ។

កុលាវកជាតកំ បឋមំ ។

នច្ចជាតកំ

[៣២] រុទំ មនុញ្ញំ រុចិរា ច បិដ្ឋិ
វេឡុរិយវណ្ណូបនិភា[១]ច គីវា
ព្យាមមត្តានិ ច បេក្ខុណានិ
នច្ចេន តេ ធីតរំ នោ ទទាមីតិ ។

នច្ចជាតកំ ទុតិយំ ។

សម្មោទមានជាតកំ

[៣៣] សម្មោទមានា គច្ឆន្តិ ជាលមាទាយ បក្ខិនោ
យទា តេ វិវទិស្សន្តិ តទា ឯហិន្តិ មេ វសន្តិ ។

សម្មោទមានជាតកំ តតិយំ ។

១ ម. វេឡុរិយវណ្ណសន្និភា ។

កុលាវកវគ្គ

កុលាវកជាតក

[៣១] (ព្រះឥន្ទពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលមាតលិ ពួកកូនគ្រុឌ (ទំ) នៅដើមរកា អ្នកចូរចៀសវាង (កុំឲ្យពួកវាលំបាក) ដោយមុខចន្ទោលរថឡើយ តាមពិត យើងស៊ូលះជីវិត ចំពោះពួកអសុរវិញ កុំឲ្យតែកូនគ្រុឌទាំងនេះ មានសម្បុកខ្ទាត់ខ្ទាយ ។

ចប់ កុលាវកជាតក ទី ១ ។

នច្ចជាតក

[៣២] (ស្តេចហង្សមាស ពោលថា) សំឡេងយំ (របស់អ្នក) ក៏ពីរោះ ខ្នងក៏រុងរឿង កមានសម្បុរប្រហែលគ្នានឹងពណ៌នៃកែវពិទូរ្យ ស្លាបទាំងឡាយ ប្រមាណមួយព្យាម អញមិនឲ្យកូនស្រីដល់អ្នក ព្រោះតែការរាំឡើយ ។

ចប់ នច្ចជាតក ទី ២ ។

សម្មោទមានជាតក

[៣៣] (ព្រានសត្វស្លាប ពោលថា) ពួកបក្សីស្រុះស្រួលគ្នានាំយកលប់ទៅបាន តែបើពួកបក្សីទាំងនោះជជែកទាស់គ្នាក្នុងកាលណា ពួកបក្សីទាំងនោះ នឹងលុះអំណាចអញក្នុងកាលនោះមិនខានឡើយ។

ចប់ សម្មោទមានជាតក ទី ៣ ។

មច្ឆជាតកំ

[៣៤] ន មំ សីតំ ន មំ ឧណ្ហំ ន មំ ជាលស្មិ ពាធនំ
យញ្ច មំ មញ្ញតេ មច្ឆី អញ្ញំ សោ រតិយា គតោតិ ។

មច្ឆជាតកំ ចតុត្ថំ ។

វដ្តកជាតកំ

[៣៥] សន្តិ បក្ខា អបតនា សន្តិ បាទា អវញ្ចនា
មាតា បិតា ច និក្ខន្តា ជាតវេទ បដិក្កមាតិ ។

វដ្តកជាតកំ បញ្ចមំ ។

សកុណជាតកំ

[៣៦] យន្និស្សិតា ឯគតិរុហំ [វិហង្គមា] ស្វាយំ អគ្គឹ បមុញ្ចតិ
ទិសា ភជថ វង្កង្គា ជាតំ សរណតោ ភយន្តិ ។

សកុណជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

មច្ឆជាតក

[៣៤] (ត្រីឈ្មោល ពោលថា) ត្រជាក់មិន (បៀនបៀន) អញទេ ក្តៅក៏មិន (បៀតបៀន) អញដែរ ការបៀតបៀនអញព្រោះលបមិនមានឡើយ (អញ) ព្រួយតែត្រង់ត្រីញីសម្គាល់អញថា ត្រីឈ្មោលនោះទៅរកត្រីញីដទៃ ដោយតម្រេក ។

ចប់ មច្ឆជាតក ទី ៤ ។

វដ្តកជាតក

[៣៥] (កូនចាបពោធិសត្វ ពោលថា) ស្លាបទាំងឡាយមាន តែហើរមិនរួច ជើងទាំងឡាយមាន តែដើរមិនបាន មេនិងបា (របស់យើង) ចេញបាត់ទៅហើយ នៃភ្លើងព្រៃ អ្នកចូរថយទៅចុះ ។

ចប់ វដ្តកជាតក ទី ៥ ។

សកុណជាតក

[៣៦] (សត្វស្លាបពោធិសត្វ ពោលថា ពួកសត្វស្លាប) អាស្រ័យនឹងដើមឈើណា ដែលដុះលើផែនដី ដើមឈើនោះ ក៏បញ្ចេញភ្លើង ម្នាលអ្នកមានអវយវៈ (ក្បាលនិងក)វៀចទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរគប់ទិស (ទាំង៤) ចុះ ភ័យកើតអំពីដើមឈើជាទីពឹងហើយ ។

ចប់ សកុណជាតក ទី ៦ ។

១៧

ឯកនិបាតេ ចតុត្ថោ កុលាវកវគ្គោ

តិត្តិរជាតកំ

[៣៧] យេ វុឌ្ឍមបចាយន្តិ នរា ធម្មស្ស កោវិទា
ទិដ្ឋេ ធម្មេ ច បាសំសា សម្បរាយោ ច សុគ្គតីតិ[១] ។

តិត្តិរជាតកំ សត្តមំ ។

ពកជាតកំ

[៣៨] នាច្ចន្តំ និកតិប្បញ្ញោ និកត្យា សុខមេធតិ
អារាធេតិ និកតិប្បញ្ញោ ពកោ កក្កដកាមិវាតិ ។

ពកជាតកំ អដ្ឋមំ ។

នន្ទរជាតកំ

[៣៩] មញ្ញេ សោវណ្ណយោ រាសិ សោវណ្ណមាលា ច នន្ទកោ
យត្ថ ទាសោ អាម ជាតោ ឋិតោ ថុល្លានិ គជ្ជតីតិ ។

នន្ទជាតកំ នវមំ ។

---

១ ម. ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បាសំសា សម្បរាយេ ច សុគតី ។

តិត្តិរជាតក

[៣៧] (ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា) ពួកជនណា ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ ប្រព្រឹត្តកោតក្រែង ចំពោះបុគ្គលដែលចម្រើនហើយ ពួកជននោះ អ្នកផងគប្បីសរសើរ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង សម្បរលោក គឺសុគតិ ក៏កើត (ដល់ពួកជននោះ)ផង ។

ចប់ តិត្តិរជាតក ទី ៧ ។

ពកជាតក

[៣៨] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វពោលថា) បុគ្គលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងបញ្ឆោត រមែងមិនដល់សេចក្តីសុខ អស់កាលជានិច្ច ព្រោះបញ្ញាជាគ្រឿងបញ្ឆោតឡើយ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងបញ្ឆោត (នោះ) រមែងបាន(នូវលទ្ធផលអាក្រក់)ដូចសត្វកុក (បាននូវការដាច់ក)អំពីក្តាម ។

ចប់ ពកជាតក ទី ៨ ។

នន្ទជាតក

[៣៩] (កុដុម្ពិកពោធិសត្វ ពោលថា) យើងសម្គាល់ថា គំនរមាស និងកម្រងមាស មានក្នុងទីដែលខ្ញុំប្រុសឈ្មោះនន្ទកៈ ជាកូនរបស់ខ្ញុំស្រី ឈ្មោះអាមា ឈរពោលនូវពាក្យអាក្រក់នោះ ។

ចប់ នន្ទជាតក ទី ៩ ។

១៨

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ខទិរង្គារជាតកំ

[៤០] កាមំ បតាមិ និរយំ ឧទ្ធំបាទោ អវំសិរោ
នានរិយំ ករិស្សាមិ ហន្ទ បិណ្ឌំ បដិគ្គហាតិ ។

ខទិរង្គារជាតកំ ទសមំ ។

កុលាវកវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សិរិ មាតលិ ជីតរ បក្ខិវរោ
រតិយា កតោ មាតាបិតា ច បុន
ជគតីរុហ វុឌ្ឍ សុកញ្ញជកោ
តថា នន្ទក បិណ្ឌវរេន ទស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ខទិរង្គារជាតក

[៤០] (*សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *តាមពិត ខ្ញុំព្រះអង្គ ស៊ូមានជើងឡើងលើ មានក្បាលចុះក្រោម ហើយធ្លាក់ទៅកាន់នរក ខ្ញុំនឹងពុំធ្វើអំពើមិនប្រសើរទេ បើដូច្នោះ សូមព្រះអង្គ ទទួលនូវចង្ហាន់បិណ្ឌបាតចុះ ។*

ចប់ ខទិរង្គារជាតក ទី ១០ ។

ចប់កុលាវកវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃកុលាវកវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីមាតលី (ក្នុងកុលាវកជាតក)១ ធីតា(ក្នុងនច្ចជាតក)១ ពួកបក្សីដ៏ប្រសើរ(ក្នុងសម្មោទមានជាតក)១ ត្រីឈ្មោលទៅដោយតម្រេក(ក្នុងមច្ឆជាតក)១ មេឃា (ក្នុងវដ្ដកជាតក)១ ដើមឈើដុះលើផែនដី (ក្នុងសកុណជាតក) ១ បុគ្គលចម្រើន (ក្នុងតិត្តិរជាតក) ១ ក្ដាមឈ្លាសវៃក្នុងពកជាតក ១ នន្ទជាតក ១ ដុំបាយដ៏ប្រសើរ ក្នុងខទិរង្គារជាតក ១ ត្រូវជា ១០ ។

អត្ថកាមវគ្គោ

លោសកជាតកំ

[៤១] យោ អត្ថកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ

ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ

អជិយា ចាននមោលុត្ត មិត្តកោ វិយ សោចតីតិ ។

លោសកជាតកំ បឋមំ ។

កបោតកជាតកំ

[៤២] យោ អត្ថកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ

ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ

កាបោតកស្ស វចនំ អកត្វា

អមិត្តហត្ថត្តតោវ សេតីតិ ។

កបោតកជាតកំ ទុតិយំ ។

អត្ថកាមវគ្គ

លោសកជាតក

[៤១] (*អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលណា កាលលោកអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ទូន្មាន មិនធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ បុគ្គលនោះ រមែងសោកសៅ ដូចជាមិត្តវិន្ទុកៈប្រតោងជើងនៃមេពពែសោកសៅ ។*

ចប់ លោសកជាតក ទី ១ ។

កបោតកជាតក

[៤២] (*ព្រាបពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលណា កាលលោកអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ទូន្មាន មិនធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ បុគ្គលនោះតែងដេកសោកសៅ ដូចក្អែកតាំងនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃ នៃបុគ្គលជាសត្រូវ ព្រោះមិនធ្វើតាមពាក្យនៃសត្វព្រាប ។*

ចប់ កបោតកជាតក ទី ២ ។

វេឡុកជាតកំ

[៤៣] យោ អត្ថកាមស្ស ហិតានុកម្បិនោ
ឱវជ្ជមានោ ន ករោតិ សាសនំ
ឯវំ សោ និហតោ សេតិ វេឡុកស្ស យថា បិតាតិ ។

វេឡុកជាតកំ តតិយំ ។

មកសជាតកំ

[៤៤] សេយ្យោ អមិត្តោ មតិយា ឧបេតោ
ន ត្វេវ មិត្តោ មតិវិប្បហីនោ
មកសំ វធិស្សន្តិ ហិ ឯលមូគោ
បុត្តោ បិតុ អព្ភិទា ឧត្តមង្គន្តិ ។

មកសជាតកំ ចតុត្ថំ ។

រោហិណីជាតកំ

[៤៥] សេយ្យោ អមិត្តោ មេធាវី យញ្ចេ ពាលានុកម្បកោ
បស្ស រោហិណិកំ ជម្មឹ មាតរំ ហន្ត្វាន សោចតីតិ ។

រោហិណីជាតកំ បញ្ចមំ ។

វេឡុកជាតក

[៤៣] (ឥសីពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណា កាលលោកអ្នកប្រាជ្ញាសេចក្តីចម្រើន អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ទូន្មាន មិនធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ បុគ្គលនោះ រមែងដេកស្លាប់ ដូចឥសីជាបិតានៃពស់ឈ្មោះវេឡុកៈ ។

ចប់ វេឡុកជាតក ទី ៣ ។

មកសជាតក

[៤៤] (ឈ្មួញពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលជាសត្រូវ តែប្រកបដោយប្រាជ្ញា ប្រសើរជាង ឯបុគ្គលជាមិត្ត ដែលប្រាសចាកប្រាជ្ញា មិនប្រសើរឡើយ ដូចយ៉ាងកូនបង្កើតដែលល្ងង់ខ្លៅ គិតថាអញនឹងសម្លាប់មូស ត្រឡប់ជាបំបែកក្បាលបិតាវិញ ។

ចប់ មកសជាតក ទី ៤ ។

រោហិណីជាតក

[៤៥] (សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលជាសត្រូវ តែជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសើរជាង ឯបុគ្គលពាល ជាអ្នកទំនុកបម្រុង មិនប្រសើរឡើយ អ្នកចូរមើលទាសីឈ្មោះរោហិណី ជាស្រីអាក្រក់ សម្លាប់ម្តាយហើយសោកសៅ ។

ចប់ រោហិណីជាតក ទី ៥ ។

២១

ឯកនិបាតេ បញ្ចមោ អត្ថកាមវគ្គោ

អារាមទូសកជាតកំ

[៤៦] ន វេ អនត្ថកុសលេន អត្ថចរិយា សុខាវហា
ហាបេតិ អត្ថំ ទុម្មេធោ កបិ អារាមិកោ យថាតិ ។

អារាមទូសកជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

វារុណិទូសកជាតកំ

[៤៧] ន វេ អនត្ថកុសលេន អត្ថចរិយា សុខាវហា
ហាបេតិ អត្ថំ ទុម្មេធោ កោណ្ឌញ្ញោ វារុណឹ យថាតិ ។

វារុណិទូសកជាតកំ សត្តមំ ។

វេទព្ពជាតកំ

[៤៨] អនុបាយេន យោ អត្ថំ ឥច្ឆតិ សោ វិហញ្ញតិ
ចេតា ហនឹសុ វេទព្ពំ សព្វេ តេ ព្យសនមជ្ឈគុន្តិ ។

វេទព្ពជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឯកនិបាត អត្ថកាមវគ្គ ទី ៥

អារាមទូសកជាតក

[៤៦] (បណ្ឌិតបុរសពោធិសត្វ ពោលថា) ការប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីចម្រើន របស់អ្នកមិនឈ្លាសក្នុងហេតុចម្រើន រមែងមិននាំមកនូវសេចក្តីសុខទេ បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា តែងធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យសាបសូន្យ ដូចស្វារក្សាសួន (បានធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យវិនាស) ។

ចប់ អារាមទូសកជាតក ទី ៦ ។

វារុណិទូសកជាតក

[៤៧] (សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា) ការប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីចម្រើនរបស់អ្នកមិនឈ្លាសក្នុងហេតុចម្រើន រមែងមិននាំនូវសេចក្តីសុខទេ បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា តែងធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យសាបសូន្យ ដូចកោណ្ឌញ្ញៈបានញ៉ាំងសុរាឲ្យវិនាស ។

ចប់ វារុណិទូសកជាតក ទី ៧ ។

វេទព្ភជាតក

[៤៨] (កូនសិស្សពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណា ប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន ដោយខុសឧបាយ បុគ្គលនោះ រមែងលំបាក ដូចពួកចោរនៅក្នុងដែនចេតៈ បានសម្លាប់នូវវេទព្ភព្រាហ្មណ៍ ចោរទាំងអស់នោះក៏ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ។

ចប់ វេទព្ភជាតក ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

នក្ខត្តជាតកំ

[៤៩] នក្ខត្តំ បដិមានេន្តំ អត្ថោ ពាលំ ឧបច្ចគា
អត្ថោ អត្ថស្ស នក្ខត្តំ កឹ ករិស្សន្តិ តារកាតិ ។

នក្ខត្តជាតកំ នវមំ ។

ទុម្មេធជាតកំ

[៥០] ទុម្មេធានំ សហស្សេន យញ្ញោ មេ ឧបយាចិតោ
ឥទានិ ខោហំ យជិស្សាមិ ពហុ អធម្មិកោ ជនោតិ ។

ទុម្មេធជាតកំ ទសមំ ។

អត្ថកាមវគ្គោ បញ្ចមោ ។

បឋមបណ្ណាសកោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អថ មិត្តកមាតុ កថោតវរោ
តថា វេឡុក ផលម្ពុកោ រោហិណិ
កបិ វារុណិ ចេតចរា ច បុន
តថា តារក យញ្ញវរេន ទស ។

នក្ខត្តជាតក

[៤៩] (បណ្ឌិតបុរសពោធិសត្វ ពោលថា) ប្រយោជន៍រមែងកន្លងបង់នូវមនុស្សល្ងង់ ដែលរាប់អាននក្ខត្តឫក្ស (ព្រោះ) សេចក្តីចម្រើននៃប្រយោជន៍ ឈ្មោះថានក្ខត្តឫក្ស ឯផ្កាយទាំងឡាយនឹងធ្វើអ្វីបាន ។

ចប់ នក្ខត្តជាតក ទី ៩ ។

ទុម្មេធជាតក

[៥០] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ពោលថា) ការបូជា អញបានបួងសួងហើយ ដោយសារមនុស្សអាប់ឥតប្រាជ្ញារាប់ពាន់នាក់ ឥឡូវនេះ អញនឹងបូជា (ព្រោះ) ជនមិនប្រកបដោយធម៌ច្រើននាក់ ។

ចប់ ទុម្មេធជាតក ទី ១០ ។

ចប់ អត្ថកាមវគ្គ ទី ៥ ។

ចប់ បឋមបណ្ណាសក ។

ឧទ្ទាននៃអត្ថកាមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមិត្តវិន្ទុកៈ (ក្នុងលោសកជាតក) ១ កបោតកជាតក ១ វេឡុកជាតក ១ បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅ (ក្នុងមកសជាតក) ១ រោហិណីជាតក ១ ស្វា (ក្នុងអារាមទូសកជាតក) ១ វារុណិទូសកជាតក ១ ចោរនៅក្នុងដែនចេតៈ (ក្នុងវេទព្វជាតក) ១ ផ្កាយ(ក្នុងនក្ខត្តជាតក) ១ ការបូជា(ក្នុងទុម្មេធជាតក)១ ត្រូវជា ១០ ។

អាសីសវគ្គោ

មហាសីលវជាតកំ

[៥១] អាសីសេថេវ បុរិសោ ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ យថា ឥច្ឆឹ តថា អហុតិ ។

មហាសីលវជាតកំ បឋមំ ។

ចូឡជនកជាតកំ

[៥២] វាយមេថេវ បុរិសោ ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ ឧទកា ថលមុព្ភតន្តិ ។

ចូឡជនកជាតកំ ទុតិយំ ។

បុណ្ណបាតិជាតកំ

[៥៣] តថេវ បុណ្ណាបាតិយោ អញ្ញាយំ វត្តតេ កថា
អាការកោន[១] ជានាមិ នេវាយំ ភទ្ទិកា សុរាតិ ។

បុណ្ណបាតិជាតកំ តតិយំ ។

---

១ ម. អាការណោន ។

អាសីសវគ្គ

មហាសីលវជាតក

[៥១] (*ព្រះរាជាសីលវៈពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុរសជាបណ្ឌិត គប្បីប៉ុនប៉ងឲ្យមុតមាំ មិនគប្បីនឿយណាយឡើយ យើងឃើញខ្លួនយើងស្រាប់ហើយ យើងប្រាថ្នាយ៉ាងណា បានយ៉ាងនោះ ។*

ចប់ មហាសីលវជាតក ទី ១ ។

ចូឡជនកជាតក

[៥២] (*ព្រះបាទជនកពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុរសជាបណ្ឌិត ត្រូវតែប្រឹងប្រែង មិនត្រូវនឿយណាយឡើយ យើងឃើញខ្លួនយើងដែលឡើងអំពីទឹក កាន់គោកស្រាប់ហើយ ។*

ចប់ ចូឡជនកជាតក ទី ២ ។

បុណ្ណបាតិជាតក

[៥៣] (*សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *ភាជន៍សុរានៅពេញដដែល តែសម្ដីចេញទៅដោយឡែក យើងដឹងបាន ដោយហេតុ* (នេះ) *សុរានេះមិនមែនស្រួលទេ ។*

ចប់ បុណ្ណបាតិជាតក ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ផលជាតកំ

[៤៤] នាយំ រុក្ខោ ទុរារុហោ នបិ គាមតោ អារកា
អាការកេន ជានាមិ នាយំ សាទុផលោ ទុមោតិ ។

ផលជាតកំ ចតុត្ថំ ។

បញ្ចាវុធជាតកំ

[៤៥] យោ អលីនេន ចិត្តេន អលីនមនសោ នរោ
ភាវេតិ កុសលំ ធម្មំ យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា
បាបុណេ អនុបុព្វេន សព្វសំយោជនក្ខយន្តិ ។

បញ្ចាវុធជាតកំ បញ្ចមំ ។

កញ្ចនក្ខន្ធជាតកំ

[៤៦] យោ បហដ្ឋេន ចិត្តេន បហដ្ឋមនសោ នរោ
ភាវេតិ កុសលំ ធម្មំ យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា
បាបុណេ អនុបុព្វេន សព្វសំយោជនក្ខយន្តិ ។

កញ្ចនក្ខន្ធជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

ផលជាតក

[៥៤] (ឈ្មួញនេះពោធិសត្វ ពោលថា) ឈើនេះ មិនមែនលំបាកឡើង ទាំងមិនឋិតនៅឆ្ងាយអំពីស្រុក ខ្ញុំដឹងបានដោយហេតុ(នេះ) ឈើនេះ មិនមែនមានផ្លែស្រួលទេ ។

ចប់ ផលជាតក ទី ៤ ។

បញ្ចាវុធជាតក

[៥៥] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ថា) បុរសណា មានចិត្តមិនរួញរា ចម្រើនកុសលធម៌ ដើម្បីដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីក្សេមចាកយោគៈ ដោយចិត្តមិនរួញរា បុរសនោះ គប្បីដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង តាមលំដាប់ ។

ចប់ បញ្ចាវុធជាតក ទី ៥ ។

កញ្ចនក្ខន្ធជាតក

[៥៦] (ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) បុរសណា មានចិត្តរីករាយ ចម្រើនកុសលធម៌ ដើម្បីដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីក្សេមចាកយោគៈ ដោយចិត្តដែលរីករាយ បុរសនោះ គប្បីដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង តាមលំដាប់ ។

ចប់ កញ្ចនក្ខន្ធជាតក ទី ៦ ។

ឯកនិបាតេ ឆដ្ឋោ អាសឹសវគ្គោ

វានរិន្ទជាតកំ

[៤៧] យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា វានរិន្ទ យថា តវ
សច្ចំ ធម្មោ ធិតិ ចាគោ ទិដ្ឋំ សោ អតិវត្តតីតិ ។

វានរិន្ទជាតកំ សត្តមំ ។

តយោធម្មជាតកំ

[៤៨] យស្សេតេ ច តយោ ធម្មា វានរិន្ទ យថា តវ
ទក្ខិយំ សូរិយំ បញ្ញា ទិដ្ឋំ សោ អតិវត្តតីតិ ។

តយោធម្មជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ភេរិវាទជាតកំ

[៤៩] ធមេ ធមេ នាតិធមេ អតិធន្តំ ហិ បាបកំ
ធមន្តេន[១]សតំ លទ្ធំ អតិធន្តេន នាសិតន្តិ ។

ភេរិវាទជាតកំ នវមំ ។

---

១ ម. ធមន្តេន ហិ ។

ឯកនិបាត អាសីសវគ្គ ទី ៦

វានរិន្ទជាតក

[៥៧] (ក្រពើ ពោលថា) បពិត្រវានរិន្ទ បុគ្គលណា មានធម៌ ៤ ដូចអ្នក គឺសេចក្តីទៀងទាត់ ១ ធម៌គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ១ ព្យាយាមមិនដាច់ ១ ការលះ ១ បុគ្គលនោះ រមែងកន្លងបង់នូវសត្រូវបាន ។

ចប់ វានរិន្ទជាតក ទី ៧ ។

តយោធម្មជាតក

[៥៨] (អារក្សទឹក ពោលថា) បពិត្រវានរិន្ទ បុគ្គលណា មានធម៌ ៣ ដូចអ្នក គឺសេចក្តីសង្វាត ១ សេចក្តីក្លៀវក្លា ១ បញ្ញា ១ បុគ្គលនោះ រមែងកន្លងបង់នូវសត្រូវបាន ។

ចប់ តយោធម្មជាតក ទី ៨ ។

ភេរិវាទជាតក

[៥៩] (អ្នកវាយស្គរពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលគប្បីវាយ (ស្គរ) ចុះ ប៉ុន្តែកុំវាយឲ្យជ្រុល ព្រោះការវាយស្គរជ្រុល ជាការអាក្រក់ កហាបណៈមួយរយ ដែលបានហើយដោយការវាយស្គរ (កូនវាឪ្យ) វិនាសហើយ ដោយការវាយស្គរជ្រុល ។

ចប់ ភេរិវាទជាតក ទី ៩ ។

២៦

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សង្ខធមនជាតកំ

[៦០] ធមេ ធមេ ណាតិធមេ អតិធន្តំ ហិ បាបកំ
ធន្តេណាធិគតា ភោគា តេ តាតោ វិធមី ធមន្តិ ។

សង្ខធមនជាតកំ ទសមំ ។

អាសីសវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

តស្សុទ្ទានំ

យថា ឥច្ឆិ តថាហុ ឧកា ចលា
សុរ សាទុផលោវ អាលីនមណោ
សំបហដ្ឋមណោ ចតុរោ ច តយោ
សតលទ្ធកភោគធមេន ទស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សង្ខធមនជាតក

[៦០] (អ្នកផ្លុំស័ង្ខពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលគប្បីផ្លុំ (ស័ង្ខ)ចុះ ប៉ុន្តែកុំគប្បីផ្លុំឲ្យជ្រុល ព្រោះការផ្លុំជ្រុល ជាការអាក្រក់ ភោគៈទាំងឡាយដែលបានហើយដោយការផ្លុំ បិតាផ្លុំបំផ្លាញភោគៈទាំងនោះ ។

ចប់ សង្ខធមនជាតក ទី ១០ ។

ចប់ អាសីសវគ្គ ទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃអាសីសវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីអ្នកប្រាថ្នប្រាថ្នាយ៉ាងណា ប្រយោជន៍ក៏កើតយ៉ាងនោះ (ក្នុងមហាសីលវជាតក) ១ ការឡើងអំពីទឹកមកកាន់គោក (ក្នុងចូឡជនកជាតក) ១ សុរា(ក្នុងបុណ្ណបាតិជាតក) ១ ឈើមានផ្លែមិនស្រួល (ក្នុងផលជាតក) ១ បុរសមានចិត្តមិនរួញរា (ក្នុងបញ្ចាវុធជាតក) ១ បុរសមានចិត្តរីករាយ(ក្នុងកញ្ចនក្ខន្ធជាតក) ១ ធម៌ ៤ (ក្នុងវានរិន្ទជាតក) ១ ធម៌ ៣ (ក្នុងតយោធម្មជាតក) ១ ការបានកហាបណៈមួយរយ (ក្នុងភេរិវាទជាតក) ១ ផ្លុំស័ង្ខបានភោគៈ (ក្នុងសង្ខធមនជាតក) ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឥត្ថីវគ្គោ

អសាតមន្តជាតកំ

[៦១] អាសា លោកិត្ថិយោ នាម វេលា តាសំ ន វិជ្ជតិ
សារត្តា ច បកព្ភា ច សិខី សព្វឃសោ យថា
តា ហិត្វា បព្វជិស្សាមិ វិវេកមនុព្រូហយន្តិ ។

អសាតមន្តជាតកំ បឋមំ ។

អណ្ឌភូតជាតកំ

[៦២] យំ ព្រាហ្មណោ អវាទេសិ វីណំ សម្មុខវេឋិតោ
អណ្ឌភូតា ភតា ភរិយា តាសុ កោ ជាតុវិស្សសេតិ ។

អណ្ឌភូតជាតកំ ទុតិយំ ។

ឥត្ថីវគ្គ

អសាតមន្តជាតក

[៦១] (មាណពពោលថា) ជម្មតាពួកស្ត្រីក្នុងលោក តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នា (ចំពោះបុរសដែលមានចិត្តជាប់ចំពាក់នឹងខ្លួន) វេលា (ឬកម្រិត) របស់ស្ត្រីទាំងនោះ មិនមានឡើយ (ស្ត្រីទាំងនោះ) ត្រេកត្រអាលផង រលោភលាំផង ដូចភ្លើងដែលឆេះវត្ថុគ្រប់យ៉ាង (មិនរើសមុខ) ខ្ញុំនឹងលះបង់ស្ត្រីទាំងនោះហើយបួស ចម្រើននូវវិវេកធម៌ ។

ចប់ អសាតមន្តជាតក ទី ១ ។

អណ្ឌភូតជាតក

[៦២] (ព្រះរាជាពោធិសត្វទ្រង់ត្រាស់ថា) ព្រាហ្មណ៍ បានរុំមុខរបស់ខ្លួនហើយដេញពិណដោយហេតុណា (មិនដឹងហេតុនោះទេ) ប្រពន្ធដែលខ្លួនចិញ្ចឹមតាំងពីនៅជាអណ្ឌៈ (កូននៅក្នុងគភ៌) អ្នកណាគប្បីទុកចិត្តចំពោះប្រពន្ធទាំងនោះ ដោយដាច់ខាតបាន ។

ចប់ អណ្ឌភូតជាតក ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

តក្កជាតកំ

[៦៣] កោធនា អកតញ្ញូ ច បិសុណា ច វិភេទិកា[១]
ព្រហ្មចរិយំ ចរ ភិក្ខុ សោ សុខំ ន វិហាហិសីតិ ។

តក្កជាតកំ តតិយំ ។

ទុរាជានជាតកំ

[៦៤] មា សុនន្ទិ ឥច្ឆតិ មំ មាសុ សោចិ ន ឥច្ឆតិ
ថីនំ ភាវោ ទុរាជានោ មច្ឆស្សេវោទកេ គតន្តិ ។

ទុរាជានជាតកំ ចតុត្ថំ ។

អនភិរតិជាតកំ

[៦៥] យថា នទី ច បន្ថោ ច បានាគារំ សភា បបា
ឯវំ លោកិត្ថិយោ នាម នាសំ កុជ្ឈន្តិ បណ្ឌិតាតិ ។

អនភិរតិជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. បិសុណា មិត្តភេទិកា ។

តក្កជាតក

[៦៣] (ព្រះសាស្ដាទ្រង់ត្រាស់ថា) (ធម្មតាស្ត្រី) ច្រើនខឹង មិនដឹងឧបការៈដែលគេធ្វើដល់ខ្លួន ជាអ្នកញុះញង់ បំបែកបំបាក់មិត្ត ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈចុះ អ្នកនោះនឹងមិនវិនាសសេចក្ដីសុខ ។

ចប់ តក្កជាតក ទី ៣ ។

ទុរាជានជាតក

[៦៤] (អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកកុំត្រេកអរ (ថាស្ត្រីនេះ) ប្រាថ្នាអញ កុំសោកសៅ (ថាស្ត្រីនេះ) មិនប្រាថ្នាអញ ភាពរបស់ស្ត្រីទាំងឡាយ ដឹងបានដោយក្រ ដូចជាដំណើរទៅនៃត្រីក្នុងទឹក ។

ចប់ ទុរាជានជាតក ទី ៤ ។

អនភិរតិជាតក

[៦៥] (អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា) ទន្លេក្ដី ផ្លូវក្ដី តៀមស្រាក្ដី សាលាសម្នាក់ក្ដី អណ្ដូងទឹកក្ដី (ជារបស់សាធារណៈ) យ៉ាងណា ធម្មតាស្ត្រីទាំងឡាយ ក្នុងលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ បណ្ឌិតទាំងឡាយ មិនខឹងនឹងស្ត្រីទាំងនោះទេ ។

ចប់ អនភិរតិជាតក ទី ៥ ។

២៩

ឯកនិបាតេ សត្តមោ ឥត្ថីវគ្គោ

មុទុលក្ខណជាតកំ

[៦៦] ឯកា ឥច្ឆា បុរេ អាសិ អលទ្ធា មុទុលក្ខណំ
យតោ លទ្ធា អឡារក្ខិ ឥច្ឆា ឥច្ឆំ វិជាយថាតិ ។

មុទុលក្ខណជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

ឧច្ឆង្គជាតកំ

[៦៧] ឧច្ឆង្គេ ទេវ មេ បុត្តោ បថេ ធាវន្តិយា បតិ
តញ្ច ទេសំ ន បស្សាមិ យតោ សោទរិយមានយេតិ ។

ឧច្ឆង្គជាតកំ សត្តមំ ។

សាកេតជាតកំ

[៦៨] យស្មឹ មនោ និវិសតិ ចិត្តញ្ចាបិ បសីទតិ
អទិដ្ឋបុព្វកេ បោសេ កាមំ តស្មឹបិ វិស្សសេតិ ។

សាកេតជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឯកនិបាត ឥត្ថីវគ្គ ទី ៧

មុទុលក្ខណជាតក

[៦៦] (*ឥសីពោធិសត្វ ពោលថា*) *មុនអំពីពេលដែលមិនទាន់បាន នូវនាងមុទុលក្ខណា សេចក្តីប្រាថ្នាមានតែមួយ កាលណាអាត្មាភាពបាននាងមុទុលក្ខណា ជាស្ត្រីមានភ្នែកល្អហើយ សេចក្តីប្រាថ្នារឹតតែញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នា (ផ្សេង ៗ) ឲ្យកើតឡើងទៀត ។*

ចប់ មុទុលក្ខណជាតក ទី ៦ ។

ឧច្ឆង្គជាតក

[៦៧] (*ស្ត្រីម្នាក់ ពោលថា*) *បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ (ដូចជាអន្ទក់ដែលដក់) ក្នុងថ្នក់ (បានដោយងាយ) ស្ត្រីដែលដើរទៅតាមផ្លូវរកប្តី (បានដោយងាយ) ឯខ្ញុំព្រះអង្គមិនឃើញប្រទេស គឺផ្ទៃនៃមាតានោះ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គគួរនាំយកបងប្អូនប្រុសបង្កើតមកបាន ។*

ចប់ ឧច្ឆង្គជាតក ទី ៧ ។

សាកេតជាតក

[៦៨] (*ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា*) *ចិត្តតាំងនៅស៊ប់ ឬក៏ចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងបុគ្គលណា ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ឃើញហើយ ជនតែងស្និទ្ធស្នាល ចំពោះបុគ្គលនោះ ដោយពិត ។*

ចប់ សាកេតជាតក ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

វិសវន្តជាតកំ

[៦៩] ធិរត្ថុ តំ វិសំ វន្តំ យមហំ ជីវិតការណា
វន្តំ បច្ចាវមិស្សាមិ[១] មតំ មេ ជីវិតា វរន្តិ ។

វិសវន្តជាតកំ នវមំ ។

កុទ្ទាលជាតកំ

[៧០] ន តំ ជិតំ សាធុ ជិតំ យំ ជិតំ អវជីយតិ
តំ ខោ ជិតំ សាធុ ជិតំ យំ ជិតំ នាវជិយ្យតីតិ ។

កុទ្ទាលជាតកំ ទសមំ ។

ឥត្ថីវគ្គោ សត្តមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សិខី សព្វត្ថសោបិច វីណាវរោ
បិសុណា មិត្តភេទិកា នន្ទិ នទី
មុទុលក្ខណា សោទរិយា ច មតោ
វិស សាធុជិតេន ភវន្តិ ទស ។

១ ម.បច្ចាហរិស្សាមិ ។

វិសវន្តជាតក

[៦៩] (ពស់ពោលថា) អញនឹងស្រូបយកពិសណាវិញ ដែលអញបានខ្ជាក់ចោលហើយ ព្រោះហេតុនៃជីវិត ចូរតិះដៀលនូវពិសដែលអញខ្ជាក់ចោលហើយនោះចុះ អញស្លាប់ប្រសើរជាងរស់នៅ ។

ចប់ វិសវន្តជាតក ទី ៩ ។

កុទ្ទាលជាតក

[៧០] (កុទ្ទាលកបណ្ឌិតពោធិសត្វ ពោលថា) សេចក្តីឈ្នះណា ត្រឡប់ចាញ់វិញបាន សេចក្តីឈ្នះនោះ មិនឈ្មោះថា ឈ្នះប្រពៃទេ សេចក្តីឈ្នះណា មិនត្រឡប់ចាញ់វិញបាន សេចក្តីឈ្នះនោះ ទើបឈ្មោះថា ឈ្នះប្រពៃមែនពិត ។

ចប់ កុទ្ទាលជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ឥត្ថីវគ្គ ទី ៧ ។

ឧទ្ទាននៃឥត្ថីវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីភ្លើងឆេះវត្ថុគ្រប់យ៉ាង(ក្នុងអសាតមន្តជាតក) ១ ពិណដ៏ប្រសើរ(ក្នុងអណ្ឌភូតជាតក) ១ ស្ត្រីជាអ្នកញុះញង់និងបំបែកបំបាក់មិត្រ(ក្នុងតក្កជាតក) ១ ការត្រេកអរ(ក្នុងទុរាជានជាតក) ១ ស្ទឹង(ក្នុងអនភិរតិជាតក) ១ នាងមុទុលក្ខណា(ក្នុងមុទុលក្ខណាជាតក)១ បងប្អូន(ក្នុងឧច្ឆង្គជាតក) ១ ចិត្ត(ក្នុងសាកេតជាតក)១ ពិស(ក្នុងវិសវន្តជាតក) ១ សេចក្តីឈ្នះប្រពៃ (ក្នុងកុទ្ទាលជាតក) ១ ត្រូវជា ១០ ។

វរុណវគ្គោ

វរុណជាតកំ

[៧១] យោ បុព្វេ ករណីយានិ បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ
វរុណកដ្ឋំ ភញ្ជោវ ស បច្ឆា អនុតប្បតីតិ ។

វរុណជាតកំ បឋមំ ។

សីលវនាគជាតកំ

[៧២] អកតញ្ញុស្ស បោសស្ស និច្ចំ វិវរទស្សិនោ
សព្វញ្ចេ បឋវឹ ទជ្ជា នេវ នំ អភិរាធយេតិ ។

សីលវនាគជាតកំ ទុតិយំ ។

សច្ចង្កិរជាតកំ

[៧៣] សច្ចំ កិរេវមាហំសុ នរា ឯកច្ចិយា ឥធ
កដ្ឋំ និប្លវិតំ[១] សេយ្យោ នត្វេវេកច្ចិយោ នរោតិ ។

សច្ចង្កិរជាតកំ តតិយំ ។

១ ម. និល្លវិតំ ។

វរុណវគ្គ

វរុណជាតក

[៧១] (*អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា*) *អំពើទាំងឡាយ ដែលគេត្រូវធ្វើក្នុងកាលមុន នរៈណាប្រាថ្នាធ្វើខាងក្រោយវិញ នរៈនោះ រមែងក្តៅក្រហាយរឿយ ៗ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ដូចជាមាណព ដែលកាច់ឧសឈើថ្ងាន់ ។*

ចប់ វរុណជាតក ទី ១ ។

សីលវនាគជាតក

[៧២] (*រុក្ខទេវតា ពោលថា*) *ប្រសិនបើគេឲ្យផែនដីទាំងមូលដល់បុរសអកតញ្ញូ ជាអ្នកឃើញទោសជានិច្ច ក៏មិនគប្បីញ៉ាំងបុរសអកតញ្ញូនោះឲ្យត្រេកអរបានឡើយ ។*

ចប់ សីលវនាគជាតក ទី ២ ។

សច្ចង្កិរជាតក

[៧៣] (*តាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *បានឮថានរៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាននិយាយពិតយ៉ាងនេះថា ឧសដែលគេស្រង់ឡើងអំពីទឹក ប្រសើរជាង នរៈពួកខ្លះដែលគេស្រង់ឡើង* (*អំពីទឹក*) *មិនប្រសើរឡើយ ។*

ចប់ សច្ចង្កិរជាតក ទី ៣ ។

រុក្ខធម្មជាតកំ

[៧៤] សាធុ សម្ពហុលា ញាតី អបិ រុក្ខា អរញ្ញជា
វាតោ វហតិ ឯកដ្ឋំ ព្រហន្តម្បិ វនប្បតិន្តិ ។

រុក្ខធម្មជាតកំ ចតុត្ថំ ។

មច្ឆជាតកំ

[៧៥] អភិត្ថនយ បជ្ជុន្ន និធឹ កាកស្ស នាសយ
កាកំ សោកាយ រន្ធេហិ មញ្ច សោកា បមោចយាតិ ។

មច្ឆជាតកំ បញ្ចមំ ។

អសង្កិយជាតកំ

[៧៦] អសង្កិយោម្ហិ គាមម្ហិ អរញ្ញេ នត្ថិ មេ ភយំ
ឧជុមគ្គំ សមារុឡ្ហោ មេត្តាយ ករុណាយ ចាតិ ។

អសង្កិយជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

រុក្ខធម្មជាតក

[៧៤] (*រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា*) *មានពួកញាតិច្រើននាក់ ប្រពៃ សូម្បីពួកឈើ ដែលដុះក្នុងព្រៃច្រើនដើម ក៏ប្រពៃដែរ ឯខ្យល់ រមែងរំលំ នូវឈើជាធំក្នុងព្រៃ បរិបូណ៌ដោយមែកនិងប្រគាប ដែលតាំងនៅតែឯង ។*

ចប់ រុក្ខធម្មជាតក ទី ៤ ។

មច្ឆជាតក

[៧៥] (*ត្រីពោធិសត្វ ពោលថា*) *បពិត្រមេឃ សូមអ្នកញុំាងផ្គរឲ្យលាន់ ឡើង សូមបំផ្លាញកំណប់របស់ក្អែកឲ្យវិនាស សូមធ្វើទុក្ខក្អែកឲ្យ សោកសៅ សូមញុំាងខ្ញុំ (និងពួកញាតិខ្ញុំ) ឲ្យរួចចាកសេចក្តីសោក ។*

ចប់ មច្ឆជាតក ទី ៥ ។

អសង្កិយជាតក

[៧៦] (*តាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *យើងជាអ្នកមិនមានសេចក្តី រង្កៀស ក្នុងស្រុក យើងជាអ្នកមិនមានភ័យ ក្នុងព្រៃ បាន ឡើងកាន់ផ្លូវត្រង់ ដោយមេត្តានិងករុណាហើយ ។*

ចប់ អសង្កិយជាតក ទី ៦ ។

៣៣

ឯកនិបាតេ អដ្ឋមោ វរុណវគ្គោ

មហាសុបិនជាតកំ

[៧៧] ឧសភា រុក្ខា គាវិយោ គវា ច
អស្សោ កំសោ សិគាលី ច កុម្ភោ
បោក្ខរណី ច អបាកចន្ទនំ
លាពូនិ សីទន្តិ សិលា ប្លវន្តិ
មណ្ឌូកិយោ កណ្ហសប្បេ គិលន្តិ
កាកំ សុវណ្ណា បរិវារយន្តិ
តសា វកា ឯឡកានំ ភយា ហិ
វិប្បរិយាយោ វត្តតិ នយិធមត្ថីតិ ។

មហាសុបិនជាតកំ សត្តមំ ។

ឥល្លិសជាតកំ

[៧៨] ឧភោ ខញ្ជា ឧភោ កុណី ឧភោ វិសមចក្ខុកា
ឧភិន្នំ បិឡកា ជាតា នាហំ បស្សាមិ ឥល្លិសន្តិ ។

ឥល្លិសជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឯកនិបាត វរុណវគ្គ ទី ៨

មហាសុបិនជាតក

[៧៧] (ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់ថា មហាសុបិន ១៦ គឺ) គោឡើងកទាំងឡាយ ១ ឈើទាំងឡាយ ១ មេគោទាំងឡាយ ១ គោឈ្មោលទាំងឡាយ ១ សេះ ១ ភាជន៍ (មាស) ១ មេចចក ១ ក្អម ១ ស្រះបោក្ខរណី ១ បាយឆៅ ១ ខ្លឹមចន្ទន៍ ១ ផ្លែឃ្លោកទាំងឡាយលិច ១ ថ្មទាំង-ឡាយអណ្តែត ១ មេកង្កែបទាំងឡាយខាំពស់វែកទាំងឡាយ ១ រាជហង្សមាសទាំងឡាយចោមរោមក្អែក ១ ខ្លាដំបងទាំងឡាយ (រត់ទៅ) ព្រោះភ្ញាក់ផ្អើល ដោយសេចក្តីខ្លាចអំពីពពែទាំងឡាយ ១ បរិយាយចម្លែកប្រព្រឹត្តទៅ ន័យទាំងឡាយមានក្នុងសុបិនទាំងនេះ ។

ចប់ មហាសុបិនជាតក ទី ៧ ។

ឥល្លិសជាតក

[៧៨] (ជាងកោរកាត់ពោធិសត្វ ពោលថា) ជនទាំងពីរនាក់ខ្វក ជនទាំងពីរនាក់ក្ញែង ជនទាំងពីរនាក់មានភ្នែកស្រលៀង ពកកើត (លើក្បាល) របស់ជនទាំងពីរនាក់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនស្គាល់ (អ្នកណា) ជាឥល្លិសសេដ្ឋីទេ ។

ចប់ ឥល្លិសជាតក ទី ៨ ។

ខរស្សរជាតកំ

[៧៩] យតោ វិលុត្តា ច ហតា ច គាវោ
ទឌ្ឍានិ គេហានិ ជនោ ច នីតោ
អថាគមា បុត្តហតាយ បុត្តោ
ខរស្សរំ ឌេណ្ឌិមំ វាទយន្តោតិ ។

ខរស្សរជាតកំ នវមំ ។

ភីមសេនជាតកំ

[៨០] យន្តេ បវិកត្ថិតំ បុរេ
អថ តេ បូតិសរា សជន្តិ បច្ឆា
ឧភយំ ន សមេតិ ភីមសេន
យុទ្ធកថា ច ឥទញ្ច តេ វិហញ្ញន្តិ ។

ភីមសេនជាតកំ ទសមំ ។

វរុណវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

ខរស្សរជាតក

[៧៩] (ពាណិជពោធិសត្វ ពោលថា) កាលណា (ពួកចោរ) ប្លន់សម្លាប់គោទាំងឡាយ ដុតផ្ទះទាំងឡាយ និងនាំជនយកទៅហើយ ក្នុងកាលនោះ កូនរបស់ស្ត្រីដែលមានកូនស្លាប់ហើយ (គឺចៅហ្វាយស្រុកឥតមានសេចក្តីអៀនខ្មាស) វាយស្គរឲ្យមានសំឡេងខ្លាំង ដើរមក ។

ចប់ ខរស្សរជាតក ទី ៩ ។

ភីមសេនជាតក

[៨០] (ចូឡធនុគ្គហបណ្ឌិតពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលភីមសេន ក្នុងកាលមុន ឯងបានអួតហើយ ក្នុងកាលក្រោយ ស្រាប់តែគ្រឿងសម្ពុយសម្រាប់ហូរចេញ (អាចម៍)របស់ឯង ហូរចេញមក ហេតុទាំងពីរមិនសមគ្នា គឺការនិយាយអំពីចម្បាំងនិងការបង្អៀតបង្អល់ចិត្តរបស់ឯងនេះ ។

ចប់ ភីមសេនជាតក ទី ១០ ។

ចប់ វរុណវគ្គ ទី ៨ ។

៣៤

ឯកនិបាតេ អដ្ឋមោ វរុណវគ្គោ

តស្សុទ្ទានំ

វរុណា អកាតញ្ញូវរេ តុ សច្ចវរំ
សវេឧប្បតិជា ច អភិត្ថុនយ
ការុណាយ សិលាប្ល៉វ ឥល្ល៉ិសតោ
បុន ជិន្និម បូតិសរេឧ ឧស ។

ឯកនិបាត វរុណវគ្គ ទី ៨

ឧទ្ទាននៃវរុណវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីវរុណជាតក ១ អកតញ្ញូ(ក្នុងសីលវនាគជាតក)១ ពាក្យពិតដ៏ប្រសើរ (ក្នុងសច្ចង្កិរជាតក) ១ ឈើម្ចាស់ព្រៃ (ក្នុងរុក្ខធម្ម-ជាតក) ១ ការធ្វើផ្គរឲ្យលាន់ (ក្នុងមច្ឆជាតក) ១ ករុណា (ក្នុងអសង្កិយជាតក) ១ ថ្មអណ្តែត (ក្នុងមហាសុបិនជាតក) ១ ឥល្លិស-សេដ្ឋី (ក្នុងឥល្លិសជាតក) ១ ស្គរ (ក្នុងខរស្សរជាតក) ១ គ្រឿងសម្អុយសម្រាប់ហូរចេញ (ក្នុងភីមសេនជាតក) ១ ត្រូវជា ១០ ។

អបាយិម្ហវគ្គោ

សុរាបានជាតកំ

[៨១] អចាយិម្ហ អនច្ចិម្ហ អគាយិម្ហ រុទិម្ហ ច
វិសញ្ញិការណឹ បិត្វា ទិដ្ឋា នាហុម្ហ វានរាតិ ។

សុរាបានជាតកំ បឋមំ ។

មិត្តវិន្ទជាតកំ

[៨២] អតិក្កម្ម រមណកំ សទាមត្តញ្ច ទូភកំ[១]
ស្វាសិ បាសាណមាសីនោ យស្មា ជីវំ ន មោក្ខសីតិ ។

មិត្តវិន្ទជាតកំ ទុតិយំ ។

កាឡកណ្ណិជាតកំ

[៨៣] មិត្តោ ហវេ សត្តបទេន ហោតិ
សហាយោ បន ទ្វាទសកេន ហោតិ

១ ម. ទូសកំ ។

អបាយិម្ហវគ្គ

សុរាបានជាតក

[៨១] (*ពួកតាបស ពោលថា*) *ពួកយើងបានផឹកសុរា បានរាំ បានច្រៀង បានយំហើយ ពួកយើង មិនមែនជាពានរ ព្រោះតែផឹកសុរា ដែលធ្វើឲ្យខូចសញ្ញា ទើបឃើញ (អាក្រក់ជាល្អ)* ។

ចប់ សុរាបានជាតក ទី ១ ។

មិត្តវិន្ទជាតក

[៨២] (*ទេវរាជពោធិសត្វ ពោលថា*) *អ្នកនោះ កន្លងនូវប្រាសាទកែវផ្លេកផង ប្រាសាទប្រាក់ផង ប្រាសាទកែវមណីផង ជាអ្នកត្រូវថ្ម (គឺចក្រមានមុខមុតដូចកាំបិតកោរ) គ្របសង្កត់ហើយ អ្នកកាលរស់នៅ មិនរួចអំពីចក្រនោះទេ* ។

ចប់ មិត្តវិន្ទជាតក ទី ២ ។

កាឡកណ្ណិជាតក

[៨៣] (*មហាយសសេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលដែលជាមិត្តបាន ដោយ (ហេតុត្រឹមតែដើរជាមួយគ្នា) ប្រាំពីរជំហាន បុគ្គលជាសម្លាញ់បាន ដោយ (ហេតុត្រឹមតែដើរជាមួយគ្នា) ដប់ពីរជំហាន*

មាសឌ្ឍមាសេន ច ញាតិ ហោតិ
តតុត្តរឹ អត្តសមោបិ ហោតិ
សោហំ កថំ អត្តសុខស្ស ហេតុ
ចិរសន្ថុតំ[១] កាលកណ្ណឹ ជហេយ្យន្តិ ។

កាលកណ្ណិជាតកំ តតិយំ ។

អត្ថស្ស ទ្វារជាតកំ

[៨៤] អារោគ្យមិច្ឆេ បរមញ្ច លាភំ
សីលញ្ច ពុទ្ធានុមតំ សុតញ្ច
ធម្មានុវត្តី ច អលីនតា ច[២]
អត្ថស្ស ទ្វារា បមុខា ឆឡេតេតិ ។

អត្ថស្ស ទ្វារជាតកំ ចតុត្ថំ ។

កិម្បក្កជាតកំ

[៨៥] អាយតឹ ទោសំ នាញ្ញាយ យោ កាមេ បដិសេវតិ
វិបាកន្តេ ហនន្តិ នំ កិម្បក្កមិវ ភក្ខិតន្តិ។

កិម្បក្កជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. ចិរសន្ថវិ ។ ២ ម. ធម្មានុវត្តិញ្ច អលីនតញ្ច ។

បុគ្គលដែលជាញាតិបាន ដោយ (ការនៅជាមួយគ្នា) មួយខែឬកន្លះខែ បុគ្គលដែលទុកស្មើនឹងខ្លួន ព្រោះនៅលើសអំពីកាលនោះទៅទៀត ខ្ញុំនោះនឹងលះបង់នូវសម្លាញ់ឈ្មោះកាឡកណ្ណិ ដែលធ្លាប់សិទ្ធស្នាលអស់កាលយូរ ព្រោះហេតុនៃសេចក្តីសុខរបស់ខ្លួនដូចម្តេចបាន ។

ចប់ កាឡកណ្ណិជាតក ទី ៣ ។

អត្ថស្ស ទ្វារជាតក

[៨៤] (សេដ្ឋីពោធិសត្វជាបិតា ពោលថា) បុគ្គលគប្បីប្រាថ្នាលាភដ៏ឧត្តម គឺការមិនមានរោគ ១ សីល(គឺមារយាទ) ១ ការយល់ឃើញតាមបណ្ឌិតអ្នកដឹង ១ ការឧស្សាហ៍ស្តាប់ ១ ការអនុវត្តនូវសុចរិតធម៌ ១ ការមិនរួញរានៃចិត្ត ១ ធម៌ទាំង ៦ នេះ ជាទ្វារ ទាំងជាប្រធាននៃសេចក្តីចម្រើន ។

ចប់ អត្ថស្ស ទ្វារជាតក ទី ៤ ។

កិម្បក្កជាតក

[៨៥] (ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា) បុគ្គលណា មិនយល់ទោសក្នុងអនាគតហើយសេពកាមទាំងឡាយ (កាមទាំងនោះ) តែងសម្លាប់បុគ្គលនោះ ក្នុងទីបំផុតនៃផល ដូចបុគ្គលស៊ីផ្លែឈើកិម្បក្កៈ (ឈើពុល) ។

ចប់ កិម្បក្កជាតក ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សីលវីមំសនជាតកំ

[៨៦] សីលំ កិរេវ កល្យាណំ សីលំ លោកេ អនុត្តរំ
បស្ស ឃោរវិសោ នាគោ សីលវាតិ ន ហញ្ញតីតិ ។

សីលវីមំសនជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

មង្គលជាតកំ

[៨៧] យស្ស មង្គលា សមូហតា[១]
ឧប្បាតា សុបិនា ច លក្ខណា ច
សោ មង្គលទោសវីតិវត្តោ
យុគយោគាធិគតោ ន ជាតុមេតីតិ ។

មង្គលជាតកំ សត្តមំ ។

១ ម. សមូហតាសេ ។

សីលវីមំសនជាតក

[៨៦] (ព្រាហ្មណ៍បុរោហិតពោធិសត្វ ពោលថា) បានឮថា សីលជាគុណ-ជាតល្អ សីលជាគុណជាតដ៏លើសលុប ក្នុងលោក សូមព្រះអង្គទតចុះ ពស់មានពិសដ៏ពន្លឹក មិនបៀតបៀនគេ ឈ្មោះថាជាសត្វមានសីល ។

ចប់ សីលវីមំសនជាតក ទី ៦ ។

មង្គលជាតក

[៨៧] (ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា) មង្គលទាំងឡាយក្តី ឧត្បាតទាំង-ឡាយក្តី សុបិនទាំងឡាយក្តី លក្ខណៈទាំងឡាយក្តី ដែលបុគ្គលណាបានផ្តាច់បង់ហើយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា អ្នកកន្លងផុតនូវទោសនៃមង្គល (ភ្ញាក់ផ្អើល) ជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវយុគក្កិលេស[១] និងយោគក្កិលេស[២] រមែងមិនមកកើតទៀត ។

ចប់ មង្គលជាតក ទី ៧ ។

---

១ យុគក្កិលេសនេះ បានដល់កិលេសទាំងឡាយ គឺ កោធៈ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បឡាសៈ ជាដើម ។ ២ យោគក្កិលេសនេះ បានដល់យោគៈ ៤ យ៉ាងគឺ កាមយោគៈ ១ ភវយោគៈ ១ ទិដ្ឋិយោគៈ ១ អវិជ្ជាយោគៈ ១ ។ អដ្ឋកថា ។

ឯកនិបាតេ នវមោ អបាយិម្ហវគ្គោ

សារម្ភជាតកំ

[៨៨] កល្យាណិមេវ មុញ្ចេយ្យ ន ហិ មុញ្ចេយ្យ ចាបិកំ
មោក្ខោ កល្យាណិយា សាធុ មុត្វា តប្បតិ ចាបិកន្តិ ។

សារម្ភជាតកំ អដ្ឋមំ ។

កុហកជាតកំ

[៨៩] វាចាវ កិរ តេ អាសិ សណ្ហា សខិលភាណិនោ
តិណមត្តេ អសជ្ជិត្ថោ នោ ច និក្ខសតំ ហរន្តិ ។

កុហកជាតកំ នវមំ ។

អកតញ្ញូជាតកំ

[៩០] យោ បុព្វេ កតកល្យាណោ កតត្ថោ នាវពុជ្ឈតិ
បច្ឆា កិច្ចេ សមុប្បន្នេ កត្តារំ នាធិគច្ឆតីតិ ។

អកតញ្ញូជាតកំ ទសមំ ។

អបាយិម្ហវគ្គោ នវមោ ។

ឯកនិបាត អបាយិម្ហវគ្គ ទី ៩

សារម្ភជាតក

[៨៨] (ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា) បុគ្គលគប្បីបញ្ចេញវាចាល្អតែម្យ៉ាង មិនគប្បីបញ្ចេញវាចាអាក្រក់ឡើយ ការបញ្ចេញវាចាល្អ ជាការប្រពៃ ព្រោះបុគ្គលបញ្ចេញវាចាអាក្រក់ រមែងក្តៅក្រហាយ ។

ចប់ សារម្ភជាតក ទី ៨ ។

កុហកជាតក

[៨៩] (ឈ្មួញពោធិសត្វ ពោលថា) បានឮថា វាចារបស់អ្នកដែលពោលទន់ភ្លន់ ជាវាចាពីរោះ អ្នកបានជាប់ក្នុងវត្ថុត្រឹមតែស្មៅ ត្រង់នាំថ្លោរមាស ១០០ យកទៅ មិនជាប់សោះ ។

ចប់ កុហកជាតក ទី ៩ ។

អកតញ្ញូជាតក

[៩០] (សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណា មិនដឹង នូវអំពើល្អដែលគេធ្វើហើយ នូវប្រយោជន៍ដែលគេធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុនទេ បុគ្គលនោះ កាលបើកិច្ចកើតព្រមហើយ ក្នុងកាលខាងក្រោយ រមែងមិនបាននូវបុគ្គលអ្នកធ្វើ (ឧបការគុណមុននោះជាគ្នា) ឡើយ ។

ចប់ អកតញ្ញូជាតក ទី ១០ ។

ចប់ អបាយិម្ហវគ្គ ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

តស្សុទ្ទានំ

អចាយិម្ហ ច ទុភកា សត្តុបជំ
ឆឡទ្វយ ច អាយតិដា ច បុង
អហិសីលវ មង្គលិ ចាបិកាស្សា
សតំនិក្ខ កាតត្តវេង ងស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឧទ្ទាននៃអបាយិម្ហវគ្គនោះគឺ

យើងបានផឹកសុរា (ក្នុងសុរាបានជាតក) ១ ប្រាសាទកែវមណី (ក្នុងមិត្តវិន្ទជាតក) ១ ៧ ជំហាន (ក្នុងកាឡកណ្ណិជាតក) ១ ធម៌ ៦ (ក្នុងអត្ថស្សទ្វារជាតក) ១ ទោសក្នុងអនាគត (ក្នុងកិម្បក្កជាតក)១ ពស់មានសីល (ក្នុងសីលវីមំសជាតក) ១ ការប្រកាន់មង្គល (ក្នុងមង្គលជាតក) ១ វាចាលាមក (ក្នុងសារម្ភជាតក) ១ ឆ្អោរមាស ១០០ (ក្នុងកុហកជាតក) ១ ប្រយោជន៍ដែលគេធ្វើតបវិញ (ក្នុងអកតញ្ញូ-ជាតក) ១ ត្រូវជា ១០ ។

លិត្តវគ្គោ

លិត្តជាតកំ

[៩១] លិត្តំ បរមេន តេជសា
គិលមក្ខំ បុរិសោ ន ពុជ្ឈតិ
គិល រេ គិល បាបធុត្តក
បច្ឆា តេ កដុកំ ភវិស្សតីតិ ។

លិត្តជាតកំ បឋមំ ។

មហាសារជាតកំ

[៩២] ឧក្កដ្ឋេ សូរមិច្ឆន្តិ មន្តីសុ អកុតូហលំ
បិយញ្ច អន្នបានម្ហិ អត្ថេ ជាតេ ច បណ្ឌិតន្តិ ។

មហាសារជាតកំ ទុតិយំ ។

លិត្តវគ្គ

លិត្តជាតក

[៩១] (*អ្នកលេងស្កាពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុរសកាលលេបនូវកូនស្កា ប្រឡាក់ដោយថ្នាំពិស មានតេជះដ៏ខ្លាំង ក៏មិនដឹងខ្លួន ម្នាលអ្នកចង្រៃ អ្នកចូរលេបទៅ នែអ្នកលេងអាក្រក់ អ្នកចូរលេបទៅ ពិសដ៏ផ្សាក្តៅ នឹងមានដល់អ្នក ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។*

ចប់ លិត្តជាតក ទី ១ ។

មហាសារជាតក

[៩២] (*ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់ថា*) *ក្នុងកាលសង្គ្រាម កើតឡើង ពួកជនរមែងប្រាថ្នានូវបុរសអ្នកក្លៀវក្លា ក្នុងពួកអ្នកប្រឹក្សាការ គេប្រាថ្នានូវបុរសអ្នកមានវាចាមិនរោយរាយ ក្នុងកាលមានបាយទឹកឆ្ងាញ់ គេប្រាថ្នានូវបុរសជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងកាលអាថ៌* (កំបាំង) *កើតឡើង គេប្រាថ្នានូវបណ្ឌិត ។*

ចប់ មហាសារជាតក ទី ២ ។

វិស្សាសភោជនជាតកំ

[៩៣] ន វិស្សសេ អវិស្សត្ថេ វិស្សត្ថេបិ ន វិស្សសេ
វិស្សាសា ភយមន្វេតិ សីហំវ មិគមាតុកាតិ ។

វិស្សាសភោជនជាតកំ តតិយំ ។

លោមហំសជាតកំ

[៩៤] សោតត្តោ សោសីតោ គតោ[១] ឯកោ ភឹសនកេ វនេ
នគ្គោ ន ចគ្គិមាសីនោ ឯសនា បសុតោ មុនីតិ ។

លោមហំសជាតកំ ចតុត្ថំ ។

មហាសុទស្សនជាតកំ

[៩៥] អនិច្ចា វត សង្ខារា ឧប្បាទវយធម្មិនោ
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ តេសំ វូបសមោ សុខោតិ ។

មហាសុទស្សនជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. សោសិន្នោ ចេវ ។

វិស្សាសភោជនជាតក

[៩៣] (*សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលមិនគប្បីស្និទ្ធស្នាលក្នុងបុគ្គលដែលមិនធ្លាប់ស្និទ្ធស្នាល មិនគប្បីស្និទ្ធស្នាលក្នុងបុគ្គល សូម្បីធ្លាប់ស្និទ្ធស្នាលហើយ ភ័យរមែងទៅតាមបុគ្គលនោះ ព្រោះសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ដូចជាភ័យដែលជាប់តាមនូវសត្វសីហៈព្រោះមេម្រឹគ ។*

ចប់ វិស្សាសភោជនជាតក ទី ៣ ។

លោមហំសជាតក

[៩៤] (*អាជីវកពោធិសត្វ ពោលថា*) *អាត្មាអញ ក្តៅណាស់ហើយ ត្រជាក់ណាស់ហើយ នៅតែម្នាក់ឯង ក្នុងព្រៃគួរខ្លាច ជាមនុស្សអាក្រាត ទាំងមិនអាំងភ្លើង ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងការស្វែងរក (នូវព្រហ្មចរិយធម៌) ប្រតិបត្តិ ដើម្បីមោនៈ ។*

ចប់ លោមហំសជាតក ទី ៤ ។

មហាសុទស្សនជាតក

[៩៥] (*ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា*) *សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀងទេ មានការកើតឡើងនិងសូន្យទៅជាធម្មតា(ព្រោះ) កើតឡើងហើយតែងរលត់ទៅវិញ ការរម្ងាប់សង្ខារទាំងនោះបាន ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។*

ចប់ មហាសុទស្សនជាតក ទី ៥ ។

ឯកនិបាតេ ទសមោ លិត្តវគ្គោ

តេលបត្តជាតកំ

[៩៦] សមតិត្តិកំ អនវសេកំ
តេលបត្តំ យថា បរិហរេយ្យ
ឯវំ សចិត្តមនុរក្ខេ (សតិយា)
បត្ថយានោ ទិសំ អគតបុព្វន្តិ ។

តេលបត្តជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

នាមសិទ្ធិជាតកំ

[៩៧] ជីវកញ្ច មតំ ទិស្វា ធនបាលិញ្ច ទុគ្គតំ
បន្ថកញ្ច វនេ មូឡ្ហំ បាបកោ បុនរាគតោតិ ។

នាមសិទ្ធិជាតកំ សត្តមំ ។

កូដវាណិជជាតកំ

[៩៨] សាធុ ខោ បណ្ឌិតោ នាម ន ត្វេវ អតិបណ្ឌិតោ
អតិបណ្ឌិតេន បុត្តេន មនម្ហិ ឧបកុដ្ឋិតោតិ[១] ។

កូដវាណិជជាតកំ អដ្ឋមំ ។

---

១ ម. ធនម្ហិ ឧបកូដិតោ ។

ឯកនិបាត លិត្តវគ្គ ទី ១០

តេលបត្តជាតក

[៩៦] (ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា) បុគ្គលគប្បីនាំទៅនូវភាជន៍ប្រេង ដែលពេញត្រឹមកណ្តាប់មាត់ មិនឲ្យស្រក់ទៅបាន យ៉ាងណាមិញ (ព្រះយោគាវចរ) កាលប្រាថ្នានូវទិសដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទៅ គឺព្រះនិព្វាន គប្បីរក្សានូវចិត្តរបស់ខ្លួន (ដោយសតិ) យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ តេលបត្តជាតក ទី ៦ ។

នាមសិទ្ធិជាតក

[៩៧] (អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា) មាណពឈ្មោះបាបកៈ បានឃើញបុរសរស់ហើយស្លាប់ផង ឃើញទាសីឈ្មោះនាងរក្សាទ្រព្យហើយខ្សត់ទ្រព្យផង ឃើញបុរសអ្នកដើរផ្លូវហើយវង្វេង ក្នុងព្រៃផង មកវិញហើយ ។

ចប់ នាមសិទ្ធិជាតក ទី ៧ ។

កូដវាណិជជាតក

[៩៨] (បិតារបស់អតិបណ្ឌិតពាណិជ ពោលថា) បុគ្គលដែលឈ្មោះថាបណ្ឌិត ជាអ្នកប្រពៃពិត ឯបុគ្គលឈ្មោះថាអតិបណ្ឌិត មិនប្រពៃទេ អាត្មាអញត្រូវភ្លើងពោល ព្រោះតែកូនឈ្មោះអតិបណ្ឌិត ។

ចប់ កូដវាណិជជាតក ទី ៨ ។

បរោសហស្សជាតកំ

[៩៩] បរោសហស្សម្បិ សមាគតានំ
កន្ទេយ្យុ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា
ឯកោវ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ
យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថន្តិ ។

បរោសហស្សជាតកំ នវមំ ។

អសាតរូបជាតកំ

[១០០] អសាតំ សាតរូបេន បិយរូបេន អប្បិយំ
ទុក្ខំ សុខស្ស រូបេន បមត្តមតិវត្តតីតិ ។

អសាតរូបជាតកំ ទសមំ ។

លិត្តវគ្គោ ទសមោ ។

មជ្ឈិមបណ្ណាសកោ ។

បរោសហស្សជាតក

[៩៩] (*មហាព្រហ្មពោធិសត្វ ពោលថា*) *ជនទាំងឡាយមកប្រជុំគ្នាហើយ សូម្បីជាងពាន់នាក់ ជនទាំងនោះឥតប្រាជ្ញា គប្បីកន្ទក់កន្ទេញ អស់ ១០០ ឆ្នាំ បុរសណា ប្រកបដោយប្រាជ្ញា បានដឹងច្បាស់នូវអត្ថនៃភាសិត បុរសនោះនៅតែម្នាក់ឯង ប្រសើរជាង ។*

ចប់ បរោសហស្សជាតក ទី ៩ ។

អសាតរូបជាតក

[១០០] (*ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា*) *របស់មិនឆ្ងាញ់ រមែងគ្របសង្កត់ នូវបុគ្គលប្រមាទ ដោយសភាពនៃរបស់ឆ្ងាញ់ របស់មិនគួរស្រឡាញ់ រមែងគ្របសង្កត់ នូវបុគ្គលប្រមាទ ដោយសភាពនៃរបស់គួរស្រឡាញ់ សេចក្តីទុក្ខ រមែងគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលប្រមាទ ដោយសភាពនៃសេចក្តីសុខ ។*

ចប់ អសាតរូបជាតក ទី ១០ ។

ចប់ លិត្តវគ្គ ទី ១០ ។

ចប់ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ ។

៤៩

ឯកនិបាតេ ទសមោ លិត្តវគ្គោ

តស្សុទ្ទានំ

គិលមក្ខ កុតូហល មាតុកស្សា
មុនិណា ច អនិច្ចត បត្ថវរំ
ទនចាលិវរោ អតិបណ្ឌិតកោ
សបរោសហស្ស អសាត ទស ។

ឯកនិបាត លិត្តវគ្គ ទី ១០

ឧទ្ទាននៃលិត្តវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការលេបកូនស្កា(ក្នុងលិត្តជាតក) ១ បុរសមានវាចាមិនពោយរោយ (ក្នុងមហាសារជាតក) ១ មេម្រឹគ (ក្នុងវិស្សាសភោជនជាតក) ១ ប្រតិបត្តិដើម្បីមោនៈ(ក្នុងលោមហំសជាតក) ១ សង្ខារមិនទៀង(ក្នុងមហាសុទស្សនជាតក)១ ភាជន៍ប្រេង(ក្នុងតេលបត្តជាតក) ១ ទាសីឈ្មោះនាងរក្សាទ្រព្យ ក្នុងនាមសិទ្ធិជាតក) ១ អតិបណ្ឌិតពាណិជ (ក្នុងកូដវាណិជជាតក) ១ ជនជាងពាន់នាក់ (ក្នុងបរោសហស្សជាតក) ១ របស់មិនឆ្ងាញ់ (ក្នុងអសាតរូបជាតក)១ ត្រូវជា ១០ ។

បរោសតវគ្គោ

បរោសតជាតកំ

[១០១] បរោសតំ វេបិ[១] សមាគតានំ
ឈាយេយ្យុ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា
ឯកោវ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ
យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថំ ។

បរោសតជាតកំ បឋមំ ។

បណ្ណិកជាតកំ

[១០២] យោ ទុក្ខផុដ្ឋាយ ភវេយ្យ តាណំ
សោ មេ បិតា ទុត្ថិ វនេ ករោតិ
សា កស្ស កន្ទាមិ វនស្ស មជ្ឈេ
យោ តាយិតា សោ សហសា ករោតីតិ ។

បណ្ណិកជាតកំ ទុតិយំ ។

---
១ ម. សតញ្ចេបិ ។

បរោសតវគ្គ

បរោសតជាតក

[១០១] ជនទាំងឡាយមកប្រជុំគ្នាហើយ សូម្បីជាងរយនាក់ ជនទាំងនោះឥតប្រាជ្ញា គប្បីពិចារណា (នូវអត្ថនៃភាសិត) អស់ ១០០ ឆ្នាំ បុរសណាប្រកបដោយប្រាជ្ញា ដឹងច្បាស់នូវអត្ថនៃភាសិត បុរសនោះនៅតែម្នាក់ឯងប្រសើរវិញ ។

ចប់ បរោសតជាតក ទី ១ ។

បណ្ណិកជាតក

[១០២] (កូនស្រីរបស់ឧបាសក ពោលថា) បុគ្គលណាគប្បីជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ដែលមានទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាជាបិតារបស់ខ្ញុំ នឹងធ្វើនូវការប្រទូស្តក្នុងព្រៃ ខ្ញុំនោះកន្ទក់កន្ទេញ ក្នុងកណ្តាលព្រៃ ដើម្បីបុគ្គលដូចម្តេច បុគ្គលណាជាអ្នករក្សា បុគ្គលនោះនឹងធ្វើនូវកម្មដ៏ខ្លាំងក្លា(មេថុន) ។

ចប់ បណ្ណិកជាតក ទី ២ ។

វេរិជាតកំ

[១០៣] យត្ថ វេរី និវីសតិ ន វសេ តត្ថ បណ្ឌិតោ
ឯករត្តំ ទ្វិរត្តំ វា ទុក្ខំ វសតិ វេរិសូតិ ។

វេរិជាតកំ តតិយំ ។

មិត្តវិន្ទជាតកំ[១]

[១០៤] ចតុព្ភិ អដ្ឋជ្ឈគមា អដ្ឋាភិបិ ច សោឡស
សោឡសាភិ ច ពត្តឹស អត្រិច្ឆំ ចក្កមាសទោ
ឥច្ឆាហតស្ស[២] ចោសស្ស ចក្កំ ភមតិ មត្ថកេតិ ។

មិត្តវិន្ទជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ទុព្វលកដ្ឋជាតកំ

[១០៥] ពហុម្បេតំ វនេ កដ្ឋំ វាតោ ភញ្ជតិ ទុព្វលំ
តស្ស ចេ ភាយសិ នាគ កីសោ នូន ភវិស្សសីតិ ។

ទុព្វលកដ្ឋជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. មិត្តវិន្ទកជាតកំ ។ ២ ម. ឥច្ឆាសតស្ស ។

ឯកនិបាត បរោសតវគ្គ ទី ១១

វេរិជាតក

[១០៣] (*សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលមានពៀរ អាស្រ័យនៅក្នុងទីណា អ្នកប្រាជ្ញមិនគប្បីនៅក្នុងទីនោះ បុគ្គលនៅក្នុងសម្នាក់នៃបុគ្គលមានពៀរអស់មួយរាត្រី ឬពីររាត្រី ក៏នាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ ។*

ចប់ វេរិជាតក ទី ៣ ។

មិត្តវិន្ទជាតក

[១០៤] (*ទេវបុត្រពោធិសត្វ ពោលថា*) *អ្នក(ចេញ) អំពីវិមានិកប្រេត ៤ បានវិមានិកប្រេត ៨ (ចេញ) អំពីវិមានិកប្រេត ៨ បានវិមានិកប្រេត ១៦ (ចេញ) អំពីវិមានិកប្រេត ១៦ បានវិមានិកប្រេត ៣២ (ក៏នៅតែមិនស្កប់ស្កល់*) *ចក្រក៏វិលលើក្បាលនៃបុរស កាលប្រាថ្នា ក្នុងទីនោះ ៗ ទើបមកដល់កង់ចក្រ កង់ចក្រ រមែងវិលលើក្បាលបុគ្គលដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្របសង្កត់ ។*

ចប់ មិត្តវិន្ទជាតក ទី ៤ ។

ទុព្វលកដ្ឋជាតក

[១០៥] (*រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា*) *ឈើគ្រាំគ្រា ដែលខ្យល់កាច់បំបាក់បានក្នុងព្រៃនោះ មានច្រើន ម្នាលដំរី ប្រសិនបើអ្នកខ្លាចឈើនោះ អ្នកមុខជានឹងស្គមមិនខាន ។*

ចប់ ទុព្វលកដ្ឋជាតក ទី ៥ ។

ឧទញ្ចនីជាតកំ

[១០៦] សុខំ វត មំ ជីវន្តំ បចមានា ឧទញ្ចនី
ចោរី ជាយប្បវាទេន តេលំ លោណញ្ច យាចតីតិ ។

ឧទញ្ចនីជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

សាលិត្តកជាតកំ

[១០៧] សាធុ ខោ សិប្បកន្នាម អបិ យាទិសកីទិសំ
បស្ស ខញ្ជប្បហារេន លទ្ធា គាមា ចតុទ្ទិសាតិ ។

សាលិត្តកជាតកំ សត្តមំ ។

ពាហិយជាតកំ

[១០៨] សិក្ខេយ្យ សិក្ខិតព្វានិ សន្តិ តច្ឆន្ទិនោ ជនា
ពាហិយាបិ សុហន្នេន រាជានំ អភិរាធយីតិ ។

ពាហិយជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឧទញ្ចនីជាតក

[១០៦] (*កូនតាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *មេចោរដុតចម្អិនល្មោភស៊ី ដូចជាភាជន៍ដងនូវទឹក រមែងសូមនូវប្រេងផង នូវអំបិលផង នឹងខ្ញុំដែលធ្លាប់រស់នៅជាសុខ ដោយសម្ដីហាក់ដូចជាប្រពន្ធ ។*

ចប់ ឧទញ្ចនីជាតក ទី ៦ ។

សាលិត្តកជាតក

[១០៧] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *ធម្មតាសិល្បសាស្ត្រយ៉ាងណាក៏ដោយ សុទ្ធតែសម្រេចប្រយោជន៍ សូមព្រះអង្គទត ស្រុកសួយទាំង ៤ ទិស ដែលបុរសខ្វិនបានហើយ ដោយការផ្ទាត់ (អាចម៍ពពែ)នៃបុរសខ្វិន ។*

ចប់ សាលិត្តកជាតក ទី ៧ ។

ពាហិយជាតក

[១០៨] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *ជនគប្បីសិក្សានូវកិច្ចដែលត្រូវសិក្សា ពួកជន រមែងមានសេចក្ដីពេញចិត្តក្នុងកិច្ចនោះ ចំណែកស្រីអ្នកស្រុកពាហិយៈ បានញុំាងព្រះរាជាឲ្យត្រេកអរ ដោយការខ្មាសអៀន (របស់ខ្លួន) ។*

ចប់ ពាហិយជាតក ទី ៨ ។

៤៩

ឯកនិបាតេ ឯកាទសមោ បរោសតវគ្គោ

កុណ្ឌកបូវជាតកំ

[១០៩] យថន្នោ បុរិសោ ហោតិ តថន្នា តស្ស ទេវតា
អាហរេតំ កុណ្ឌបូវំ មា មេ ភាគំ វិនាសយាតិ ។

កុណ្ឌកបូវជាតកំ នវមំ ។

សព្វសំហារកបញ្ហោ

[១១០] សព្វ(១)សំហារកោ នត្ថិ សុទ្ធំ កង្គុ បវាយតិ
អលិកំ ភាសតិ យំ ធុត្តី សច្ចមាហុ មហល្លិកាតិ ។

សព្វសំហារកបញ្ហោ ទសមោ ។

បរោសតវគ្គោ ឯកាទសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សបរោសត តាយិត វេរី បុន
កមចន្ទ ថ ជាតសរិវ្ហយនោ
សុខកញ្ច វត សិប្បក ពាហិយា
កុណ្ឌបូវ មហល្លិកកា ទស ។

---

១ ម. សព្វស្សាហារកោ ។

ឯកនិបាត បរោសតវគ្គ ទី ១១

កុណ្ឌកបូវជាតក

[១០៩] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) បុរសស៊ីយ៉ាងណា ទេវតារបស់បុរសនោះ ក៏ស៊ីយ៉ាងនោះដែរ អ្នកចូរនាំយកនូវនំកុណ្ឌកនុំះមក អ្នកកុំញ៉ាំងនំកុណ្ឌក ជាចំណែករបស់ខ្ញុំឲ្យវិនាសទៅ ។

ចប់ កុណ្ឌកបូវជាតក ទី ៩ ។

សព្វសំហារកបញ្ហា

[១១០] គ្រឿងអប់ទាំងពួងគ្មានទេ សុទ្ធតែផ្កាប្រយង្គុទេតើ បក់ផ្សាយទៅ(នោះ) ឯស្ត្រីអ្នកលេង រមែងពោលពាក្យមិនពិត ស្ត្រីចាស់ទើបបានពោលពាក្យពិត ។

ចប់ សព្វសំហារកបញ្ហា ទី ១០ ។

ចប់ បរោសតវគ្គ ទី ១១ ។

ឧទ្ទាននៃបរោសតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលជាងមួយរយ ១ បុគ្គលជាទីពឹង ១ បុគ្គលមានពៀរ ១ ចក្រវិល ១ ដំរីប្រសើរ ១ រស់នៅជាសុខ ១ សិល្បៈ ១ ស្រីអ្នកស្រុកពាហិយៈ ១ នំកុណ្ឌក ១ ស្រីចាស់ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ហំសិវគ្គោ

គទ្រភបញ្ហោ

[១១១] ហំសិ តុវំ ឯវំ មញ្ញសិ សេយ្យោ
បុត្តេន បិតាតិ រាជ សេដ្ឋ
ហន្ទស្សុតរស្សុ តេ អយំ
អស្សុតរស្សុ ហិ គទ្រភោ បិតាតិ ។

គទ្រភបញ្ហោ បឋមោ ។

អមរាទេវិបញ្ហោ

[១១២] យេន សត្តុវិលង្គា ច
ទិគុណបលាសោ ច បុប្ផិតោ
យេនាទាមិ តេន វទាមិ
យេន នាទាមិ ន តេន វទាមិ
ឯស មគ្គោ យាវមជ្ឈកស្ស
ឯតំ ឆន្នបថំ វិជានាហីតិ ។

អមរាទេវិបញ្ហោ ទុតិយោ ។

ហំសិវគ្គ

គទ្រភបញ្ហា

[១១១] បពិត្រព្រះរាជាដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គរីករាយ រមែងសម្គាល់ថា បិតាប្រសើរជាងកូនយ៉ាងនេះ បើដូច្នោះ មានតែសត្វលារបស់ព្រះអង្គនេះប្រសើរជាងសេះអស្សតរព្រោះសត្វលាជាបានៃសេះអស្សតរ ។

ចប់ គទ្រភបញ្ហា ទី ១ ។

អមរាទេវិបញ្ហា

[១១២] (បពិត្រអ្នកម្ចាស់) រានផ្សារដែលគេលក់សដូវ និងម្ជូរ និងដើមរលួសមានស្លឹកពីរជាន់ មាននៅក្នុងទិសាភាគណា ខ្ញុំកាន់បបរដោយដៃណា ខ្ញុំម្ចាស់ប្រាប់ផ្លូវដោយដៃនោះ ខ្ញុំមិនបានកាន់បបរដោយដៃណា ខ្ញុំមិនប្រាប់ផ្លូវដោយដៃនោះទេ ទិសាភាគនុ៎ះឯងហើយ ជាផ្លូវនៃយាវមជ្ឈគ្រាម អ្នកចូរដឹងផ្លូវដ៏កំបាំងនុ៎ះចុះ ។

ចប់ អមរាទេវិបញ្ហា ទី ២ ។

ឯកនិបាតេ ទ្វាទសមោ ហំសិវគ្គោ

សិគាលជាតកំ

[១១៣] សទ្ទហាសិ សិគាលស្ស សុរាបីតស្ស ព្រាហ្មណា
សិប្បិកានំ សតំ នត្ថិ កុតោ កំសសតា ទុវេតិ ។

សិគាលជាតកំ តតិយំ ។

មិតចិន្តិជាតកំ

[១១៤] ពហុចិន្តី អប្បចិន្តី ច ឧភោ ជាលេ អពជ្ឈរេ
មិតចិន្តិ អមោចេសិ ឧភោ តត្ថ សមាគតាតិ ។

មិតចិន្តិជាតកំ ចតុត្ថំ ។

អនុសាសិកជាតកំ

[១១៥] យាយ[១]ញ្ញមនុសាសតិ សយំ លោលុប្បចារិនី
សាយំ វិបក្ខិកា សេតិ ហតា ចក្កេន សាលិកាតិ ។

អនុសាសិកជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. យាយញ្ញេ ។

ឯកនិបាត ហំសិវគ្គ ទី ១២

សិគាលជាតក

[១១៣] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកជឿពាក្យចចកដែលផឹកសុរាដូចម្តេចបាន (សូម្បីសម្បក) ខ្យង់ចំនួនមួយរយមិនមានទេ តើ កហាបណៈពីររយ នឹងមានមកអំពីទីណា ។

ចប់ សិគាលជាតក ទី ៣ ។

មិតចិន្តិជាតក

[១១៤] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) ត្រីឈ្មោះពហុចិន្តី និងអប្បចិន្តី[១] ទាំងពីរ បានជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ ត្រីឈ្មោះមិតចិន្តី[១] បានដោះឲ្យរួចខ្លួន ត្រីទាំងពីរ បានជួបគ្នាក្នុងទឹកនោះ ។

ចប់ មិតចិន្តិជាតក ទី ៤ ។

អនុសាសិកជាតក

[១១៥] (បក្សីជាធំពោធិសត្វ ពោលថា) មេបក្សីណា ប្រៀនប្រដៅនូវបក្សីដទៃ តែជាអ្នកប្រព្រឹត្តលោភ ដោយខ្លួនឯង មេបក្សីនោះដេកបាក់ស្លាប ដូចជាសត្វសាលិកា ដែលកង់កិនហើយ ។

ចប់ អនុសាសិកជាតក ទី ៥ ។

---

១ ត្រី ៣ មួយគិតច្រើន មួយគិតតិច មួយគិតល្មម ។

ទុព្វចជាតកំ

[១១៦] អតិករមករាចរិយ មយ្ហម្បេតំ ន រុច្ចតិ
ចតុត្ថេ លង្ឃយិត្វាន បញ្ចមាយសិ អាវុតោតិ ។

ទុព្វចជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

តិត្តិរជាតកំ

[១១៧] អច្ចុគ្គតា អតិពលតា អតិវេលំ បភាសិតា
វាចា ហនតិ ទុម្មេធំ តិត្តិរំ វាតិវស្សិតន្តិ ។

តិត្តិរជាតកំ សត្តមំ ។

វដ្ដកជាតកំ

[១១៨] នាចិន្តយន្តោ បុរិសោ វិសេសមធិគច្ឆតិ
ចិន្តិតស្ស ផលំ បស្ស មុត្តោស្មិ វធពន្ធនាតិ ។

វដ្ដកជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ទុព្ពចជាតក

[១១៦] (*កូនសិស្សពោធិសត្វ ពោលថា*) *បពិត្រលោកអាចារ្យ អំពើដែលធ្វើជ្រុលនេះ មិនគាប់ចិត្តខ្ញុំទេ លោកលោតបានតែផ្លែលំពែងទី ៤ ហើយត្រូវលំពែងទី ៥ មុតហើយ ។*

ចប់ ទុព្ពចជាតក ទី ៦ ។

តិត្តិរជាតក

[១១៧] (*តាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *វាចាដែលខ្ពស់ហួស ខ្លាំងហួស ពោលហួសកាលវេលា រមែងសម្លាប់បុគ្គលពាល អ្នកឥតបញ្ញា ដូចជាវាចាដែលសម្លាប់ នូវសត្វទទាដែលរង៉ាវហួស ។*

ចប់ តិត្តិរជាតក ទី ៧ ។

វដ្តកជាតក

[១១៨] (*ចាបពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុរសកាលមិនបានរិះគិត រមែងមិនបានសម្រេច នូវគុណវិសេសឡើយ អ្នកចូរឃើញផលនៃឧបាយដែលខ្ញុំគិតហើយ ព្រោះខ្ញុំរួចអំពីសេចក្តីស្លាប់និងចំណង។*

ចប់ វដ្តកជាតក ទី ៨ ។

ឯកនិបាតេ ទ្វាទសមោ ហំសិវគ្គោ

អកាលរាវិជាតកំ

[១១៩] អមាតាបិតុសំវឌ្ឍោ អនាចរិយកុលេ វសំ
នាយំ កាលមកាលំ វា អភិជានាតិ កុក្កុដោតិ ។

អកាលរាវិជាតកំ នវមំ ។

ពន្ធនមោក្ខជាតកំ

[១២០] អពទ្ធា តត្ថ ពជ្ឈន្តិ យត្ថ ពាលា បភាសរេ
ពទ្ធាបិ តត្ថ មុច្ចន្តិ យត្ថ ធីរា បភាសរេតិ ។

ពន្ធនមោក្ខជាតកំ ទសមំ ។

ហំសិវគ្គោ ទ្វាទសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អថ គទ្រភ សត្តុវ កំសសតំ
ពហុចិន្តិ សាសិកាយាតិការ
អតិវេល វិសេសមនាចរិយោវ
ធីរា បភាសរតេន ទស ។

ឯកនិបាត ហំសិវគ្គ ទី ១២

អកាលរាវិជាតក

[១១៩] (*អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា*) *មាន់នេះ ចម្រើន នៅក្នុងសម្នាក់នៃបុគ្គល មិនមែនជាមាតាបិតា កាលនៅក្នុងត្រកូលនៃបុគ្គលមិនមែនជាអាចារ្យ រមែងមិនដឹងច្បាស់នូវកាលគួររងាវ ឬកាល មិនគួររងាវ ។*

ចប់ អកាលរាវិជាតក ទី ៩ ។

ពន្ធនមោក្ខជាតក

[១២០] (*បុរោហិតពោធិសត្វ ពោលថា*) *ជនពាលទាំងឡាយ ពោលក្នុងទីណា ពួកជនដែលមិនទាន់ជាប់ រមែងជាប់នៅក្នុងទីនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពោលក្នុងទីណា ពួកជនសូម្បីជាប់ហើយ រមែងរួចក្នុងទីនោះ ។*

ចប់ ពន្ធនមោក្ខជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ហំសិវគ្គ ទី ១២ ។

ឧទ្ទាននៃហំសិវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីគទ្រភបញ្ហា ១ សជូវ ១ រយកហាបណៈ ១ ត្រីឈ្មោះពហុចិន្តិ ១ មេបក្សី ១ អំពើដែលធ្វើជ្រុល ១ ហ្វូសវេលា ១ គុណវិសេស ១ មាន់គ្មានអាចារ្យ ១ អ្នកប្រាជ្ញពោល ១ ត្រូវជា ១០។

កុសនាឡិវគ្គោ

កុសនាឡិជាតកំ

[១២១] ករេ សរិក្ខោ អថវាបិ សេដ្ឋោ
និហីនកោ វាបិ ករេយ្យ ឯកោ
ករេយ្យុមេតេ ព្យសនេ ឧត្តមត្ថំ
យថា អហំ កុសនាឡិ រុចាយន្តិ ។

កុសនាឡិជាតកំ បឋមំ ។

ទុម្មេធជាតកំ

[១២២] យសំ លទ្ធាន ទុម្មេធោ អនត្ថំ ចរតិ អត្តនោ
អត្តនោ ច បរេសញ្ច ហឹសាយ បដិបជ្ជតីតិ ។

ទុម្មេធជាតកំ ទុតិយំ ។

កុសនាឡិវគ្គ

កុសនាឡិជាតក

[១២១] (*រុក្ខទេវតា ពោលថា*) *ជនស្មើគ្នាក្តី ទាំងជនប្រសើរជាងក្តី គប្បីធ្វើ* (*នូវមិត្តធម៌*) *សូម្បីជនម្នាក់ជាអ្នកថោកទាប ក៏គប្បីធ្វើ* (*នូវមិត្តធម៌ដែរ*) *ព្រោះមិត្តទាំងនោះ គប្បីធ្វើនូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តមក្នុងកាលដែលមានសេចក្តីវិនាស ដូចជាខ្ញុំជាទេវតា ឈ្មោះកុសនាឡិ និងទេវតា ឈ្មោះរុចា ធ្វើនូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម* (*ក្នុងកាលដែលមានសេចក្តីវិនាស*) ។

ចប់ កុសនាឡិជាតក ទី ១ ។

ទុម្មេធជាតក

[១២២] (*ទ្រមក់ដំរី ពោលថា*) *បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា បានយសបរិវារហើយ តែងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ទាំងប្រតិបត្តិ ដើម្បីបៀតបៀនដល់ខ្លួនឯងផង ដល់ជនទាំងឡាយដទៃផង* ។

ចប់ ទុម្មេធជាតក ទី ២ ។

ឯកនិបាតេ តេរសមោ កុសនាឡិវគ្គោ

នង្គលីសជាតកំ

[១២៣] អសព្វត្ថ គាមឹ វាចំ ពាលោ សព្វត្ថ ភាសតិ
នាយំ ទធឹ វេទិ ន នង្គលីសំ[១]
ទធិប្បយំ មញ្ញតិ នង្គលីសន្តិ ។

នង្គលីសជាតកំ តតិយំ ។

អម្ពជាតកំ

[១២៤] វាយមេថេវ បុរិសោ ន និព្វិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ
វាយាមស្ស ផលំ បស្ស ភុត្តា អម្ពា អនីតិហន្តិ ។

អម្ពជាតកំ ចតុត្ថំ ។

កដាហកជាតកំ

[១២៥] ពហុម្បិ សោ វិកត្ថេយ្យ អញ្ញំ ជនបទំ គតោ
អន្វាគន្ត្វាន ទូសេយ្យ ភុញ្ជ ភោគេ កដាហកាតិ ។

កដាហកជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. នាយំ ទធិនង្គលីសំ ។

ឯកនិបាត កុសនាឡិវគ្គ ទី ១៣

នង្គលីសជាតក

[១២៣] (*អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលពាលរមែងពោលនូវវាចា ដែលមិនទូទៅក្នុងវត្ថុទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង មាណពនេះមិនស្គាល់ទឹកដោះជូរ មិនស្គាល់ចន្ទោលនង្គ័លឡើយ ទើបសម្គាល់នូវទឹកដោះជូរនិងទឹកដោះស្រស់ ថាជាចន្ទោលនៃនង្គ័លទៅវិញ ។*

ចប់ នង្គលីសជាតក ទី ៣ ។

អម្ពជាតក

[១២៤] (*តាបសពោធិសត្វពោលថា*) *បុរសជាបណ្ឌិតគប្បីប្រឹងប្រែងមិនគប្បីធុញទ្រាន់ឡើយ អ្នកចូរឃើញផលនៃសេចក្ដីព្យាយាមដ៏ជាក់ស្ដែង* (*ព្រោះ*) *ផ្លែស្វាយទាំងឡាយជាដើម ដែលពួកឥសីបរិភោគហើយ ។*

ចប់ អម្ពជាតក ទី ៤ ។

កដាហកជាតក

[១២៥] (*ធីតានៃសេដ្ឋី ពោលថា*) *ទាសៈឈ្មោះកដាហកៈនោះ ទៅកាន់ជនបទដទៃ ពោលអួតនូវពាក្យច្រើន សេដ្ឋីជាម្ចាស់មកតាម* (*ម្ដងទៀត*) *គប្បីប្រទូស្ដមិនខាន ម្នាលកដាហកៈ អ្នកចូរបរិភោគនូវភោគៈទាំងឡាយទៅ ។*

ចប់ កដាហកជាតក ទី ៥ ។

អសិលក្ខណជាតកំ

[១២៦] តថេវេកស្ស[១] កល្យាណំ តថេវេកស្ស បាបកំ
តស្មា សព្វំ ន កល្យាណំ សព្វំ វាបិ ន បាបកន្តិ ។

អសិលក្ខណជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

កលណ្ឌុកជាតកំ

[១២៧] តេ ទេសា តានិ វត្ថូនិ អហញ្ច វនគោចរោ
អនុវិច្ច ខោ តំ គណ្ហេយ្យុំ បិវ ខីរំ កលណ្ឌុកាតិ ។

កលណ្ឌុកជាតកំ សត្តមំ ។

មូសិកជាតកំ

[១២៨] យោ វេ ធម្មទ្ធជំ កត្វា និគុឡ្ហោ បាបមាចរេ
វិស្សាសយិត្វា ភូតានិ ពិឡារន្នាម តំ វតន្តិ ។

មូសិកជាតកំ[២] អដ្ឋមំ ។

---

១ ម. តទេវេកស្ស ។ ២ ម. ពិឡារវតជាតកំ ។

អសិលក្ខណជាតក

[១២៦] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ពោលថា) ការកណ្តាស់នោះ របស់បុគ្គលខ្វះល្អ ការកណ្តាស់នោះ របស់បុគ្គលខ្វះអាក្រក់ ហេតុនោះការកណ្តាស់មិនមែនល្អទាំងអស់ មិនមែនអាក្រក់ទាំងអស់ទេ ។

ចប់ អសិលក្ខណជាតក ទី ៦ ។

កលណ្ឌុកជាតក

[១២៧] (កូនសេក ពោលថា) នោះជាប្រទេស នោះជាទឹកទន្លេ (គឺផ្ទៃនៃទាសី) សូម្បីខ្ញុំជាសត្វគោចរ ក្នុងព្រៃ (គង់ដឹងដំណើរទន្ទុះម្ចាស់ទាំងឡាយរបស់អ្នក) រកឃើញហើយចាប់អ្នកមិនខាន ម្នាលកលណ្ឌុកៈ អ្នកចូរផឹកនូវទឹកដោះ ។

ចប់ កលណ្ឌុកជាតក ទី ៧ ។

មូសិកជាតក

[១២៨] (កណ្តុរពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលអ្នកបិទបាំងទោសណា ធ្វើនូវធម៌ឲ្យជាទង់ជ័យ ញុំាងសត្វទាំងឡាយឲ្យទុកចិត្ត ហើយប្រព្រឹត្តនូវអំពើអាក្រក់ វត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ពិឡារវត្ត (វត្តឆ្មា) ។

ចប់ មូសិកជាតក ទី ៨ ។

ឯកនិបាតេ តេរសមោ កុសនាឡិវគ្គោ

អគ្គិកជាតកំ

[១២៩] នាយំ សិខា បុញ្ញហេតុ ឃាសហេតុ អយំ សិខា
នង្គុដ្ឋគណនំ យាតិ អលន្តេ ហោតុ អគ្គិកាតិ ។

អគ្គិកជាតកំ នវមំ ។

កោសិយជាតកំ

[១៣០] យថា វាចា ច ភុញ្ជស្សុ យថា ភុត្តញ្ច ព្យាហរ
ឧភយន្តេ ន សមេតិ វាចា ភុត្តញ្ច កោសិយេតិ ។

កោសិយជាតកំ ទសមំ ។

កុសនាឡិវគ្គោ[១] តេរសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

កុសនាឡិ សិរិវ្ហយនោ ច យសំ
នឌិមម្ព កដាហក បញ្ចមកោ
អថ ចាប សខិរ ពិឡារវតំ
សិខិ កោសិយ ស្វ្ហយេន ទស ។

---

១ ម. សរិក្ខវគ្គោ ។

អគ្គិកជាតក

[១២៩] (*កណ្ដុរពោធិសត្វ ពោលថា*) *កំប៉ោយនេះមិនមែនមាន ព្រោះហេតុនៃបុណ្យទេ កំប៉ោយនេះមាន ព្រោះហេតុតែគ្រឿងបរិភោគ ការរាប់ដោយកន្ទុយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ នៃអគ្គិកៈ ការនៅរួមគ្នាគួរដល់អ្នកហើយ ។*

ចប់ អគ្គិកជាតក ទី ៩ ។

កោសិយជាតក

[១៣០] (*ព្រាហ្មណ៍ជាប្ដី ពោលថា*) *នាងចូរបរិភោគឲ្យដូចជាសម្ដី ចូរលេប (ថ្នាំ) ឲ្យដូចជាបាយដែលនាងស៊ីហើយ ម្នាលព្រាហ្មណី ជាកោសិយគោត្រ (ព្រោះ) វាចានិងកត្តដែលនាងបរិភោគហើយ ទាំងពីរ(នេះ)មិនស្មើគ្នាទេ ។*

ចប់ កោសិយជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កុសនាឡិវគ្គ ទី ១៣ ។

ឧទ្ទាននៃកុសនាឡិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីកុសនាឡិជាតក ១ យស ១ ទឹកដោះជូរ ១ ស្វាយ ១ ទាសៈឈ្មោះកដាហកៈជាគម្រប់ប្រាំ ១ ទឹកដោះស្រស់ ១ វិឡារវត្ត ១ ចចកមានកំប៉ោយ ១ កណ្ដាស់អាក្រក់ ១ ព្រាហ្មណីជាកោសិយ-គោត្រ ១ ត្រូវជា ១០ ។

អសម្បទានវគ្គោ

អសម្បទានជាតកំ

[១៣១] អសម្បទានេនិតរីតរស្ស
ពាលស្ស មិត្តានិ កលី ភវន្តិ
តស្មា ហរាមិ ភុស្សមឌ្ឍមានំ
មា មេ មិត្តិ ភិជ្ជិត្ថ សស្សតាយន្តិ ។

អសម្បទានជាតកំ បឋមំ ។

បញ្ចភិរុកជាតកំ

[១៣២] កុសលូបទេសេ ធិតិយា ទឡ្ហាយ ច
អវត្តិតត្តា[១] ភយភីរុតាយ ច
ន រក្ខសីនំ វសមាគមិម្ហ[២]
ស សោត្ថិភាវោ មហតា ភយេន មេតិ ។

បញ្ចភិរុកជាតកំ ទុតិយំ ។

---

១ ម. អនិវត្តិតត្តា ។ ២ ម. វសមាគមិម្ហសេ ។

អសម្បទានវគ្គ

អសម្បទានជាតក

[១៣១] (*សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *ការរាប់អានទាំងឡាយ របស់ជនពាល រមែងទៅជាទោស ព្រោះតែមិនទទួលនូវវត្ថុ តាមមានតាមបាន ព្រោះហេតុនោះបានជាយើងខ្ញុំ នាំយកសំដីស្រូវកន្ទះមានៈ (៤ នាឡិ) មក កុំឲ្យការមេត្រីរាប់អានរបស់យើង បែកបាក់ទៅឡើយ សូមឲ្យការមេត្រីរាប់អាននេះនៅទៀងទាត់ ។*

ចប់ អសម្បទានជាតក ទី ១ ។

បញ្ចភិរុកជាតក

[១៣២] (*ព្រះរាជាពោធិសត្វ ពោលថា*) *យើងមិនបានលុះក្នុងអំណាចនៃពួកយក្ខិនីឡើយ ព្រោះមានសេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំ ក្នុងឧបាយគ្រឿងណែនាំរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ជាអ្នកឈ្លាសផង ព្រោះភាពជាអ្នកគ្របសង្កត់សេចក្តីខ្លាច និងសេចក្តីតក់ស្លុតផង សុវត្ថិភាពចាកភ័យដ៏ធំនោះ មានដល់ខ្ញុំ ។*

ចប់ បញ្ចភិរុកជាតក ទី ២ ។

៤៩

ឯកនិបាតេ ចុទ្ទសមោ អសម្បទានវគ្គោ

ឃតាសនជាតកំ

[១៣៣] ខេមំ យហឹ តត្ថ អរី ឧទីរិតោ[១]
ទកស្ស មជ្ឈេ ជលតេ ឃតាសនោ
ន អត្ថ វាសោ មហិយា មហីរុហេ
ទិសា ភជវ្ហោ សរណាជ្ជ នោ ភយន្តិ ។

ឃតាសនជាតកំ តតិយំ ។

ឈានសោធនជាតកំ

[១៣៤] យេ សញ្ញិនោ តេបិ ទុគ្គតា
យេបិ អសញ្ញិនោ តេបិ ទុគ្គតា
ឯតំ ឧភយំ វិវជ្ជយ
តំ សមាបត្តិ សុខំ អនង្គណាន្តិ ។

ឈានសោធនជាតកំ ចតុត្ថំ ។

---

១ ម. ឧទ្ទរិតោ ។

ឯកនិបាត អសម្បទានវគ្គ ទី ១៤

យតាសនជាតក

[១៣៣] (*ស្តេចបក្សីពោធិសត្វ ពោលថា*) *សេចក្តីក្សេមក្សាន្តមាននៅលើខ្នងទឹកណា លើខ្នងទឹកនោះ មានសត្រូវកើតហើយ ព្រោះភ្លើងឆេះត្រង់ពាក់កណ្តាលនៃទឹក ទីអាស្រ័យនៅ* (*នៃពួកយើង*) *លើដើមឈើ* (*ដែលដុះ*) *លើផែនដីធំ ក្នុងថ្ងៃនេះគ្មានទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅកាន់ទិសឯទៀតទៅ ថ្ងៃនេះភ័យកើតឡើងដល់យើងទាំងឡាយ អំពីឈើជាទីពឹងហើយ ។*

ចប់ យតាសនជាតក ទី ៣ ។

ឈានសោធនជាតក

[១៣៤] (*មហាព្រហ្មពោធិសត្វ ពោលថា*) *ពួកសត្វណា មានសញ្ញា ពួកសត្វនោះ ក៏ទុគ៌ត* (*មិនបានសមាបត្តិ*) *ពួកសត្វណាមិនមានសញ្ញា ពួកសត្វនោះក៏ទុគ៌ត អ្នកចូរវៀរនូវសត្វទាំងពីរពួកនោះចេញ សុខដែលកើតអំពីសមាបត្តិនោះ ឈ្មោះថា មិនមានទីទួលគឺកិលេសឡើយ ។*

ចប់ ឈានសោធនជាតក ទី ៤ ។

ចន្ទាភជាតកំ

[១៣៥] ចន្ទាភំ សុរិយាភញ្ច យោធ បញ្ញាយ គាធតិ
អវិតក្កេន ឈានេន ហោតិ អាភស្សរូបគោតិ ។

ចន្ទាភជាតកំ បញ្ចមំ ។

សុវណ្ណហំសជាតកំ

[១៣៦] យំ លទ្ធំ តេន តុដ្ឋព្វំ អតិលោភោ ហិ បាបកោ
ហំសរាជំ គហេត្វាន សុវណ្ណា បរិហាយតីតិ(១) ។

សុវណ្ណហំសជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

ពព្ពុជាតកំ

[១៣៧] យត្ថេកោ លភតេ ពព្ពុ ទុតិយោ តត្ថ ជាយតិ
តតិយោ ច ចតុត្ថោ ច ឥទន្តេ ពព្ពុកា ពិលន្តិ ។

ពព្ពុជាតកំ សត្តមំ ។

---

១ ម. បរិហាយថ ។

ចន្ទាភជាតក

[១៣៥] (មហាព្រហ្មពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណាក្នុងលោកនេះបាន នូវកសិណ មានពន្លឺដូចព្រះចន្ទ(ឱទាតកសិណ) មានពន្លឺដូចព្រះអាទិត្យ(បីតកសិណ) ដោយបញ្ញា បុគ្គលនោះ រមែងទៅកើតក្នុង អាភស្សរព្រហ្មលោក ដោយឈានមិនមានវិតក្កៈ (ទុតិយជ្ឈាន) ។

ចប់ ចន្ទាភជាតក ទី ៥ ។

សុវណ្ណហំសជាតក

[១៣៦] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) ទ្រព្យណា ដែលបុគ្គលបានមកហើយ បុគ្គលគប្បីត្រេកអរដោយទ្រព្យនោះ ព្រោះថាសេចក្តីល្មោភហួស ជារបស់លាមក (ដូចនាងព្រាហ្មណី) ក៏សាបសូន្យ ចាកមាស ព្រោះចាប់ស្តេចហង្ស ។

ចប់ សុវណ្ណហំសជាតក ទី ៦ ។

ពព្វុជាតក

[១៣៧] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) ឆ្មា ១ បានកណ្តុរ ក្នុងទីណា ឆ្មាជាគម្រប់ពីរគម្រប់បីគម្រប់បួន រមែងកើតក្នុងទីនោះ ឆ្មាទាំងនោះ(ប្រហារ) នូវរន្ធនេះ ហើយដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ ។

ចប់ ពព្វុជាតក ទី ៧ ។

គោធជាតកំ

[១៣៨] កិន្តេ ជដាហិ ទុម្មេធ កិន្តេ អជិនសាដិយា
អព្ភន្តរន្តេ គហនំ ពាហិរំ បរិមជ្ជសីតិ ។

គោធជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឧភតោភដ្ឋជាតកំ

[១៣៩] អក្ខី ភិន្នា បដោ នដ្ឋោ សខីគេហេ ច ភណ្ឌនំ
ឧភតោ បទុដ្ឋកម្មន្តា ឧទកម្ហិ ថលម្ហិ ចាតិ ។

ឧភតោភដ្ឋជាតកំ នវមំ ។

កាកជាតកំ

[១៤០] និច្ចំ ឧព្វិគ្គហទយា សព្វលោកវិហេសកា
តស្មា នេសំ វសា នត្ថិ កាកានម្ហាក ញាតិនន្តិ ។

កាកជាតកំ ទសមំ ។

អសម្បទានវគ្គោ ចុទ្ទសមោ ។

គោធជាតក

[១៣៨] (ទន្សងពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលតាបស ឥតបញ្ញា ប្រយោជន៍អ្វីដោយជដារបស់អ្នក ប្រយោជន៍អ្វីដោយស្បែកខ្លាឃ្មុំរបស់អ្នក ព្រោះគ្រឿងសាំញាំដោយ (រាគាទិក្កិលេស) មានខាងក្នុងរបស់អ្នក អ្នកខំដុសខាត់តែខាងក្រៅទេ ។

ចប់ គោធជាតក ទី ៨ ។

ឧភតោភដ្ឋជាតក

[១៣៩] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) ភ្នែកទាំងឡាយបែកធ្លាយហើយ សំពត់បាត់ហើយ ការឈ្លោះ ក៏មានក្នុងផ្ទះនៃស្ត្រីជាសម្លាញ់ ការងារទាំងឡាយខូចទាំងសងខាង គឺក្នុងទឹកផង លើគោកផង ។

ចប់ ឧភតោភដ្ឋជាតក ទី ៩ ។

កាកជាតក

[១៤០] (ក្អែកពោធិសត្វ ពោលថា) ក្អែកទាំងឡាយ ជាសត្វមានហឫទ័យភ្ញាក់ផ្អើលជានិច្ច ជាសត្វបៀតបៀនមនុស្សលោកទាំងពួង ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្លាញ់រាវនៃពួកក្អែក ជាញាតិរបស់យើងទាំងនោះ មិនចេះមានឡើយ ។

ចប់ កាកជាតកទី ១០ ។

ចប់ អសម្បទានវគ្គ ទី ១៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

តស្សុទ្ទានំ

ឥតរីតរ រក្ខសិ ខេមិយោ ច
បពោសតបញ្ចោន អាកស្សបោ បុន
អថ ហំសវរុត្តម ពត្ថុ ជជំ
បជនជ្ឈក កាការវេន ឧស ។

៦២

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឧទ្ទាននៃអសម្បទានវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីវត្ថុតាមមាន តាមបាន ១ យក្ខិនី ១ ទីក្រុង ១ អាកស្សរមហាព្រហ្មដូចក្នុងបរោសតបញ្ហា ១ អាកស្សរមហាព្រហ្ម ១ ទៀត ហង្សឧត្តមប្រសើរ ១ ឆ្មា ១ ជដា ១ ព្រានបាត់សំពត់ ១ ក្អែក ១ ត្រូវជា ១០ ។

កកណ្ដកវគ្គោ

គោធជាតកំ

[១៤១] ន ចាបជនសំសេវី អច្ចន្តសុខមេជតិ
គោជាកុលំ កកណ្ដាវ កលឹ ចាបេតិ អត្តនន្តិ ។

គោធជាតកំ បឋមំ ។

សិង្គាលជាតកំ

[១៤២] ឯតំ ហិ តេ ទុរាជានំ យំ សេសិ មតសាយិតំ
យស្ស តេ កឌ្ឍមានស្ស ហត្ថា ទណ្ឌោ ន មុច្ចតីតិ ។

សិង្គាលជាតកំ ទុតិយំ ។

វិរោចនជាតកំ

[១៤៣]លសី ច តេ និប្ផលិតា មត្ថកោ ច បទាលិតោ
សព្វា តេ ផាសុកា ភគ្គា អជ្ជ ខោ ត្វំ វិរោចសីតិ ។

វិរោចនជាតកំ តតិយំ ។

កកណ្ដកវគ្គ

គោធជាតក

[១៨១] (*ស្ដេចទន្សងពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលអ្នកសេពគប់នូវជនបាបរមែងមិនដល់ នូវសេចក្ដីសុខពិតទេ ដូចជាត្រកូលទន្សងមិនបានសេចក្ដីសុខ ព្រោះត្រគួត រមែងញ៉ាំងខ្លួនឲ្យដល់ នូវសេចក្ដីវិនាស ។*

ចប់ គោធជាតក ទី ១ ។

សិង្គាលជាតក

[១៨២] (*ស្ដេចចចកពោធិសត្វ ពោលថា*) *អ្នកដេកធ្វើពុតជាស្លាប់ដោយហេតុណា ហេតុរបស់អ្នកនុ៎ះ ដឹងបានដោយក្រ តែដំបងមិនរបូតអំពីដៃរបស់អ្នក កំពុងចាប់កាន់នោះ ។*

ចប់ សិង្គាលជាតក ទី ២ ។

វិរោចនជាតក

[១៨៣] (*កេសរសីហពោធិសត្វ ពោលថា*) *ខួរក្បាលរបស់អ្នកធ្លាយចេញផង រលាក្បាលរបស់អ្នកបែកធ្លាយផង ឆ្អឹងជំនីរទាំងអស់របស់អ្នកដំរីបំបាក់ហើយផង ក្នុងថ្ងៃនេះ អ្នកនៅរុងរឿងអ្វីទៀត ។*

ចប់ វិរោចនជាតក ទី ៣ ។

នង្គុដ្ឋជាតកំ

[១៤៤] ពហុម្បេតំ អសព្ភិ ជាតវេទ
យន្តំ វាលធិនាភិបូជយាម
មំសារហស្ស នត្ថជ្ជ មំសំ
នង្គុដ្ឋម្បិ ភវំ បដិគ្គហាតុតិ ។

នង្គុដ្ឋជាតកំ ចតុត្ថំ ។

រាធជាតកំ

[១៤៥] ន ត្វំ រាធ វិជានាសិ អឌ្ឍរត្តេ អនាគតេ
អព្យាយតំ វិលបសិ វិរត្តេ កោសិយាយនេតិ ។

រាធជាតកំ បញ្ចមំ ។

កាកជាតកំ

[១៤៦] អបិ នុ ហនុកា សន្តា មុខញ្ច បរិសុស្សតិ
ឱរមាម ន ពារេម បូរតេវ មហោទធីតិ ។

កាកជាតកំ[១] ឆដ្ឋំ ។

---

១ ម. សមុទ្ទកាកជាតកំ ។

នង្គុដ្ឋជាតក

[១៨៤] (*តាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលភ្លើង ជាអសប្បុរស យើងនឹងបូជាអ្នកដោយកន្ទុយណា កន្ទុយប៉ុណ្ណោះច្រើនហើយ ក្នុងថ្ងៃនេះ សាច់មិនមានដល់អ្នកដ៏គួរដល់សាច់ទេ អ្នកដ៏ចម្រើន ចូរទទួលយកតែកន្ទុយចុះ ។*

ចប់ នង្គុដ្ឋជាតក ទី ៤ ។

រាធជាតក

[១៨៥] (*សេកពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលរាធៈ អ្នករមែងមិនដឹងច្បាស់ថា ពួកមនុស្សប៉ុណ្ណោះ ក្នុងពេលពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រមិនទាន់មកដល់ ពោលចរចានូវពាក្យមិនប្រាកដ នឹងនាងព្រាហ្មណីជាកោសិយគោត្រ អ្នកមិនមានតម្រេក* (នឹងស្វាមីខ្លួន) *។*

ចប់ រាធជាតក ទី ៥ ។

កាកជាតក

[១៨៦] (*ពួកក្អែក ពោលថា*) *អើ ចង្កាយើងក៏រួយ ទាំងមាត់ក៏ស្ងួតក្រៀមក្រោះ យើងមិនអាចបាចទឹក ក្នុងសមុទ្រឲ្យរីងបានទេ ព្រោះមហាសមុទ្រនៅតែពេញដដែល ។*

ចប់ កាកជាតក ទី ៦ ។

ឯកនិបាតេ បណ្ណរសមោ កកណ្តកវគ្គោ

បុប្ផរត្តជាតកំ

[១៤៧] នយិទំ ទុក្ខំ អទុំ ទុក្ខំ យំ មំ តុទតិ វាយសោ
យំ សាមា បុប្ផរត្តេន កត្តិកំ នានុភោស្សតីតិ ។

បុប្ផរត្តជាតកំ សត្តមំ ។

សិង្គាលជាតកំ

[១៤៨] នាហំ បុនំ ន ច បុនំ ន ចាបិ អបុនប្បុនំ
ហត្ថិពោន្ទឹ បវេក្ខាមិ តថា ហិ ភយតជ្ជិតោតិ ។

សិង្គាលជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឯកបណ្ណជាតកំ

[១៤៩] ឯកបណ្ណោ អយំ រុក្ខោ ន ភុម្យា ចតុរង្គុលោ
ផលេន វិសកប្បេន មហាយំ[១] កឹ ភវិស្សតីតិ ។

ឯកបណ្ណជាតកំ នវមំ ។

---

១ ម. បហាយ ។

បុប្ផរត្តជាតក

[១៨៧] (មនុស្សទុគ៌ត ពោលថា) ក្អែកចោះអញ ដោយហេតុណា ហេតុនេះ មិនជាទុក្ខទេ សេចក្តីទុក្ខនោះ ក៏មិនមានដល់យើងឡើយ ទុក្ខមានដល់យើងនោះ ត្រង់ភរិយាឈ្មោះសាមា មិនស្លៀកដណ្តប់សំពត់ ដែលជ្រលក់ដោយទឹកដកគាំ ដើរមើលមហោស្រព ក្នុងខែកត្តិក ។

ចប់ បុប្ផរត្តជាតក ទី ៧ ។

សិង្គាលជាតក

[១៨៨] (ចចកពោធិសត្វ ពោលថា) យើង នឹងមិនចូលកាន់ពោះដំរីទៀត យើងនឹងមិនចូលកាន់ពោះដំរីទៀត យើងនឹងមិនចូលកាន់ពោះដំរីញយៗទេ ព្រោះយើងត្រូវភ័យគម្រាមហើយ ដូច្នោះ ។

ចប់ សិង្គាលជាតក ទី ៨ ។

ឯកបណ្ណជាតក

[១៨៩] (ឥសីពោធិសត្វ ពោលថា) ឈើនេះទើបតែនឹងមានស្លឹកតែមួយៗ ដុះអំពីផែនដី មិនទាន់ដល់ ៤ ធ្នាប់ មានផ្លែដូចជាថ្នាំពិសទៅហើយ ចំណង់ឈើនេះធំឡើង នឹងដូចម្តេចទៅទៀត ។

ចប់ ឯកបណ្ណជាតក ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សញ្ជីវជាតកំ

[១៥០] អសន្តំ យោ បគ្គណ្ហាតិ អសន្តំ ចូបសេវតិ

តមេវ ឃាសំ កុរុតេ ព្យគ្ឃោ សញ្ជីវកោ យថាតិ ។

សញ្ជីវជាតកំ ទសមំ ។

កកណ្ដកវគ្គោ[១] បណ្ណរសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សុខមេជតិ ឧណ្ហាវហោ ច បុន

លសិ វាលជិ បញ្ចមរាជវហោ

សមហោឧជិ[២] កាត្តិកា ពោធិ បុន

ចតុរង្គុល ព្យគ្ឃវរេន ទស ។

---

១ ម. បាបសេវនវគ្គោ ។ ២ ម. បំសមហោទធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សញ្ជីវជាតក

[១៥០] (*អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលណាលើកតម្កើងនូវជន ជាអសប្បុរសផង ចូលទៅសេពគប់នូវជន ជាអសប្បុរសផង ជនជាអសប្បុរសនោះ រមែងធ្វើនូវបុគ្គលនោះឯង ឲ្យទៅជាអាហារដូចខ្លានិងសញ្ជីវមាណព ។*

ចប់ សញ្ជីវជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កកណ្ដកវគ្គ ទី ១៥ ។

ឧទ្ទាននៃកកណ្ដកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលដល់នូវសេចក្ដីសុខ ១ ដំបងប្រសើរ ១ ខួរក្បាល ១ កន្ទុយ ១ សេកឈ្មោះរាធៈដ៏ប្រសើរជាគម្រប់ប្រាំ ១ សមុទ្ទ ១ មហោស្រពខែកត្តិក ១ ពោះដំរី ១ ឈើដុះ ៤ ផ្កាប់ ១ ខ្លាដ៏ប្រសើរ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឯកនិបាតេ បណ្ណរសមោ កកណ្ដកវគ្គោ

តត្រ វគ្គុទ្ទានំ ភវតិ

អបណ្ណកំ សីលវគ្គ កុរុង្គំ

កុលាវកំ អត្ថកាមេន បញ្ចមំ

អសីសោ ឥត្ថី វរុណំ អចាយិ

លិត្តវគ្គេន តេ ទស

បរោសតំ ហំសិ សរិក្ខំ អសម្បទំ

ចាបសេរិវគ្គោ ឯកនិបាតម្ហិ លង្កតំ ។

ឯកនិបាតំ និដ្ឋិតំ ។

ឯកនិបាត កកណ្តកវគ្គ ទី ១៥

ឧទ្ទាននៃវគ្គមានក្នុងឯកនិបាតនោះគឺ

អបណ្ណកវគ្គ ១ សីលវគ្គ ១ កុរុង្គវគ្គ ១ កុលាវកវគ្គ ១ អត្ថកាមវគ្គ ជាគម្រប់ប្រាំ ១ អសឹសវគ្គ ១ ឥត្ថីវគ្គ ១ វរុណ-វគ្គ ១ អបាយិម្ហវគ្គ ១ លិត្តវគ្គ ១ ត្រូវជា ១០ បរោសត-វគ្គ ១ ហំសិវគ្គ ១ កុសនាឡិវគ្គ ១ អសម្បទានវគ្គ ១ កកណ្តកវគ្គ ១ ក្នុងឯកនិបាតប្រដាប់ (ដោយវគ្គដូច្នេះឯង) ។

ចប់ ឯកនិបាត ។

ទុកនិបាតជាតកំ

ទឡ្ហវគ្គោ

រាជោវាទជាតកំ

[១៨១] ទឡ្ហំ ទឡ្ហស្ស ខិបតិ ពល្លិកោ មុទុនា មុទុំ
សាធុម្បិ សាធុនា ជេតិ អសាធុម្បិ អសាធុនា
ឯតាទិសោ អយំ រាជា មគ្គា ឧយ្យាហិ សារថិ ។

[១៨២] អក្កោធេន ជិនេ កោធំ អសាធុំ សាធុនា ជិនេ
ជិនេ កទរិយំ ទានេន សច្ចេនាលិកវាទិនំ
ឯតាទិសោ អយំ រាជា មគ្គា ឧយ្យាហិ សារថីតិ ។

រាជោវាទជាតកំ បឋមំ ។

ទឡ្ហវគ្គ

រាជោវាទជាតក

[១៥១] (*សារថីរបស់ព្រះបាទរាជាពល្លិកៈ ពោលថា*) *ព្រះបាទពល្លិកៈ រមែងបោះនូវរបស់មាំដល់បុគ្គលអ្នកមាំ ឈ្នះនូវបុគ្គលទន់ដោយកិរិយាទន់ ឈ្នះនូវសប្បុរស ដោយសប្បុរស ឈ្នះនូវអសប្បុរស ដោយអសប្បុរស ព្រះរាជានេះ* (មានសីលនិងអាចារៈ) *ប្រាកដដូច្នេះ ម្នាលសារថី អ្នកចូរចៀសចេញអំពីផ្លូវទៅ ។*

[១៥២] (*សារថីរបស់ព្រះបាទពារាណសី ពោលថា*) *ព្រះរាជាគប្បីឈ្នះបុគ្គលអ្នកក្រោធ ដោយសេចក្ដីមិនក្រោធ គប្បីឈ្នះអសប្បុរស ដោយសប្បុរស គប្បីឈ្នះបុគ្គលកំណាញ់ ដោយការឲ្យ គប្បីឈ្នះបុគ្គលអ្នកពោលពាក្យកុហក ដោយការពោលពាក្យពិត ព្រះរាជានេះ* (មានសីលនិងអាចារៈ) *ប្រាកដដូច្នេះ ម្នាលសារថី អ្នកចូរចៀសចេញអំពីផ្លូវទៅ ។*

ចប់ រាជោវាទជាតក ទី ១ ។

ទុកនិបាតេ បឋមោ ទឡ្ហវគ្គោ

សិគាលជាតកំ

[១៨៣] អសមេក្ខិតកម្មន្តំ តុរិតាភិនិបាតិនំ
តានិ[១] កម្មានិ តប្បេន្តិ ឧណ្ហំ វជ្ឈោ ហិតំ មុខេ ។
[១៨៤] សីហោ ច សីហនាទេន ទទ្ទរំ អភិនាទយិ
សុត្វា សីហស្ស និគ្ឃោសំ សិគាលោ ទទ្ទរេ វសំ
ភីតោ សន្តាសមាចាទិ ហទយញ្ចស្ស អប្ផលីតិ ។

សិគាលជាតកំ ទុតិយំ ។

សូករជាតកំ

[១៨៨] ចតុប្បទោ អហំ សម្ម ត្វម្បិ សម្ម ចតុប្បទោ
ឯហិ សម្ម និវត្តស្សុ កិន្នុ ភីតោ បលាយសិ ។
[១៨៦] អសុចិ បូតិលោមោសិ ទុគ្គន្ធោ វាសិ សូករ
សចេ យុជ្ឈិតុកាមោសិ ជយំ សម្ម ទទាមិ តេតិ ។

សូករជាតកំ តតិយំ ។

---

១ ម. សានិ ។

ទុកនិបាត ទឡ្ហវគ្គ ទី ១

សិគាលជាតក

[១៥៣] (*រាជសីហ៍ពោធិសត្វ ពោលថា*) *ការងារទាំងឡាយនោះ ញុំាង បុគ្គលអ្នកមានការងារមិនបានពិចារណា ដោយត្រឹមត្រូវ ឲ្យ សម្រេចដោយរួសរាន់ឲ្យក្តៅក្រហាយ ដូចជាវត្ថុក្តៅដែលបុគ្គល ពមចូលទៅក្នុងមាត់ ។*

[១៥៤] (*ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា*) *សីហៈញុំាងភ្នំប្រាក់ឲ្យលាន់ឮខ្លាំង ដោយ សីហនាទ ចចកនៅក្នុងភ្នំប្រាក់ បានឮសំឡេងគឹកកង នៃសត្វ សីហៈហើយ ក៏ភ័យតក់ស្លុតបែកហឫទ័យស្លាប់ ។*

ចប់ សិគាលជាតក ទី ២ ។

សូករជាតក

[១៥៥] (*សូករៈ ពោលថា*) *ម្នាលសម្លាញ់អ្នកមានធុរៈស្មើ ខ្ញុំមាន ជើង ៤ ម្នាលសម្លាញ់ អ្នកឯងក៏មានជើង ៤ ដែរ ម្នាល សម្លាញ់ អ្នកចូរត្រឡប់មក អ្នកខ្លាចឬ បានជារត់ចេញ ។*

[១៥៦] (*សីហៈពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលសូករៈ អ្នកមានកាយមិន ស្អាត មានរោមប្រឡាក់ដោយវត្ថុស្អុយ មានក្លិនអាក្រក់បក់ទៅ បើអ្នកចង់ច្បាំងគ្នា ម្នាលសម្លាញ់ យើងឲ្យជ័យដល់អ្នកឯង ។*

ចប់ សូករជាតក ទី ៣ ។

ឧរគជាតកំ

[១៤៧] ឥធូរគានំ បវរោ បវិដ្ឋោ
សេលស្ស វណ្ណេន បមោក្ខមិច្ឆំ
ព្រហ្មញ្ច វណ្ណំ អបចាយមានោ
ពុភុក្ខិតោ នោ វិសហាមិ[១] ភោត្តុំ ។

[១៤៨] សោ ព្រហ្មគុត្តោ ចិរមេវ ជីវ
ទិព្យា ច តេ ខាទុភាវន្តុ ភក្ខា
សោ ព្រហ្មវណ្ណំ អបចាយមានោ
ពុភុក្ខិតោ នោ វិតរាសិ ភោត្តុន្តិ ។

ឧរគជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ភគ្គជាតកំ

[១៤៩] ជីវ វស្សសតំ ភគ្គ អបរានិ ច វីសតិ
មា មំ បិសាចា ខាទន្តុ ជីវ ត្វំ សរទោសតំ ។

[១៥០] ត្វម្បិ វស្សតំ ជីវ អបរានិ ច វីសតិ
វិសំ បិសាចា ខាទន្តុ ជីវ ត្វំ សរទោសតន្តិ ។

ភគ្គជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. វិតរាមិ ។

ឧរគជាតក

[១៥៧] (គ្រុឌ ពោលថា) ស្ដេចនាគដ៏ប្រសើរជាងពស់ទាំងឡាយ មានភេទដូចជាកែវដែលកើតអំពីថ្ម ប្រាថ្នាដើម្បីរួច បានចូលទៅក្នុងសំពត់ស្បៀកនេះ ខ្ញុំកោតក្រែងនូវបុគ្គលមានភេទដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងបរិភោគ តែមិនអាចនឹងបរិភោគបាន ។

[១៥៨] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកមានបុគ្គលដ៏ប្រសើរគ្រប់គ្រងហើយ ចូររស់នៅអស់កាលយូរ អាហារជាទិព្វទាំងឡាយ ចូរកើតប្រាកដដល់អ្នក (ព្រោះថា) អ្នកកោតក្រែងនូវបុគ្គលមានភេទដ៏ប្រសើរ អ្នកប្រាថ្នានឹងបរិភោគ តែមិនអាចបរិភោគបាន ។

ចប់ ឧរគជាតក ទី ៤ ។

ភគ្គជាតក

[១៥៩] (មាណពពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រភគ្គៈ សូមលោករស់នៅអស់ ១២០ ឆ្នាំ បិសាចទាំងឡាយ ចូរកុំទំពាស៊ីនូវខ្ញុំឡើយ សូមលោករស់នៅអស់ ១២០ ឆ្នាំ ។

[១៦០] (បិតារបស់ពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកចូររស់នៅអស់ ១២០ ឆ្នាំដែរ បិសាចទាំងឡាយ ចូរទំពាស៊ីនូវថ្នាំពិស អ្នកចូររស់នៅអស់ ១២០ ឆ្នាំ ។

ចប់ ភគ្គជាតក ទី ៥ ។

អលីនចិត្តជាតកំ

[១៦១] អលីនចិត្តំ និស្សាយ បហដ្ឋា មហតី ចមូ
កោសលំ សេនាសន្តុដ្ឋំ ជីវគ្គាហំ អគាហយិ ។

[១៦២] ឯវំ និស្សយសម្បន្នោ ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ
ភាវយំ កុសលំ ធម្មំ យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា
បាបុណេ អនុបុព្វេន សព្វសំយោជនក្ខយន្តិ ។

អលីនចិត្តជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

គុណជាតកំ

[១៦៣] យេន កាមំ បណាមេតិ ធម្មោ ពលវតំ មិគិ
ឧន្នទន្តី វិជានាហិ ជាតំ សរណតោ ភយំ ។

ទុកនិបាត ទឡ្ហវគ្គ ទី ១

អលីនចិត្តជាតក

[១៦១] (ព្រះសាស្ដាត្រាស់ថា) សេនាដ៏ច្រើន មានចិត្តរីករាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវអលីនចិត្តរាជកុមារ បានញុាំងដំរីឲ្យចាប់យកព្រះបាទកោសលទាំងរស់ដែលមិនត្រេកអរហើយ ដោយរាជសម្បត្តិរបស់ខ្លួនយ៉ាងណាមិញ ។

[១៦២] ភិក្ខុអ្នកបរិបូណ៌ដោយនិស្ស័យ មានសេចក្ដីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ កាលចម្រើននូវកុសលធម៌ ដើម្បីសម្រេចនូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមចាកយោគៈ គប្បីដល់នូវការអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួងដោយលំដាប់ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ អលីនចិត្តជាតក ទី ៦ ។

គុណជាតក

[១៦៣] (ចចក ពោលថា) អ្នកមានកម្លាំងបណ្ដោញ (នូវបុគ្គលអ្នកសេពគប់នឹងខ្លួន) តាមសេចក្ដីប្រាថ្នាបាន បពិត្រស្ដេចម្រឹគ(នេះ)ជាធម្មតានៃអ្នកមានកម្លាំង បពិត្រស្ដេចម្រឹគ អ្នកមានចង្កូមស្រួច លោកចូរដឹងចុះ មរណភ័យកើតហើយអំពីទីជាទីពឹង(របស់យើង) ។

[១៦៤] អបិ ចេបិ ទុព្វលោ មិត្តោ មិត្តធម្មេសុ តិដ្ឋតិ

សោ ញាតកោ ច ពន្ធុ ច សោ មិត្តោ សោ ច មេ សខា

ទាឋិនិ មាតិមញ្ញិព្ហោ សិគាលោ មម បាណទោតិ ។

គុណជាតកំ សត្តមំ ។

សុហានុជាតកំ

[១៦៥] នយិទំ វិសមសីលេន សោណេន សុហនុស្សហ

សុហនុបិ តាទិសោ យេវ យោ សោណស្ស សគោចរោ ។

[១៦៦] បក្ខន្ទិនា បគព្ភេន និច្ចំ សន្ទានខាទិនា

សមេតិ បាបំ បាបេន សមេតិ អសតាសតន្តិ ។

សុហានុជាតកំ អដ្ឋមំ ។

[១៦៤] (*សីហៈពោធិសត្វ ពោលថា*) *ប្រសិនបើមិត្រមានកម្លាំងខ្សោយ តែតាំងនៅក្នុងមិត្រធម៌ទាំងឡាយ បុគ្គលនោះហៅថាជាញាតិផង ជាផៅពង្សផង បុគ្គលនោះហៅថា មិត្រផង បុគ្គលនោះហៅថា សម្លាញ់របស់យើងផង ម្នាលមេម្រឹគមានចង្កូម នាងកុំមើលងាយចចកឈ្មោល នឹងចចកញី ជាសម្លាញ់យើងឡើយ ព្រោះចចក ជាអ្នកឲ្យជីវិតដល់យើង ។*

ចប់ គុណជាតក ទី ៧ ។

សុហនុជាតក

[១៦៥] (*អមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *សេះឈ្មោះសុហនុ ធ្វើនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់នេះ ជាមួយនឹងសេះឈ្មោះសោណៈ មិនមែនដោយមារយាទមិនស្មើគ្នាទេ សេចក្ដីប្រព្រឹត្តរបស់សេះឈ្មោះសោណៈ យ៉ាងណា សេះឈ្មោះសុហនុ ក៏ប្រាកដយ៉ាងនោះដែរ ។*

[១៦៦] *អំពើរមែងស្មើគ្នាដោយការស្ទុះទៅ និងការឃ្នើសឃ្នងនិងការខាំកាត់នូវខ្សែជានិច្ច អំពើអាក្រក់ស្មើគ្នា ដោយអំពើអាក្រក់ ការមិនរៀបរយស្មើគ្នា ដោយការមិនរៀបរយ ។*

ចប់ សុហនុជាតក ទី ៨ ។

ទុកនិបាតេ បឋមោ ទឡ្ហវគ្គោ

មោរជាតកំ

[១៦៧] ឧទេតយញ្ចក្ខុមា ឯករាជា
ហរិស្សវណ្ណោ បឋវិប្បភាសោ
តំ តំ នមស្សាមិ ហរិស្សវណ្ណំ បឋវិប្បភាសំ
តយជ្ជ គុត្តា វិហរេមុ ទិវសំ
យេ ព្រាហ្មណា វេទគុ[១] សព្វធម្មេ
តេ មេ នមោ តេ ច មំ បាលយន្តុ
នមត្ថុ ពុទ្ធានំ នមត្ថុ ពោធិយា
នមោ វិមុត្តានំ នមោ វិមុត្តិយា
ឥមំ សោ បរិត្តំ កត្វា មោរោ ចរតិ ឯសនា ។

[១៦៨] អបេតយញ្ចក្ខុមា ឯករាជា
ហរិស្សវណ្ណោ បឋវិប្បភាសោ
តំ តំ នមស្សាមិ ហរិស្សវណ្ណំ បឋវិប្បភាសំ
តយជ្ជ គុត្តា វិហរេមុ រត្តឹ

---

១ ម. វេទគូ ។

ទុកនិបាត ទឡ្ហវគ្គ ទី ១

មោរជាតក

[១៦៧] (ក្ងោកពោធិសត្វ ពោលថា) សុរិយទេវបុត្រណា ជាឯករាជ មានចក្ខុ មានសម្បុរដូចជាមាស មានពន្លឺផ្សាយទៅលើផែនដី កំពុងរះឡើង ខ្ញុំសូមនមស្ការនូវសុរិយទេវបុត្រនោះ អ្នកមានសម្បុរដូចជាមាស មានពន្លឺផ្សាយទៅលើផែនដី ខ្ញុំសូមឲ្យលោកគ្រប់គ្រងរក្សា អស់វេលាថ្ងៃក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រាហ្មណ៍ទាំង-ឡាយណា សម្រេចនូវវេទ ក្នុងធម៌ទាំងពួង សូមព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ទទួលនូវការនមស្ការរបស់ខ្ញុំ សូមព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ រក្សានូវខ្ញុំ ការនមស្ការ ចូរមានដល់លោកអ្នកត្រាស់ដឹងទាំងឡាយ ការនមស្ការ ចូរមានដល់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ការនមស្ការ ចូរមានដល់លោកអ្នករួចទាំងឡាយ ការនមស្ការ ចូរមានដល់វិមុត្តិ ក្ងោកពោធិសត្វនោះធ្វើបរិត្តនេះរួចហើយ ទើបត្រាច់ទៅស្វែងរកអាហារ ។

[១៦៨] (សុរិយទេវបុត្រណា) ជាឯករាជ មានចក្ខុ មានសម្បុរដូចជាមាស មានពន្លឺផ្សាយទៅលើផែនដី កំពុងអស្តង្គតទៅ ខ្ញុំសូមនមស្ការនូវសុរិយទេវបុត្រនោះ អ្នកមានសម្បុរដូចមាស មានពន្លឺផ្សាយទៅលើផែនដី ខ្ញុំសូមឲ្យលោកគ្រប់គ្រងរក្សា អស់រាត្រីក្នុងថ្ងៃនេះ

យេ ព្រាហ្មណា វេទគុ សព្វធម្មេ
តេ មេ នមោ តេ ច មំ បាលយន្តុ
នមត្ថុ ពុទ្ធានំ នមត្ថុ ពោធិយា
នមោ វិមុត្តានំ នមោ វិមុត្តិយា
ឥមំ សោ បរិត្តំ កត្វា មោរោ វាសមកប្បយីតិ ។

មោរជាតកំ នវមំ ។

វិនីលកជាតកំ

[១៦៩] ឯវមេវ នូន រាជានំ វេទេហំ មិថិលគ្គហំ
អស្សា វហន្តិ អាជញ្ញា យថា ហំសា វិនីលកំ ។
[១៧០] វិនីល ទុគ្គំ ភជសិ អភូមឹ តាត សេវសិ
គាមន្តកានិ[១]សេវស្សុ ឯតំ មាតាលយំ តវន្តិ ។

វិនីលកជាតកំ ទសមំ ។

ទឡ្ហវគ្គោ បឋមោ ។

---

១ ម. គាមន្តរានិ ។

ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា សម្រេចនូវវេទ ក្នុងធម៌ទាំងពួង សូមព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទទួលនូវការនមស្ការរបស់ខ្ញុំ សូមព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រក្សានូវខ្ញុំ ការនមស្ការ ចូរមានដល់លោកអ្នកត្រាស់ដឹងទាំងឡាយ ការនមស្ការ ចូរមានដល់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ការនមស្ការ ចូរមានដល់លោកអ្នករួចទាំងឡាយ ការនមស្ការ ចូរមានដល់វិមុត្តិ ក្ងោកពោធិសត្វធ្វើបរិត្តនេះរួចហើយ ទើបបានសម្រេចការនៅ ។

ចប់ មោរជាតក ទី ៩ ។

វិនីលកជាតក

[១៦៩](កូនក្អែកកាត់ហង្ស ពោលថា) ហង្សទាំងឡាយ(រមែងនាំយើង) ឈ្មោះវិនីលកៈទៅបានយ៉ាងណាមិញសេះអាជានេយ្យទាំងឡាយនាំនូវព្រះបាទវិទេហៈ អ្នកគ្រប់គ្រងក្រុងមិថិលាក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[១៧០] (ហង្សពោធិសត្វជាបិតា ពោលថា) ម្នាលចៅវិនីលៈ អ្នកគប់រកនូវព្រៃភ្នំមានប្រកបង្អៀត ម្នាលកូន អ្នកសេពនូវកន្លែងមិនមែនជាទីរបស់អ្នក ៗ ចូរសេពនូវកន្លែងជាទីបំផុតនៃស្រុកចុះ ទីនោះជាលំនៅ របស់មាតាអ្នកហើយ ។

ចប់ វិនីលកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ទឡ្ហវគ្គ ទី ១ ។

៧៤

ទុកនិបាតេ បឋមោ ទឡ្ហវគ្គោ

គស្សុទ្ធានំ

វរពល្លិក ឥន្ទរ សូករកោ
ឧរគុត្តម បញ្ចមកត្តវហោ
មហាតិចមុឃាវ សិគាលវហោ
សុហាដុត្តម មោរ វិជីលំ ឥស ។

ទុកនិបាត ទឡ្ហវគ្គ ទី ១

ឧទ្ទាននៃទឡ្ហវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះបាទពល្លិកៈដ៏ប្រសើរ ១ ភ្នំប្រាក់ ១ សូករៈ ១ នាគប្រសើរជាផលស់ ១ បិតាឈ្មោះភគ្គៈ ១ ជាគម្រប់ ៥ សេនាធំ ១ ចចកប្រសើរ ១ សេះឈ្មោះសុហនុដ៏ឧត្តម ១ ក្អែក ១ វិនីលកៈ ១ ត្រូវជា ១០ ។

សន្ថវវគ្គោ

ឥន្ទសមានគោត្តជាតកំ

[១៧១] ន សន្ថវំ កាបុរិសេន កយិរា
អរិយោ នរិយេន បជានមត្ថំ
ចិរានុវុដ្ឋោបិ(១) ករោតិ ចាបំ
គជោ យថា ឥន្ទសមានគោត្តំ ។

[១៧២] យទេវ(២) ជញ្ញា សទិសោ មមន្តិ
សីលេន បញ្ញាយ សុតេន ចាបិ
តេនេវ មេត្តឹ(៣) កយិរាថ សទ្ធឹ
សុខោ ហវេ សប្បុរិសេន សង្គមោតិ ។

ឥន្ទសមានគោត្តជាតកំ បឋមំ ។

សន្ថវជាតកំ

[១៧៣] ន សន្ថវស្មា បរមត្ថិ ចាបិយោ
យោ សន្ថវោ កាបុរិសេន ហោតិ
សន្តប្បិតោ សប្បិនា ចាយាសេន
កិច្ឆា កតំ បណ្ណកុដឹ អនឡ្ហហិ(៤) ។

---

១ ម. ចិរានុវុត្ថោ ។ ២ យំ ត្វេវ ។ ៣ ម. មិត្តំ ។ ៤ ម. អទយ្ហំ ។

សន្ថវវគ្គ

ឥន្ទសមានគោត្តជាតក

[១៧១] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលកុំគប្បីធ្វើសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល ជាមួយនឹងបុរសលាមក អរិយបុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវប្រយោជន៍ (ក៏មិនគប្បីធ្វើនូវសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល) ជាមួយនឹងបុគ្គលមិនមែនជាអរិយៈ (បុគ្គលមិនមែនជាអរិយៈ) សូម្បីនៅជាមួយគ្នាអស់កាលយូរ រមែងធ្វើអំពើអាក្រក់ ដូចជាដំរីកាលព្រោចនូវតាបសឈ្មោះឥន្ទសមានគោត្រ ។

[១៧២] បុគ្គលគប្បីដឹងនូវជនណាថា បុគ្គលនេះស្មើគ្នា ដោយសីលផង បញ្ញាផង សុតៈផង របស់អញ គប្បីធ្វើនូវមេត្រីជាមួយនឹងជននោះចុះ (ព្រោះ) ការគប់រកដោយសប្បុរស តែងនាំមកនូវសេចក្ដីសុខដោយពិត ។

ចប់ ឥន្ទសមានគោត្តជាតក ទី ១ ។

សន្ថវជាតក

[១៧៣] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ការស្និទ្ធស្នាលណា ជាមួយនឹងបុរសលាមក របស់ដទៃលាមកក្រៃលែងជាងការស្និទ្ធស្នាល (នោះ) មិនមានទេ ដូចជាភ្លើងដែលយើងឲ្យឆ្អែតដោយសប្បិនិងបាយាសនៅតែឆេះខ្ទមស្លឹកដែលយើងធ្វើហើយដោយលំបាក ។

ទុកនិបាតេ ទុតិយោ សន្ថវវគ្គោ

[១៧៤] ន សន្ថវស្មា បរមត្ថិ សេយ្យោ
យោ សន្ថវោ សប្បុរិសេន ហោតិ
សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស ច ទីបិនោ ច
សាមា មុខំ លេហតិ សន្ថវេនាតិ ។

សន្ថវជាតកំ ទុតិយំ ។

សុសីមជាតកំ

[១៧៥] កាឡា មិគា សេតទន្តា តវីមេ
បរោសតំ ហេមជាលាភិឆន្នា
តេ តេ ទទាមីតិ សុសីមព្រូសិ
អនុស្សរំ បេត្តិបិតាមហានំ ។

[១៧៦] កាឡា មិគា សេតទន្តា មមីមេ
បរោសតំ ហេមជាលាភិឆន្នា
តេ តេ ទទាមីតិ វទាមិ មាណវ
អនុស្សរំ បេត្តិបិតាមហានន្តិ ។

សុសីមជាតកំ តតិយំ ។

ទុកនិបាត សន្ថវវគ្គ ទី ២

[១៧៤] ការស្និទ្ធស្នាលណា ជាមួយនឹងសប្បុរស របស់ជនទៃប្រសើរក្រៃលែងជាងការស្និទ្ធស្នាល (នោះ) មិនមានទេ ដូចជាមេម្រឹគឈ្មោះសាមា លិទ្ធមាត់នៃស្តេចរាជសីហផង ខ្លាធំផង ខ្លាដំបងផង ព្រោះការស្និទ្ធស្នាល ។

ចប់ សន្ថវជាតក ទី ២ ។

សុសីមជាតក

[១៧៥] (ពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះនាមសុសីមៈ ម្រឹគខ្មៅ មានភ្លុកស (ដំរី)នេះរបស់ព្រះអង្គច្រើនជាងរយ បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ព្រះអង្គទ្រង់រឭកនូវព្រះបិតានិងជីតា (របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ) ទើបត្រាស់ថា អញនឹងឲ្យដំរីទាំងឡាយនោះដល់ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះមែន ឬ ។

[១៧៦] (ព្រះរាជាត្រាស់ថា) ម្នាលមាណព ម្រឹគខ្មៅមានភ្លុកសនេះរបស់ខ្ញុំច្រើនជាងរយ បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ខ្ញុំកាលរឭកនូវបិតានិងជីតា ទើបពោលថា ខ្ញុំនឹងឲ្យនូវដំរីទាំងឡាយនោះដល់ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះមែន ។

ចប់ សុសីមជាតក ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

គិជ្ឈជាតកំ

[១៧៧] យន្នុ គិជ្ឈោ យោជនសតំ កុណបានិ អវេក្ខតិ
កស្មា ជាលញ្ច បាសញ្ច អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈសិ[១] ។
[១៧៨] យទា បរាភវោ ហោតិ បោសោ ជីវិតសង្ខយេ
អថ ជាលញ្ច បាសញ្ច អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈតីតិ ។

គិជ្ឈជាតកំ ចតុត្ថំ ។

នកុលជាតកំ

[១៧៩] សន្ធឹ កត្វា អមិត្តេន អណ្ឌជេន ជលាពុជ
វិវិយ ទាឋំ សយសិ កុតោ តេ ភយមាគតំ ។
[១៨០] សង្កេថេវ អមិត្តស្មឹ មិត្តស្មិម្បិ ន វិស្សសេ
អភយា ភយមុប្បន្នំ អបិ មូលានិ កន្តតីតិ ។

នកុលជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. ពុជ្ឈតិ ។

គិជ្ឈជាតក

[១៧៧] (ព្រះរាជាពារាណសី ត្រាស់ថា) ត្មាតរមែងក្រឡេកមើលឃើញសាកសពចម្ងាយ ១០០ យោជន៍បាន ចុះហេតុអ្វី បានជាអ្នកហើរមកដល់បណ្ដាញនិងអន្ទាក់ហើយ ក៏នៅតែមិនភ្ញាក់ខ្លួន ។

[១៧៨] (ត្មាតពោធិសត្វ ពោលថា) សេចក្ដីវិនាស មានក្នុងវេលាណា សត្វមកដល់បណ្ដាញនិងអន្ទាក់ រមែងមិនបានភ្ញាក់ខ្លួនក្នុងការអស់ទៅនៃជីវិត ក្នុងវេលានោះ ។

ចប់ គិជ្ឈជាតក ទី ៤ ។

នកុលជាតក

[១៧៩] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលស្កាជាជលាពុជៈ អ្នកធ្វើនូវមិត្តភាព ដោយសត្រូវដែលជាអណ្ឌជៈកំណើតហើយ មកដេកបញ្ចេញចង្កូម តើសេចក្ដីភ័យ មានមកដល់អ្នកអំពីទីណា ។

[១៨០] (ស្កា ពោលថា) បុគ្គលគប្បីរង្កៀសក្នុងសត្រូវ មិនគប្បីស្និទ្ធស្នាលសូម្បីក្នុងមិត្រ ភ័យដែលកើតឡើងអំពីជនដែលមិនគួរភ័យ រមែងកាត់នូវឫសគល់ទាំងឡាយបាន ។

ចប់ នកុលជាតក ទី ៥ ។

៧៩

ទុកនិបាតេ ទុតិយោ សន្ថវវគ្គោ

ឧបសាឡ្ហកជាតកំ

[១៨១] ឧបសាឡ្ហកនាមានំ[១] សហស្សានិ ចតុទ្ទស
អស្មឹ បទេសេ ទឌ្ឍានិ នត្ថិ លោកេ អនាមតំ ។

[១៨២] យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច អហឹសា សញ្ញមោ ទមោ
ឯតទរិយា សេវន្តិ ឯតំ លោកេ អនាមតន្តិ ។

ឧបសាឡ្ហកជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

សមិទ្ធិជាតកំ

[១៨៣] អភុត្វា ភិក្ខសិ ភិក្ខុ នហិ ភុត្វាន ភិក្ខសិ
ភុត្វាន ភិក្ខុ ភិក្ខស្សុ មា តំ កាលោ ឧបច្ចគា ។

---

១ ម. ឧបសាឡ្ហកនាមានិ ។

ឧបសាឡ្ហកជាតក

[១៨១] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ពួកញាតិឈ្មោះឧបសាឡ្ហកៈ ចំនួន ១៤០០០ នាក់ គេដុតហើយ ក្នុងប្រទេសនេះ ក្នុងលោក រកទីដែលមិនមានគេស្លាប់មិនមានឡើយ ។

[១៨២] សច្ចៈ ១ ធម្មៈ ១ អហឹសា ១ សញ្ញមៈ ១ ទមៈ ១ មាននៅក្នុងបុគ្គលណា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ រមែងសេពគប់នូវបុគ្គលនុ៎ះ គុណជាតនុ៎ះឈ្មោះថា មិនចេះស្លាប់ ក្នុងលោក ។

ចប់ ឧបសាឡ្ហកជាតក ទី ៦ ។

សមិទ្ធិជាតក

[១៨៣] (នាងទេពធីតា ពោលប្រលោមថា) បពិត្រភិក្ខុ លោកមិនទាន់បរិភោគកាមសិន ហើយត្រាច់ទៅ ដើម្បីភិក្ខុភាព បើលោកបរិភោគកាមរួចហើយ សឹមត្រាច់ទៅ ដើម្បីភិក្ខាមិនបានឬ បពិត្រភិក្ខុ សូមលោកបរិភោគកាមសិន ហើយសឹមត្រាច់ទៅ ដើម្បីភិក្ខាចុះ កុំឲ្យកាល(ជាទីបរិភោគកាម)កន្លងនូវលោកបានឡើយ ។

[១៨៤] កាលំ វោហំ ន ជានាមិ ឆន្នោ កាលោ ន ទិស្សតិ
តស្មា អភុត្វា ភិក្ខាមិ មា មំ កាលោ ឧបច្ចគាតិ ។

សមិទ្ធិជាតកំ សត្តមំ ។

សកុណគ្ឃិជាតកំ

[១៨៥] សេនោ ពលសា បតមានោ លាបំ គោចរដ្ឋាយិនំ
សហសា អជ្ឈប្បត្តោវ មរណំ តេនុបាគមិ ។

[១៨៦] សោហំ នយេន សម្បន្នោ បេត្តិកេ គោចរេ រតោ
អបេតសត្តុ មោទាមិ សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោតិ ។

សកុណគ្ឃិជាតកំ អដ្ឋមំ ។

អរកជាតកំ

[១៨៧] យោ វេ មេត្តេន ចិត្តេន សព្វលោកានុកម្បតិ
ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយញ្ច អប្បមាណេន សព្វសោ ។

[១៨៤] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) យើងមិនបានដឹងនូវមរណកាល ដោយពិត មរណកាលកំបាំងមិនប្រាកដ ព្រោះហេតុនោះ បានជាយើងមិនបរិភោគកាម ហើយត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា កុំឲ្យកាល (ធ្វើសមណធម៌) កន្លងនូវយើងបានឡើយ ។

ចប់ សមិទ្ធិជាតក ទី ៧ ។

សកុណគ្ឃិជាតក

[១៨៥] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) សត្វខ្លែងបោះពួយចុះមក ដោយកម្លាំងរហ័ស ឆាបនូវសត្វប្រចៀចដែលទំនៅលើ(អាចម៍បំណះ)ជាទីគោចរ (របស់ខ្លួន) ក៏ដល់នូវសេចក្ដីស្លាប់ដោយហេតុនោះទៅ ។

[១៨៦] (ប្រចៀច ពោលថា) ខ្ញុំនោះជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឧបាយ ត្រេកអរក្នុងទីគោចរ ជារបស់បិតា ឃើញនូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ហើយប្រាសចាកសត្រូវ នៅរីករាយ ។

ចប់ សកុណគ្ឃិជាតក ទី ៨ ។

អរកជាតក

[១៨៧] (អរកសាស្តា ពោលថា) បុគ្គលណាសង្គ្រោះដល់សត្វលោកទាំងមូល ដោយមេត្តាចិត្តក្នុងទិសខាងលើផង ទិសខាងក្រោមផង ទិសទទឹងផង ដោយអាការទាំងពួង រកប្រមាណមិនបាន ។

[១៨៨] អប្បមាណំ ហិតំ ចិត្តំ បរិបុណ្ណំ សុភាវិតំ
យំ បមាណំ កតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតីតិ ។

អរកជាតកំ នវមំ ។

កកណ្ដកជាតកំ

[១៨៩] នាយំ បុរេ ឧន្នមតិ តោរណគ្គេ កកណ្ដកោ
មហោសធ វិជានាហិ កេន ថទ្ធោ កកណ្ដកោ ។
[១៩០] អលទ្ធបុព្វំ លទ្ធាន អឌ្ឍមាសំ កកណ្ដកោ
អតិមញ្ញតិ រាជានំ វេទេហំ មិថិលគ្គហន្តិ ។

កកណ្ដកជាតកំ ទសមំ ។

សន្ថវវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អថ ឥន្ទសមាន សបណ្ណកុដិ
សុសិមុត្តម គិជ្ឈ វលាពុជកោ
ឧបសាឡ្ហក ភិក្ខុ សលាបវរោ
អថ មេត្តវរោ ទស បុណ្ណមាតិ ។

[១៨៨] ចិត្តដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ រកប្រមាណមិនបានឈ្មោះថា បុគ្គលបានចម្រើនបរិបូណ៌ហើយ អំពើណា ដែលបុគ្គលបានធ្វើល្មមប្រមាណ អំពើនោះ រមែងមិនសល់នៅក្នុងចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកបានចម្រើននោះឡើយ ។

ចប់ អរកជាតក ទី ៩ ។

កកណ្ឌកជាតក

[១៨៩] (ព្រះបាទវិទេហៈ ត្រាស់ថា) កាលពីដើមបង្គួយនេះនៅលើខ្លោងទ្វារមិនក្រអឺតក្រអោងទេ ម្នាលមហោសថ អ្នកចូរដឹងព្រោះហេតុអ្វី បានជាបង្គួយត្រឡប់ទៅជារបឹងរឹងរូសវិញ ។

[១៩០] (មហោសថពោធិសត្វ ពោលថា) បង្គួយបានរបស់ដែលមិនធ្លាប់បាន ចំនួនកន្លះមាសក រមែងមើលងាយព្រះបាទវិទេហៈ ដែលសោយរាជ្យ ក្នុងនគរមិថិលា ។

ចប់ កកណ្ឌកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ សន្ថវវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃសន្ថវវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីឥន្ទសមានតាបស ១ ខ្ទមស្មឹក ១ ព្រះរាជាសុសីមៈ១ ត្មាត ១ ស្លាជាជលាពុជ ១ ឧបសាឡ្ហកព្រាហ្មណ៍ ១ ភិក្ខុ ១ ប្រចៀចដ៏ប្រសើរ ១ មេត្តាដ៏ប្រសើរ ១ បង្គួយក្រអឺតក្រអោង ១ ត្រូវជា ១០ ។

កល្យាណធម្មវគ្គោ

កល្យាណធម្មជាតកំ

[១៩១] កល្យាណធម្មោតិ យទា ជនិន្ទ
លោកេ សមញ្ញំ អនុបាបុណាតិ
តស្មា ន ហិយ្យេថ នរោ សបញ្ញោ
ហិរិយាបិ សន្តោ ធុរមាទិយន្តិ ។

[១៩២] សាយំ សមញ្ញា ឥធ មជ្ជ បត្តា[១]
កល្យាណធម្មោតិ ជនិន្ទ លោកេ
តាហំ សមេក្ខំ ឥធ បព្វជិស្សំ
ន ហិ មត្ថិ ឆន្ទោ ឥធ កាមភោគេតិ ។

កល្យាណជាតកំ បឋមំ ។

ទទ្ទរជាតកំ

[១៩៣] កោ នុ សទ្ទេន មហតា អភិនាទេតិ ទទ្ទរំ
តំ សីហា នប្បដិនទន្តិ[២] កោ នាមេសោ មិគាភិភូ[៣]។

---

១ ម. មជ្ជ បត្តា ។ ២ ម. ន សីហា បដិនាទន្តិ ។ ៣ ម. មិគាធិភូ ។

កល្យាណធម្មវគ្គ

កល្យាណធម្មជាតក

[១៩១] (*សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា*) *បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន កាលណា នរជនប្រកបដោយបញ្ញា ដល់នូវសមញ្ញា* (*ឈ្មោះ*) *ថាជាអ្នកមានកល្យាណធម៌ក្នុងលោក* (*កាលនោះ*) *មិនគប្បីឲ្យសាបសូន្យចាកសមញ្ញានោះ សប្បុរសទាំងឡាយ តែងកាន់យកនូវបព្វជ្ជាធុរៈដោយហិរិនិងឱត្តប្បៈ ។*

[១៩២] *បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន សមញ្ញានោះឯង ថាជាអ្នកមានកល្យាណធម៌ក្នុងលោក មកដល់ខ្ញុំក្នុងថ្ងៃនេះ ហើយខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញនូវសមញ្ញានោះនឹងបួសក្នុងថ្ងៃនេះ សេចក្ដីពេញចិត្តក្នុងការបរិភោគកាមក្នុងលោកនេះ មិនមានដល់ខ្ញុំទេ ។*

ចប់ កល្យាណធម្មជាតក ទី ១ ។

ទទ្ទរជាតក

[១៩៣] (*កូនសីហៈ សួរថា*) *បពិត្រសីហរាជ ជាធំជាងម្រឹគ នរណាហ្ន៎ មានសំឡេងខ្លាំង ញុំាងភ្នំទទ្ទរៈឲ្យលាន់ឮ ពួកសីហៈ មិនបន្លឺតបទៅនឹងវាឡើយ សត្វដែលបន្លឺសំឡេងគឹកកងបានទុំះ ជាសត្វឈ្មោះអ្វី ។*

[១៩៤] អជម្មោ មិគជាតានំ សិគាលោ តាត វស្សតិ
ជាតិមស្ស ជិគុច្ឆន្តា តុណ្ហី សីហា សមច្ឆរេតិ ។

ទទ្ទរជាតកំ ទុតិយំ ។

មក្កដជាតកំ

[១៩៥] តាត មាណវកោ ឯសោ តាលមូលំ អបស្សិតោ
អគារកញ្ចិទំ អត្ថិ ហន្ទ ទេមស្សគារកំ[(១)] ។

[១៩៦] មា ខោ តំ[(២)]តាត បក្កោសិ ទូសេយ្យ នោ អគារកំ
នេតាទិសំ មុខំ ហោតិ ព្រាហ្មណស្ស សុសីលិនោតិ។

មក្កដជាតកំ តតិយំ ។

ទុព្ភិយមក្កដជាតកំ

[១៩៧] អទម្ហ តេ វារិ ពហុត្តរូបំ
ឃម្មាភិតត្តស្ស បិបាសិតស្ស
សោទានិ បិត្វាន កិកឹ ករោសិ
ន សង្គមោ បាបជនេន សេយ្យោ ។

១ ម. ហន្ទ មេមស្សគារកំ ។ ២ ម. មា ខោ ត្វំ ។

[១៩៤] (*សីហៈពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលកូន ចចក ជាសត្វថោក ទាបជាងម្រឹគទាំងឡាយ វាបន្ទឺឡើង ពួកសីហៈ កាលខ្ពើម រអើមនូវជាតិរបស់វា រមែងនាំគ្នាអង្គុយនៅស្ងៀម ។*

ចប់ ទទ្ទរជាតក ទី ២ ។

មក្កដជាតក

[១៩៥] (*តាបសជាកូន ពោលថា*) *បពិត្របិតា មាណពនុំះ បានឈរ ផ្អែកនឹងគល់ត្នោត រោងរបស់យើងនេះមាន បើដូច្នោះ យើង នឹងប្រគល់រោងឲ្យទៅមាណពនោះចុះ ។*

[១៩៦] (*តាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *ម្នាលកូន អ្នកកុំហៅវាឡើយ វាគប្បីប្រទូស្តនូវរោងរបស់យើងមិនខាន មុខព្រាហ្មណ៍ដែល មានសីលធម៌ល្អ មិនមែនបែបយ៉ាងនេះទេ ។*

ចប់ មក្កដជាតក ទី ៣ ។

ទុព្ភិយមក្កដជាតក

[១៩៧] (*ព្រាហ្មណ៍ពោធិសត្វ ពោលថា*) *យើងបានឲ្យទឹកច្រើនដល់ ឯង ដែលត្រូវកម្តៅថ្ងៃបៀតបៀនស្រេកហើយ ឥឡូវនេះ ឯងផឹកហើយធ្វើសំឡេងគំហកថាកិកិដូច្នេះ ការសេពគប់ដោយ ជនអាក្រក់ មិនប្រសើរឡើយ ។*

[១៩៨] កោ តេ សុតោ វា ទិដ្ឋោ វា សីលវា នាម មក្កដោ
ឥទានិ ខោ តំ ឱហច្ឆំ ឯសា អស្មាកធម្មតាតិ ។

ទុតិយមក្កដជាតកំ ចតុត្ថំ ។

អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតកំ

[១៩៩] សព្វេសុ កិរ ភូតេសុ សន្តិ សីលសមាហិតា
បស្សថ សាខមិគំ ជម្មំ អាទិច្ចមុបតិដ្ឋតិ ។
[២០០] នាស្ស សីលំ វិជានាថ អនញ្ញាយ បសំសថ
អគ្គិហុតញ្ច ឩហានំ(១) ទ្វេ ច ភិន្នា កមណ្ឌលូតិ ។

អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតកំ បញ្ចមំ ។

កឡាយមុដ្ឋិជាតកំ

[២០១] ពាលោ វតាយំ ទុមសាខគោចរោ
បញ្ញា ជនិន្ទ នយិមស្ស វិជ្ជតិ
កឡាយមុដ្ឋឹ អវកិរិយ កេវលំ
ឯកំ កឡាយំ បតិតំ គវេសតិ ។

---

១ ម. ឩហានំ ។

[១៩៨](*ស្វាទេវទត្ត ពោលថា*) *អ្នកឯងដែលបានឮ ឬបានឃើញថា ស្វាណាមានសីលធម៌ ឥឡូវនេះ យើងនឹងបន្ទោបង់វច្ចៈលើក្បាលរបស់អ្នកឯង នេះជាធម្មតា របស់ពួកយើង ។*

ចប់ ទុព្ភិយមក្កដជាតក ទី ៤ ។

អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតក

[១៩៩](*ពួកមនុស្ស ពោលថា*) *បានឮថា បណ្តាពួកសត្វទាំងអស់* (មានពួកសត្វខ្លះ) *ប្រកបដោយសីលធម៌ អ្នកចូរមើលស្វាដ៏លាមកដែលកំពុងឈរនមស្ការព្រះអាទិត្យ ។*

[២០០](*តាបសពោធិសត្វ ពោលថា*) *អ្នកទាំងឡាយមិនបានដឹងច្បាស់នូវមារយាទរបស់ស្វានេះទេ អ្នកទាំងឡាយពោលសរសើរស្វា ព្រោះមិនដឹងស្វានោះ ដុតនូវពេងបូជាភ្លើងផង ទម្លាយនូវក្អមទឹកពីរផង ។*

ចប់ អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតក ទី ៥ ។

កឡាយមុដ្ឋិជាតក

[២០១](*អមាត្យពោធិសត្វ ក្រាបទូលថា*) *បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ស្វានេះល្ងង់ ប្រាជ្ញារបស់វាមិនមានទេ វាបានបាចសណ្តែកមួយកម្បង់ចោលអស់ ទើបទៅស្វែងរកសណ្តែកមួយគ្រាប់ដែលជ្រុះទៅ ។*

[២០២] ឯវមេវ មយំ រាជ យេ ចញ្ញេ អតិលោភិនោ

អប្បេន ពហុំ ជេយ្យាម កឡាយេនេវ វានរោតិ ។

កឡាយមុដ្ឋិជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

តិន្ទុកជាតកំ

[២០៣] ធនុហត្ថកលាបេហិ នេត្តឹសវរធារិភិ

សមន្តា បរិកិណ្ណម្ហា កថំ មោក្ខោ ភវិស្សតិ ។

[២០៤] អប្បេវ ពហុកិច្ចានំ អត្ថោ ជាយេថ កោចិ នំ[១]

អត្ថិ រុក្ខស្ស អច្ឆិន្នំ ខជ្ជថ តញ្ញេវ តិន្ទុកន្តិ ។

តិន្ទុកជាតកំ សត្តមំ ។

កច្ឆបជាតកំ

[២០៥] ជនិតំ មេ ភវិតំ មេ ឥតិ បង្កេ អវស្សយឹ

តំ មំ បង្កោ អជ្ឈភវិ យថា ទុព្វលកំ តថា

តំ តំ វទាមិ ភគ្គវ សុណោហិ វចនំ មម ។

---

១ ម. កោវ នំ ។

[២០២] បពិត្រព្រះរាជា យើងខ្ញុំទាំងឡាយក្តី ជនទាំងឡាយដទៃដែលល្មោភក្រៃលែងក្តី គប្បីលះបង់របស់ច្រើនព្រោះរបស់តិច ដូចជាស្វាកាលលះបង់សណ្តែកច្រើន ព្រោះសណ្តែកតិចដូច្នោះឯង ។

ចប់ កឡាយមុដ្ឋិជាតក ទី ៦ ។

តិន្ទុកជាតក

[២០៣] (ពួកស្វា ពោលថា) យើងត្រូវពួកមនុស្សមានធ្នូនិងបំពង់ព្រួញក្នុងដៃ កាន់ដាវដ៏មុតព័ទ្ធជុំវិញហើយ ធ្វើម្តេចនឹងរួចខ្លួនបាន ។

[២០៤] (ស្វាពោធិសត្វ ពោលថា) សេចក្តីត្រូវការនីមួយ គប្បីកើតឡើងដល់ពួកមនុស្សដែលមានកិច្ចច្រើនដោយពិត ផ្លែឈើច្រើនយើងរើសប្រមូលមកហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំគ្នាស៊ីនូវផ្លែទន្ទាប់នោះចុះ ។

ចប់ តិន្ទុកជាតក ទី ៧ ។

កច្ឆបជាតក

[២០៥] (អណ្តើក និយាយថា) ខ្ញុំនៅក្នុងភក់ដោយគិតថា ខ្ញុំកើតហើយខ្ញុំចម្រើនហើយ (ក្នុងទីនេះ) ភក់បានកប់សង្កត់ខ្ញុំនោះធ្វើឲ្យទុព្វលភាព បពិត្រភគ្គវៈ ខ្ញុំសូមពោលនូវហេតុនោះនឹងអ្នក អ្នកចូរស្តាប់នូវពាក្យខ្ញុំចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[២០៦] គាមេ វា យទិ វា រញ្ញេ សុខំ យត្រាធិគច្ឆតិ

តំ ជនិតំ ភវិតញ្ច បុរិសស្ស បជានតោ

យម្ហិ ជីវេ តម្ហិ គច្ឆេ ន និកេតហតោ សិយាតិ ។

កច្ឆបជាតកំ អដ្ឋមំ ។

សតធម្មជាតកំ

[២០៧] តញ្ច អប្បញ្ច ឧច្ឆិដ្ឋំ តញ្ច កិច្ឆេន នោ អទា

សោហំ ព្រាហ្មណជាតិកោ យំ ភុត្តំ តម្បិ ឧគ្គតំ ។

[២០៨] ឯវំ ធម្មំ និរង្កត្វា យោ អធម្មេន ជីវតិ

សតធម្មោ វ លាភេន លទ្ធេនាបិ ន នន្ទតីតិ ។

សតធម្មជាតកំ នវមំ ។

[២០៦] បុគ្គលបានសេចក្តីសុខក្នុងទីណា ទោះក្នុងស្រុក ឬក្នុងព្រៃ ទីនោះហើយ ជាទីកើតជាទីចម្រើន របស់បុរសជាអ្នកដឹង (នូវប្រយោជន៍និងមិនមែនប្រយោជន៍) បុគ្គលគប្បីរស់នៅក្នុងទីណា គប្បីទៅក្នុងទីនោះចុះ កុំគប្បីឲ្យទីដែលធ្លាប់នៅ សម្លាប់ខ្លួនបានឡើយ ។

ចប់ កច្ឆបជាតក ទី ៨ ។

សតធម្មជាតក

[២០៧] (មាណពឈ្មោះសតធម្ម ពោលថា) (អាហារណា ដែលបានបរិភោគហើយ) បាយនោះជារបស់តិចផង សល់ដែលផង បុរសចណ្ឌាល បានឲ្យបាយនោះដល់យើងដោយសេចក្តីពិបាក យើងប្រកបដោយជាតិជាព្រាហ្មណ៍ អាហារណាដែលយើងបានបរិភោគហើយ អាហារនោះឯង ក៏ក្អួតចេញមក ។

[២០៨] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) ភិក្ខុណាលះបង់នូវធម៌ គឺអាជីវបារិសុទ្ធិ-សីល ហើយចិញ្ចឹមជីវិតដោយខុសធម៌យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ ដោយលាភដែលខ្លួនបានហើយ ដូចជាសតធម្ម-មាណព ។

ចប់ សតធម្មជាតក ទី ៩ ។

ទុកនិបាតេ តតិយោ កល្យាណធម្មវគ្គោ

ទុទ្ទទជាតកំ

[២០៩] ទុទ្ទទំ ទទមានានំ ទុក្ករំ កម្មកុព្វតំ
អសន្តោ នានុកុព្វន្តិ សតំ ធម្មោ ទុរន្វយោ ។
[២១០] តស្មា សតញ្ច អសតញ្ច នានា ហោតិ ឥតោ គតិ
អសន្តោ និរយំ យន្តិ សន្តោ សគ្គបរាយនាតិ ។

ទុទ្ទទជាតកំ ទសមំ ។

កល្យាណធម្មវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សុសមញ្ញ មិគាជិក្វ មាណវកោ
ភរិពហុតរូចាធិច្ចុបដ្ឋានា
សកាឡាយ សតិន្ទុកា បង្ក៍ បុន
សតធម្ម សុទុទ្ទនកោន ទស ។

ទុទ្ទទជាតក

[២០៩] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ពួកសប្បុរសកាលឲ្យនូវទាន ដែលគេឲ្យបានដោយកម្រ ធ្វើនូវអំពើដែលគេធ្វើបានដោយកម្រ ពួកអសប្បុរសធ្វើតាម (នូវអំពើនោះ) មិនបាន សភាពនៃសប្បុរសទាំងឡាយ គេដឹងបានដោយកម្រ ។

[២១០] ព្រោះហេតុនោះ ដំណើរអំពីលោកនេះរបស់សប្បុរសនិង អសប្បុរស រមែងបែកផ្សេង ៗ គ្នា ពួកអសប្បុរស រមែងទៅកាន់នរក ពួកសប្បុរស រមែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

ចប់ ទុទ្ទទជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កល្យាណធម្មវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃកល្យាណធម្មវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសមញ្ញាល្អ ១ មិគាធិភូឬសីហៈជាធំជាងម្រឹគ ១ មាណព ១ ទឹកច្រើន ១ សំពះព្រះអាទិត្យ ១ សណ្តោក ១ ផ្លែទន្ទាប់ ១ ភក់ ១ មាណពឈ្មោះសតធម្ម ១ ទានដែលឲ្យបានដោយក្រពេក ១ ត្រូវជា ១០ ។

អសទិសវគ្គោ

អសទិសជាតកំ

[២១១] ធនុគ្គហោ អសទិសោ រាជបុត្តោ មហព្ពលោ
ទូរេ ចាតី អក្ខណវេធី មហាកាយប្បទាលនោ
[២១២] សព្វាមិត្តេ រណំ កត្វា ន ច កិញ្ចិ វិហេឋយិ
ភាតរំ សោត្ថឹ កត្វាន សញ្ញមំ អជ្ឈុចាគមីតិ ។

អសទិសជាតកំ បឋមំ ។

សង្គាមាវចរជាតកំ

[២១៣] សង្គាមាវចរោ សូរោ ពលវា ឥតិ វិស្សុតោ
កិន្នុ តោរណមាសជ្ជ បដិក្កមសិ កុញ្ជរ ។
[២១៤] ឱមទ្ទ ខិប្បំ បលីឃំ ឯសិកានិ ច ឧព្វហ(១)
តោរណានិ ច មទ្ទិត្វា ខិប្បំ បវិស កុញ្ជរាតិ ។

សង្គាមាវចរជាតកំ ទុតិយំ ។

---
១ ម. អព្ពុត ។

អសទិសវគ្គ

អសទិសជាតក

[២១១] (ព្រះសាស្ដាត្រាស់ថា) ព្រះរាជបុត្រទ្រង់ព្រះនាមអសទិសៈ ជាខ្មាន់ធ្នូមានកម្លាំងច្រើន បាញ់ធ្នូទៅក្នុងទីឆ្ងាយ បាញ់ត្រង់ទម្លាយនូវកង់ទ័ពធំបាន ។

[២១២] ព្រះរាជកុមារទ្រង់ច្បាំងនឹងសត្រូវទាំងពួងបាន តែមិនបានបៀតបៀននូវជនណាមួយឡើយ ធ្វើព្រះអនុជឲ្យសួស្ដី ហើយដល់នូវសេចក្ដីសង្រួម គឺចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ចប់ អសទិសជាតក ទី ១ ។

សង្គាមាវចរជាតក

[២១៣] (ទម័កដំរីពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលដំរី អ្នកល្បីថាជាសត្វចូលសង្គ្រាម មានកម្លាំងក្លៀវក្លា ហេតុអ្វី មកដល់ខ្លោងទ្វារហើយ ក៏ថយក្រោយទៅវិញ ។

[២១៤] ម្នាលដំរី អ្នកចូរញាំញីទម្លាយនូវសន្ទះទ្វារ ហើយដកកើចសសរខឿនចេញឲ្យឆាប់ ចូរញាំញីនូវខ្លោងទ្វារ ហើយចូលទៅយ៉ាងឆាប់ ។

ចប់ សង្គាមាវចរជាតក ទី ២ ។

វាលោទកជាតកំ

[២១៥] វាលោទកំ អប្បរសំ និហីនំ
បិត្វា មទោ ជាយតិ គទ្រភានំ
ឥមញ្ច បិត្វាន រសំ បណីតំ
មទោ ន សញ្ជាយតិ សិន្ធវានំ ។

[២១៦] អប្បម្បិវិត្វាន និហីនជច្ចោ
សោ មជ្ជតី តេន ជនិន្ទ ផុដ្ឋោ[១]
ធោរយ្ហសីលី[២] ច កុលម្ហិ ជាតោ
ន មជ្ជតី អគ្គរសំ បិវិត្វា ។

វាលោទកជាតកំ តតិយំ ។

គិរិទត្តជាតកំ

[២១៧] ទូសិតោ គិរិទត្តេន ហយោ សាមស្ស បណ្ឌវោ
បោរាណំ បកតឹ ហិត្វា តស្សេវានុវិធិយ្យតិ ។

---

១ ម. មុដ្ឋោ ។ ២ ម. ធោរយ្ហសីលោ ។

ទុកនិបាត អសទិសវគ្គ ទី ៤

វាលោទកជាតក

[២១៥] (ព្រះរាជាពារាណសី ត្រាស់ថា) សេចក្ដីស្រវឹងកើតឡើងដល់ពួកលា ព្រោះផឹកទឹកដែលច្រោះ ដោយសម្បកក្រចៅ មានរសតិច ជារបស់ថោកទាប សេចក្ដីស្រវឹងមិនកើតដល់ពួកសេះសិន្ធវៈ ព្រោះផឹកទឹក មានរសដ៏ឧត្ដមនេះទេ ។

[២១៦] (អមាត្យពោធិសត្វ ក្រាបទូលថា) បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជនសត្វដែលមានជាតិថោកទាបផឹកទឹកមានរសតិចហើយ សត្វនោះត្រូវទឹកមានរសតិច ពាល់ត្រូវហើយ រមែងស្រវឹង ចំណែកសត្វអ្នកនាំទូវធុរៈ និងមានមារយាទ កើតក្នុងត្រកូល(ដ៏ខ្ពស់) បានផឹកទឹកមានរសដ៏ប្រសើរ រមែងមិនស្រវឹងទេ ។

ចប់ វាលោទកជាតក ទី ៣ ។

គិរិទត្តជាតក

[២១៧] (អមាត្យពោធិសត្វ ក្រាបទូលថា) សេះឈ្មោះបណ្ឌវៈ របស់ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមសាមៈ ដែលគង្វាលឈ្មោះគិរិទត្តប្រទូស្ដរ៉ាយហើយ បានលះប្រក្រតីរបស់ខ្លួនពីដើមចេញ ហើយប្រព្រឹត្តតាមនាយគង្វាលនោះ ។

[២១៨] សចេ ច តន្ដោ ចោសោ សិង្គាភការកប្បិតោ[១]
អានេន តំ គហេត្វាន មណ្ឌលេ បរិវត្តយេ
ទិប្បមេវ បហាត្វាន តស្សេវានុវជិយ្យតីតិ ។

គិរិទត្តជាតកំ ចតុត្ថំ ។

អនភិរតិជាតកំ

[២១៩] យថោទកេ អាវិលេ អប្បសន្នេ
ន បស្សតិ សិប្បិកសម្ពុកញ្ច
សក្ខរំ វាលុកំ មច្ឆគុម្ពំ
ឯវំ អាវិលម្ហិ ចិត្តេ
ន សោ បស្សតិ អត្តទត្ថំ បរត្ថំ ។

[២២០] យថោទកេ អច្ឆេ វិប្បសន្នេ
សោ បស្សតិ សិប្បិកសម្ពុកញ្ច
សក្ខរំ វាលុកំ មច្ឆគុម្ពំ
ឯវំ អនាវិលម្ហិ ចិត្តេ
សោ បស្សតិ អត្តទត្ថំ បរត្ថន្តិ ។

អនភិរតិជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. សិខាភការកប្បិតោ ។

[២១៨] ថាបើបុរសមានជាតិដ៏សមគួរដល់សេះនោះ កាត់កោរសក់និង ពុកមាត់ដោយអាការដ៏ល្អ គប្បីកាន់សេះនោះត្រង់បង្កៀរហើយ ដឹកក្រឡឹងក្នុងមណ្ឌលក្រោល សេះនោះនឹងលះបង់នូវ (អាការ ខ្ចកចេញ) ហើយធ្វើតាមបុរសនោះវិញ ដោយឆាប់ ។

ចប់ គិរិទត្តជាតក ទី ៤ ។

អនភិរតិជាតក

[២១៩] (អាចារ្យទិសាបាមោក្ខ ពោលថា) កាលបើទឹកល្អក់មិនថ្លា បុគ្គល រមែងមើលមិនឃើញនូវខ្ចង ខ្ចៅ និងក្រួស ដីខ្សាច់ ហ្វូងត្រី យ៉ាង ណាមិញ កាលបើចិត្តល្អក់ហើយ បុគ្គលនោះក៏មើលមិនឃើញ នូវប្រយោជន៍ខ្លួននិងប្រយោជន៍អ្នកដទៃ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២២០] កាលបើទឹកថ្លាស្អាត បុគ្គលរមែងមើលឃើញ នូវខ្ចង ខ្ចៅ និង ក្រួស ខ្សាច់ ហ្វូងត្រីបាន យ៉ាងណាមិញ កាលបើចិត្តមិនល្អក់ ហើយ បុគ្គលនោះក៏មើលឃើញ នូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួននិង ប្រយោជន៍អ្នកដទៃបាន យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ អនភិរតិជាតក ទី ៥ ។

ទុកនិបាតេ ចតុត្ថោ អសទិសវគ្គោ

ទធិវាហនជាតកំ

[២២១] វណ្ណគន្ធរសូបេតោ អម្ពោយំ អហុវា បុរេ
តមេវ បូជំ លភមានោ កេនម្ពោ កដុកប្ផលោ ។

[២២២] បុចិមន្ទបរិវារោ អម្ពោ តេ ទធិវាហន
មូលំ មូលេន សំសដ្ឋំ សាខា សាខំ និសេវរេ[១]
អសាតសន្និវាសេន តេនម្ពោ កដុកប្ផលោតិ ។

ទធិវាហនជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

ចតុមដ្ឋជាតកំ

[២២៣] ឧច្ចេ វិដបិមារុយ្ហ មន្តយវ្ហោ រហោ គតា
នីចេ ឱរុយ្ហ បន្តវ្ហោ មិគរាជាបិ សោស្សតិ ។

---

១ ម. និវិសរេ ។

ទុកនិបាត អសទិសវគ្គ ទី ៤

ទធិវាហនជាតក

[២២១] (ព្រះបាទទធិវាហនៈ ត្រាស់សួរថា) ក្នុងកាលមុន ដើមស្វាយនេះ ប្រកបដោយពណ៌ក្លិននិងរស បាននូវគ្រឿងសក្ការៈបូជានោះដដែល ហេតុអ្វីស្វាយ ក៏មានផ្លែល្វីងទៅវិញ ។

[២២២] (អមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមទធិ-វាហនៈ ស្វាយរបស់ព្រះអង្គ មានដើមស្ដៅដុះរួបរឹតជុំវិញ ឫសប្រទាំគ្នាដោយឫស មែកពាក់ព័ន្ធគ្នានឹងមែក ដោយការនៅជាមួយនឹងដើមស្ដៅមិនមានរសផ្អែម ព្រោះហេតុនោះ បានជាស្វាយត្រឡប់ជាមានផ្លែល្វីងទៅវិញ ។

ចប់ ទធិវាហនជាតក ទី ៦ ។

ចតុមដ្ឋជាតក

[២២៣] (ចចក ពោលថា) អ្នកទាំងឡាយ ឡើងទៅលើប្រគាបឈើដ៏ខ្ពស់ ហើយនិយាយគ្នាក្នុងទីស្ងាត់ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចុះមកខាងក្រោម និយាយគ្នាវិញ ស្ដេចម្រឹគនឹងស្ដាប់ផង ។

[២២៤] យំ សុបណ្ណោ សុបណ្ណេន(១) ទេវោ ទេវេន មន្តយេ
កឹ តត្ថ ចតុមដ្ឋស្ស វិលំ បវិស ជម្ពុកាតិ ។

ចតុមដ្ឋជាតកំ សត្តមំ ។

សីហកោត្ថុកជាតកំ

[២២៥] សីហង្គុលិ សីហនខោ សីហបាទបតិដ្ឋិតោ
សោ សីហោ សីហសង្ឃម្ហិ ឯកោ នទតិ អញ្ញថា ។

[២២៦] មា ត្វំ នទិ រាជបុត្ត អប្បសទ្ទោ វនេ វស
សរេន ខោតំ(២) ជានេយ្យុំ ន ហិ តេ បេតិកោសរោតិ ។

សីហកោត្ថុកជាតកំ អដ្ឋមំ ។

សីហចម្មជាតកំ

[២២៧] នេតំ សីហស្ស នទិតំ ន ព្យគ្ឃស្ស ន ទីបិនោ
បារុតោ សីហចម្មេន ជម្មោ នទតិ គទ្រភោ ។

១ ម. សុវណ្ណោ សុវណ្ណេន ។ ២ ម. មាតំ ។

[២២៤] (*រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា*) *ហង្សនិយាយគ្នានឹងហង្ស ទេវតានិយាយគ្នានឹងទេវតា ប្រយោជន៍អ្វីដល់ចចកជាសត្វទទេ ស្អាតចាកសម្បត្តិ ៤*[១] *ក្នុងរឿងនោះ ម្នាលសត្វលាមក ឯងចូរទៅកាន់រូងវិញទៅ ។*

ចប់ ចតុមដ្ឋជាតក ទី ៧ ។

សីហកោត្ថុកជាតក

[២២៥] (*កូនសីហៈ ពោលថា*) *សីហៈ ១ នោះ មានម្រាមជើងជាសីហៈ មានក្រចកជាសីហៈ ឈរដោយជើងជាសីហៈ តែបន្ទឺឡើងប្លែកម្នាក់ឯងក្នុងហ្វូងសីហៈ ។*

[២២៦] (*សីហពោធិសត្វពោលថា*) *ម្នាលកូនស្តេចសីហៈអ្នកកុំបន្ទឺឡើយ អ្នកចូរមានសំឡេងតិចនៅក្នុងព្រៃ ហ្វូងសត្វគប្បីស្គាល់អ្នកដោយសំឡេង ព្រោះសំឡេងអ្នកមិនមែនកាត់បានមកខាងឪពុកឡើយ ។*

ចប់ សីហកោត្ថុកជាតក ទី ៨ ។

សីហចម្មជាតក

[២២៧] (*អ្នកស្រែពោធិសត្វ ពោលថា*) *នុ៎ះមិនមែនសម្រែកសីហៈ មិនមែនសម្រែកខ្លាធំ មិនមែនសម្រែកខ្លាដំបងទេ លាដ៏លាមក គេដណ្តប់គ្របដោយស្បែកសីហៈ ស្រែកទេតើ ។*

---

១ ហេតុ ៤ យ៉ាង គឺ សរីរៈ ១ ជាតិ ១ សំឡេង ១ គុណ ១ (អដ្ឋកថា) ។

[២២៨] ចិរម្បិ ខោ តំ ខាទេយ្យ គទ្រភោ ហរិតំ យវំ
ចារុតោ សីហចម្មេន រវមានោវ ទូសយីតិ ។

សីហចម្មជាតកំ នវមំ ។

សីលានិសំសជាតកំ

[២២៩] បស្ស សទ្ធាយ សីលស្ស ចាគស្ស ច អយំ ផលំ
នាគោ នាវាយ(១) វណ្ណេន សទ្ធំ វហតុបាសកំ ។
[២៣០] សព្ភិរេវ សមាសេថ សព្ភិ កុព្វេថ សន្ថវំ
សតំ ហិ សន្និវាសេន សោត្ថឹ គច្ឆតិ ន្ហាបិតោតិ ។

សីលានិសំសជាតកំ ទសមំ ។

អសទិសវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ធនុគ្គហ កុញ្ជរ អប្បសោ
គិរិទត្ត មនាវិលចិត្តវរំ
ទធិវាហន ជម្ពុក សីហខោ
ហរិតយវ នាគវរេន ទស ។

១ ម. នាគាយ ។

[២២៨] (ពាណិជ ពោលថា) លាដណ្ដប់ដោយស្បែកសីហៈ ស៊ីស្រូវសំទូង់នោះ អស់កាលជាយូរណាស់ហើយ ទាល់តែស្រែក (ឲ្យគេដឹង) បានជាប្រទូស្តខ្លួន ។

ចប់ សីហាចម្មជាតក ទី ៩ ។

សីលានិសំសជាតក

[២២៩] (សមុទ្ទទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកចូរឃើញផលនៃសទ្ធា សីល ចាគៈ នាគនេះ មានភេទដូចជាសំពៅ នាំឧបាសកមានសទ្ធា ។

[២៣០] បុគ្គលគប្បីសេពគប់ជាមួយនឹងពួកសប្បុរស គប្បីធ្វើនូវសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាលជាមួយនឹងពួកសប្បុរស ដូចជាងផ្លូតទឹកដល់នូវសួស្ដី ព្រោះនៅរួមជាមួយនឹងពួកសប្បុរស ។

ចប់ សីលានិសំសជាតក ទី ១០ ។

ចប់ អសទិសវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃអសទិសវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីខ្មាន់ធ្នូ ១ កុញ្ជរ ១ មានរសតិច ១ គង្វាលសេះឈ្មោះគិរិទត្ត ១ ចិត្តថ្លាជាចិត្តប្រសើរ ១ ព្រះរាជាទធិវាហនៈ ១ ចចកជម្ពុកៈ ១ សត្វមានក្រចកជាសីហៈ ១ ស្រូវសម្ទូង ១ នាគដ៏ប្រសើរ ១ ត្រូវជា ១០ ។

រុហកវគ្គោ

រុហកជាតកំ

[២៣១] អម្ភោ រុហក ឆិន្នាបិ ជិយា សន្ធិយ្យតេ បុន
សន្ធិយស្សុ បុរាណិយា មា កោធស្ស វសំ គមិ ។

[២៣២] វិជ្ជមានេសុ(មុទុ)វាកេសុ វិជ្ជមានេសុ ការិសុ
អញ្ញំ ជិយំ ករិស្សាមិ អលញ្ញេវ បុរាណិយាតិ ។

រុហកជាតកំ បឋមំ ។

សិរីកាឡកណ្ណិជាតកំ

[២៣៣] ឥត្ថី សិយា រូបវតី សា ច សីលវតី សិយា
បុរិសោ តំ ន ឥច្ឆេយ្យ សទ្ទហាសិ មហោសធ ។

[២៣៤] សទ្ទហាមិ មហារាជ បុរិសោ ទុព្ភគោ សិយា
សិរី ច កាឡកណ្ណី ច ន សមេន្តិ កុទាចនន្តិ ។

សិរីកាឡកណ្ណិជាតកំ ទុតិយំ ។

រុហកវគ្គ

រុហកជាតក

[២៣១] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) ម្នាលរុហកព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន ខ្សែបន្ទោះធ្នូសូម្បីដាច់ហើយ គេតឲ្យជាប់វិញ អ្នកចូរតភ្ជាប់ជាមួយនឹងនាងបូរាណីវិញចុះ កុំលុះក្នុងអំណាចនៃសេចក្តីក្រោធឡើយ ។

[២៣២] (រុហកបុរោហិត ក្រាបទូលថា) កាលបើសំបកក្រចៅដែល(ទន់)មាន ទាំងជនអ្នកធ្វើក៏មាន ទូលព្រះបង្គំនឹងធ្វើនូវខ្សែបន្ទោះធ្នូដទៃ មិនគួរឡើយនឹងតភ្ជាប់ជាមួយនឹងនាងបូរាណីទេ ។

ចប់ រុហកជាតក ទី ១ ។

សិរីកាឡកណ្ណិជាតក

[២៣៣] (ព្រះបាទវិទេហរាជ ត្រាស់ថា) ម្នាលមហោសធ ស្ត្រីដែលមានរូបល្អ តែស្ត្រីនោះមានសីល បុរសមិនគប្បីប្រាថ្នាស្ត្រីនោះ អ្នកជឿឬទេ ។

[២៣៤] (មហោសធ ក្រាបទូលថា) បពិត្រមហារាជ ទូលព្រះបង្គំជឿ បុរសដែលថោកទាប (មិនត្រូវការនឹងស្ត្រីនោះទេ) (ព្រោះ) សិរីនិងកាឡកណ្ណី រមែងមិនចួបប្រសព្វគ្នាក្នុងកាលណាម្តងឡើយ ។

ចប់ សិរីកាឡកណ្ណិជាតក ទី ២ ។

៩៥

ទុកនិបាតេ បញ្ចមោ រុហកវគ្គោ

ចុល្លបទុមជាតកំ

[២៣៤] អយមេវ សា អហម្បិ សោ អនញ្ញោ

អយមេវ សោ ហត្ថច្ឆិន្នោ អនញ្ញោ

យមាហ កោមារិបតិកោ មមន្តិ

វជ្ឈិត្ថិយោ នត្ថិ ឥត្ថីសុ សច្ចំ ។

[២៣៦] ឥមញ្ច ជម្មំ មុសលេន ហន្ត្វា

លុទ្ទំ ឆវំ ទារូបសេវឹ

ឥមិស្សា ច នំ ចាបបតិព្វតាយ

ជីវន្តិយា ឆិន្ទថ កណ្ណនាសន្តិ ។

ចុល្លបទុមជាតកំ តតិយំ ។

ទុកនិបាត រុហកវគ្គ ទី ៥

ចុល្លបទុមជាតក

[២៣៥] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) ស្ត្រីទ្រុស្តសីលនោះ គឺមេនេះឯង បទុមកុមារនោះ មិនមែនអ្នកដទៃឡើយ គឺអញនេះឯង (ស្ត្រីនោះ) និយាយចំពោះបុរសណាថា ជាប្តីអំពីក្មេងរបស់អញ បុរសនោះ មានដៃកំបុតមិនមែនអ្នកដទៃឡើយ គឺអាកំបុតនេះឯង ស្ត្រីទាំង-ឡាយត្រូវគេសម្លាប់ចោល ព្រោះស្ត្រីទាំងឡាយមិនមានពាក្យសច្ចៈ ។

[២៣៦] អ្នកទាំងឡាយ ចូរសំពងបុរសលាមកអាក្រក់ ប្រាកដស្មើដោយសាកសព ដែលសេពនូវប្រពន្ធ នៃបុគ្គលដទៃនេះ ដោយអង្រែផង ហើយកាត់ត្រចៀកនិងច្រមុះ នៃស្ត្រីដែលរស់នៅគោរពប្តីអាក្រក់នេះផង ។

ចប់ ចុល្លបទុមជាតក ទី ៣ ។

មណិចោរជាតកំ

[២៣៧] ន សន្តិ ទេវា បវសន្តិ នូន
ន ហិ នូន សន្តិ ឥធ លោកបាលា
សហសា ករោន្តានមសញ្ញតានំ
ន ហិ នូន សន្តិ បដិសេធិតារោ ។

[២៣៨] អកាលេ វស្សតី តស្ស កាលេ តស្ស ន វស្សតិ
សគ្គា ច ចវតិ ឋានា ននុ សោ តាវតា ហតោតិ ។

មណិចោរជាតកំ ចតុត្ថំ ។

បព្វតូបត្ថរជាតកំ

[២៣៩] បព្វតូបត្ថរេ រម្មេ ជាតា បោក្ខរណី សិវា
តំ សិគាលោ អបាបាសិ ជានំ សីហេន រក្ខិតំ ។

មណិចោរជាតក

[២៣៧] (នាងសុជាតា ពោលថា) ពួកទេវតា (ជាអ្នករមិលមើលពួកជនអ្នកមានសីលក្នុងលោកនេះ) មិនមាន រមែងប្រាសខ្ចាត់ខ្ចាយដោយពិត (ពួកសមណព្រាហ្មណ៍) ដែលគេសន្មតថាជាលោក-បាលក្នុងលោកនេះ ក៏មិនមានដោយពិត ទាំងពួកជនអ្នកហាមឃាត់ នូវជនទាំងឡាយអ្នកមិនសង្រួម ធ្វើតែអំពើដ៏សហ័ស (អាក្រក់) ក៏មិនមានដោយពិត ។

[២៣៨] (ព្រះឥន្ទ្រ ត្រាស់ថា) ក្នុងរាជ្យនៃស្តេចមិនប្រកបដោយធម៌នោះ ភ្លៀងរមែងបង្អុរចុះក្នុងកាលមិនគួរ មិនបង្អុរចុះក្នុងកាលដែលគួរ ឯស្តេចមិនប្រកបដោយធម៌នោះ រមែងច្យុតចាកឋានសួគ៌ ត្រូវគេសម្លាប់ចោលដោយហេតុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ដោយពិត ។

ចប់ មណិចោរជាតក ទី ៤ ។

បព្វតូបត្ថរជាតក

[២៣៩] (ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ត្រាស់ថា) ស្រះបោក្ខរណី ដ៏ត្រជាក់ កើតហើយក្បែរជើងភ្នំ ជាទីរីករាយ ចចកកាលដឹងថា ស្រះបោក្ខ-រណីនោះ សីហៈរក្សាហើយ ក៏នៅតែផឹក (ទឹកក្នុងស្រះនោះ) ។

៩៧

ទុកនិបាតេ បញ្ចមោ រុហកវគ្គោ

[២៤០] បិវន្តិ ចេ មហារាជ សាបទានិ មហានទឹ
ន តេន អនទី ហោតិ ខមស្សុ យទិ តេ បិយាតិ ។

បព្ពតូបត្ថរជាតកំ បញ្ចមំ ។

វេលាហកជាតកំ

[២៤១] យេ ន កាហន្តិ ឱវាទំ នរា ពុទ្ធេន ទេសិតំ
ព្យសនំ តេ គមិស្សន្តិ រក្ខសីហិវ វាណិជា ។

[២៤២] យេ ច កាហន្តិ ឱវាទំ នរា ពុទ្ធេន ទេសិតំ
សោត្ថឹ ចារំ គមិស្សន្តិ វលាហេនេវ វាណិជាតិ ។

វលាហកជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

[២៤០] (អមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រមហារាជ (មិនត្រឹមតែចចកប៉ុណ្ណោះទេ) ពួកសត្វដែលមានជើង រមែងនាំគ្នាចុះផឹកទឹកស្ទឹងធំដែរ (តែស្ទឹងធំនោះ) នឹងក្លាយទៅជាមិនមែនស្ទឹងដោយហេតុនោះក៏ទេ បើ (ស្ត្រីនោះ) ជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះអង្គហើយ សូមព្រះអង្គអត់ទោសចុះ ។

ចប់ បព្វតូបត្ថរជាតក ទី ៥ ។

វលាហកជាតក

[២៤១] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ពួកនរជនណា មិនធ្វើតាមឱវាទដែលព្រះពុទ្ធសម្តែងហើយ ពួកនរជននោះ នឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូចពួកឈ្មួញដែលអារក្សទឹកទាំងឡាយ (លួងលោមហើយ) ។

[២៤២]ម្យ៉ាងទៀត ពួកនរជនណា ធ្វើតាមឱវាទដែលព្រះពុទ្ធសម្តែងហើយ ពួកនរជននោះ នឹងដល់នូវត្រើយគឺព្រះនិព្វានដោយសួស្តី ដូចពួកឈ្មួញ (ធ្វើតាមពាក្យ) ដែលស្តេចវលាហក (ពោលហើយ) ។

ចប់ វលាហកជាតក ទី ៦ ។

មិត្តាមិត្តជាតកំ

[២៤៣] ន នំ ឧម្ហយតេ ទិស្វា ន ច នំ បដិនន្ទតិ
ចក្ខូនិ ចស្ស ន ទទាតិ បដិលោមញ្ច វត្តតិ ។
[២៤៤] ឯតេ ភវន្តិ អាការា អមិត្តស្មឹ បតិដ្ឋិតា
យេហិ អមិត្តំ ជានេយ្យ ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោតិ ។

មិត្តាមិត្តជាតកំ សត្តមំ ។

រាធជាតកំ

[២៤៥] បវាសា អាគតោ តាត ឥទានិ ន ចិរាគតោ
កច្ចិ នុ តាត តេ មាតា ន អញ្ញមុបសេវតិ ។
[២៤៦] ន ខោ បនេតំ សុភណំ គិរំ សច្ចូបសញ្ហិតំ
សយេថ ពោដ្ឋបាទោវ មុម្មុរេ[១] ឧបក្កូសិតោតិ ។

រាធជាតកំ អដ្ឋមំ ។

---
១ ម. មំបុរេ ។

មិត្តាមិត្តជាតក

[២៤៣] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលឃើញបុគ្គលនោះហើយ មិនញញឹមផង មិនរីករាយតបនឹងបុគ្គលនោះផង មិនឲ្យភ្នែកចំពោះបុគ្គលនោះ គឺមិនសម្លឹងចំភ្នែកនិងភ្នែកផង ប្រព្រឹត្តខ្មាំងសត្រូវ (ចំពោះបុគ្គលនោះផង) ។

[២៤៤] បុគ្គលជាបណ្ឌិត ឃើញហើយ ឮហើយ គប្បីស្គាល់នូវបុគ្គលមិនមែនជាមិត្ត ដោយអាការៈទាំងឡាយណា អាការៈទាំងឡាយនុ៎ះ រមែងមានតាំងនៅក្នុងបុគ្គលមិនមែនជាមិត្ត ។

ចប់ មិត្តាមិត្តជាតក ទី ៧ ។

រាធជាតក

[២៤៥] (ព្រាហ្មណ៍ ពោលថា) ម្នាលអ្នក អញមកអំពីទីព្រាត់ប្រាសហើយ ទើបនឹងមកដល់ក្នុងកាលអម្បាញ់មិញនេះ ម្នាលអ្នក ចុះមាតារបស់អ្នក មិនចូលទៅសេពនឹងបុរសដទៃខ្លះទេឬ ។

[២៤៦] (សេកឈ្មោះរាធៈ ពោលថា) បុគ្គលកាលពោលវាចា ដែលប្រកបដោយសច្ចៈនេះ តែមិនល្អ គប្បីដេកដូចជាសេកឈ្មោះពោដ្ឋបាទ ត្រូវនាងព្រាហ្មណីដុត ក្នុងជើងក្រានដូច្នោះ ។

ចប់ រាធជាតក ទី ៨ ។

៩៩

ទុកនិបាតេ បញ្ចមោ រុហកវគ្គោ

គហបតិជាតកំ

[២៤៧] ឧភយំ មេ ន ខមតិ ឧភយំ មេ ន រុច្ចតិ
យា ចាយំ កោដ្ឋមោតិណ្ណា ន ទស្សំ ឥតិ ភាសតិ ។
[២៤៨] តំ តំ គាមបតិ ព្រូមិ កទរេ អប្បស្មិ ជីវិតេ
ទ្វេ មាសេ សង្គរំ កត្វា មំសំ ជរគ្គវំ កិសំ
អប្បត្តកាលេ ចោទេសិ តម្បិ មយ្ហំ ន រុច្ចតីតិ ។

គហបតិជាតកំ នវមំ ។

សាធុសីលជាតកំ

[២៤៩] សរីរទព្យំ វុឌ្ឍព្យំ សោជច្ចំ សាធុសីលិយំ
ព្រាហ្មណន្តេវ បុច្ឆាម កិន្នុ តេសំ វជិម្ហសេ ។

ទុកនិបាត រុហកវគ្គ ទី ៥

គហបតិជាតក

[២៤៧] (គហបតីពោធិសត្វ ពោលថា) ហេតុទាំងពីរយ៉ាង មិនគួរដល់យើង ហេតុទាំងពីរយ៉ាង យើងមិនពេញចិត្តទេ ស្រីនេះចុះកាន់ជង្រុកហើយនិយាយថា ខ្ញុំមិនសងដូច្នេះ ។

[២៤៨] ម្នាលម្ចាស់ស្រុក ព្រោះហេតុនោះ បានជាយើងនិយាយនឹងអ្នក កាលបើជីវិត លំបាក តិច (ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ កាលយើងកាន់យក) នូវសាច់អ្នក (បានឲ្យ) នូវគោចាស់ស្គមហើយធ្វើនូវការកំណត់ពីរខែ ឥឡូវនេះ មកតឿនទារក្នុងកាលដែលមិនទាន់ដល់កំណត់ ក៏អំពើនោះ យើងមិនពេញចិត្តឡើយ ។

ចប់គហបតិជាតក ទី ៩ ។

សាធុសីលជាតក

[២៤៩] (ព្រាហ្មណ៍ សួរថា) ភាពនៃបុគ្គលមានសរីរៈល្អ ភាពនៃបុគ្គលចាស់ ភាពនៃបុគ្គលមានជាតិល្អ ភាពនៃបុគ្គលមានសីលល្អ យើងសូមសួរអ្នកជាព្រាហ្មណ៍ថា បណ្ដាបុគ្គលទាំង ៤ នាក់នោះ តើយើងប្រាថ្នានូវបុគ្គលណា ។

[២៤០] អត្ថោ អត្ថិ សរីរស្មឹ វុឌ្ឍព្យស្ស ទមោ ការេ
អត្ថោ អត្ថិ សុជាតស្មឹ សីលំ អស្មាក រុច្ចតីតិ ។

សាធុសីលជាតកំ ទសមំ ។

វុហកវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អបិរុហក រូបវតី មុសលោ
បវសន្តិ សបញ្ញម ចោក្ខរណី
អថ មុត្តិមវាណិជ ឧម្ហយតេ
ចិរអាគត កោដ្ឋ សរិរ ទស ។

---

[២៥០] (អាចារ្យពោធិសត្វ ពោលថា) សេចក្តីចម្រើនរមែងមានក្នុងបុគ្គល មានសរីរៈល្អ យើងសូមធ្វើនមស្ការចំពោះបុគ្គលចាស់ សេចក្តីចម្រើន រមែងមានក្នុងបុគ្គលដែលមានជាតិល្អ តែសីលរមែងពេញចិត្តដល់យើងទាំងឡាយ ។

ចប់ សាធុសីលជាតក ទី ១០ ។

ចប់ រុហកវគ្គ ទី ៥ ។

ឧទ្ទាននៃរុហកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីរុហកព្រាហ្មណ៍ ១ ស្រីមានរូបល្អ ១ បុរសដែលគេប្រហារដោយអង្រៃ ១ ទេវតាព្រាត់ប្រាស ១ ស្រះបោក្ខរណី ១ ជាគម្រប់ ៥ តពីនោះមក ពួកឈ្មួញរួចពីអារក្សទឹក ១ ញញឹម ១ ការមកអស់កាលដ៏យូរ ១ ជម្រុក ១ សរីរៈ ១ ត្រូវជា ១០ ជាតក ។

នតំទឡ្ហវគ្គោ

ពន្ធនាគារជាតកំ

[២៤១] ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា
យទាយសំ ទារុជបព្វជញ្ច
សារត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ
បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា ។

[២៤២] ឯតំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា
ឱហារិនំ សិថិលទុប្បមុញ្ចំ
ឯតម្បិ ឆេត្វាន វជន្តិ ធីរា
អនបេក្ខិនោ កាមសុខំ បហាយាតិ ។

ពន្ធនាគារជាតកំ បឋមំ ។

កេឡិសីលជាតកំ

[២៤៣] ហំសាកោញ្ចា មយូរា ច ហត្ថិយោ បសទា មិគា
សព្វេ សីហស្ស ភាយន្តិ នត្ថិ កាយស្មិ តុល្យតា ។

នតំទឡ្ហវគ្គ

ពន្ធនាគារជាតក

[២៥១] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ចំណងណា កើតអំពីដែកក្តី កើតអំពីឈើក្តី កើតអំពីស្មៅដំណេកទន្សាយក្តី ចំណងនោះអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយមិនហៅថាចំណងមាំឡើយ ជនទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រេកអរដ៏ក្រៃលែង ក្នុងកែវមណី និងកុណ្ឌលទាំងឡាយផង សេចក្តីអាឡោះអាល័យ ក្នុងកូននិងប្រពន្ធទាំងឡាយផង ។

[២៥២] អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពោលថា ចំណងនុ៎ះមាំ អាចទាញសត្វទម្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាចំណងដ៏ធូរ តែបុគ្គលស្រាយបានដោយក្រ ចំណែកខាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានកាត់នូវចំណងគឺកិលេសនេះ ហើយមិនមានសេចក្តីអាឡោះអាល័យ បានលះបង់នូវសេចក្តីសុខក្នុងកាម ចៀសចេញទៅ ។

ចប់ពន្ធនាគារជាតក ទី ១ ។

កេឡិសីលជាតក

[២៥៣] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ហង្សទាំងឡាយក្តី ក្រៀលទាំងឡាយក្តី ក្ងោកទាំងឡាយក្តី ដំរីទាំងឡាយក្តី ពួកម្រឹគពិសេសក្តី សត្វទាំងអស់រមែងខ្លាចសត្វសីហៈ (ព្រោះ) ការប្រៀបផ្ទឹមក្នុងកាយមិនមានឡើយ ។

[២៤៤] ឯវមេវ មនុស្សេសុ ឧហរោ ចេបិ បញ្ញវា
សោ ហិ តត្ថ មហា ហោតិ នេវ ពាលោ សរីរវាតិ ។

កេឡិសីលជាតកំ ទុតិយំ ។

ខន្ធបរិត្តជាតកំ

[២៤៥] វិរូបក្ខេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ ឯរាបថេហិ មេ
ឆព្យាបុត្តេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ កណ្ហាគោតមកេហិ ច
អបាទកេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ ទិបាទកេហិ មេ
ចតុប្បទេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ ពហុប្បទេហិ មេ

[២៥២] បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ (មនុស្សណា) បើទុកជាខ្លួននៅក្មេង តែមានប្រាជ្ញាវាងវៃ មនុស្សនោះ ទើបឈ្មោះថា ធំក្នុងពួកមនុស្សនោះ មនុស្សល្ងង់ខ្លៅ សូម្បីមានសរីរៈ (ជាត់ធំ) ក៏មិនឈ្មោះថាធំឡើយ ។

ចប់ កេឡិសីលជាតក ទី ២ ។

ខន្ធបរិត្តជាតក

[២៥៥] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងត្រកូលស្តេចនាគឈ្មោះវិរូបក្ខៈទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងត្រកូលស្តេចនាគឈ្មោះឯរាបថៈទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងត្រកូលស្តេចនាគឈ្មោះឆព្យាបុត្តៈទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងត្រកូលស្តេចនាគឈ្មោះកណ្ហាគោតមកៈទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងសត្វឥតជើងទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងសត្វជើងពីរទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងសត្វជើង ៤ ទាំងឡាយផង ភាវៈជាមិត្ររបស់អាត្មាអញ (ចូរមានជាមួយ) នឹងសត្វជើងច្រើនទាំងឡាយផង

ទុកនិបាតេ ឆដ្ឋោ នតំទឡ្ហវគ្គោ

មា មំ អបាទកោ ហឹសិ   មា មំ ហឹសិ ទិបាទកោ
មា មំ ចតុប្បទោ ហឹសិ   មា មំ ហឹសិ ពហុប្បទោ
សព្វេ សត្តា សព្វេ បាណា សព្វេ ភូតា ច កេវលា
សព្វេ ភទ្រានិ បស្សន្តុ   មា កិញ្ចិ បាបមាគមា ។

[២៨៦] អប្បមាណោ ពុទ្ធោ អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណោ សង្ឃោ បមាណវន្តានិ សិរីសបានិ អហិ វិច្ឆិកា សតបទី ឧណ្ណានាភី សរពូ មូសិកា កតា មេ រក្ខា កតា មេ បរិត្តា បដិក្កមន្តុ ភូតានិ សោហំ នមោ ភគវតោ នមោ សត្តន្នំ សម្មាសម្ពុទ្ធានន្តិ ។

ខន្ធបរិត្តជាតកំ តតិយំ ។

សត្វឥតជើងកុំបៀតបៀនអាត្មាអញឡើយ សត្វជើងពីរកុំបៀតបៀនអាត្មាអញឡើយ សត្វជើង ៤ កុំបៀតបៀនអាត្មាអញឡើយ សត្វជើងច្រើនកុំបៀតបៀនអាត្មាអញឡើយ សព្វសត្វទាំងឡាយផង សព្វប្រាណទាំងឡាយផង សព្វភូតទាំងឡាយផង ទាំងអស់គ្នា សូមសព្វសត្វ(ទាំងនោះ) ឃើញនូវសេចក្តីចម្រើនទាំងឡាយ សេចក្តីលាមកអាក្រក់តិចតួច កុំមកដល់ឡើយ គឺថាកុំកើតមានដល់សត្វទាំងនោះឡើយ ។

[២៥៦] ព្រះពុទ្ធមានគុណប្រមាណមិនបាន ព្រះធម៌មានគុណប្រមាណមិនបាន ព្រះសង្ឃមានគុណប្រមាណមិនបាន សត្វលូន ឬសត្វវារទាំងឡាយ គឺពស់ ខ្ទួយ ក្អែប ពីងពាង តុកកែនិងកណ្តុរ សុទ្ធតែមានប្រមាណ (មិនច្រើនដូចគុណព្រះរតនត្រ័យ) កិរិយារក្សា អាត្មាអញបានធ្វើហើយ កិរិយាការពារអាត្មាអញបានធ្វើហើយ ពួកសត្វ (កាច) ទាំងឡាយ ចូរចៀសចេញទៅ អាត្មាអញ(ធ្វើ)នូវនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ នមស្ការចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ៧ ព្រះអង្គ ។

ចប់ ខន្ធបរិត្តជាតក ទី ៣ ។

វីរកជាតកំ

[២៤៧] អបិ វីរក បស្សេសិ សកុណំ មញ្ជុភាណកំ
មយូរគីវសង្កាសំ បតឹ មយ្ហំ សវិដ្ឋកំ ។
[២៤៨] ឧទកថលចរស្ស បក្ខិនោ
និច្ចំ អាមកមច្ឆភោជិនោ
តស្សានុការំ សវិដ្ឋកោ
សេវាលេហិ បលិគុណ្ឋិតោ មតោតិ ។

វីរកជាតកំ ចតុត្ថំ ។

គង្គេយ្យជាតកំ

[២៤៩] សោភន្តិ មច្ឆា គង្គេយ្យា អថោ សោភន្តិ យាមុនា
ចតុប្បទាយំ បុរិសោ និគ្រោធបរិមណ្ឌលោ
ឦសកាយតគីវោ ច សព្វេវ អតិរោចតិ ។
[២៥០] យំ បុច្ឆិតោ ន តំ អក្ខា អញ្ញំ អក្ខាតិ បុច្ឆិតោ
អត្តប្បសំសកោ បោសោ នាយំ អស្មាក រុច្ចតីតិ ។

គង្គេយ្យជាតកំ បញ្ចមំ ។

វីរកជាតក

[២៥៧] (ប្រពន្ធរបស់ក្អែកគោក សួរថា) នៃក្អែកទឹកឈ្មោះវីរកៈ អ្នកឃើញសត្វស្វាប ដែលពោលពាក្យពីរោះ មានផ្ចិតកដូចជាផ្ចិតកនៃក្ងោក ជាក្អែកគោកឈ្មោះសវិដ្ឋកៈ ជាប្ដីរបស់ខ្ញុំដែរឬ ។

[២៥៨] (ក្អែកទឹកពោធិសត្វ ពោលថា) ក្អែកសវិដ្ឋកៈ កាលធ្វើតាមសត្វស្វាប អ្នកត្រាច់ទៅក្នុងទឹកនិងលើគោក បានបរិភោគត្រីស្រស់ជានិច្ចនោះ ត្រូវសារាយព័ន្ធព័ទ្ធស្លាប់ទៅហើយ ។

ចប់ វីរកជាតក ទី ៤ ។

គង្គេយ្យជាតក

[២៥៩] (អណ្ដើក ពោលថា) ត្រីទាំងឡាយនៅក្នុងទន្លេគង្គាក៏ល្អ ត្រីទាំងឡាយនៅក្នុងទន្លេយមុនាក៏ល្អ តែបុរសមានជើង ៤ នេះ[១] មានបរិមណ្ឌលដូចដើមជ្រៃផង មានករវែងដូចជាចន្ទោលនៃរថផង ល្អរុងរឿងលើសអ្នកទាំងឡាយរាល់គ្នាទៅទៀត ។

[២៦០] (ត្រីទាំងឡាយ ពោលថា) យើងសួរហេតុណា មិនប្រាប់ហេតុនោះ យើងសួរហើយត្រឡប់ប្រាប់ហេតុដទៃវិញ សត្វសរសើរតែខ្លួនឯង នេះមិនគាប់ចិត្តយើងទេ ។

ចប់ គង្គេយ្យជាតក ទី ៥ ។

---

១ បុរសមានជើង៤នេះ សំដៅយកអណ្ដើកនេះឯង ។ អដ្ឋកថា ។

ទុកនិបាតេ ឆដ្ឋោ នតំទឡ្ហវគ្គោ

កុរុង្គមិគជាតកំ

[២៦១] ឥង្ឃ វទ្ធមយំ បាសំ ឆិន្ទ ទន្តេហិ កច្ឆប
អហំ តថា ករិស្សាមិ យថា នេហិតិ លុទ្ទកោ ។

[២៦២] កច្ឆបោ បាវិសី វារឹ កុរុង្គោ បាវិសី វនំ
សតបត្តោ ទុមគ្គម្ហា ទូរេ បុត្តេ អបានយីតិ ។

កុរុង្គមិគជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

អស្សកជាតកំ

[២៦៣] អយមស្សករាជេន ទេសោ វិចរិតោ មយា
អនុកាមយកាមេន បិយេន បតិនា សហ ។

[២៦៤] នវេន សុខទុក្ខេន បោរាណំ អបិធិយ្យតិ
តស្មា អស្សករញ្ញាវ កីដោ បិយតរោ មមន្តិ ។

អស្សកជាតកំ សត្តមំ ។

កុរុង្គមិគជាតក

[២៦១] (*សត្វចចាតពោលថា*) ម្នាលអណ្តើក សូមអ្នកកាត់ នូវអន្ទាក់ព្រ័ត្រ ដោយធ្មេញចុះ យើងនឹងធ្វើព្រានមិនឲ្យមកបាន ។

[២៦២] (*ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា*) អណ្តើកចូលទៅកាន់ទឹក សត្វប្រើស ក៏ចូលទៅព្រៃ ឯសត្វចចាត បាននាំកូនទាំងឡាយ អំពីចុងឈើ ទៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។

ចប់ កុរុង្គមិគជាតក ទី ៦ ។

អស្សកជាតក

[២៦៣] (*សត្វកំពោងញី ពោលថា កាលពីដើម*) ឧយ្យានប្រទេសនេះ ខ្ញុំបានត្រាច់ទៅជាមួយនឹងស្តេចអស្សកៈ ជាប្តី ជាទីស្រឡាញ់ ដែលខ្ញុំប្រាថ្នាគេ គេប្រាថ្នានូវខ្ញុំ ។

[២៦៤] សេចក្តីសុខនិងទុក្ខថ្មី តែងបិទបាំងនូវសុខនិងទុក្ខចាស់ ព្រោះហេតុនោះ សត្វកំពោងឈ្មោល ជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំជាងស្តេចអស្សកៈទៅទៀត ។

ចប់ អស្សកជាតក ទី ៧ ។

សុំសុមារជាតកំ

[២៦៥] អលមេតេហិ អម្ពេហិ ជម្ពូហិ បនសេហិ ច
យានិ ចារំ សមុទ្ទស្ស វរំ មយ្ហំ ឧទុម្ពរោ ។
[២៦៦] មហតី វត តេ ពោន្ទិ ន ច បញ្ញា តទូបិកា
សុំសុមារ វញ្ចិតោ មេសិ គច្ឆទានិ យថាសុខន្តិ ។

សុំសុមារជាតកំ អដ្ឋមំ ។

កក្ករជាតកំ[១]

[២៦៧] ទិដ្ឋា មយា វនេ រុក្ខា អស្សកណ្ណា វិភេទកា
ន តានិ ឯវំ សក្កន្តិ យថា តុំ រុក្ខំ សក្កសិ ។
[២៦៨] បុរាណកក្ករោ អយំ ភេត្វា[២] បញ្ជរមាគតោ
កុសលោ វាលចាសានំ អបក្កមតិ ភាសតីតិ ។

កក្ករជាតកំ នវមំ ។

---

១ ម. កុក្កុដជាតកំ ។ ២ ម. បុរាណកុក្កុដោ អយំ ភិត្វា ។

សុំសុមារជាតក

[២៦៥] (ស្វាពោធិសត្វ ពោលថា) ផ្លែឈើទាំងឡាយណា (ដែលអ្នកឃើញហើយ) នាត្រើយសមុទ្រខាងនាយ ផ្លែឈើទាំងនោះ គឺផ្លែស្វាយក្តី ផ្លែព្រីងក្តី ផ្លែខ្នុរក្តី មិនគួរដល់យើងឡើយ ដើមល្វា (នេះឯង) ជាឈើដ៏ប្រសើររបស់យើង ។

[២៦៦] សរីរៈរបស់អ្នក ធំមែន ប៉ុន្តែប្រាជ្ញាសមគួរនឹងសរីរៈនោះមិនមាន នៃក្រពើ ឯងត្រូវអញបញ្ឆោតហើយ ឥឡូវចូរឯងទៅតាមស្រួលចុះ ។

ចប់ សុំសុមារជាតក ទី ៨ ។

កក្ករជាតក

[២៦៧] (មាន់ព្រៃ ពោលថា) ដើមត្រចៀកប្រើស និងដើមស្រម៉- ពិភេទទាំងឡាយដុះក្នុងព្រៃ យើងធ្លាប់ឃើញហើយ អ្នកអាចឈានដើរទៅកាន់ដើមឈើបានយ៉ាងណា ឯឈើទាំងនោះមិនអាចឈានដើរទៅបានយ៉ាងនោះទេ ។

[២៦៨] (ព្រាន ពោលថា) មាន់ព្រៃចាស់នេះ ទម្លាយនូវទ្រុងចេញមកហើយ ជាសត្វឈ្លាសក្នុងអន្ទាក់ ដែលធ្វើដោយរោមកន្ទុយ ក៏បានចេញទៅផង និយាយផង ។

ចប់ កក្ករជាតក ទី ៩ ។

១០៧

ទុកនិបាតេ ឆដ្ឋោ នតំទឡ្ហវគ្គោ

កន្ទគលកជាតកំ

[២៦៩] អម្ភោ កោ នាមយំ រុក្ខោ សិន្នបត្តោ សកណ្ឌកោ
យត្ថ ឯកប្បហារេន ឧត្តមង្គំ វិសាជិតំ[១] ។

[២៧០] អចារិ វតាយំ វិតុដំ វនានិ
កដ្ឋង្គរុក្ខេសុ អសារកេសុ
អថាសទា ខទិរំ ជាតសារំ
យត្ថព្ភិទា គរុឡោ ឧត្តមង្គន្តិ ។

កន្ទគលកជាតកំ ទសមំ ។

នតំទឡ្ហវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

តស្សុទ្ទានំ

នទឡ្ហពន្ធន ហំសវរោ ច បុន
វិរូបក្ខ សវិដ្ឋក មច្ឆវរោ
សតារុក្ខ សអស្សក អម្ពវរោ
បុន កុក្កុដកោ គរុឡេន ទស ។

១ ម. វិភិជ្ជិតំ ។

កន្ទគលកជាតក

[២៦៩] (*សត្វសសេះឈ្មោះកន្ទគលកៈ ពោលថា*) *ម្នាលសសេះឈ្មោះខទិរវនិយៈដ៏ចម្រើន អំបែងក្បាលបែកហើយ ដោយការប្រហារតែម្តង ឮដំដើមឈើណា ដើមឈើនេះ មានស្លឹកល្អិតប្រកបដោយបន្លា តើជាឈើឈ្មោះអ្វី ។*

[២៧០] (*ខទិរនិវយបក្សី ពោលថា*) *ឱហ្ន៎ សសេះនេះ កាលចោះនូវឈើក្នុងព្រៃទាំងឡាយ បានហើរទៅ ក្នុងពួកឈើមិនមានខ្លឹម ជាចំណែកនៃឈើស្ងួត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយមក សសេះ* (នេះ) *បានហើរមកទម្លាយអំបែងក្បាល* (*របស់ខ្លួន*) *នឹងដើមសង្កែ*[១] *ជាឈើមានខ្លឹមអំពីកំណើត ។*

ចប់ កន្ទគលកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ នតំទឡ្ហវគ្គ ទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃនតំទឡ្ហវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចំណងមាំ ១ ហង្សប្រសើរ ១ ស្តេចនាគឈ្មោះវិរូបក្ខៈ ១ ក្អែកគោកឈ្មោះសរិដ្ឋកៈ ១ ត្រីដ៏ប្រសើរ ១ ប្រើស ១ ស្តេចឈ្មោះអស្សកៈ ១ ផ្លែស្វាយដ៏ប្រសើរ ១ មាន់ ១ សសេះ ១ ត្រូវជា ១០ ។

១ ន័យដោយច្រើន គេប្រែថា ដើមគគីរ ។

ពីរណត្ថម្ភកវគ្គោ

សោមទត្តជាតកំ

[២៧១] អកាសិ យោគ្គំ ធុវមប្បមត្តោ
សំវច្ឆរំ ពីរណត្ថម្ភកស្មឹ
ព្យាកាសិ អញ្ញំ បរិសំ វិគយ្ហ
ន និយ្យមោ តាយតិ អប្បបញ្ញំ ។

[២៧២] ទ្វយំ យាចនកោ តាត សោមទត្ត និគច្ឆតិ
អលាភំ ធនលាភំ វា ឯវំ ធម្មា ហិ យាចនាតិ ។

សោមទត្តជាតកំ បឋមំ ។

ឧច្ឆិដ្ឋភត្តជាតកំ

[២៧៣] អញ្ញោ ឧបរិមោ វណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ ច ហេដ្ឋិមោ
ព្រាហ្មណិ ត្វេវ បុច្ឆាមិ កឹ ហេដ្ឋា កិញ្ច ឧប្បរិ ។

ពីរណាត្ថម្ភកវគ្គ

សោមទត្តជាតក

[២៧១] (ពោធិសត្វ ពោលថា បពិត្រលោកអាពុក) លោកមិនមានសេចក្ដីធ្វេសប្រហែសជានិច្ច បានធ្វើសេចក្ដីព្យាយាម ក្នុងព្រៃស្មសាន ដំដេរដាសដោយគុម្ពនៃស្បូវរណ្ដាស អស់ ១ ឆ្នាំ (កាលបើដូច្នេះ) លោកចូរទៅកាន់បរិសទ្យ ហើយធ្វើ (នូវហេតុនោះ) ឲ្យទៅជាហេតុដទៃវិញ សេចក្ដីព្យាយាម រមែងមិនរក្សានូវបុគ្គលដែលឥតប្រាជ្ញាឡើយ ។

[២៧២] (ព្រាហ្មណ៍ ពោលថា) ម្នាលសោមទត្តជាកូន ជម្មតាជនអ្នកសូមគេ រមែងដល់នូវហេតុពីរយ៉ាង គឺមិនបាននូវទ្រព្យ ១ បាននូវទ្រព្យ ១ ព្រោះថា ការសូមគេ រមែងមានសភាពយ៉ាងនេះជាធម្មតា ។

ចប់ សោមទត្តជាតក ទី ១ ។

ឧច្ឆិដ្ឋភត្តជាតក

[២៧៣] (ព្រាហ្មណ៍ ពោលថា) អាការខាងលើដទៃ អាការខាងក្រោមដទៃ ម្នាលនាងព្រាហ្មណី អញសួរចំពោះនាងថា បាយខាងក្រោមតើដូចម្ដេច បាយខាងលើតើដូចម្ដេច ។

១០៩

ទុកនិបាតេ សត្តមោ ពីរណត្ថម្ភកវគ្គោ

[២៧៤] អហំ នដោស្មិ ភទន្តេ ភិក្ខកោស្មិ ឥធាគតោ

អយំ ហិ កោដ្ឋមោតិណ្ណោ អយំ សោ យំ គវេសសីតិ ។

ឧច្ឆិដ្ឋភត្តជាតកំ ទុតិយំ ។

ភរុរាជជាតកំ(១)

[២៧៥] ឥសីនមន្តរំ កត្វា ភរុរាជាតិ មេ សុតំ

ឧច្ឆិន្នោ សហ រដ្ឋេហិ ស រាជា វិភវំ គតោ ។

[២៧៦] តស្មា ហិ ឆន្ទាគមនំ នប្បសំសន្តិ បណ្ឌិតា

អទុដ្ឋចិត្តោ ភាសេយ្យ គិរំ សច្ចូបសញ្ហិតន្តិ ។

ភរុរាជជាតកំ តតិយំ ។

---

១ ម. កុរុជាតកំ ។

[២៧៤] (កូនអ្នករបាំពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំអ្នករបាំ ជាអ្នកសូម មកដល់ក្នុងទីនេះ ឯសហាយរបស់នាងព្រាហ្មណី នេះ ចុះទៅហើយកាន់ជង្រុក អ្នកស្វែងរកនូវបុរសណា បុរស នោះ នេះឯង ។

ចប់ ឧច្ឆិដ្ឋភត្តជាតក ទី ២ ។

ភរុរាជជាតក

[២៧៥] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) តថាគតបានឮដូច្នេះថា ស្តេចនៅក្នុង ដែនភរុ បានធ្វើនូវទោសដល់ពួកឥសី ស្តេចនោះ (ដល់នូវ ឆន្ទាគតិ) ក៏ដាច់សូន្យព្រមទាំងដែន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ។

[២៧៦] ព្រោះហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងមិនសរសើរនូវការ លុះក្នុងឆន្ទាគតិ (បុគ្គល) មានចិត្តគឺកិលេសមិនប្រទូស្តហើយ គប្បីពោលនូវវាចាដែលប្រកបដោយសច្ចៈ ។

ចប់ ភរុរាជជាតក ទី ៣ ។

បុណ្ណនទីជាតកំ

[២៧៧] បុណ្ណំ នទឹ យេន ច បេយ្យមាហុ
ជាតំ យវំ យេន ច គុយ្ហមាហុ
ទូរំ គតំ យេន ច អវ្ហយន្តិ
សោ ត្យាគតោ ហន្ទ ច ភុញ្ជ ព្រាហ្មណ ។

[២៧៨] យតោ មំ សរតី រាជា វាយសម្បិ បហេតវេ
ហំសា កោញ្ចា មយូរា ច អសតិយេវ ចាបិយាតិ ។

បុណ្ណនទីជាតកំ ចតុត្ថំ ។

កច្ឆបជាតកំ

[២៧៩] អវធិ វត អត្តានំ កច្ឆបោវ បព្យាហរំ[១]
សុក្កហិតស្មឹ កដ្ឋស្មឹ វាចាយ សកិយា វធិ ។

១ ម. កច្ឆបោ សោ បព្យាហរំ ។

បុណ្ណនទីជាតក

[២៧៧] (ព្រះរាជាទ្រង់លិខិតក្នុងព្រះរាជសាសន៍ថា) ជនទាំងឡាយពោលនូវស្ទឹង ដែលល្មមសត្វណាផឹកបាន ថាជាស្ទឹងពេញហើយផង ជនទាំងឡាយពោលនូវសន្ទូង ដែលល្មមសត្វណាពួនបាន ថាជាសន្ទូងកើតហើយផង ជនទាំងឡាយហៅរកនូវបុគ្គលដែលទៅហើយកាន់ទីឆ្ងាយដោយសត្វណាផង សត្វនោះយើងនាំមកហើយដើម្បីអ្នក ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកបរិភោគ (នូវសាច់ក្អែកនេះ) ចុះ ។

[២៧៨] (ពោធិសត្វ ពោលថា) កាលណាស្តេចរឭកអញ សូម្បីតែសាច់ក្អែកក៏ផ្ញើមក (កាលស្តេចបាន) ហង្សក្តី ក្រៀលក្តី ក្ងោកក្តី (ហេតុអ្វីក៏មិនរឭក) ការមិនរឭកនេះឯង ជាសេចក្តីលាមកបំផុត (ក្នុងលោក) ។

ចប់ បុណ្ណនទីជាតក ទី ៤ ។

កច្ឆបជាតក

[២៧៩] (អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) អណ្តើក កាលបើឈើខ្នងពាំសិប់ហើយ ហានិយាយសម្លាប់នូវខ្លួនឯង ឈ្មោះថាសម្លាប់ដោយវាចារបស់ខ្លួន ។

១១១

ទុកនិបាតេ សត្តមោ ពីរណត្ថម្ភកវគ្គោ

[២៨០] ឯតម្បិ ឱស្វា នរវីរសេដ្ឋ

វាចំ បមុញ្ចេ កុសលំ នាតិវេលំ

បស្សសិ ពហុភាណេន កច្ឆបំ ព្យសនំ គតន្តិ ។

កច្ឆបជាតកំ បញ្ចមំ ។

មច្ឆជាតកំ

[២៨១] ន មាយមគ្គិ តបតិ ន សូលោ សាធុ តច្ឆិតោ

យញ្ច មំ មញ្ញតេ មច្ឆី អញ្ញំ សោ រតិយា គតោ ។

[២៨២] សោ មំ ទហតិ រាគគ្គិ ចិត្តញ្ចូបតបេតិ មំ

ជាលិនោ មុញ្ចថយិរា មំ ន កាមេ ហញ្ញតេ ក្វចីតិ ។

មច្ឆជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

[២៨០] បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមប្រសើរជាងជន (ឯបណ្ឌិតបុរស) ឃើញនូវហេតុនេះហើយ មិនគប្បីបញ្ចេញវាចាជាកុសល ឲ្យហួសវេលា ព្រះអង្គគង់នឹងទតឃើញអណ្តើក ដែលដល់នូវសេចក្តីវិនាសព្រោះតែនិយាយច្រើន ។

ចប់ កច្ឆបជាតក ទី ៥ ។

មច្ឆជាតក

[២៨១] (ត្រីឈ្មោល ពោលថា) ភ្លើងនេះអញមិនក្តៅ ឈើស្រួចដែលគេបិតសម្រួចល្អហើយក៏អញមិនឈឺ អញឈឺតែត្រង់មេត្រីសម្គាល់អញ ថាទៅត្រេកអរនឹងមេត្រីដទៃនោះ ។

[២៨២] ភ្លើងគឺរាគៈនោះ រលាកនូវអញផង ចិត្ត (ដ៏សម្បយុត្តដោយរាគៈ) ក៏ញុាំងអញឲ្យក្តៅផង បពិត្រព្រានសំណាញ់ទាំងឡាយ សូមអ្នកទាំងឡាយលែងខ្ញុំទៅ (សត្វដែលបិតនៅ) ក្នុងកាមអ្នកទាំងឡាយកុំបៀតបៀនក្នុងហេតុនីមួយ ។

ចប់ មច្ឆជាតក ទី ៦ ។

សេគ្គុជាតកំ

[២៨៣] សព្វោ លោកោ អត្តមនោ អហោសិ
អកោវិទា គាមធម្មស្ស សេគ្គុ
កោមារិកោ នាម តវជ្ជ ធម្មោ
យំ ត្វំ គហិតា បវនេ បរោទសិ ។

[២៨៤] យោ ទុក្ខផុដ្ឋាយ ភវេយ្យ តាណំ
សោ មេ បិតា ទុព្ភិ វនេ ករោតិ
សា កស្ស កន្ទាមិ វនស្ស មជ្ឈេ
យោ តាយិតា សោ សហសា ករោតីតិ ។

សេគ្គុជាតកំ សត្តមំ ។

កូដវាណិជជាតកំ

[២៨៥] សឋស្ស សាឋេយ្យមិទំ សុចិន្តិតំ
បច្ចោឌ្ឌិតំ បដិកូដស្ស កូដំ
ផាលំ ចេ ខាទេយ្យុំ មូសិកា
កស្មា កុមារំ កុលលា នោ ហរេយ្យុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សេគ្គុជាតក

[២៨៣] (បិតា ពោលថា) សត្វលោកទាំងអស់ ជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ (ដោយការសេពកាម) នាងសេគ្គុ ជាស្រីមិនឈ្លាសក្នុងធម៌របស់អ្នកស្រុក នាងដែលយើងចាប់ហើយឃុំក្នុងព្រៃ ដោយធម្មតាណា ធម្មតានោះរបស់នាង ឈ្មោះថា នៅក្មេងទេឬ ។

[២៨៤] (នាងសេគ្គុកុមារិកា ពោលថា) ជនណាគប្បីជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ដែលទុក្ខពាល់ត្រូវហើយ ជននោះជាបិតារបស់ខ្ញុំបានប្រទូស្តក្នុងព្រៃ ខ្ញុំនោះកន្ទក់កន្ទេញចំពោះអ្នកណា ក្នុងកណ្តាលព្រៃ បិតាណា ជាអ្នកការពារ បិតានោះធ្វើនូវកម្មដ៏សហ័ស ។

ចប់ សេគ្គុជាតក ទី ៧ ។

កូដវាណិជជាតក

[២៨៥] (វិនិច្ឆយាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) កលបញ្ឆោតតបចំពោះបុគ្គលអ្នកមានកលបញ្ឆោត អ្នកគិតល្អហើយ ការកោងតបចំពោះបុគ្គលអ្នកកោង អ្នកបានតទល់(ល្អ)ហើយ ថាបើកណ្តុរទាំងឡាយ គប្បីស៊ីនូវផាលមែន ហេតុអ្វីក៏សត្វខ្លែងទាំងឡាយនាំក្មេងទៅមិនបាន ។

[២៨៦] កូដស្ស ហិ សន្តិ កូដកូដា
ភវតិ[១] បរេ និកតិនោ និកត្យា
នេហិ បុត្តនដ្ឋ ផាលមដ្ឋស្ស ផាលំ
មា តេ បុត្តមហាសិ ផាលនដ្ឋោតិ ។

កូដវាណិជជាតកំ អដ្ឋមំ ។

គរហិតជាតកំ

[២៨៧] ហិរញ្ញំ មេ សុវណ្ណំ មេ ឯសា រត្តិន្ទិវា កថា
ទុគ្គតានំ មនុស្សានំ អរិយធម្មំ អបស្សតំ ។

[២៨៨] ទ្វិ ទ្វិគហាបតយោ គេហេ ឯកោ តត្ថ អមស្សុកោ
លម្ពត្ថនោ វេណិកតោ អថោ អង្កិតកណ្ណកោ
កីតោ ធនេន ពហុនា សោ តំ វិតុទតេ ជនន្តិ ។

គរហិតជាតកំ នវមំ ។

---

១. ម ភវន្តិ ចាបិ ។

[២៨៦] ព្រោះថា បុគ្គលកោងតបទាំងឡាយ រមែងមានចំពោះបុគ្គលអ្នកកោង បុគ្គលអ្នកបោកប្រាស ដទៃអំពីបុគ្គលអ្នកបោកប្រាស រមែងមាន (ដល់) បុគ្គលអ្នកបោកប្រាស ម្នាលបុរសអ្នកបាត់កូន អ្នកចូរឲ្យនូវផាលដល់បុរសអ្នកបាត់ផាល កុំឲ្យអ្នកបាត់ផាលលួចកូនអ្នកទៅឡើយ ។

ចប់ កូដវាណិជជាតក ទី ៨ ។

គរហិតជាតក

[២៨៧] (ពានរពោធិសត្វ ពោលថា) វាចាដែលពោលថា ប្រាក់របស់អញ មាសរបស់អញ អស់យប់និងថ្ងៃនេះ ជាវាចារបស់មនុស្សទាំងឡាយអ្នកឥតប្រាជ្ញា មិនឃើញអរិយធម៌ ។

[២៨៨] ក្នុងផ្ទះមួយ មានម្ចាស់ផ្ទះពីរៗនាក់ បណ្តាម្ចាស់ផ្ទះពីរនាក់នោះ ម្ចាស់ផ្ទះម្នាក់[១]មិនមានពុកមាត់ មានដោះយារចុះ មានផ្នួងសក់បួងហើយ មានត្រចៀកចោះប្រដាប់ហើយ ដែលគេទិញដោយទ្រព្យដ៏ច្រើន ម្ចាស់ផ្ទះនោះ តែងពោលចាក់ដោតនូវជននោះ។

ចប់ គរហិតជាតក ទី ៩ ។

---

១ សំដៅយកមនុស្សស្រី ។ អដ្ឋកថា ។

ធម្មទ្ធជជាតកំ

[២៨៩] សុខំ ជីវិតរូបោសិ រដ្ឋា វិវនមាគតោ
សោ ឯកកោ (អរញ្ញស្មឹ) រុក្ខមូលេ កបណោ វិយ
ឈាយសិ ។

[២៩០] សុខំ ជីវិតរូបោស្មិ រដ្ឋា វិវនមាគតោ
សោ ឯកកោ (អរញ្ញស្មឹ) រុក្ខមូលេ កបណោ វិយ
ឈាយាមិ សតំ ធម្មំ អនុស្សរន្តិ ។

ធម្មទ្ធជជាតកំ ទសមំ ។

ពីរណត្ថម្ភកវគ្គោ សត្តមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អថ ពីរណត្ថម្ភ វរោ ច នជោ
កុរុរាជវរុត្តម បុណ្ណនជី
ពហុភាណិ អត្ថិ បរេ មូសិកា
សហ លម្ពត្ថនោ កបណេន ទស ។

ធម្មទ្ធជជាតក

[២៨៩] (សក្កទេវរាជ ពោលថា) អ្នកមានសភាពរស់នៅ ជាសុខ ចេញចាកដែន ហើយមកកាន់ព្រៃដ៏ស្ងាត់ អ្នកនោះតែម្នាក់ឯង អង្គុយសញ្ជប់សញ្ជឹងនៅ ជិតគល់ឈើ (ក្នុងព្រៃ) ដូចជាមនុស្សកំព្រា ។

[២៩០] (បុរោហិតពោធិសត្វ ពោលថា) ខ្ញុំមានសភាពរស់នៅ ជាសុខ ចេញចាកដែនហើយមកកាន់ព្រៃស្ងាត់ ខ្ញុំនោះតែម្នាក់ឯង ការរឭកធម៌របស់សប្បុរស អង្គុយសញ្ជប់សញ្ជឹង ជិតគល់ឈើ (ក្នុងព្រៃ) ដូចជាមនុស្សកំព្រា ។

ចប់ ធម្មទ្ធជជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ពីរណត្ថម្ភកវគ្គ ទី ៧ ។

ឧទ្ទាននៃពីរណត្ថម្ភកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីគុម្ពស្មៅរណ្ដាសដ៏ប្រសើរ ១ អ្នករបាំ ១ ស្ដេចកុរុដ៏ឧត្តមប្រសើរ ១ ស្ទឹងពេញដោយទឹក ១ បុគ្គលនិយាយច្រើន ១ ភ្លើង ១ ព្រៃធំ ១ សត្វកណ្ដុរ ១ មនុស្សដោះយារ ១ មនុស្សកំព្រា ១ ត្រូវជា ១០ ។

កាសាវវគ្គោ

កាសាវជាតកំ

[២៩១] អនិក្កសាវោ កាសាវំ   យោ វត្ថំ បរិទហិស្សតិ
អបេតោ ទមសច្ចេន ន   សោ កាសាវមរហតិ ។
[២៩២] យោ ច វន្តកសាវស្ស   សីលេសុ សុសមាហិតោ
ឧបេតោ ទមសច្ចេន   សោ វេ កាសាវមរហតីតិ ។

កាសាវជាតកំ បឋមំ ។

ចុល្លនន្ទិយជាតកំ

[២៩៣] ឥទំ តទាចរិយវចោ   បារាសរិយោ យទាព្រវិ[១]
មា សុ ត្វំ អករិ បាបំ   យំ ត្វំ បច្ឆា កតន្តបេ ។

---

១ ម. បោរាណាចរិយោ ព្រវិ ។

កាសាវវគ្គ

កាសាវជាតក

[២៩១] (ដំរីពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណា មានទឹកចត់គឺកិលេស មិនទាន់លះចេញហើយ ជាអ្នកប្រាសចាកទមៈ (ការទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ) និងសច្ចៈ នឹងស្លៀកដណ្តប់នូវសំពត់ ដែលជ្រលក់ដោយទឹកចត់ បុគ្គលនោះ មិនគួរនឹងស្លៀកដណ្តប់នូវសំពត់ជ្រលក់ ដោយទឹកចត់ឡើយ ។

[២៩២] ចំណែកខាង បុគ្គលណា មានទឹកចត់គឺកិលេសខ្ជាក់ចោលហើយ មានចិត្តតាំងមាំល្អ ក្នុងសីលទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រកបដោយទមៈ និងសច្ចៈ បុគ្គលនោះឯង ទើបគួរនឹងស្លៀកដណ្តប់នូវសំពត់ជ្រលក់ ដោយទឹកចត់បាន ។

ចប់ កាសាវជាតក ទី ១ ។

ចុល្លនន្ទិយជាតក

[២៩៣] (នាយព្រាន ពោលថា) បារាសរិយព្រាហ្មណ៍ បានពោលនូវពាក្យណាថា បាបកម្មណា ដែលធ្វើហើយញ៉ាំងអ្នកឲ្យក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ អ្នកកុំធ្វើបាបកម្មនោះឡើយ នេះជាពាក្យ របស់អាចារ្យ ។

[២៩៤] យានិ ករោតិ បុរិសោ តានិ អត្តនិ បស្សតិ
កល្យាណការី កល្យាណំ បាបការី ច បាបកំ
យាទិសំ វបតេ ពីជំ តាទិសំ ហរតេ ផលន្តិ ។

ចុល្លនន្ទិយជាតកំ ទុតិយំ ។

បុដភត្តជាតកំ

[២៩៥] នមេ នមន្តស្ស ភជេ ភជន្តំ
កិច្ចានុកុព្វស្ស ករេយ្យ កិច្ចំ
នានត្ថកាមស្ស ករេយ្យ អត្ថំ
អសម្ភជន្តម្បិ ន សម្ភជេយ្យ ។

[២៩៦] ចជេ ចជន្តំ វនថំ ន កយិរា
អបេតចិត្តេន ន សម្ភជេយ្យ
ទិជោ ទុមំ ខីណផលំវ ញត្វា
អញ្ញំ សមេក្ខេយ្យ មហា ហិ លោកោតិ ។

បុដភត្តជាតកំ តតិយំ ។

[២៩៤] *បុរសធ្វើនូវអំពើទាំងឡាយណា រមែងឃើញនូវអំពើទាំងឡាយនោះ ចំពោះខ្លួន បុរសអ្នកធ្វើអំពើល្អ រមែងទទួលផលល្អ ចំណែកខាងបុរសអ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ រមែងទទួលផលអាក្រក់ បុគ្គលសាបព្រោះនូវពូជបែបណា រមែងបាននូវផ្លែបែបនោះ ។*

ចប់ ចុល្លនន្ទិយជាតក ទី ២ ។

បុដភត្តជាតក

[២៩៥] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *បុគ្គលគប្បីឱនលំទោនតបចំពោះបុគ្គលអ្នកឱនលំទោនខ្លួន គប្បីគប់រកនូវបុគ្គលអ្នកគប់រកខ្លួន គប្បីធ្វើកិច្ច តបចំពោះបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវកិច្ចដល់ខ្លួន កុំគប្បីធ្វើប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នា នូវសេចក្តីវិនាសដល់ខ្លួន មិនគប្បីរាប់រកនូវបុគ្គលអ្នកមិនរាប់រកខ្លួន ។*

[២៩៦]*បុគ្គលគប្បីលះនូវបុគ្គលអ្នកលះបង់នូវខ្លួន មិនគប្បីធ្វើនូវឈើដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃគឺសេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងបុគ្គលនោះ មិនគប្បីសមាគមជាមួយនឹងបុគ្គលដែលមានចិត្តវិបល្លាស សត្វស្លាបដឹងនូវឈើដែលមានផ្លែអស់ហើយ រមែងសម្លឹងរកនូវដើមឈើឯទៀតដែលមានផ្លែយ៉ាងណា* (*បុគ្គលគប្បីគប់រកបុគ្គលដទៃយ៉ាងនោះដែរ*) *ព្រោះថា លោកសន្និវាសនៅធំទូលាយណាស់ ។*

ចប់ បុដភត្តជាតក ទី ៣ ។

កុម្ភីលជាតកំ

[២៩៧] យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា កុណា ឞរមកនុកា[១]
សច្ចំ ធម្មោ ធីតិ ចាគោ ទិដ្ឋំ សោ អតិវត្តតិ ។
[២៩៨] យស្ស ចេតេ ន វិជ្ជន្តិ កុណា ឞរមកនុកា
សច្ចំ ធម្មោ ធីតិ ចាគោ ទិដ្ឋំ សោ ជាតិវត្តតីតិ ។

កុម្ភីលជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ខន្តិវណ្ណនជាតកំ

[២៩៩] អត្ថិ មេ បុរិសោ ទេវ សព្វកិច្ចេសុ ព្យាវដោ
តស្ស ចេកោបរាធត្ថិ តត្ថ ត្វំ កិន្តិ មញ្ញសិ
[៣០០] អម្ហាកំ អត្ថិ[២] បុរិសោ ឯទិសោ ឥធ វិជ្ជតិ
ទុល្លភោ អង្គសម្បន្នោ ខន្តិ អស្មាក រុច្ចតីតិ ។

ខន្តិវណ្ណនជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. វានរិន្ទ យថា តវ ។ ២ ម. អម្ហាកំ បតិ ។

កុម្ភីលជាតក

[២៩៧] (ក្រពើ បាននិយាយថា) បុគ្គលណាមានធម៌ ៤ យ៉ាង គឺ សច្ចៈ ១ សុចរិតធម៌ ១ សេចក្ដីព្យាយាម ១ ចាគៈ ១ ជាគុណដ៏ចម្រើនក្រៃលែង បុគ្គលនោះ រមែងកន្លងនូវសត្រូវបាន ។

[២៩៨] ចំណែកបុគ្គលណា មិនមានធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ គឺសច្ចៈ ១ សុចរិតធម៌ ១ សេចក្ដីព្យាយាម ១ ចាគៈ ១ ជាគុណដ៏ចម្រើនក្រៃលែង បុគ្គលនោះ រមែងមិនកន្លងនូវសត្រូវបានទេ ។

ចប់ កុម្ភីលជាតក ទី ៤ ។

ខន្តិវណ្ណនជាតក

[២៩៩] (អាមាត្យ បានក្រាបទូលថា) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មានបុរសរបស់ទូលព្រះបង្គំម្នាក់ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងកិច្ចការទាំងពួង តែបុរសនោះមានកំហុសមួយ ព្រះអង្គទ្រង់សម្គាល់ក្នុងកំហុសរបស់បុរសនោះថា គួរនឹងធ្វើដូចម្ដេច ។

[៣០០] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ មានព្រះបន្ទូលថា) បុរស (ជាអ្នកប្រទូស្ត) ក្នុងផ្ទះរបស់យើងមានដែរ ឯបុរសបែបនេះ (ឥឡូវនេះ) មានក្នុងទីនេះ តែបុរសអ្នកប្រកបដោយចំណែកនៃគុណ គេរកបានដោយកម្រ បានជាយើងចូលចិត្តអត់ធន់ ។

ចប់ ខន្តិវណ្ណនជាតក ទី ៥ ។

១១៨

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

កោសិយជាតកំ

[៣០១] កាលេ និក្ខមនា សាធុ   នាកាលេ សាធុ និក្ខមោ

អកាលេន ហិ និក្ខម្ម   ឯកកម្បិ ពហុជ្ជនោ

ន កិញ្ចិ អត្ថំ ជោតេតិ   ធង្កសេនាវ កោសិយំ ។

[៣០២] ធីរោ វិធិវិធានញ្ញូ   បរេសំ វិវរានុគូ

សព្វាមិត្តេ វសីកត្វា   កោសិយោវ សុខី សិយាតិ ។

កោសិយជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

កោសិយជាតក

[៣០១] (*អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា*) *ការចេញទៅក្នុងកាលគួរ ជាការប្រពៃ ការចេញទៅក្នុងកាលមិនគួរ មិនជាការប្រពៃទេ ព្រោះថា (ជនណាមួយ) ចេញទៅក្នុងកាលមិនគួរ រមែងមិនញុំាងប្រយោជន៍តិចតួចឲ្យកើតបាន ជនជាសត្រូវច្រើន នឹងចោមចាប់នូវបុរសតែម្នាក់ឯង (ដែលចេញទៅក្នុងកាលមិនគួរ ហើយឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាសដ៏ធំ) ដូចសេនាក្អែក (ចោមចឹក) នូវសត្វមៀម (ដែលចេញទៅក្នុងកាលមិនគួរ) ។*

[៣០២] *អ្នកប្រាជ្ញដឹង នូវរបៀបនិងការចាត់ចែង ដឹងនូវទោសរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ បានធ្វើនូវមិត្រទាំងអស់ឲ្យលុះ ក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន គប្បីបាននូវសេចក្តីសុខដូចសត្វមៀម (មានប្រាជ្ញាចឹកក្បាលក្អែកឲ្យដាច់ស្លាប់) បានសេចក្តីសុខដូច្នោះ ។*

ចប់ កោសិយជាតក ទី ៦ ។

១១៩

គូថបាណកជាតកំ

[៣០៣] សូរោ សូរេន សង្គម្ម វិក្កន្តេន បហារិនា
ឯហិ នាគ និវត្តស្សុ កិន្នុ ភីតោ បលាយសិ
បស្សន្តុ អង្គមគធា មម តុយ្ហញ្ច វិក្កមំ ។
[៣០៤] ន តំ បាទា វធិស្សាមិ ន ទន្តេហិ ន សោណ្ឌិយា
មិឡ្ហេន តំ វធិស្សាមិ បូតិ ហញ្ញតុ បូតិនាតិ ។

គូថបាណកជាតកំ សត្តមំ ។

កាមនីតជាតកំ

[៣០៥] តយោ គិរឹ អន្តរំ កាមយាមិ
បញ្ចាលោ កុរុយោ កេកកេ ច
តតុត្តរឹ ព្រាហ្មណ កាមយាមិ
តិកិច្ឆ មំ ព្រាហ្មណ កាមនីតំ ។

គូថបាណកជាតក

[៣០៣] (*សត្វកំពោង ពោលថា*) *អ្នកជាសត្វក្លៀវក្លា មកចួបប្រទះនឹងយើងជាអ្នកក្លៀវក្លា មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង អាចប្រហារគ្នាបាននៃដំរី អ្នកចូរមក អ្នកចូរត្រឡប់មក អ្នកខ្លាចឬ បានជារត់ទៅ អ្នកស្រុកអង្គៈនិងមគធៈទាំងឡាយ ចូរមើលសេចក្តីព្យាយាម របស់យើងនិងអ្នក ។*

[៣០៤] (*ដំរី ពោលថា*) *យើងនឹងមិនសម្លាប់អ្នក ដោយជើង មិនសម្លាប់ដោយភ្លុក មិនសម្លាប់ ដោយប្រមោយទេ យើងនឹងសម្លាប់អ្នកដោយអាចម៍ សត្វស្អុយ ចូរវិនាសដោយរបស់ស្អុយ ។*

ចប់ គូថបាណកជាតក ទី ៧ ។

កាមនីតជាតក

[៣០៥] (*ព្រះបាទពារាណសី ត្រាស់ថា*) *យើងប្រាថ្នានូវដែន ជាចន្លោះនៃក្រុងទាំង ៣ គឺដែនបញ្ចាលៈ ១ កុរុ ១ កេកកៈ ១ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងត្រូវការរាជសម្បត្តិ ក្នុងក្រុងទាំង ៣ នោះក្រៃលែងជាងរាជសម្បត្តិក្នុងក្រុងពារាណសីនោះទៅទៀត ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូររក្សានូវយើង ដែលកាមនាំទៅហើយ ។*

[៣០៦] កណ្ហាហិ ទដ្ឋស្ស ករោន្តិ ហេកេ
អមនុស្សវិទ្ធស្ស ករោន្តិ បណ្ឌិតា
ន កាមនីតស្ស ករោតិ កោចិ
ឱក្កន្តសុក្កស្ស ហិ កា តិកិច្ឆាតិ ។

កាមនីតជាតកំ អដ្ឋមំ ។

បលាយិជាតកំ

[៣០៧] គជគ្គមេឃេភិ ហយគ្គមាលិភិ
រថូមិជាតេភិ សរាភិវស្សិភិ
ថរុគ្គហាវដ្ដទឡ្ហប្បហារិភិ
បរិវារិតា តក្កសិលា សមន្តតោ ។

[៣០៨] អភិធាវថា ចុប្បតថា ច
វិវិធវិនទិតាវ ទន្តិភិ
វត្តតជ្ជ តុមុលោ ឃោសោ
យថា វិជ្ជុតា ជលទស្ស គជ្ជតោតិ ។

បលាយិជាតកំ នវមំ ។

[៣០៦] (សក្កទេវរាជពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) ពេទ្យពួកខ្លះ រមែងធ្វើ (នូវការរក្សា) ចំពោះបុគ្គលដែលពស់ចឹកហើយ បណ្ឌិតទាំងឡាយតែងធ្វើ (នូវការរក្សា) ចំពោះបុគ្គលដែលខ្មោចចូលហើយ បុគ្គលនីមួយ (ក្រៅពីបណ្ឌិត) រមែងមិនធ្វើនូវការរក្សា ចំពោះបុគ្គលដែលកាមនាំទៅហើយ ព្រោះថា ការរក្សាដូចម្តេច ចំពោះបុគ្គលដែលមានធម៌សដាក់ចុះហើយ ។

ចប់ កាមនីតជាតក ទី ៨ ។

បលាយិជាតក

[៣០៧](ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ទ្រង់ត្រាស់ថា) ក្រុងតក្កសិលា យើងឡោមព័ទ្ធជុំវិញហើយ ដោយពពកគឺពលដំរី ស្រែកសម្មារដ៏ប្រសើរ ដោយកម្រងផ្កាគឺពលសេះដ៏ប្រសើរ ដោយរលកទឹកគឺពលរថ ដោយភ្លៀងខ្លាំងគឺសរ ដោយខ្មាន់ធ្នូជាអ្នកលបចាំប្រហារមាំ ។

[៣០៨] អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្ទុះទៅផង ចូរលោតផ្លោះទៅផង ចូរស្រែកដោយសំឡេងផ្សេង ៗ (មួយអន្លើ) ដោយពលដំរីទាំងឡាយ សំឡេងគឹកកងដ៏ខ្លាំង (ប្រាកដស្មើដោយសំឡេងនៃរន្ទះ) ចូរប្រព្រឹត្តទៅក្នុងថ្ងៃនេះ ដូចជាផ្លេកបន្ទោរ ដែលចេញផុតចាកមេឃកាលគ្រហឹមដូច្នោះ ។

ចប់ បលាយិជាតក ទី ៩ ។

១២១

ទុកនិបាតេ អដ្ឋមោ កាសាវវគ្គោ

ទុតិយបលាយិជាតកំ

[៣០៩] ធជមបរិមិតំ អនន្តបារំ

ទុប្បសហំ ធង្កេហិ សាគរមិវ

គិរិមិវ អនិលេន ទុប្បសហោ

ទុប្បសហោ អហមជ្ជ តាទិសេន ។

[៣១០] មា ពាលិយំ វិប្បលបិ នហិស្ស តាទិសំ

វិឌយ្ហសេ ន ហិ លភសេ និសេធកំ

អាសជ្ជសិ គជមិវ ឯកចារិនំ

យោ តំ បទា នឡមិវ បោថយិស្សតីតិ ។

ទុតិយបលាយិជាតកំ ទសមំ ។

កាសាវវគ្គោ អដ្ឋមោ ។

ទុកនិបាត កាសាវវគ្គ ទី ៨

ទុតិយបលាយិជាតក

[៣០៩] (ព្រះរាជាគន្ធារៈ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ទង់សម្រាប់រថប្រមាណមិនបាន ពលពាហនៈមានត្រើយមិនមានទីបំផុត (រាប់មិនបាន) ពួកសត្រូវគ្របសង្កត់បានដោយក្រ ដូចជាសមុទ្ទសាគរ ដែលហ្វូងក្អែក (គ្របសង្កត់បានដោយក្រ) (ពួកពលរបស់យើងនេះ) ពួកពលដទៃគ្របសង្កត់បានដោយក្រ ដូចជាភ្នំដែលខ្យល់គ្របសង្កត់បានដោយក្រ ក្នុងថ្ងៃនេះ អាត្មាអញប្រកបដោយពលប្រាកដដូច្នោះ កម្រអ្នកណានឹងគ្របសង្កត់បាន ។

[៣១០] (ព្រះរាជាពារាណសីពោធិសត្វ ពោលថា) ព្រះអង្គកុំនិយាយនូវអំពើពាលឡើយ ព្រោះបុគ្គលប្រហែលដូចព្រះអង្គមិន (អាចយករាជសម្បត្តិបានទេ) ព្រះអង្គក្តៅអន្ទះអន្ទែង (ដោយភ្លើងគឺរាគៈ ទោសៈ មោហៈនិងមានះតែប៉ុណ្ណោះ) ដ្បិតថាព្រះអង្គ រមែងមិនបាននូវបុគ្គលប្រាកដស្មើដោយខ្ញុំ ដែលជាអ្នកកម្ចាត់បង់ទេដំរីណា នឹងគក់បោកនូវព្រះអង្គ ដូចជាជាន់ឈ្លីនូវដើមបបោសដោយជើង ព្រះអង្គ ដូចជាដំរី (ចុះប្រេង) ចូលទៅរក ត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯងនោះ ។

ចប់ ទុតិយបលាយិជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កាសាវវគ្គ ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

តស្សុទ្ទានំ

ររថ រចោ ធុមទីឈា ន ផលំ

ចតុពោជម្ហរំ បុរិសុត្តម

ជង្ក័ មកជា ច តយោ តិរិ ឈាម

កជក្តុរពោ ជជរបេ ធស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ឧទ្ទាននៃកាសាវវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសំពត់ដ៏ប្រសើរ ១ ពាក្យរបស់អាចារ្យ ១ ផ្លែឈើអស់ហើយ ១ ធម៌ដ៏ប្រសើរ ៤ យ៉ាង ១ បុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ១ សត្វក្អែក ១ ពួកជនក្នុងដែនមគធៈ ១ ដែន ៣ កន្ទែង ១ ដំរីដ៏ប្រសើរស្រែកសម្មារ ១ ទង់ដ៏ប្រសើរ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឧបាហនវគ្គោ

ឧបាហនជាតកំ

[៣១១] យថាបិ កីតា បុរិសស្សុបាហនា
សុខស្ស អត្ថាយ ទុក្ខំ ឧទព្វហេ
ឃម្មាភិតត្តា តលសាវ បីឡិតា
តស្សេវ បាទេ បុរិសស្ស ខាទរេ ។

[៣១២] ឯវមេវ យោ ទុក្កុលិនោ អនរិយោ
តុម្ហាក វិជ្ជញ្ច សុតញ្ច អាទិយ
តមេវ សោ តត្ថ សុតេន ខាទតិ
អនរិយោ វុច្ចតុបាហនូបមោតិ[១] ។

ឧបាហនជាតកំ បឋមំ ។

វីណាថូណជាតកំ[២]

[៣១៣] ឯកចិន្តិតោ អយមត្ថោ ពាលោ អបរិណាយកោ
ន ហិ ខុជ្ជេន វាមេន ភោតិ សង្គន្តុមរហសិ[៣] ។

---

១ ឱ. ម. វុច្ចតិ ទុបាហនុបមោ ។ ២. ម. វីណាគុណជាតកំ ។ ៣ ម. សវន្តុមរហតិ ។

ឧបាហនវគ្គ

ឧបាហនជាតក

[៣១១] (ទ្រម័កដំរីពោធិសត្វ ពោលថា) ស្បែកជើងដែលបុរសទិញហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដោយសេចក្តីសុខ ជាស្បែកជើងក្តៅហើយ ដោយកម្តៅថ្ងៃ បៀតបៀនផ្ទៃជើង គប្បីនាំមក នូវសេចក្តីទុក្ខ គប្បីស៊ីនូវជើងនៃបុរសនោះឯង មានឧបមាយ៉ាងណា ។

[៣១២] បុគ្គលណា កើតក្នុងត្រកូលអាក្រក់ ជាអ្នកមិនប្រសើរ បានរៀនវិជ្ជានិងសូត្រ (អំពីសម្នាក់) នៃអ្នកទាំងឡាយ (អាចារ្យ) ហើយ រមែងស៊ីនូវខ្លួននោះឯង ព្រោះវិជ្ជានិងសូត្រដែលខ្លួនរៀនហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃអាចារ្យនោះ បុគ្គលនោះ (បណ្ឌិតពោលថា) ជាមនុស្សមិនប្រសើរ មានឧបមាដោយស្បែកជើងដែលធ្វើមិនល្អហើយ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឧបាហនជាតក ទី ១ ។

វីណាថូណជាតក

[៣១៣] (សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា) ប្រយោជន៍នេះ នាងគិតតែម្នាក់ឯង បុរសពាល នាំនាងទៅមិនបាន ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន ព្រោះថា នាងមិនគួរដើម្បីទៅជាមួយនឹងបុរសគមតឿឡើយ ។

[៣១៤] បុរិសុសភំ មញ្ញមានា អហំ ខុជ្ជមកាមយឹ
សោយំ សង្កុដិតោ សេតិ ឆិន្នតន្តិ យថា វិណាតិ ។

វីណាថូណជាតកំ ទុតិយំ ។

វិកណ្ណកជាតកំ

[៣១៥] កាមំ យហឹ ឥច្ឆសិ តេន គច្ឆ
វិទ្ធោសិ មម្មម្ហិ វិកណ្ណកេន
ហាតោសិ ភត្តេន សវាទិតេន
លោលោវ មច្ឆេ អនុពន្ធមានោ ។

[៣១៦] ឯវម្បិ លោកាមិស្សមោបតន្តោ
វិហញ្ញតិ ចិត្តវសានុវត្តី
សោ ហញ្ញតិ ញាតិសខាន មជ្ឈេ
មច្ឆានុគោ សោរិវ សុំសុមារោតិ ។

វិកណ្ណកជាតកំ តតិយំ ។

[៣១៤] (*សេដ្ឋីធីតា ពោលថា*) ខ្ញុំស្គាល់បុរសគម ថាជាបុរសឧសភៈ បានប្រាថ្នាហើយ បុរសគមនេះ ដេករួញអង្គុញ ដូចជាពិណ ដែលមានខ្សែដាច់ ។

ចប់ វីណាថូណជាតក ទី ២ ។

វិកណ្ណកជាតក

[៣១៥] (*បុរសអ្នកឲ្យបាយត្រី ពោលថា*) ឯងប្រាថ្នាក្នុងទីណាប្រាកដ ចូរទៅក្នុងទីនោះចុះ ឯងត្រូវច្បូកមុតហើយ ត្រង់ទីជាទីស្លាប់ ឯងជាសត្វរលោភលន់ ដេញតាមចាប់នូវត្រីទាំងឡាយ ត្រូវគេសម្លាប់ហើយ ដោយបាយព្រមទាំងគ្រឿងប្រគំ ។

[៣១៦] (*ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ថា*) បុគ្គលកាលប្រព្រឹត្តទៅតាមលោកាមិសៈ ជាអ្នកលុះក្នុងអំណាចនៃចិត្ត រមែងក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងកណ្តាលពួកញាតិនិងសម្លាញ់ បុគ្គលនោះ ដូចក្រពើដេញតាមនូវត្រីដូច្នោះ ។

ចប់ វិកណ្ណកជាតក ទី ៣ ។

អសិតាភុជាតកំ

[៣១៧] ត្វមេវ ទានិមករិ យំ កាមោ ព្យគមា តយិ
សោ យំ អប្បដិសន្ធិកោ ខរា ឆិន្នំវ រេណុកំ ។

[៣១៨] អត្រិច្ឆា[១] អតិលោភេន អតិលោភមទេន ច
ឯវំ ហាយតិ អត្ថម្ហា អហំវ អសិតាភុយាតិ ។

អសិតាភុជាតកំ ចតុត្ថំ ។

វច្ឆនខជាតកំ

[៣១៩] សុខា ឃរា វច្ឆនខ សហិរញ្ញា សភោជនា
យត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច សយេយ្យាសិ[២] អនុស្សុកោ ។

---

១ ម. អត្រិច្ឆំ ។ ២ ឱ. សយេយ្យាថ ។ ម. សវេយ្យាសិ ។

អសិតាភុជាតក

[៣១៧] (នាងអសិតាភូពោលថា) (ខ្ញុំ) អស់សេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះអ្នកព្រោះអំពើណា អ្នកបានធ្វើអំពើនេះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ សេចក្ដីស្រឡាញ់នោះ មិនតជាប់វិញទេ ដូចជាភ្លុកដំរីដែលគេកាត់ដោយរណារដូច្នោះ ។

[៣១៨] (ព្រហ្មទត្តរាជកុមារ មានបន្ទូលថា) បុគ្គលមានសេចក្ដីប្រាថ្នាលើសលុប រមែងសាបសូន្យចាកប្រយោជន៍ ព្រោះលោភហួសហេតុផង ព្រោះសេចក្ដីស្រវឹងក្នុងការចង់បានហួសហេតុផង ដូចយើងសាបសូន្យចាករាជធីតាឈ្មោះអសិតាភូ ។

ចប់ អសិតាភុជាតក ទី ៤ ។

វច្ឆនខជាតក

[៣១៩] (ពារាណសីសេដ្ឋី ពោលថា) បពិត្រវច្ឆនខតាបស លោកជាអ្នកមិនមានសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយ គប្បីបរិភោគផង ផឹកផង ហើយដេកក្នុងផ្ទះទាំងឡាយណា ផ្ទះទាំងឡាយនោះ ប្រកបដោយប្រាក់និងមាស ប្រកបដោយភោជន ជាសុខ (យ៉ាងក្រៃលែង) ។

[៣២០] យក្ខ ជាតីហាមានស្ស យក្ខ ជាតកណោតោ មុសា

យក្ខ ជាតិន្ទធណ្ណាស្ស បរេសំ អធិកាពុតោ

ឯវំ ធិន្នំ ធុរភិសម្ភវំ[១] កោ យវំ បដិបជ្ជតីតិ ។

វច្ឆនខជាតកំ បញ្ចមំ ។

ពកជាតកំ

[៣២១] ភទ្ទកោ វតាយំ បក្ខី ទិជោ កុមុទសន្និភោ

វូបសន្តេហិ បក្ខេហិ មន្ទមន្ទោវ ឈាយតិ ។

[៣២២] ជាស្ស សីលំ វិជានាថ អនញ្ញាយ បសំសថ

អម្ហេ ទិជោ ន បាលេតិ តេន បក្ខី ន ផន្ទតីតិ ។

ពកជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

១. ឱ. ទុរភិភវំ ។

[៣២០] (*វច្ឆនខតាបស ពោលថា*) *ការគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនមានដល់បុគ្គលឥតព្យាយាម ការគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនមានដល់បុគ្គលមិននិយាយពាក្យកុហក ការគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនមានដល់បុគ្គលមិនកាន់យកនូវអាជ្ញា មិនធ្វើទោសដល់ជនទាំងឡាយដទៃ បុគ្គលណានឹងគ្រប់គ្រងផ្ទះដែលធ្ងុះ បំពេញបានដោយកម្រយ៉ាងនេះ ។*

ចប់ វច្ឆនខជាតក ទី ៥ ។

ពកជាតក

[៣២១] (*ពួកត្រី ពោលថា*) *សត្វស្វាបនេះ ស្រួលបួលពេក ដូចផ្កាកុមុទ មានស្លាបទាំងពីរសម្ងំបហើយ ឈរសំកុកហាក់ដូចជាមានកម្លាំងខ្សោយ ។*

[៣២២] (*ត្រីពោធិសត្វ ពោលថា*) *អ្នកទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់ នូវសីលរបស់កុកនោះទេ អ្នកទាំងឡាយ មិនដឹងហើយនាំគ្នាសរសើរ សត្វស្វាបមិនមែនរក្សានូវយើងឡើយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបសត្វស្វាប (នេះ) មិនកម្រើកខ្លួន ។*

ចប់ ពកជាតក ទី ៦ ។

១២៧

ទុកនិបាតេ នវមោ ឧបាហនវគ្គោ

សាកេតជាតកំ

[៣២៣] កោ នុ ខោ ភគវា ហេតុ ឯកច្ចេ ឥធ បុគ្គលេ
អតីវ ហទយំ និព្វាតិ ចិត្តញ្ចាបិ បសីទតិ ។

[៣២៤] បុព្វេវ សន្និវាសេន បច្ចុប្បន្នហិតេន វា
ឯវន្តំ ជាយតេ បេមំ ឧបលំវ យថោទកេតិ ។

សាកេតជាតកំ សត្តមំ ។

ឯកបទជាតកំ

[៣២៥] ឥង្ឃ ឯកបទំ តាត អនេកត្ថបទស្សិតំ[១]
កិញ្ចិ សង្គហិតំ ព្រូហិ យេនត្ថេ សាធយេមសេ ។

១ ឱ. អនេកត្ថបទនិស្សិតំ ។

[៣២៣] (ពួកភិក្ខុ ពោលថា) បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ហេតុអ្វីហ្ន៎ ហឫទ័យត្រជាក់ យ៉ាងក្រៃលែង ទាំងចិត្តក៏ជ្រះថ្លាក្នុងបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ។

[៣២៤] (ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ត្រាស់ថា) សេចក្ដីស្រឡាញ់នោះ រមែងកើតដោយហេតុពីរយ៉ាង គឺដោយធ្លាប់នៅរួមគ្នា ក្នុងកាលមុន ១ ដោយការទំនុកបម្រុងគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ១ ដូចជាឧប្បលដែលដុះក្នុងទឹក ដោយហេតុពីរយ៉ាង គឺទឹក ១ ភក់ ១ ។

ចប់ សាកេតជាតក ទី ៧ ។

ឯកបទជាតក

[៣២៥] (កុមារជាកូននៃព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្របិតា យើងញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ដោយបទណា សូមអញ្ជើញលោកប្រាប់នូវបទនោះតែមួយ ដែលអាស្រ័យនូវបទ ជាប្រយោជន៍ច្រើន ដែលសង្គ្រោះ (រួមចូល) តែមួយ ។

[៣២៦] ឯកេន្ទ្រយោគ្គាបជំ តាត អនេកត្ថបទស្សិតំ
តញ្ច សីលេន សំយុត្តំ ខន្តិយា ឧបបាទិតំ
អលំ មិត្តេ សុខាបេតុំ អមិត្តានំ ទុខាយ វាតិ ។

ឯកបទជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ហរិតមាតជាតកំ

[៣២៧] អាសីវិសម្បិ មំ សន្តំ បរិជ្ជំ កុមិជាមុខំ
រុច្ចតេ ហរិតាមាតា យំ មំ ខាទន្តិ មច្ឆកា ។

[៣២៨] វិលុម្បតេវ បុរិសោ យាវស្ស ឧបកប្បតិ
យទា ចញ្ញេ វិលុម្បន្តិ សោ វិលុត្តោ វិលុម្បតីតិ ។

ហរិតមាតជាតកំ នវមំ ។

[៣២៦] (បិតា ប្រាប់ថា) នែកូន សេចក្តីឧស្សាហ៍ (ប្រកបដោយញាណ) ជាបទតែមួយ ដែលអាស្រ័យនូវបទ ជាប្រយោជន៍ច្រើន តែសេចក្តីឧស្សាហ៍នោះ ប្រកបដោយសីល ប្រកបដោយខន្តិធម៌ អាចញុំាងពួកមិត្រឲ្យសុខ ឬដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ដល់ពួកបុគ្គលមិនមែនជាមិត្រ ។

ចប់ ឯកបទជាតក ទី ៨ ។

ហារិតមាតជាតក

[៣២៧] (សត្វពស់ សួរថា) ម្នាលអ្នកជាកូន នៃហារិតមណ្ឌុកមាតាត្រីទាំងឡាយ ស៊ីនូវយើង ដែលជាសត្វមានពិស ដែលចូលទៅកាន់មាត់លប ដោយហេតុណា ហេតុនេះ ពេញចិត្ត (ដល់អ្នកដែរឬ) ។

[៣២៨] (នីលមណ្ឌុកពោធិសត្វ ពោលថា) (ឥស្សរភាព) របស់បុរសនោះ បានប្រព្រឹត្តទៅ ដរាបណា បុរស(នោះ) រមែងរឹបជាន់ (ជនដទៃ ដរាបនោះ) លុះពួកជនដទៃ (បានឥស្សរ-ភាព) រមែងរឹបជាន់វិញ ក្នុងកាលណា បុរសអ្នករឹបជាន់នោះត្រូវពួកជនដទៃរឹបជាន់វិញ ក្នុងកាលនោះ ។

ចប់ ហារិតមាតជាតក ទី ៩ ។

១២៩

មហាបិង្គលជាតកំ

[៣២៩] សព្វោ ជនោ ហឹសិតោ បិង្គលេន
តស្មឹ មតេ បច្ចយំ វេទយន្តិ
បិយោ នុ តេ អាសិ អកណ្ហនេត្តោ
កស្មា នុ ត្វំ រោទសិ ទ្វារបាល ។

[៣៣០] ន មេ បិយោ អាសិ អកណ្ហនេត្តោ
ភាយាមិ បច្ចាគមនាយ តស្ស
ឥតោ គតោ ហឹសេយ្យ មច្ចុរាជំ
សោ ហឹសិតោ អានេយ្យ បុន ឥធ ។

[៣៣១] ទឌ្ឍោ វាហសហស្សេហិ សិត្តោ ឃដសតេហិ សោ
បរិក្ខិត្តា ច សា ភូមិ មា ភាយិ នាគមិស្សតីតិ ។

មហាបិង្គលជាតកំ ទសមំ ។

ឧបាហនវគ្គោ នវមោ ។

ទុកនិបាត ឧបាហនវគ្គ ទី ៩

មហាបិង្គលជាតក

[៣២៩] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) ជនទាំងអស់ ត្រូវស្តេចបិង្គលៈបៀតបៀនហើយ កាលស្តេចនោះ សោយទិវង្គតហើយ ជនទាំងឡាយ រមែងបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ ម្នាលទ្វារបាល ស្តេចអកណ្ហនេត្រ ជាទីស្រឡាញ់របស់អ្នកឬ ព្រោះហេតុអ្វីបានជាអ្នកយំ ។

[៣៣០] (ទ្វារបាលបុរស ពោលថា) ស្តេចអកណ្ហនេត្រ មិនមែនជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំទេ ខ្ញុំខ្លាចស្តេចនោះត្រឡប់មកវិញ (ព្រោះស្តេចនោះ) ទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ គប្បីបៀតបៀន នូវមច្ចុរាជ មច្ចុរាជនោះ ក្រែងត្រូវស្តេចបិង្គលៈ បៀតបៀនហើយ គប្បីនាំមកទុក ក្នុងមនុស្សលោកនេះវិញ ។

[៣៣១] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) ព្រះបាទបិង្គលៈនោះ គេដុតដោយឧស ១ ពាន់ដឹក គេស្រោចដោយទឹកមួយរយក្អម ឯទីសម្រាប់ដុតគេបិទបាំងជុំវិញហើយ អ្នកកុំភ័យឡើយ ស្តេចបិង្គលៈនោះនឹងមិនមកវិញបានទេ ។

ចប់ មហាបិង្គលជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ឧបាហនវគ្គ ទី ៩ ។

តស្សុទ្ទានំ

វរុចាហាន ខុជ្ជ វិកណ្ណកកោ
អសិតាភុយ បញ្ចមវច្ឆនខោ
ចិជ បេមវរុត្តម ឯកាបជំ
កុមិជាមុខ បិដ្ក័លេន ឧស ។

ឧទ្ទាននៃឧបាហនវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីស្បែកជើងប្រសើរ ១ បុរសគម ១ ក្រពើត្រូវច្បូកមុត ១ ព្រះរាជធីតាឈ្មោះអសិតាភូ ១ វច្ឆនខតាបស ១ សត្វកុក ១ សេចក្ដីស្រឡាញ់ដ៏ប្រសើរឧត្ដម ១ បទតែមួយ ១ មាត់លប ១ ស្ដេចឈ្មោះបិង្គលៈ ១ ត្រូវជា ១០ ។

សិគាលវគ្គោ

សព្វទាឋិជាតកំ

[៣៣២] សិគាលោ មានត្ថទ្ធោ ច បរិវារេន អត្ថិកោ
បាបុណិ មហតឹ ភូមឹ រាជាសិ សព្វទាឋិនំ ។
[៣៣៣] ឯវមេវ មនុស្សេសុ យោ ហោតិ បរិវារវា
សោ ហិ តត្ថ មហា ហោតិ សិគាលោ វិយ ទាឋិនន្តិ ។

សព្វទាឋិជាតកំ បឋមំ ។

សុនខជាតកំ

[៣៣៤] ពាលោ វតាយំ សុនខោ យោ វរត្តំ[1] ន ខាទតិ
ពន្ធនា ច បមោចេយ្យ អសិតោវ ឃរំ វជេ ។
[៣៣៥] អដ្ឋិតំ មេ មនស្មឹ មេ អថោ មេ ហទយេ កតំ
កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ យាវ បសុបតុជ្ជនោតិ ។

សុនខជាតកំ ទុតិយំ ។

---
១ ម. យោ ច យោត្តំ ។

សិគាលវគ្គ

សព្វទាឋិជាតក

[៣៣២] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ថា) ចចក រឹងត្អឹងដោយមានះ ត្រូវការដោយបរិវារ (ច្រើន) ក៏ដល់ភូមិសម្បត្តិដ៏ធំ បានជាស្តេចនៃពួកសត្វមានចង្កូមទាំងពួង ។

[៣៣៣] បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ មនុស្សណា ជាអ្នកមានបរិវារ មនុស្សនោះ ឈ្មោះថាជាធំក្នុងពួកបរិវារនោះ ដូចជាចចក (បានជាធំ) ជាងសត្វមានចង្កូមទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ សព្វទាឋិជាតក ទី ១ ។

សុនខជាតក

[៣៣៤] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) ឆ្កែណាមិនស៊ីព្រ័ត្រ ឆ្កែនុ៎ះពេញជាល្ងង់ ម្យ៉ាងទៀត ឆ្កែគួរដោះខ្លួនអំពីចំណង ស៊ីព្រ័ត្រឆ្អែតហើយ គប្បីទៅកាន់ផ្ទះ (របស់ខ្លួន) ។

[៣៣៥] (ឆ្កែ ពោលថា ពាក្យរបស់អ្នក) ខ្ញុំបានតាំងទុកក្នុងចិត្តខ្ញុំហើយ ម្យ៉ាងទៀតខ្ញុំបានធ្វើទុកក្នុងហឫទ័យខ្ញុំហើយ ជនដេកលក់ស៊ប់ដរាបណា ខ្ញុំរង់ចាំនូវកាល ដរាបនោះ ។

ចប់ សុនខជាតក ទី ២ ។

គុត្តិលជាតកំ

[៣៣៦] សត្តតន្តឹ សុមធុរំ រាមណេយ្យំ អវាចយឹ
សោ មំ រង្គម្ហិ អវ្ហេតិ សរណំ មេ ហោហិ កោសិយ។

[៣៣៧] អហំ តំ សរណំ សម្ម អហមាចរិយបូជកោ
ន តំ ជយិស្សតិ សិស្សោ សិស្សមាចរិយ ជេស្សសីតិ ។

គុត្តិលជាតកំ តតិយំ ។

វិគតិច្ឆជាតកំ

[៣៣៨] យំ បស្សតិ ន តំ ឥច្ឆតិ យញ្ច ន បស្សតិ តំ កិរ ឥច្ឆតិ
មញ្ញាមិ ចិរំ ចរិស្សតិ ន ហិ តំ លច្ឆតិ យំ សោ ឥច្ឆតិ។

គុត្តិលជាតក

[៣៣៦] *(ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រព្រះឥន្ទកោសិយ ខ្ញុំបាន (ញុំាំងសិស្សឈ្មោះមុសិលៈ) ឲ្យរៀននូវពិណមានខ្សែ ៧ មានសំឡេងពីរោះ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត (ឥឡូវនេះ) សិស្សឈ្មោះមុសិលៈនោះ ហៅខ្ញុំក្នុងកណ្តាលរង្គមណ្ឌល (កន្លែងរាំ) សូមព្រះអង្គជាទីពឹងនៃខ្ញុំ ។*

[៣៣៧] *(សក្កទេវរាជ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា) ម្នាលសម្លាញ់ ខ្ញុំនឹងជាទីពឹងរបស់អ្នក ខ្ញុំជាអ្នកបូជានូវអាចារ្យ សិស្សនឹងមិនឈ្នះអ្នក បពិត្រអាចារ្យ អ្នកនឹងឈ្នះនូវសិស្សវិញ ។*

ចប់ គុត្តិលជាតក ទី ៣ ។

វិគតិច្ឆជាតក

[៣៣៨] *(តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលឃើញនូវរបស់ណា មិនប្រាថ្នានូវរបស់នោះ មួយទៀត មិនឃើញនូវរបស់ណា ចង់បានរបស់នោះ យើងសម្គាល់ថា បុគ្គលនោះ នឹងត្រាច់ទៅ (ក្នុងសង្សារ) អស់កាលយូរ ព្រោះថា បុគ្គលនោះប្រាថ្នារបស់ណា មិនបាននូវរបស់នោះ ។*

១៣៣

ទុកនិបាតេ ទសមោ សិគាលវគ្គោ

[៣៣៩] យំ លភតិ ន តេន តុស្សតិ យំ បត្ថេតិ លទ្ធំ ហីលេតិ

ឥច្ឆា ហិ អនន្តគោចរា វិគតិច្ឆានំ នមោ ករោមសេតិ ។

វិគតិច្ឆជាតកំ ចតុត្ថំ ។

មូលបរិយាយជាតកំ

[៣៤០] កាលោ ឃសតិ ភូតានិ សព្វានេវ សហត្តនា

យោ ច កាលឃសោ ភូតោ សភូតបចនឹ បចិ ។

[៣៤១] ពហូនិ នរសីសានិ លោមសានិ ព្រហានិ ច

គីវាសុ បដិមុក្កានិ កោចិ នេវេត្ថ កណ្ណវាតិ ។

មូលបរិយាយជាតកំ បញ្ចមំ ។

[៣៣៩] (បុគ្គលបានទូវរបស់ណា) មិនត្រេកអរនឹងរបស់នោះ ប្រាជ្ញាសម្បត្តិណា មើលងាយនូវសម្បត្តិ ដែលបានហើយនោះ ព្រោះថាសេចក្តីប្រាជ្ញា ជាដំណើររកទីបំផុតគ្មាន យើងសូមធ្វើនមស្ការចំពោះពួកបណ្ឌិត ដែលមានសេចក្តីប្រាជ្ញាទៅប្រាសហើយ ។

ចប់ វិគតិច្ឆជាតក ទី ៤ ។

មូលបរិយាយជាតក

[៣៤០] (អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ សួរថា) កាលរមែងស៊ី នូវពួកសត្វទាំងអស់ ព្រមទាំងខ្លួនឯង ចំណែកសត្វណា ជាអ្នកស៊ីនូវកាល សត្វនោះ ឈ្មោះថា ដុតនូវតណ្ហា ដែលជាធម្មជាតិដុតសត្វ ។

[៣៤១] (ព្រះពោធិសត្វ តិះដៀលថា) ក្បាលនរជនទាំងឡាយដ៏ច្រើន ក្បាលទាំងនោះ មានរោមផង ធំផង គ្រប់នៅលើ-ក បណ្តាមនុស្សទាំងអម្បាលនេះ គង់មានមនុស្សណាមួយ ដែលមានប្រាជ្ញាមិនខាន ។

ចប់ មូលបរិយាយជាតក ទី ៥ ។

ពាលោវាទជាតកំ[១]

[៣៤២] ហន្ត្វា ឃត្វា វធិត្វា ច ទេតិ ទានំ អសញ្ញតោ

ឯទិសំ ភត្តំ ភុញ្ជមានោ ស ចាបមុបលិម្បតិ[២]។

[៣៤៣] បុត្តទារម្បិ ចេ ហន្ត្វា ទេតិ ទានំ អសញ្ញតោ

ភុញ្ជមានោបិ សប្បញ្ញោ ន ចាបមុបលិម្បតីតិ ។

ពាលោវាទជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

បាទញ្ជលិជាតកំ

[៣៤៤] អទ្ធា បាទញ្ជលី សព្វេ បញ្ញាយ អតិរោចតិ

តថា ហិ ឱដ្ឋំ ភញ្ជតិ ឧត្តរឹ ធុន បស្សតិ ។

១ ឱ. តេលោវាទជាតកំ ។ ២ ឱ. សោ បាបេន ឧបលិម្បតិ ។

ពាលោវាទជាតក

[៣៨២] (កុដុម្ពិកម្នាក់ ពោលថា) បុគ្គលអ្នកមិនសង្រួមប្រហារសត្វផង ធ្វើសត្វឲ្យលំបាកផង ធ្វើសត្វឲ្យស្លាប់ផង ហើយឲ្យទាន(ដល់សមណៈណា) សមណៈនោះ កាលបរិភោគ នូវភត្តបែបនេះ ឈ្មោះថា ប្រឡាក់ដោយបាបដែរ ។

[៣៨៣] (ព្រះពោធិសត្វ តបថា) ប្រសិនបើបុគ្គលអ្នកមិនសង្រួម សូម្បីសម្លាប់នូវកូននិងប្រពន្ធ ហើយឲ្យទាន (ដល់សមណៈណា) សមណៈនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយប្រាជ្ញា ទុកជាកាលបរិភោគ ក៏មិនប្រឡាក់ដោយបាបឡើយ ។

ចប់ ពាលោវាទជាតក ទី ៦ ។

បាទញ្ជលិជាតក

[៣៨៤] (អាមាត្យពោធិសត្វ សរសើរថា) ព្រះរាជកុមារព្រះនាមបាទញ្ជលី រុងរឿងកន្លងនូវពួកយើងទាំងអស់គ្នា ដោយប្រាជ្ញាពិតមែន ដូច្នោះ បានជាទ្រង់ពេបព្រះឱស្ឋ ទ្រង់ទតឃើញ នូវហេតុដ៏ក្រៃលែងដោយពិត ។

ទុកនិបាតេ ទសមោ សិគាលវគ្គោ

[៣៤៥] នាយំ ជម្មំ អជម្មំ វា អត្ថានត្ថញ្ច ពុជ្ឈតិ
អញ្ញត្រ ឱដ្ឋនិព្ភោគា នាយំ ជានាតិ កិញ្ចនន្តិ ។

បាទញ្ជលិជាតកំ សត្តមំ ។

កឹសុកោបមជាតកំ

[៣៤៦] សព្វេហិ កឹសុកោ ទិដ្ឋោ កិន្វេត្ថ វិចិកិច្ឆថ
ន ហិ សព្វេសុ ឋានេសុ សារថិ បរិបុច្ឆកោ ។

[៣៤៧] ឯវំ សព្វេហិ ញាណេហិ យេសំ ធម្មា អជានិតា
តេ វេ ធម្មេសុ កង្ខន្តិ កឹសុកស្មឹវ ភាតរោតិ ។

កឹសុកោបមជាតកំ អដ្ឋមំ ។

[៣៨៥] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) ព្រះរាជកុមារព្រះនាមបាទញ្ជលីនេះ មិនទ្រង់ជ្រាបនូវសភាពជាធម៌ និងសភាពមិនមែនជាធម៌ផង នូវប្រយោជន៍ និងមិនមែនជាប្រយោជន៍ផង ព្រះរាជកុមារព្រះនាមបាទញ្ជលីនេះ វៀរលែងតែការពេប នូវព្រះឱស្ឋចេញហើយ ទ្រង់មិនជ្រាបនូវហេតុតិចតួចឡើយ ។

ចប់ បាទញ្ជលិជាតក ទី ៧ ។

កឹសុកោបមជាតក

[៣៨៦] (ព្រះរាជា ពោលថា) ដើមចា អ្នករាល់គ្នាបានឃើញហើយ អ្នកទាំងឡាយនៅសង្ស័យក្នុងដើមចានោះ ថាដូចម្ដេចហ្ន៎ ដ្បិតអ្នកទាំងឡាយ មិនបានសាកសួរនាយសារថី ក្នុងទីទាំងពួងសោះ ។

[៣៨៧] (ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ត្រាស់ថា) ធម៌ទាំងឡាយ ដែលពួកជនណាមិនបានដឹងហើយ ដោយញាណទាំងឡាយទាំងពួង យ៉ាងនេះ ពួកជននោះឯង រមែងសង្ស័យក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដូចជា (ព្រះរាជបុត្រទាំង ៤ ព្រះអង្គ) ជាបងប្អូននឹងគ្នា សង្ស័យក្នុងដើមចាដូច្នោះ ។

ចប់ កឹសុកោបមជាតកទី ៨ ។

សាលកជាតកំ

[៣៧៨] ឯកបុត្តកោ ភវិស្សសិ
ត្វញ្ច នោ ហេស្សសិ ឥស្សរោ កុលេ
ឱរោហិ ទុមស្មា សាលក
ឯហិ ទានិ ឃរកំ វជេមសេ ។

[៣៧៩] ននុ មំ សុហទយោតិ មញ្ញសិ
យញ្ច មំ ហនសិ វេឡុយដ្ឋិយា
បក្កម្ពវនេ រមាមសេ
គច្ឆ ត្វំ ឃរកំ យថាសុខន្តិ ។

សាលកជាតកំ នវមំ ។

កបិជាតកំ

[៣៨០] អយំ ឥសិ ឧបសមសញ្ញមេ រតោ
ស តិដ្ឋតិ[១] សិសិរភយេន អដិតោ[២]
ហន្ទ អយំ បវិសតុមំ អគារកំ
វិនេតុ សីតំ ទរថញ្ច កេវលំ ។

---

១ ឱ. ម. សន្តិដ្ឋតិ ។ ២ ឱ. ម. អដ្ដិតោ ។

សាលកជាតក

[៣៨៨] (ហ្មពស់ ពោលថា) នៃសាលកវានរៈ អ្នកជាក់ជាកូនប្រុសតែមួយ (នៃយើង) មួយទៀត អ្នកនឹងបានជាធំក្នុងត្រកូលរបស់យើង ចូរអ្នកចុះអំពីដើមឈើមក យើងនឹងទៅផ្ទះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

[៣៨៩] (ស្វាពោលតបថា) ក្រែងអ្នកសម្គាល់ខ្ញុំថាជាសត្វមានហឫទ័យល្អ តែអ្នកបៀតបៀនខ្ញុំដោយបន្ទះឫស្សី ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងព្រៃស្វាយដែលមានផ្លែទុំ អ្នកចូរទៅផ្ទះ តាមសប្បាយចុះ ។

ចប់ សាលកជាតក ទី ៩ ។

កបិជាតក

[៣៩០] (តាបសកុមារ ពោលថា) ឥសីអង្គនេះ ត្រេកអរក្នុងការស្ងប់និងការសង្រួម លោកត្រូវភ័យអំពីរងាបៀតបៀនហើយ សូមឲ្យតាបសនេះ ចូលមកកាន់ផ្ទះនេះ ដើម្បីបន្ទោបង់នូវត្រជាក់និងសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយចេញ កុំឲ្យមានសេសសល់ឡើយ ។

ទុកនិបាតេ ទសមោ សិគាលវគ្គោ

[៣៨១] ណាយំ ឥសិ ឧបសមសញ្ញមេ រតោ
កបិ អយំ ទុម្ពរសាខគោចរោ[១]
សោ ទូសកោ រោសកោចាបិ ជម្មោ
សចេ វជេ ឥមម្បិ ទូសយេ ឃរន្តិ ។

កបិជាតកំ ទសមំ ។

សិគាលវគ្គោ ទសមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អថ រាជា សិគាលវរោ សុនខោ
តថា កោសិយ ឥច្ឆតិ កាលឃសោ
អថ ធានវរោដ្ឋបិ សារថិនា
បុនម្បវនញ្ញូ[២] សិសិរកោបិ ទស ។

វគ្គុទ្ទានំ

ទឡ្ហញ្ច វគ្គំ អបរេន សន្ថវ
កល្យាណវគ្គាសនិសោ ច រុហកំ
នតំទឡ្ហំ ពីរណត្ថម្ភកា បុន
កាសាវុបាហន សិគាលកេន ទសាតិ ។

ទុកនិបាតំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ម. ទុមវរសាខគោចរោ ។ ២ បក្កម្ពវនញ្ញាតិ យុត្តតរំ ។

ទុកនិបាត សិគាលវគ្គ ទី ១០

[៣៩១] (ពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកនេះមិនមែនជាឥសី អ្នកត្រេកអរក្នុងការស្ងប់និងការសង្រួមទេ អ្នកនេះជាសត្វស្វា ជាសត្វគោចរនៅលើមែកឈើ ស្វានោះជាសត្វខឹងប្រទូស្ត មានសន្តានចិត្តដ៏លាមក បើវាចូលមក មុខតែប្រទូស្តផ្ទះនេះមិនខាន ។

ចប់ កបិជាតក ទី ១០ ។

ចប់ សិគាលវគ្គ ទី ១០ ។

ឧទ្ទាននៃសិគាលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីស្តេចចចក ១ សុនខ ១ ព្រះឥន្ទ្រកោសិយ ១ បុគ្គលប្រាថ្នា ១ បុគ្គលអ្នកស៊ីនូវកាល ១ ទានដ៏ប្រសើរ ១ ព្រះរាជកុមារពេបព្រះឱស្ឋ ១ នាយសារថី ១ ព្រៃស្វាយ ១ ស្វាវង់ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គ គឺ

និយាយអំពីទឡ្ហវគ្គ ១ សន្ថវវគ្គដទៃ ១ កល្យាណវគ្គ ១ អសទិសវគ្គ ១ រុហកវគ្គ ១ នតំទឡ្ហវគ្គ ១ ពីរណត្ថម្ភកវគ្គ ១ កាសាវវគ្គ ១ ឧបាហនវគ្គ ១ សិគាលវគ្គ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ចប់ ទុកនិបាត ។

តិកនិបាតជាតកំ

សង្កប្បវគ្គោ

សង្កប្បរាគជាតកំ

[៣៨២] សង្កប្បរាគធោតេន វិតក្កនិសិតេន ច
នេវាលង្កតភទ្រេន[១] (ន) ឧសុការកតេន ច ។

[៣៨៣] ន កណ្ណាយតមុត្តេន នបិ មោរុបសេវិនា
តេនម្ហិ ហទយេ វិទ្ធោ សព្វង្គបរិទាហិនា ។

[៣៨៤] អាវេធញ្ច ន បស្សាមិ យតោ រុហិរមស្សវេ
យាវ អយោនិសោ ចិត្តំ សយំ មេ ទុក្ខមាភតន្តិ ។

សង្កប្បរាគជាតកំ បឋមំ ។

---

១ ឱ. ម. នាលង្កតេន ភទ្រេន ។

តិកនិបាតជាតក

សង្កប្បវគ្គ

សង្កប្បរាគជាតក

[៣៥២] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) អាត្មាត្រូវ(សរគឺកិលេស) ដែលលាងដោយទឹក គឺសង្កប្បរាគៈ (រាគៈប្រកបដោយកាមវិតក្កៈ) ផង ដែលសំលៀងដោយថ្ម គឺកាមវិតក្កៈផង មិនបានចម្រើនដោយគ្រឿងតាក់តែងផង (មិនមែន) ជាងសរធ្វើហើយផង ។

[៣៥៣] មិនមែនទាញមក នូវគុម្ពត្រចៀកហើយលែងទៅវិញផង ទាំងមិនជាប់ដោយស្លាបក្ងោកផង ជាសរអាចដុតអវយវៈទាំងអស់ឲ្យក្តៅនោះ បានមុតហើយត្រង់ហឫទ័យ ។

[៣៥៤] ឈាមគប្បីហូរចេញ ចាកមុខរបួស ដែលសរណាមុតហើយ អាត្មាមើលមិនឃើញមុខរបួស ដែលសរនោះមុតហើយទេ ចិត្ត (របស់អាត្មា ត្រូវសរមុតជាប់ហើយ) ព្រោះខុសទំនង អាត្មានាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខដោយខ្លួនឯង ។

ចប់ សង្កប្បរាគជាតក ទី ១ ។

តិកនិបាតេ បឋមោ សង្កប្បវគ្គោ

តិលមុដ្ឋិជាតកំ

[៣៨៥] អជ្ជាបិ មេ តំ មនសិ[១] យំ មំ ត្វំ តិលមុដ្ឋិយា
ពាហាយំ មំ គហេត្វាន លដ្ឋិយា អនុតាលយិ ។
[៣៨៦] ននុ ជីវិតេ ន រមសិ យេនាសិ ព្រាហ្មណាគតោ
យំ មំ ពាហា គហេត្វាន តិក្ខត្តុំ អនុតាលយិ ។
[៣៨៧] អរិយោ អនរិយំ កុព្វំ[២] យោ ទណ្ឌេន និសេធតិ
សាសនំ[៣] តំ ន តំ វេរំ ឥតិ នំ បណ្ឌិតា វិទូតិ ។

តិលមុដ្ឋិជាតកំ ទុតិយំ ។

មណិកណ្ឋជាតកំ

[៣៨៨] មមន្នបានំ វិបុលំ ឧឡារំ
ឧប្បជ្ជតីមស្ស មណិស្ស ហេតុ
តន្តេ[៤] ន ទស្សំ អតិយាចកោសិ
ន ចាបិ តេ អស្សមមាគមិស្សំ ។

---

១ ម. សរសិ ។ ២ ឱ. កុព្វានំ ។ ម. កុព្វន្តិ ។ ៣ ឱ. សាសនត្ថំ ។ ៤ ម. ហិតេ ន ទស្សំ ។

តិកនិបាត សង្កប្បវគ្គ ទី ១

តិលមុដ្ឋិជាតក

[៣៥៥] (ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ពោលថា) អ្នកចាប់យើងត្រង់ដើមដៃ ហើយវាយយើងដោយរំពាត់ ព្រោះហេតុតែល្ងមួយក្ដាប់ ការវាយនោះ ប្រាកដក្នុងចិត្តរបស់យើង ដរាបដល់ថ្ងៃនេះ ។

[៣៥៦] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកមកដោយហេតុណា អ្នកមិនត្រេកអរក្នុងជីវិតដោយហេតុនោះទេឬ ព្រោះអ្នកចាប់យើងត្រង់ដើមដៃ ហើយវាយ អស់វារៈបីដង ។

[៣៥៧](ព្រាហ្មណ៍ ពោលថា) អរិយជនណា ហាមឃាត់នូវបុគ្គលមិនប្រសើរ កាលធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ដោយអាជ្ញា ការហាមឃាត់របស់អរិយជននោះ រាប់ថាជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ ការហាមឃាត់អរិយជននោះ មិនមែនជាពៀរឡើយ បណ្ឌិតទាំងឡាយរមែងដឹងនូវហេតុនោះ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ តិលមុដ្ឋិជាតក ទី ២ ។

មណិកណ្ឋជាតក

[៣៥៨] (មណិកណ្ឋនាគរាជ ពោលថា) បាយនិងទឹក កើតដល់ខ្ញុំច្រើនពេកក្រៃ ព្រោះហេតុនៃកែវមណីនេះ ខ្ញុំនឹងមិនឲ្យកែវមណីនោះដល់លោក លោកជាអ្នកសូមហួសហេតុ ខ្ញុំនឹងមិនមកកាន់អាស្រមរបស់លោកទេ ។

[៣៥៩] សុសុ យថា សក្ខរធោតបាណី
តាសេសិមំ សេលំ យាចមានោ
តន្តេ ន ទស្សំ អតិយាចកោសិ
ន ចាបិ តេ អស្សមមាគមិស្សំ ។

[៣៦០] ន តំ យាចេ យស្ស បិយំ ជិគីសេ
ទេស្សោ ហោតិ អតិយាចនាយ
នាគោ មណឹ យាចិតោ ព្រាហ្មណេន
អទស្សនំយេវ តទជ្ឈគមាតិ ។

មណិកណ្ឋជាតកំ តតិយំ ។

កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតកំ

[៣៦១] កុត្វា តិណបរិឃាសំ កុត្វា អាចាមកុណ្ឌកំ
ឯតំ តេ ភោជនំ អាសិ កស្មា ទានិ ន កុញ្ជសិ ។

[៣៥៩] លោកកាលសូមកែវមណី ដែលកើតអំពីថ្ម នាំឲ្យខ្ញុំតក់ស្លុត ដូចមនុស្សកំលោះ មានដៃកាន់ដាវសំលៀងហើយដោយថ្ម មកញាំងខ្ញុំឲ្យតក់ស្លុតដូច្នោះ ខ្ញុំមិនឲ្យកែវមណីនោះដល់លោកទេ (ព្រោះ) លោកជាអ្នកសូមហួសហេតុ ខ្ញុំនឹងលែងមកកាន់អាស្រមរបស់លោកហើយ ។

[៣៦០] (តាបសពោធិសត្វជាបង ពោលថា) បុគ្គលដឹងនូវវត្ថុណាថាជាទីស្រឡាញ់របស់គេ មិនត្រូវសូមវត្ថុនោះទេ សេចក្តីស្អប់រមែងមាន ព្រោះការសូមជ្រុលពេក ដូចស្តេចនាគដែលត្រូវព្រាហ្មណ៍សូមកែវមណី ទៅកាន់ទីលែងមើលឃើញតាំងអំពីកាលនោះ ។

ចប់ មណិកណ្ឋជាតក ទី ៣ ។

កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតក

[៣៦១] (ឈ្មួញសេះពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកធ្លាប់បរិភោគស្មៅដំសល់ដែល ធ្លាប់បរិភោគបាយក្តាំងនិងកុណ្ឌកមកហើយ នេះជាភោជនរបស់អ្នក ឥឡូវនេះ ហេតុអ្វីក៏អ្នកមិនបរិភោគ ។

១៤១

[៣៦២] យត្ថ ថោសំ ន ជានន្តិ ជាតិយា វិនយេន វា
បហំ តត្ថ មហាព្រហ្មេ អបិ អាចាមកុណ្ឌកំ ។

[៣៦៣] ត្វញ្ច ខោមំ បជានាសិ យាទិសាយំ ហយុត្តមោ
ជានន្តោ ជានមាគម្ម ន តេ ភក្ខាមិ កុណ្ឌកន្តិ ។

កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតកំ ចតុត្ថំ ។

សុកជាតកំ

[៣៦៤] យាវ សោ មត្តមញ្ញាសិ ភោជនស្មឹ វិហង្គមោ
តាវ អទ្ធានមាបាទិ មាតរញ្ច អបោសយិ ។

[៣៦៥] យតោ ច ខោ សោ ពហុតរំ ភោជនំ អជ្ឈវាហរិ
តតោ តត្ថេវ សំសីទិ អមត្តញ្ញូ ហិ សោ អហុ ។

[៣៦២] (កូនសេះសិន្ធវៈ ពោលថា) បពិត្រមហាព្រហ្ម ជនទាំងឡាយ មិនស្គាល់សត្វដែលគួរចិញ្ចឹមដោយជាតិ ឬដោយមារយាទដែលគួរទូន្មាន ក្នុងទីណា ក្នុងទីនោះ ប្ដីក៏ខ្ញុំមិនបរិភោគបាយក្ដាំង និងកុណ្ឌកច្រើន ។

[៣៦៣] ចំណែកខាងលោកស្គាល់ខ្ញុំច្បាស់ថា សេះនេះឧត្ដមយ៉ាងណាៗ ខ្ញុំកាលដឹង ព្រោះអាស្រ័យអ្នកជាអ្នកដឹង ទើបមិនបរិភោគនូវកុណ្ឌករបស់អ្នក ។

ចប់ កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតក ទី ៤ ។

សុកជាតក

[៣៦៤] (ព្រះសាស្ដា ត្រាស់ថា) សត្វហើរគឺសេកនោះ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ដរាបណា ក៏បានដល់នូវអាយុវែងផង បានចិញ្ចឹមមាតាផង ដរាបនោះ ។

[៣៦៥] មួយទៀត សេកនោះបរិភោគនូវភោជនដ៏ច្រើនលើសលុប ក្នុងកាលណា ក៏លិចចុះក្នុងសមុទ្រនោះឯង ក្នុងកាលនោះ ព្រោះសេកនោះមិនស្គាល់ប្រមាណ ។

[៣៦៦] តស្មា មត្តញ្ញុតា សាធុ ភោជនស្មឹ អកិទ្ធិតា
អមត្តញ្ញូ ហិ សីទន្តិ មត្តញ្ញូវ ន សីទវេតិ ។

សុកជាតកំ បញ្ចមំ ។

ជរូទបានជាតកំ

[៣៦៧]ជរូទចានំ ខណមានា វាណិជា ឧទកត្ថិកា
អជ្ឈក្កុំសុ[១] អយោលោហំ តិបុសីសញ្ច មាណយោ[២]
រជតំ ជាតរូបញ្ច មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ ។

[៣៦៨] តេ ច តេន អសន្តុដ្ឋា ភិយ្យោ ភិយ្យោ ខណឹសុ តេ[៣]
តត្ថាសីវីសោ[៤] ឃោរោ តេជសី តេជសា ហនិ ។

[៣៦៩]តស្មា ខណេ នាតិក្ខណេ អតិក្ខាតម្ហិ ចាបកំ
ខណាតេន ជលំ លទ្ធំ អតិក្ខាតេន នាសិតន្តិ ។

ជរូទបានជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

---

១ ម. អជ្ឈកមុំ អយសំ លោហំ ។ ២ ឱ. ម. វាណិជា ។ ៣ ឱ. អខាណិសុំ ។
៤ ឱ. តត្លាសីវវិសោ ។

[៣៦៦] ព្រោះហេតុនោះ ការដឹងប្រមាណ មិនល្មោភក្នុងភោជន ជាការប្រពៃ ព្រោះពួកជនដែលមិនដឹងប្រមាណ រមែងលិច ពួកជនដែលដឹងប្រមាណ រមែងមិនលិចទេ ។

ចប់ សុកជាតក ទី ៥ ។

ជរូទបានជាតក

[៣៦៧] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ពួកឈ្មួញអ្នកត្រូវការដោយទឹក កាលជីកអណ្តូងចាស់ ក៏បាននូវដែកនិងទង់ដែងផង នូវសំណភក់ផង នូវកែវមណីទាំងឡាយផង នូវប្រាក់និងមាសផង នូវកែវមុក្តានិងកែវពៃទូរ្យទាំងឡាយផង ដ៏ច្រើន ។

[៣៦៨] តែពួកឈ្មួញទាំងនោះ មិនសន្តោសដោយទ្រព្យនោះ រឹងរឹតតែជីកចុះទៅទៀត សត្វមានពិសដ៏ក្លៀវក្លា មានតេជះ ក៏សម្លាប់នូវពួកឈ្មួញទាំងនោះ ដោយតេជះ (នៃពិស) ក្នុងអណ្តូងទឹកនោះឯង ។

[៣៦៩] ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលគប្បីជីក តែកុំជីកឲ្យជ្រៅហួសពេក ព្រោះការជីកអណ្តូងជ្រៅហួសពេក ជាការលាមក ទ្រព្យ(ដែលពួកឈ្មួញ) បានហើយដោយការជីក ក៏វិនាសអស់ ព្រោះតែការជីកជ្រៅហួសពេក ។

ចប់ ជរូទបានជាតក ទី ៦ ។

១៤៣

តិកនិបាតេ បឋមោ សង្កប្បវគ្គោ

គាមណិចន្ទជាតកំ

[៣៧០] ជាយំ យានំ កុសលោ លោលោ អយំ វលីមុខោ

កតំ កតំ ខោ បទូសេយ្យ ឯវំធម្មមិទំ កុលំ ។

[៣៧១] នយិទំ ចិត្តវតោ លោមំ ជាយំ អស្សាសិកោ មិគោ

សត្ថំ(១)មេ ជនសន្ធេន ជាយំ កិញ្ចិ វិជានតិ ។

[៣៧២] ន មាតរំ បិតរំ វា ភាតរំ ភគិនឹ សកំ

ភរេយ្យ តាទិសោ បោសោ សិដ្ឋំ(២) ទសរថេន មេតិ ។

គាមណិចន្ទជាតកំ សត្តមំ ។

---

១ ម. សិដ្ឋំ ។ ២ ឱ. សត្ថំ ។

គាមណិចន្ទជាតក

[៣៧០] (ព្រះរាជកុមារពោធិសត្វ ពោលថា) សត្វនេះជាសត្វមិនឈ្លាស (ក្នុងការធ្វើ) នូវផ្ទះទាំងឡាយ សត្វនេះជាសត្វខិលខូច មានមុខជ្រួញ បានតែខាងប្រទូស្ត ចំពោះកិច្ចការដែលគេធ្វើហើយៗ ត្រកូលនេះជាធម្មតាយ៉ាងនេះឯង ។

[៣៧១] រោមនេះមិនមែនជារោមនៃសត្វមានចិត្ត (សម្បយុត្តដោយបញ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា)ទេ ម្រឹគគឺស្វានេះមិនអាចធ្វើគេឲ្យចូលចិត្តបានទេ ក្បួនខ្នាតព្រះរាជបិតារបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ព្រះនាមជនសន្ធៈ (បានត្រាស់ហើយ)ថា ស្វានេះមិនដឹងនូវហេតុតិចតួចឡើយ ។

[៣៧២] បុរសប្រាកដដូច្នោះ មិនគប្បីចិញ្ចឹមនូវមាតាបិតា បងប្អូនប្រុស និងបងប្អូនស្រីរបស់ខ្លួនបានទេ ព្រះបាទទសរថ (ជាព្រះបិតា) បានប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ (យ៉ាងនេះ) ។

ចប់ គាមណិចន្ទជាតក ទី ៧ ។

មន្ធាតុរាជជាតកំ

[៣៧៣] យាវតា ចន្ទិមសុរិយា (បរិហរន្តិ) ទិសា ភន្តិ វិរោចនា[១]

សព្វេវ ទាសា មន្ធាតុ យេ បាណា បថវិស្សិតា[២]។

[៣៧៤] ន កហាបណវស្សេន តិត្តិ កាមេសុ វិជ្ជតិ

អប្បស្សាទា ទុខា កាមា ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ ។

[៣៧៥] អបិ ទិព្វេសុ កាមេសុ រតឹ សោ នាធិគច្ឆតិ

តណ្ហាក្ខយរតោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោតិ ។

មន្ធាតុរាជជាតកំ អដ្ឋមំ ។

---

១ ឱ. ម. វិរោចមានា ។ ២. ឱ. បថវិនិស្សិតា ។

មន្ធាតុរាជជាតក

[៣៧៣] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយ (ដើរក្រឡឹង) ភ្នំសិនេរុ ទិសទាំងឡាយភ្លឺរុងរឿង រហូតទីមានកំណត់ត្រឹមណា សត្វទាំងឡាយណា ដែលអាស្រ័យលើផែនដី សត្វទាំងអស់នោះ ជាទាសៈរបស់ស្តេចមន្ធាតុ រហូតទីមានកំណត់ត្រឹមណោះ ។

[៣៧៤] ការឆ្អែត ក្នុងកាមទាំងឡាយ រមែងមិនមាន ដោយភ្លៀងកហាបណៈទេ បណ្ឌិតបានដឹងថា កាមទាំងឡាយមានសេចក្តីសុខតិច មានសេចក្តីទុក្ខ (ច្រើន) ។

[៣៧៥] ព្រោះហេតុនោះ សាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មិនបានត្រេកអរក្នុងកាមទាំងឡាយសូម្បីជាទិព្វ ជាអ្នកត្រេកអរតែក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃតណ្ហា ។

ចប់ មន្ធាតុរាជជាតក ទី ៨ ។

តិកនិបាតេ បឋមោ សង្កប្បវគ្គោ

តិរិតិវច្ឆជាតកំ

[៣៧៦] នយិមស្ស វិជ្ជាមយមត្ថិ កិញ្ចិ
ន ពន្ធវោ នោ បន តេ សហាយោ
អថ កេន វណ្ណេន តិរីតិវច្ឆោ
តេទណ្ឌិកោ ភុញ្ជតិ អគ្គបិណ្ឌំ ។

[៣៧៧] អាបាសុ មេ យុទ្ធបរាជិតស្ស
ឯកស្ស កត្វា វិវនស្មិ ឃោរេ
បសារយិ កិច្ឆគតស្ស បាណឹ
តេនុទ្ធតារី ទុក្ខសម្បរេតោ ។

[៣៧៨] ឯតស្ស កិច្ចេន ឥធានុបត្តោ
វេយ្យាសិនោ[១] វីសយ ជីវលោកេ
លាភារហោ តាត តិរីតិវច្ឆោ
ទេថស្ស ភោគំ យជិតញ្ច យញ្ញន្តិ ។

គិរិតិវច្ឆជាតកំ នវមំ ។

---

១ ឱ. ម. វេសាយិនោ វិសយា ។

តិរិតិវច្ឆជាតក

[៣៧៦] (ឧបរាជទូលសួរព្រះរាជាថា) កម្មតិចតួចដែលសម្រេចដោយ វិជ្ជារបស់តាបសនេះ មិនមានឡើយ មួយទៀត តាបសនេះ មិនមែនជាផៅពង្ស ទាំងមិនមែនជាសម្លាញ់ របស់ព្រះអង្គទេ កាលបើយ៉ាងនេះ ហេតុអ្វីបានជាតាបសឈ្មោះតិរិតិវច្ឆៈ កាន់ ឈើច្រត់មានចម្លាម ៣ បរិភោគនូវដុំបាយមានរសដ៏ប្រសើរ ។

[៣៧៧] (ព្រះរាជា ត្រាស់ថា) ក្នុងគ្រាមានអន្តរាយ កាលអញច្បាំង ចាញ់គេ (តាបសនេះ) បានធ្វើ (នូវសេចក្តីអនុគ្រោះ) ដល់អញ ម្នាក់ឯង ក្នុងព្រៃគួរខ្លាចដ៏ពន្ទឹក បានលានូវដៃ (យោងអញ) ដែលដល់នូវសេចក្តីលំបាក (ក្នុងអណ្តូង) ព្រោះហេតុនោះ អញ ដែលត្រូវសេចក្តីទុក្ខគ្របសង្កត់ ទើបបានឡើងរួចមក ។

[៣៧៨] អញ(បិតនៅ) ក្នុងជីវលោក (នេះ ដល់) នូវវិស័យនៃសេចក្តីស្លាប់ ទៅហើយ តែមកក្នុងទីនេះបាន ព្រោះសេចក្តីលំបាក នៃ តាបសនេះ ម្នាលកូន រីតិរិតិវច្ឆតាបស ជាបុគ្គលគួរដល់លាភ អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យនូវគ្រឿងបរិភោគផង ចូរបូជានូវវត្ថុដែល គួរបូជាផង ដល់លោក ។

ចប់ តិរិតិវច្ឆជាតក ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ទូតជាតកំ

[៣៧៩] យស្សត្ថា ទូរមាយន្តិ អមិត្តម្បិ យាចិតុំ
តស្សុទរស្សហំ ទូតោ មា មេ កុជ្ឈ[១] រថេសភ ។
[៣៨០] យស្ស ទិវា ច រត្តោ ច វសមាយន្តិ មាណវា
តស្សូទរស្សហំ ទូតោ មា មេ កុជ្ឈ រថេសភ ។
[៣៨១] ទទាមិ តេ ព្រាហ្មណ រោហិណីនំ
គវំ សហស្សំ សហ បុង្គវេន
ទូតោ ហិ ទូតស្ស កថំ ន ទជ្ជំ
មយម្បិ តស្សេវ ភវាម ទូតាតិ ។

ទូតជាតកំ ទសមំ ។

សង្កប្បវគ្គោ បឋមោ ។

---

១ ឱ. គុជ្ឈិ ។

ទូតជាតក

[៣៧៩] (លោលបុរស ពោលថា) សត្វទាំងឡាយមកកាន់ប្រទេសឆ្ងាយ ដើម្បីសូមនូវវត្ថុ នឹងបុគ្គលសូម្បីជាសត្រូវ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ផ្ទៃណា ខ្ញុំព្រះអង្គជាទូតរបស់ផ្ទៃនោះ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងពលរថ សូមទ្រង់កុំខ្ញាល់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ ។

[៣៨០] មាណពទាំងឡាយ លុះអំណាចនៃផ្ទៃណា ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ខ្ញុំព្រះអង្គជាទូតរបស់ផ្ទៃនោះ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងពលរថ សូមទ្រង់កុំខ្ញាល់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ ។

[៣៨១] (ព្រះរាជា ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងឲ្យនូវគោសម្បុរក្រហម ១ ពាន់ ព្រមទាំងគោបា ដល់អ្នក ព្រោះយើងជាទូត (របស់ផ្ទៃ) នឹងមិនឲ្យដល់អ្នក ជាទូត (របស់ផ្ទៃដែរ) ដូចម្ដេចកើត យើងទាំងឡាយ សុទ្ធតែជាទូតរបស់ផ្ទៃដូចគ្នា ។

ចប់ ទូតជាតក ទី ១០ ។

ចប់ សង្កប្បវគ្គ ទី ១ ។

១៤៧

តិកនិបាតេ បឋមោ សង្គប្បវគ្គោ

គស្សុទ្ធានំ

ឱសុការររពោ តិលមុដ្ឋិ មណិ

ហយភជ វិហង្គម អាសីវិសោ

ជនសន្ធ កហាបណាវស្ស បុន

តិវិតិ បុន ទូតាវេន នស ។

តិកនិបាត សង្កប្បវគ្គ ទី ១

ឧទ្ទាននៃសង្កប្បវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីជាងសរប្រសើរ ១ លូមួយក្អាប់ ១ កែវមណី ១ ស្តេចសេះ ១ សត្វហើរឰដ៏អាកាស ១ ពស់មានពិសដ៏ក្លៀវក្លា ១ ស្តេចទ្រង់ព្រះនាមជនសន្ធ: ១ ក្មៀងកហាបណ: ១ តាបសឈ្មោះតិរិតិវច្ឆ: ១ ទូតរបស់ផ្ទៃ ១ ត្រូវជា ១០ ។

បទុមវគ្គោ

បទុមជាតកំ

[៣៨២] យថា កេសា ច មស្សូ ច ឆិន្នំ ឆិន្នំ វិរូហតិ
ឯវំ រូហតុ តេ នាសា បទុមំ ទេហិ យាចិតោ ។

[៣៨៣] យថា សារទិកំ ពីជំ ខេត្តេ វុត្តំ វិរូហតិ
ឯវំ រូហតុ តេ នាសា បទុមំ ទេហិ យាចិតោ ។

[៣៨៤] ឧភោបិ វិលបន្តេតេ អបិ បទ្មានិ ទស្សតិ
វជ្ជុំ វា តេ ន វា វជ្ជុំ នត្ថិ នាសាយ រូហនា
ទេហិ សម្ម បទុមានិ បទ្មា មេ ទេហិ យាចិតោតិ[១] ។

បទុមជាតកំ បឋមំ ។

---

១ ឱ. អម្ហេហិបិ យាចិតោ ។ ម. អហំ យាចាមិ យាចិតោ ។

បទុមវគ្គ

បទុមជាតក

[៣៨២] (សេដ្ឋីបុត្រទី ១ ពោលថា) សក់ក្តី ពុកមាត់ក្តី ដែលគេកោរកាត់ចោលហើយ រមែងដុះឡើងវិញ យ៉ាងណា សូមឲ្យច្រមុះរបស់អ្នកដុះឡើងវិញ យ៉ាងនោះដែរ យើងសូមផ្កាឈូកហើយ អ្នកចូរឲ្យ ។

[៣៨៣] (សេដ្ឋីបុត្រទី ២ ពោលថា) ពូជក្នុងសរទកាល (រដូវរំហើយ) ដែលគេព្រោះក្នុងស្រែ រមែងលូតលាស់ យ៉ាងណាមិញ សូមឲ្យច្រមុះរបស់អ្នកដុះឡើងវិញ យ៉ាងនោះដែរ យើងសូមផ្កាឈូកហើយ អ្នកចូរឲ្យ ។

[៣៨៤] (សេដ្ឋីបុត្រពោធិសត្វទី ៣ ពោលថា) ជនទាំងពីរនាក់នេះនិយាយកុហក ដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ (បុរសនេះ) នឹងឲ្យផ្កាឈូកទាំងឡាយខ្លះ ទោះជនទាំងពីរនាក់នោះ ពោលក្តី មិនពោលក្តី ការដុះឡើងនៃច្រមុះគ្មានទេ ម្នាលសម្លាញ់ សូមអ្នកឲ្យផ្កាឈូកទាំងឡាយ យើងសូមហើយ សូមអ្នកឲ្យផ្កាឈូកទាំងឡាយ ។

ចប់ បទុមជាតក ទី ១ ។

១៤៩

តិកនិបាតេ ទុតិយោ បទុមវគ្គោ

មុទុបាណិជាតកំ

[៣៨៥] បាណិ ចេ មុទុកោ ចស្ស នាគោ ចស្ស សុការិតោ

អន្ធការោ ច វស្សេយ្យ អថ នូន តទា សិយា ។

[៣៨៦] អនលា មុទុសម្ភាសា ទុប្បូរា[១] តា នទីសមា

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន អារកា បរិវជ្ជយេ ។

[៣៨៧] យំ ឯតា ឧបសេវន្តិ ឆន្ទសា វា ធនេន វា

ជាតវេទោវ សណ្ឋានំ ខិប្បំ អនុទហន្តិ នន្តិ ។

មុទុបាណិជាតកំ ទុតិយំ ។

---

១ ម. ទុប្បូរត្តា ។

តិកនិបាត បទុមវគ្គ ទី ២

មុទុបាណិជាតក

[៣៨៥] (ព្រះរាជធីតា ពោលថា) បើ ចូឡុបដ្ឋាក មានដៃដ៏ទន់ ១ ដំរីដែលព្រះអង្គបង្ហាត់ពបសារហើយ ១ ពេលងងឹតសូន្យឈឹង ១ ភ្លៀងបង្អុរចុះ ១ គប្បីមានក្នុងកាលណា សេចក្ដីប៉ងក្នុងព្រះរាជហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ គង់នឹងសម្រេច ក្នុងកាលនោះមិនខាន ។

[៣៨៦] (ព្រះរាជាពោធិសត្វជាបិតា ពោលថា) ស្រីទាំងឡាយនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយដោយពាក្យទន់ភ្លន់ឡើយ ជាស្រីដែលបំពេញបានដោយកម្រ ប្រាកដស្មើដោយស្ទឹង រមែងលិចចុះ (ក្នុងអបាយ ៤) បណ្ឌិតបុរសដឹងច្បាស់ហើយ គួរគេចចេញអំពីចម្ងាយ ។

[៣៨៧] ស្រីទាំងនុ៎ះ ចូលទៅគប់រកបុរសណា ដោយសេចក្ដីពេញចិត្តក្ដី ដោយទ្រព្យក្ដី តែងដុតបំផ្លាញបុរសនោះ (ឲ្យវិនាស) យ៉ាងឆាប់ ដូចភ្លើង (ដែលឆេះ) នូវទីនៅរបស់ខ្លួន ។

ចប់ មុទុបាណិជាតក ទី ២ ។

ចុល្លបលោភនជាតកំ

[៣៨៨] អភិជ្ជមានេ វារិស្មឹ សយំ អាគម្ម ឥត្ថិយា
មិស្សីភាវិត្ថិយា គន្ត្វា សំសីទសិ មហណ្ណវេ ។
[៣៨៩] អាវដ្ដនី មហាមាយា ព្រហ្មចរិយវិកោបនា
សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន អារកា បរិវជ្ជយេ ។
[៣៩០] យំ ឯតា ឧបសេវន្តិ ឆន្ទសា វា ធនេន វា
ជាតវេទោវ សណ្ឋានំ ខិប្បំ អនុទហន្តិ នន្តិ ។

ចុល្លបលោភនជាតកំ តតិយំ ។

មហាបនាទជាតកំ

[៣៩១] បនាទោ នាមសោ រាជា យស្ស យូបោ សុវណ្ណិយោ
តិរិយំ សោឡសុព្វេធោ ឧច្ចមាហុ[១] សហស្សធា ។

---

១ ម. ឧទ្ធមាហុ ។

ចុល្លបលោភនជាតក

[៣៨៨] (ព្រះរាជបុត្រពោធិសត្វ ពោលថា) លោកមក (តាមអាកាស) ដោយខ្លួនឯង លើទឹកមិនបែករលក ដោយអំណាចនៃឫទ្ធិ លុះទៅប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយស្រី ក៏លិចចុះក្នុងសមុទ្រធំ ។

[៣៨៩] ធម្មតាស្រីទាំងឡាយ រមែងញុំាងបុរសឲ្យវិលវល់ មានមាយាច្រើន ញុំាងព្រហ្មចរិយធម៌ឲ្យកម្រើក រមែងលិចចុះ (ក្នុងអបាយ ៤) បណ្ឌិតបុរស ដឹងច្បាស់ហើយ គប្បីចៀសវាងអំពីចម្ងាយ ។

[៣៩០] ស្ត្រីទាំងឡាយនុ៎ះ ចូលទៅគប់រកបុរសណា ដោយសេចក្ដីពេញចិត្តក្ដី ដោយទ្រព្យក្ដី តែងដុតបំផ្លាញបុរសនោះ (ឲ្យវិនាស) យ៉ាងឆាប់ ដូចភ្លើង (ដែលឆេះ) នូវលំនៅរបស់ខ្លួន ។

ចប់ ចុល្លបលោភនជាតក ទី ៣ ។

មហាបនាទជាតក

[៣៩១] (ព្រះសាស្ដាត្រាស់ថា) ព្រះរាជាអង្គនោះទ្រង់ព្រះនាមបនាទៈ មានប្រាសាទមាស មានទទឹងប្រវែងកិរិយាធ្លាក់ចុះនៃកូនសរ ១៦ (កន្លះយោជន៍) (អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ) ពោលថា ប្រាសាទនោះកម្ពស់ ១ ពាន់តំណនៃកូនសរ (២៥ យោជន៍) ។

[៣៩២] សហស្សកណ្ឌោ សតគេណ្ឌុ ធជាលុ ហរិតាមយោ

អនច្ចុំ តត្ថ គន្ធព្វា ឆ សហស្សានិ សត្តធា ។

[៣៩៣] ឯវមេតំ តទា អាសិ យថា ភាសសិ ភទ្ទជិ

សក្កោ អហំ តទា អាសឹ វេយ្យាវច្ចករោ តវាតិ ។

មហាបនាទជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ខុរប្បជាតកំ

[៣៩៤] ទិស្វា ខុរប្បេ ធនុវេគនុន្នេ

ខគ្គេ គហិតេ តិខិណេ តេលធោតេ

តស្មឹ ភយស្មឹ មរណេ វិយូឡ្ហេ

កស្មា នុ តេ នាហុ ឆម្ភិតត្តំ ។

[៣៩២] ប្រាសាទនោះ កម្ពស់ ១ ពាន់តំណនៃកូនសរ មានជាន់ប្រាំពីរ បរិបូណ៌ដោយទង់ ព័ន្ធព័ទ្ធហើយដោយកែវមណីមានពណ៌ខៀវ ពួករបាំ ៦០០០ ចែកជាប្រាំពីរចំណែក បានរាំលើប្រាសាទនោះ (គ្រប់ ៗ ថ្នាក់) ។

[៣៩៣] ម្នាលភទ្ទជិ អ្នកពោលហើយយ៉ាងណា ប្រាសាទនោះមានហើយ ក្នុងកាលនោះ យ៉ាងនោះ តថាគតកើតជាព្រះឥន្ទ្រ ជាវេយ្យាវច្ចករ របស់អ្នក ។

ចប់ មហាបនាទជាតក ទី ៥ ។

ខុរប្បជាតក

[៣៩៤] (កូនរបស់ឈ្មួញរទេះ ពោលថា) អ្នកឃើញនូវព្រួញដែលពួកចោរបាញ់ហើយដោយកម្លាំងនៃធ្នូផង នូវព្រះខាន់សំលៀងដោយប្រេងដ៏មុត ដែលពួកចោរកាន់ហើយផង កាលសេចក្តីស្លាប់ដែលគួរខ្លាចនោះ ចូលមកតាំងនៅចំពោះមុខហើយ ហេតុអ្វីក៏អ្នកមិនមានសេចក្តីតក់ស្លុតសោះ ។

[៣៩៥] ថិត្វា ខុរប្បេ ធនុវេគនុន្នេ
ខគ្គេ គហិតេ តិខិណេ តេលធោតេ
តស្មឹ ភយស្មឹ មរណេ វិយូឡ្ហេ
វេទំ អលត្ថំ វិបុលំ ឧឡារំ ។

[៣៩៦] សោ វេទជាតោ អជ្ឈភវឹ អមិត្តេ
បុព្វេវ មេ ជីវិតមាសិ ចត្តំ
ន ហិ ជីវិតេ អាលយំ កុព្វមានោ
សូរោ កយិរា សូរកិច្ចំ កទាចីតិ ។

ខុរប្បជាតកំ បញ្ចមំ ។

វាតគ្គសិន្ធវជាតកំ

[៣៩៧] យេនាសិ កិសិយា បណ្ឌុ យេន ភត្តំ ន រុច្ចតិ
អយំ សោ អាគតោ ភត្តា(១) កស្មាទានិ បលាយសិ ។

[៣៩៨] ន ខោ(២) បនាទិកេនេវ សន្ថវោ នាម ជាយតិ
យសោ ហាយតិ ឥត្ថីនំ តស្មា តាត បលាយិហំ(៣) ។

---

១ ឱ. តាតា ។ ម. ភត្តា ។ ២ ឱ. សចេ ។ ម. នខោ ។ ៣ ម. បលាយតិ។

[៣៩៥] (ពោធិសត្វ ជាមេអ្នករក្សាដងព្រៃ ពោលថា) ខ្ញុំឃើញ នូវព្រួញដែលបាញ់ហើយ ដោយកម្លាំងនៃធ្នូ នូវព្រះខាន់សំលៀង ដោយប្រេងដ៏មុត ដែលពួកចោរកាន់ហើយ កាលសេចក្តីស្លាប់ដែលគួរខ្លាចនោះ ចូលមកតាំងនៅចំពោះមុខ ខ្ញុំក៏ត្រឡប់បានសេចក្តីត្រេកអរច្រើន ដ៏លើសលុប ។

[៣៩៦] ខ្ញុំនោះមានសេចក្តីត្រេកអរ បានគ្របសង្កត់នូវពួកសត្រូវ (ព្រោះថា) ខ្ញុំបានលះបង់ជីវិតមុនហើយ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកក្លៀវក្លា កាលធ្វើសេចក្តីអាល័យក្នុងជីវិត គប្បីធ្វើនូវកិច្ចរបស់អ្នកក្លៀវក្លា ក្នុងកាលណា ៗ មិនបានទេ ។

ចប់ ខុរប្បជាតក ទី ៥ ។

វាតគ្គសិន្ធវជាតក

[៣៩៧] (កូនលាពោលថា) អ្នកម្តាយកើតរោគស្គមលៀង ព្រោះតែប្តីណា មិនពេញចិត្តនឹងកត្តា ព្រោះតែប្តីណា ប្តីនោះមកដល់ហើយ ឥឡូវនេះ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកម្តាយរត់ចេញទៅ ។

[៣៩៨] (មេលា ពោលថា) ម្នាលកូន ម្តាយយល់ថា ធម្មតាសន្ថវៈ (របស់ស្ត្រី) កើតដោយហេតុពីដំបូង (ភ្ជាម) យសរបស់ស្ត្រីទាំងឡាយក៏សាបសូន្យ ហេតុនោះបានជាអញរត់ចេញ ។

[៣៩៩] យសស្សិនំ កុលេ ជាតំ អាគតំ[១] យា ន ឥច្ឆតិ
សោចតិ ចិររតាយ វាតគ្គមិវ គន្ទ្រភីតិ[២] ។

វាតគ្គសិន្ធវជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

សុវណ្ណកក្កដកជាតកំ

[៤០០] សិង្គី មិគោ អាយតចក្ខុនេត្តោ
អដ្ឋិត្តចោ វារិសយោ អលោមោ
តេនាភិភូតោ កបណំ រុទាមិ
មា ហេវ មំ បាណសមំ ជហេយ្យ ។

[៤០១] អយ្យ ន តំ ជហិស្សាមិ កុញ្ជរំ សដ្ឋិហាយនំ
បឋព្យា ចាតុរន្តាយ សុប្បិយោ ហោសិ មេ តុវំ ។

[៤០២] យេ កុឡីរា សមុទ្ទស្មឹ គង្គាយ យមុនាយ ច
តេសំ ត្វំ វារិជោ សេដ្ឋោ មុញ្ច រោទន្តិយា បតិន្តិ ។

សុវណ្ណកក្កដកជាតកំ សត្តមំ[៣] ។

---

១ ឱ. ម. អាគតំ ។ ២ ឱ. កុន្ទលី ។ ម. ភទ្ទលិ ។ ៣ ម. កុឡិរជាតកំ ។

[៣៩៩] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ថា) ស្ត្រីណាមិនប្រាថ្នានូវបុរសមានយសកើតក្នុងត្រកូល ដែលគេនាំមកឲ្យ ស្ត្រីនោះ រមែងសោកសៅអស់កាលយូរអង្វែង ដូចជាមេលា (ដែលយំសោកស្តាយ) សេះសន្ធពឈ្មោះវាតគ្គៈ ។

ចប់ វាតគ្គសិន្ធវជាតក ទី ៦ ។

សុវណ្ណកក្កដកជាតក

[៤០០] (ដំរីពោធិសត្វ ពោលថា) ម្រឹគមានសម្បុរដូចមាស (ក្តាម) ជាសត្វមានភ្នែកលៀនវែង មានឆ្អឹងជាស្បែក ជាសត្វនៅក្នុងទឹក មិនមានរោម យើងត្រូវក្តាមនោះចៀបហើយ ទើបកម្សត់ទួញយំ សូមភរិយាកុំលះបង់នូវខ្ញុំ ដែលស្មើដោយជីវិតឡើយ ។

[៤០១] (មេដំរីពោលថា) បពិត្រអ្នកជាម្ចាស់ខ្ញុំមិនលះបង់អ្នកដែលជាដំរីថមថយកម្លាំងក្នុងកាលនៃខ្លួនមានអាយុ ៦០ ឆ្នាំឡើយ ខ្ញុំស្រឡាញ់អ្នកក្រៃលែងជាងប្រឹថពី ដែលទល់នឹងសមុទ្រទាំង ៤ ទៅទៀត ។

[៤០២] (មេដំរីពោលថា) ពួកក្តាមណា ដែលនៅក្នុងសមុទ្រក្តី ក្នុងទន្លេគង្គាក្តី យមុនាក្តី អ្នកជាសត្វទឹកប្រសើរ ជាងក្តាមទាំងនោះ សូមអ្នកមេត្តាលែងប្តី កាលដែលខ្ញុំកំពុងទួញយំរកប្តី សូមអ្នកមេត្តាលែងប្តី (របស់ខ្ញុំ) មកវិញ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

ចប់ សុវណ្ណកក្កដកជាតក ទី ៧ ។

អារាមទូសកជាតកំ

[៤០៣] យោ វេ សព្វសមេតានំ[១] អហុវា សេដ្ឋសម្មតោ

តស្សាយំ ឯទិសី បញ្ញា កិមេវ ឥតរា បជា ។

[៤០៤] ឯវមេវ តុវំ ព្រហ្មេ អនញ្ញាយ វិនិន្ទសិ

កថំ ហិ មូលំ អទិស្វា រុក្ខំ ជញ្ញា បតិដ្ឋិតំ ។

[៤០៥] នាហំ តុម្ហេ វិនិន្ទាមិ យេ[២] ចញ្ញេ វានរា វនេ

វិស្សសេនោ ច គារយ្ហោ យស្សត្ថា រុក្ខរោបកាតិ ។

អារាមទូសកជាតកំ អដ្ឋមំ ។

---

១ ឱ. ម. យោ វេ សព្វសមេតានំ ។ ២ ឱ. ម. យេ ចញ្ញេ ។

អារាមទូសកជាតក

[៤០៣] (បុរសពោធិសត្វ ពោលថា) ស្វាណា ដែលគេសន្មតថាជាសត្វប្រសើរបំផុតជាងពួកស្វា ដែលមានជាតិស្មើគ្នានេះ ប្រាជ្ញារបស់ស្វានោះ មានតែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ពួកសត្វ (ស្វា) ក្រៅនេះ នឹងមានប្រាជ្ញា ដូចម្តេចទៅ ។

[៤០៤] (ហ្វូងស្វា ពោលថា) បពិត្រអ្នកដ៏ប្រសើរ ការតិះដៀលយ៉ាងនេះ ព្រោះតែមិនដឹង បុគ្គលមិនឃើញនូវឫស ហើយគប្បីដឹងនូវដើមឈើដែលតាំងនៅស៊ប់ ដូចម្តេចកើត ។

[៤០៥] (ពោធិសត្វ ពោលថា) យើងមិនតិះដៀលពួកអ្នក ដែលជាពានរ អាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃនេះទេ តែថាពួកជនអ្នកដាំដើមឈើ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ស្តេចវិស្សសេនណា ស្តេចវិស្សសេននោះ គួរគេតិះដៀលបាន ។

ចប់ អារាមទូសកជាតក ទី ៨ ។

សុជាតាជាតកំ

[៤០៦] ន ហិ វណ្ណេន សម្បន្នា មញ្ជុកា បិយទស្សនា
ខរវាចា បិយា ហោន្តិ អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច ។
[៤០៧] ននុ បស្សសិមំ កាឡឹ ទុព្វណ្ណំ តិលកាហតំ
កោកិលំ សណ្ហវាចេន ពហូនំ បាណិនំ បិយំ ។
[៤០៨] តស្មា សខិលវាចស្ស មន្តភាណី អនុទ្ធតោ
អត្ថំ ធម្មញ្ច ទីបេតិ មធុរន្តស្ស ភាសិតន្តិ ។

សុជាតាជាតកំ នវមំ ។

ឧលូកជាតកំ

[៤០៩] សព្វេហិ កិរ ញាតីហិ កោសិយោ ឥស្សរោ កតោ
សចេ ញាតីហិ អនុញ្ញាតោ ភណេយ្យាហំ ឯកវាចិកំ ។

តិកនិបាត បទុមវគ្គ ទី ២

សុជាតាជាតក

[៤០៦] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) ពួកជនប្រកបដោយសម្បុរ មានសំឡេងពីរោះ មានរូបជាទីស្រឡាញ់ គួររមិលមើល តែជាអ្នកមានវាចារឹងរូស មិនជាទីស្រឡាញ់របស់អ្នកផង ក្នុងលោកនេះ និងលោកខាងមុខទេ ។

[៤០៧] ព្រះមាតា ឃើញមេតាវ៉ៅខ្មៅនេះ ដែលមានសម្បុរអាក្រក់ ដេរដាសដោយពណ៌ពព្រុសអុច ៗ តែថាជាទីស្រឡាញ់ របស់សត្វច្រើន ដោយសារវាចាពីរោះឬទេ ។

[៤០៨] ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល គប្បីជាអ្នកមានវាចាល្អិតល្អ ជាអ្នកពោលថាពាក្យលៃតាមប្រាជ្ញា មិនមានចិត្តរាយមាយ រមែងសម្តែងនូវអត្ថនិងធម៌ ភាសិតរបស់បុគ្គលនោះ ទើបឈ្មោះថាពីរោះ ។

ចប់ សុជាតាជាតក ទី ៩ ។

ឧលូកជាតក

[៤០៩] (ក្អែក ពោលថា) ឮថាពួកញាតិទាំងអស់ បានលើកកោសិយៈ (មៀម) ឲ្យធ្វើជាធំ ប្រសិនបើពួកញាតិអនុញ្ញាត ខ្ញុំសូមនិយាយនូវពាក្យ ១ ម៉ាត់ ។

[៤១០] ភណា សម្ម អនុញ្ញាតោ អត្ថំ ធម្មញ្ច កេវលំ
សន្តិ ហិ ទហរា បក្ខី បញ្ញវន្តោ ជុតិន្ធរា ។

[៤១១] ន មេ រុច្ចតិ ភទ្ទំ វោ ឧលូកស្សាភិសេចនំ
អក្កុទ្ធស្ស មុខំ បស្ស កថំ កុទ្ធោ ករិស្សតីតិ ។

ឧលូកជាតកំ ទសមំ ។

បទុមវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

បទុមុត្តម នាគសិរិវ្ហយនោ
សមហណ្ណវ យូប ខុរប្បវរោ
អថ ភទ្ទលី កុញ្ជរ រុក្ខ បុន
ខរវាច ឧលូកវរេន ទស ។

---

[៤១០] *(ហង្សសត្វស្វាប ពោលថា) ម្នាលសម្លាញ់ យើងអនុញ្ញាតហើយ អ្នកចូរនិយាយនូវហេតុ និងពាក្យដែលជាប់ទាក់ទងដោយបវេណីប៉ុណ្ណោះ ដ្បិតពួកបក្សីក្មេង ៗ ដែលមានប្រាជ្ញាទ្រទ្រង់នូវសេចក្តីរុងរឿងនៅមាន ។*

[៤១១] *(ក្អែក ពោលថា) សូមឲ្យអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីចម្រើនការដែលអភិសេក មៀម មិនពេញចិត្តខ្ញុំទេ អ្នកទាំងឡាយចូរមើលមុខ មៀម ដែលមិនទាន់ខឹង (បែបនេះទៅហើយ) ចំណង់បើខឹងហើយ តើវាធ្វើមុខ ដូចម្តេចទៅ ។*

ចប់ ឧលូកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ បទុមវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃបទុមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីផ្កាឈូកដ៏ឧត្តម ១ ដំរីមានសិរី ១ សមុទ្រធំ ១ ប្រាសាទ ១ ព្រួញដ៏ប្រសើរ ១ លាញីឈ្មោះភទ្ទលី ១ ដំរី ១ ដើមឈើ ១ វាចារឹងរូស ១ ស្តេចមៀម ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឧទបានវគ្គោ

ឧទបានទូសកជាតកំ

[៤១២] អារញ្ញកស្ស ឥសិនោ ចិរំ រត្តំ តបស្សិនោ
កិច្ឆាកតំ ឧទបានំ កថំ សម្ម អចាហសិ[១] ។

[៤១៣] ឯស ធម្មោ សិគាលានំ យំ បិវិត្វា ឱហទាមសេ
បិតុបិតាមហំ ធម្មោ ន តំ ឧជ្ឈាតុមរសិ ។

[៤១៤] យេសំ វោ ឯទិសោ ធម្មោ អធម្មោ បន កីទិសោ
មា វោ ធម្មំ អធម្មំ វា អទ្ទសាម កុទាចនន្តិ ។

ឧទបានទូសកជាតកំ បឋមំ ។

ព្យគ្ឃជាតកំ

[៤១៥] យេន មិត្តេន សំសគ្គា យោគក្ខេមោ វិហីយតិ
បុព្វេវជ្ឈាភវន្តស្ស រក្ខេ អក្ខីវ បណ្ឌិតោ ។

១ ឱ. ម. អវាហសិ ។

ឧទបានវគ្គ

ឧទបានទូសកជាតក

[៤១២] (ឥសីពោធិសត្វ សួរថា) ម្នាលសម្លាញ់ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកប្រទូស្តអណ្តូងទឹក ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយក្រ របស់ឥសីអ្នកនៅក្នុងព្រៃ ប្រព្រឹត្តតបធម៌ អស់រាត្រី ដ៏អង្វែង ។

[៤១៣] (ចចក ពោលថា) ពួកយើងផឹកទឹកក្នុងទីណា ហើយជុះនោមបំផ្លាញ (ទីនោះ) នេះជាធម្មតារបស់ចចកទាំងឡាយ នេះជាធម្មតារបស់បិតានិងជីតា អ្នកមិនគួរពោលទោស ចំពោះធម្មតានោះ ។

[៤១៤] (ពោធិសត្វ ពោលថា) អាការនេះធម្មតា របស់ពួកអ្នកណា ចំណាង់បើអាការមិនមែនជាធម្មតា នឹងប្រាកដដូចម្តេចទៅ យើងសូមកុំឲ្យជួបប្រទះនឹងអាការជាធម្មតា ឬ មិនមែនជាធម្មតារបស់ពួកនោះ ក្នុងកាលណាឡើយ ។

ចប់ ឧទបានទូសកជាតក ទី ១ ។

ព្យគ្ឃជាតក

[៤១៥] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) សេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ គឺសេចក្តីសុខកាយ សុខចិត្ត រមែងសាបសូន្យទៅ ព្រោះប្រឡូកប្រឡំដោយបាបមិត្តណា បណ្ឌិតគប្បីញាំញីនូវបាបមិត្តនោះជាមុន ហើយគប្បីរក្សា (ខ្លួន) ដូចបុគ្គលកាលរក្សានូវភ្នែកដូច្នោះ ។

[៤១៦] យេន មិត្តេន សំសគ្គា យោគក្ខេមោ បវឌ្ឍតិ
ការេយ្យត្តសមំ វុត្តឹ សព្វកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ ។

[៤១៧] ឯថ ព្យគ្ឃា និវត្តវ្ហោ បច្ចុបេថ មហាវនំ
មា នោ វនំ ឆិន្ទិ និព្យគ្ឃំ ព្យគ្ឃា មាហេសុ និព្វនាតិ ។

ព្យគ្ឃជាតកំ ទុតិយំ ។

កច្ឆបជាតកំ

[៤១៨] កោ នុ វឌ្ឍិតភត្តោវ បូរហត្ថោវ ព្រាហ្មណោ
កហន្នុ ភិក្ខំ អចរិ កំ សទ្ធំ ឧបសង្កមិ ។

[៤១៩] អហំ កបិស្មិ ទុម្មេធោ អនាមាសានិ អាមសឹ
ត្វំ មំ មោចយ ភទ្ទន្តេ មុត្តោ គច្ឆេយ្យ បព្វតំ ។

[៤១៦] សេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ រមែងចម្រើនឡើង ព្រោះប្រទូកប្រទាំ ដោយកល្យាណមិត្តណា បណ្ឌិតគប្បីធ្វើ នូវការប្រព្រឹត្តក្នុងកិច្ចទាំងពួងឲ្យស្មើនឹងខ្លួន ។

[៤១៧] (ទេវតាពាល ពោលថា) នែខ្លានិងសីហៈ អ្នកទាំងឡាយចូរមក ចូរត្រឡប់ទៅកាន់ព្រៃធំវិញចុះ កុំឲ្យមហាជនកាប់ព្រៃរបស់យើង ព្រោះតែព្រៃមិនមានខ្លា កុំឲ្យខ្លានិងសីហៈជាសត្វមិនមានព្រៃឡើយ ។

ចប់ ព្យគ្ឃជាតក ទី ២ ។

កច្ឆបជាតក

[៤១៨] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណាហ្នឹ ដើរមក ហាក់ដូចជាបុគ្គលអ្នកមានភត្ត ដួសស្រេចហើយ ឬដូចជាព្រាហ្មណ៍មានលាភពេញដៃ អ្នកដើរទៅសូមក្នុងទីណា ឬអ្នកចូរទៅរកបុគ្គលណា ដែលមានសទ្ធា ។

[៤១៩] (ពានរ ពោលថា) ខ្ញុំជាស្វាឥតប្រាជ្ញា បានប៉ះពាល់នូវវត្ថុទាំងឡាយដែលគេមិនគួរប៉ះពាល់ សូមលោកម្ចាស់ដោះខ្ញុំឲ្យរួច សូមសេចក្តីចម្រើន ចូរមានដល់លោក ខ្ញុំនោះបានរួចហើយ នឹងទៅកាន់ភ្នំវិញ ។

១៩៩

[៤២០] កច្ឆុចា កស្សុចា ហោន្តិ កោណ្ឌញ្ញា ហោន្តិ មក្កដា ។
មុញ្ច កស្សប កោណ្ឌញ្ញំ កតំ មេថុនកំ តយាតិ ។

កច្ឆបជាតកំ តតិយំ ។

លោលជាតកំ

[៤២១] កាយំ ពលាកា សិខិនី ចោរី លង្ឃី បិតាមហា
ឱរំ ពលាកេ អាគច្ឆ ចណ្ឌោ មេ វាយសោ សខា ។
[៤២២] នាហំ ពលាកា សិខិនី អហំ លោលស្មិ វាយសោ
អកត្វា វចនំ តុយ្ហំ បស្ស លូនោស្មិ អាគតោ ។
[៤២៣] បុនបាបជ្ជសី សម្ម សីលំ ហិ តវ តាទិសំ
ន ហិ មានុសិកា ភោគា សុភុញ្ជា ហោន្តិ បក្ខិនាតិ ។

លោលជាតកំ ចតុត្ថំ ។

[៤២០] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ពួកអណ្តើក ជាកស្សបគោត្ត ពួកស្វា ជាកោណ្ឌញ្ញគោត្ត ម្នាលកស្សប អ្នកចូរលែងកោណ្ឌញ្ញ (ស្វាទ្រុស្តសីលនេះ) ដែលធ្វើមេថុនកម្មនឹងអ្នក ។

ចប់ កច្ឆបជាតក ទី ៣ ។

លោលជាតក

[៤២១] (ព្រាបពោធិសត្វ ពោលថា) កុកនេះដូចម្តេច មានសីរជាសត្វល្មោប មានពពក ជាជីតា នៃកុក អ្នកចូលមកអាយ (ព្រោះ) ក្អែកជាសម្លាញ់យើងជាសត្វកាច ។

[៤២២] (ក្អែក ពោលថា) ខ្ញុំមិនមែនជាកុកមានសីរទេ ខ្ញុំជាក្អែករលោរលាំ អ្នកទើបនឹងមក ចូរមើលខ្ញុំដែលត្រូវគេដកស្លាប ព្រោះតែមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នក ។

[៤២៣] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលសម្លាញ់ អ្នកនឹងប្រទះ (បែបនេះ) ម្តងទៀតពុំខាន ព្រោះថាសីល(មារយាទ)របស់អ្នកប្រាកដដូច្នោះ គ្រឿងបរិភោគទាំងឡាយជារបស់នៃមនុស្ស មិនមែនសត្វស្លាបបរិភោគបាន ដោយងាយឡើយ ។

ចប់ លោលជាតក ទី ៤ ។

រុចិរជាតកំ

[៤២៤] កាយំ ពលាកា រុចិរា   កាកនិឡ្ហាស្មិំ មច្ឆតិ[១]
ចណ្ឌោ កាកោ សខា មយ្ហំ   យស្ស ចេតំ កុលាវកំ ។

[៤២៥] ននុ មំ សម្ម ជានាសិ   ទិជ សាមកភោជនំ
អកត្វា វចនំ តុយ្ហំ   បស្ស លូនោស្មិ អាគតោ ។

[៤២៦] បុន ចាបជ្ជសី សម្ម   សីលំ ហិ តវ តាទិសំ
ន ហិ មានុសិកា ភោគា   សុភុញ្ជា ហោន្តិ បក្ខិជាតិ ។

រុចិរជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ឱ. ម. កាកនីឡស្មិមច្ឆសិ ។

រុចិរជាតក

[៤២៤] (ពោធិសត្វ ពោលថា) កុកនេះជាអ្វី មានសម្បុររលើប មកនៅក្នុងសម្បុកក្អែក សម្បុកនេះជារបស់ក្អែកណា ក្អែកជាសម្លាញ់របស់ខ្ញុំនោះ កាចណាស់ ។

[៤២៥] (ក្អែក ពោលថា) ម្នាលសម្លាញ់ស្មើចិត្ត ជាសត្វមានកំណើតពីរ ក្រែងអ្នកស្គាល់ខ្ញុំដែលជាសត្វ មានពូជស្មោជាភោជនដែរឬ អ្នកទើបនឹងមក ចូរមើលខ្ញុំដែលគេដកស្លាប ព្រោះតែមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នក ។

[៤២៦] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលសម្លាញ់ អ្នកនឹងប្រទះ (បែបនេះ) ម្តងទៀតពុំខាន ព្រោះថាសីលធម៌ របស់អ្នកប្រាកដដូច្នោះ គ្រឿងបរិភោគទាំងឡាយ ជារបស់មនុស្ស មិនមែនសត្វស្លាបបរិភោគបាន ដោយងាយឡើយ ។

ចប់ រុចិរជាតក ទី ៥ ។

១៦១

តិកនិបាតេ តតិយោ ឧទបានវគ្គោ

កុរុធម្មជាតកំ[១]

[៤២៧] តវ សទ្ធញ្ច សីលញ្ច វិទិត្វាន ជនាធិប
វណ្ណំ អញ្ជនវណ្ណេន កាលិង្គស្មឹ និមិម្ហសេ ។

[៤២៨] អន្នភច្ចា ច ភច្ចា ច យោធ ឧទ្ទិស្ស គច្ឆតិ
សព្វេតេ អប្បដិក្ខិប្បា បុព្វាចរិយវចោ ឥទំ ។

[៤២៩] ទទាមិ វោ ព្រាហ្មណា នាគមេតំ
រាជារហំ រាជភោគ្គំ យសស្សិនំ
អលង្កតំ ហេមជាលាភិឆន្នំ
សសារថី គច្ឆថ យេនកាមន្តិ ។

កុរុធម្មជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

---

១ ម. គុរុធម្មជាតកំ ។

កុរុធម្មជាតក

[៤២៧] (ពួកព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា) បពិត្រព្រះជនាធិបតី យើងទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវសទ្ធានិងសីល របស់ព្រះអង្គ ហើយនឹងទទួលយកនូវដំរីមានសម្បុរប្រាកដស្មើ ដោយផ្កាអញ្ជ័ន ទៅក្នុងសម្នាក់នៃព្រះបាទកាលិង្គៈ ។

[៤២៨] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ពោលថា) ពួកសត្វដែលយើងចិញ្ចឹមដោយបាយក្តី មិនចិញ្ចឹមក្តី សត្វណាក្នុងជីវលោកនេះ ដើរមកសំដៅយើង ពួកសត្វទាំងអស់នោះ យើងមិនបានឃាត់ឡើយ នេះជាពាក្យរបស់បុព្វាចារ្យ (មាតាបិតារបស់យើង) ។

[៤២៩] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ យើងឲ្យដំរីដ៏ប្រសើរនេះ ដែលសមគួរដល់ព្រះរាជា ជាជំនិះរបស់ព្រះរាជា មានយស ប្រដាប់តាក់តែងហើយ បំពាក់ហើយដោយបណ្តាញមាស ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ព្រមទាំងសារថី (ចូរនាំ) ទៅតាមប្រាថ្នាចុះ ។

ចប់ កុរុធម្មជាតក ទី ៦ ។

១៦២

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

រោមជាតកំ

[៤៣០] វស្សានិ បញ្ញាស សមាធិកានិ
វសិម្ហិ សេលស្ស គុហាយ រោមក
អសង្កមានា អភិនិព្វុតចិត្តា
ហត្ថត្ថមាយន្តិ មមណ្ឌជា បុរេ ។

[៤៣១] តេទានិ វង្កង្គ កិមត្ថនុស្សុក្កា
ភជន្តិ អញ្ញំ គិរិកន្ទរំ ទិជា
ននុ ន មញ្ញន្តិ មមំ យថា បុរេ
ចិរប្បវុដ្ឋា អថវា ន តេ ឥមេ ។

[៤៣២] ជានាម តំ ន មយំ សម្មុឡ្ហា
ស្វេវ ត្វំ តេ មយមស្ម នញ្ញោ
ចិត្តញ្ច តេ អស្មិ ជនេ បទុដ្ឋំ
អាជីវកា តេន តំ ឧត្តសាមាតិ ។

រោមជាតកំ សត្តមំ ។

រោមជាតក

[៤៣០] (*តាបស ពោលថា*) *ម្នាលរោមកៈ យើងនៅក្នុងគុហាភ្នំ ជាង ៥០ ឆ្នាំ ពួកអណ្ឌជសត្វ* (*សត្វកើតអំពីពងទាំងនេះ*) *មិនមាន សេចក្ដីរង្កៀស ជាសត្វមានចិត្តស្លូតត្រង់ រមែងមកកាន់កណ្ដាប់ ដៃ នៃយើងក្នុងកាលមុន ។*

[៤៣១] *ម្នាលសត្វមានអវយវៈកូក់ ឥឡូវនេះ ពួកទិជសត្វ* (*សត្វកើត ពីរដង*) *ទាំងនោះ* (*ឃើញ*) *ហេតុអ្វីបានជាមានសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយ* (*គេចចេញអំពីញកភ្នំនេះ*) *ទៅនៅញកភ្នំដទៃវិញ ក្រែង*(*ពួក បក្សីទាំងនេះ*) *ទៅឃ្លាតឃ្លា បានជាមិនស្គាល់យើងដូចជាក្នុង កាលមុនឬក៏ពួកបក្សីទាំងនេះមិនមែនជាពួកបក្សីទាំងនោះទេ ។*

[៤៣២] (*ពោធិសត្វ ពោលថា*) *ពួកយើងស្គាល់លោកមិនមែនច្រឡំទេ លោក ក៏គឺលោកហ្នឹងដដែល ពួកយើងគឺសត្វទាំងនោះ មិន មែនជាសត្វដទៃទេ តែថា ចិត្តរបស់លោក ប្រទូស្តចំពោះពួក ជននេះ ម្នាលអាជីវក ព្រោះហេតុនោះបានជាពួកយើងតក់ស្លុត នឹងលោក ។*

ចប់ រោមជាតក ទី ៧ ។

១៦៣

តិកនិបាតេ តតិយោ ឧទបានវគ្គោ

មហិសជាតកំ

[៤៣៣] កិមត្ថមភិសន្ធាយ លហុចិត្តស្ស ទុព្ភិនោ

សព្វកាមទុហស្សេវ[១] ឥមំ ទុក្ខំ តិតិក្ខសិ ។

[៤៣៤] សិង្គេន និហនាហេតំ[២] បទសា ច អធិដ្ឋហ

ភិយ្យោ ពាលា បកុជ្ឈេយ្យុំ[៣] នោ ចស្ស បដិសេធកោ ។

[៤៣៥] មមេវាយំ មញ្ញមានោ អញ្ញំបេវំ ករិស្សតិ

តេ នំ តត្ថ វធិស្សន្តិ សា មេ មុត្តិ ភវិស្សតីតិ ។

មហិសជាតកំ អដ្ឋមំ ។

---

១ ម. សព្វកាមរហាស្សេវ ។ ២ ឱ. និហនាហេតំ ។ ម. និហនាតេតំ ។ ៣ ឱ. ម. បកុជ្ឈេយ្យុំ ។

មហិសជាតក

[៤៣៣] (រុក្ខទេវតា ពោលថា) អ្នកអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច ទើបអត់ទ្រាំនូវសេចក្តីលំបាកនេះ នឹងស្វាមានចិត្តរហ័ស ជាសត្វប្រទូស្តមិត្ត (ដូចជាបុគ្គលអត់ទ្រាំនឹងសេចក្តីលំបាក) នឹងម្ចាស់ដែលជាអ្នកឲ្យសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង ។

[៤៣៤] អ្នកចូរវែធស្វានេះដោយស្នែង ចូរជាន់កម្ទេចដោយជើងចុះ ប្រសិនបើ មិនមានអ្នកកម្ចាត់បង់ទេ ពួកពាលនឹងគប្បីរឹងរឹតបៀតបៀនឡើង ។

[៤៣៥] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ស្វានេះ កាលមើលងាយខ្ញុំបាន គង់នឹងធ្វើ(អនាចារ)យ៉ាងនេះ នឹងក្របីដទៃទៀត ក្របីទាំងនោះនឹងសម្លាប់វាក្នុងទីនោះ ការរួច (ចាកសេចក្តីលំបាក) នោះនឹងមានដល់ខ្ញុំ ។

ចប់ មហិសជាតក ទី ៨ ។

សតបត្តជាតកំ

[៤៣៦] យថា មាណវកោ បន្ថេ សិគាលឹ វនគោចរឹ
អត្ថកាមំ បវេទេន្តឹ អនត្ថកាមាតិ មញ្ញតិ
អនត្ថកាមំ សតបត្តំ អត្ថកាមោតិ មញ្ញតិ ។
[៤៣៧] ឯវមេវ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ហោតិ តាទិសោ
ហិតេហិ វចនំ វុត្តោ បដិគ្គណ្ហាតិ វាមតោ ។
[៤៣៨] យេ ច ខោ នំ បសំសន្តិ ភយា ឧក្កំសយន្តិ វា
តញ្ហិ សោ មញ្ញតេ មិត្តំ សតបត្តំវ មាណវោតិ ។

សតបត្តជាតកំ នវមំ ។

បូដទូសកជាតកំ

[៤៣៩] អទ្ធា ហិ នូន មិគរាជា បូដកម្មស្ស កោវិទោ
តថាហិ បូដំ ទូសេតិ អញ្ញំ នូន ករិស្សតិ ។

សតបត្តជាតក

[៤៣៦] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) មាណពសម្គាល់នូវមេចចក ក្នុងផ្លូវ ជាសត្វគោចរទៅក្នុងព្រៃ ប្រាថ្នានូវសេចក្តីចម្រើន តែងប្រាប់ហេតុឲ្យដឹង ថាជាសត្វប្រាថ្នានូវសេចក្តីវិនាស សម្គាល់នូវសត្វចចាត ជាសត្វប្រាថ្នានូវសេចក្តីវិនាស ថាជាសត្វប្រាថ្នានូវសេចក្តីចម្រើន យ៉ាងណាមិញ ។

[៤៣៧] បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រាកដដូច្នោះ ដែលជនទាំងឡាយ អ្នកប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ ពោលពាក្យ (ប្រៀនប្រដៅ) ទទួលយកឆ្វេងទៅវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៣៨] មួយទៀត ពួកបុគ្គលណា សរសើរនូវបុគ្គលនោះក្តី លើកតម្កើងបុគ្គលនោះ ព្រោះភ័យក្តី បុគ្គលនោះរមែងសម្គាល់ពួកបុគ្គលថាជាមិត្ត ដូចមាណព(កាលសម្គាល់)នូវសត្វចចាត ថាជាមិត្តដូច្នោះ ។

ចប់ សតបត្តជាតក ទី ៩ ។

បូជទូសកជាតក

[៤៣៩] (ពោធិសត្វ ពោលថា) មិគរាជ គឺស្តេចស្វាជាសត្វឈ្លាសក្នុងការធ្វើកញ្ចប់ស្លឹកឈើដោយពិត ព្រោះហេតុដូច្នោះទើបបានបំផ្លាញកញ្ចប់ចោល នឹងធ្វើកញ្ចប់ដទៃឲ្យល្អជាងកញ្ចប់មុនដោយពិត ។

១៦៤

តិកនិបាតេ តតិយោ ឧទបានវគ្គោ

[៤៤០] ន មេ បិតា វា មាតា វា បូជកម្មស្ស កោវិទា

កតំ កតំ ខោ ទូសេម ឯវំ ធម្មមិទំ កុលំ ។

[៤៤១] យេសំ វោ ឯទិសោ ធម្មោ អធម្មោ បន កិទិសោ

មា វោ ធម្មំ អធម្មំ វា អទ្ទសាម កុទាចនន្តិ ។

បូជទូសកជាតកំ ទសមំ ។

ឧទបានវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ឧទបានវរំ វនព្យគ្ឃ កបិ

សិខិនី ច ពលាករុចិររវោ

សុជណាជិប រោមក ទុស បុន

សតបត្តវរោ បូជកម្ម ទស ។

[៤៤០] (ពានរ ពោលថា) បិតា ឬ មាតារបស់ខ្ញុំ មិនមែនជាសត្វឈ្លាស ក្នុងការធ្វើកញ្ចប់ទេ តែពួកខ្ញុំ បានតែខាងបំផ្លាញនូវវត្ថុដែលគេធ្វើហើយ ៗ ប៉ុណ្ណោះ នេះជាត្រកូល(របស់ពានរ) តែងមានយ៉ាងនេះ ជាធម្មតា ។

[៤៤១] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ធម្មតារបស់ពួកអ្នកណា ប្រាកដយ៉ាងនេះទៅហើយ ចំណង់បើ មិនមែនធម្មតា តើនឹងដូចម្ដេចទៅវិញ យើងសូមកុំឲ្យជួបប្រទះនឹងអាការជាធម្មតា ឬមិនមែនជាធម្មតារបស់ពួកអ្នកនោះ ក្នុងកាលណាឡើយ ។

ចប់ ទូដទូសកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ឧទបានវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃឧទបានវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីអណ្ដូងទឹកប្រសើរ ១ ខ្លាក្នុងព្រៃ ១ ស្វា ១ កុកមានសិរ ១ កុកដ៏រលើបល្ល ១ ជនាធិបតីល្អ ១ ព្រាបឈ្មោះរោមកៈ ១ ស្វាប្រទូស្ត ១ សត្វចចាត ១ ការធ្វើកញ្ចប់ ១ ត្រូវជា ១០ ។

អព្ភន្តរវគ្គោ

អព្ភន្តរជាតកំ

[៤៤២] អព្ភន្តរោ[១] នាម ទុមោ យស្ស ទិព្យមិទំ ផលំ
ភុត្វា ទោហឡិនី នារី ចក្កវត្តឹ វិជាយតិ ។

[៤៤៣] ត្វម្បិ ភទ្ទេ មហេសីសិ សា ចាបិ បតិនោ បិយា
អាហរិស្សតិ តេ រាជា ឥទំ អព្ភន្តរំ ផលំ ។

[៤៤៤] ភត្តុរត្ថេ បរក្កន្តោ យំ ឋានមធិគច្ឆតិ
សូរោ អត្តបរិច្ចាគី លភមានោ ភវាមហន្តិ ។

អព្ភន្តរជាតកំ បឋមំ ។

---

១ ឱ. ម. អព្ភន្តរំ ។

អព្ភន្តរវគ្គ

អព្ភន្តរជាតក

[៤៤២] (សក្កទេវរាជ ត្រាស់ថា) នាងនារីមានបែបចាញ់ផ្ទៃ បាន បរិភោគផ្លែឈើ (ស្វាយ) ឈ្មោះអព្ភន្តរៈជាទិព្វហើយប្រសូត (ព្រះរាជបុត្រ) ជាស្តេចចក្រពត្តិ ។

[៤៤៣] ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងជាមហេសី ទាំងជាទីស្រឡាញ់របស់ ព្រះរាជាជាកស្វា ព្រះរាជានឹងនាំផ្លែស្វាយ ឈ្មោះអព្ភន្តរៈនេះ មកដល់នាង ។

[៤៤៤] (កូនសេក ពោលថា) បុគ្គលអ្នកក្លៀវក្លា ស៊ូលះបង់ខ្លួនប្រឹង ប្រែងក្នុងប្រយោជន៍ របស់បុគ្គលអ្នកចិញ្ចឹម[១] ខ្លួន រមែងបាននូវ ឋានៈណា ខ្ញុំបាននូវឋានៈនោះដែរ ។

ចប់ អព្ភន្តរជាតក ទី ១ ។

១ បុគ្គលអ្នកចិញ្ចឹម មាន ៣ គឺមាតា បិតា ស្វាមី ។ អដ្ឋកថា ។

១៦៧

តិកនិបាតេ ចតុត្ថោ អព្ភន្តរវគ្គោ

សេយ្យជាតកំ

[៤៤៥] សេយ្យំសោ សេយ្យសោ ហោតិ យោ សេយ្យមុបសេវតិ
ឯកេន សន្ធឹ កត្វាន សតំ វជ្ឈេ អមោចយឹ ។

[៤៤៦] តស្មា សព្វេន លោកេន សន្ធឹ កត្វាន ឯកកោ
បេច្ច សគ្គំ និគច្ឆេយ្យ ឥទំ សុណាថ កាសិយា ។

[៤៤៧] ឥទំ វត្វា មហារាជា កំសោ ពារាណសិគ្គហោ
ធនុំ តុណ្ឌិញ្ច(១) និក្ខិប្ប សញ្ញមំ អជ្ឈុបាគមីតិ ។

សេយ្យជាតកំ ទុតិយំ ។

១ ម. ធនុ កណ្ឌញ្ច ។

តិកនិបាត អព្ភន្តរវគ្គ ទី ៤

សេយ្យជាតក

[៤៤៥] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) បុគ្គលណា គប់រកនូវបុគ្គលប្រសើរ (បុគ្គលនោះ) ជាអ្នកមានចំណែកប្រសើរ ជាអ្នកប្រសើរបំផុត ខ្ញុំបានធ្វើនូវការជាប់តជាមួយនឹងស្ដេច ជាចោរម្នាក់ (ដោយមេត្តាភាវនា) បានដោះអ្នកទាំងឡាយ ១០០ នាក់ ដែលត្រូវគេសម្លាប់ (ឲ្យរួចបាន) ។

[៤៤៦] ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលម្នាក់ឯង ធ្វើនូវការជាប់តជាមួយនឹងលោកទាំងមូល (ដោយមេត្តាភាវនា) លុះទម្លាយខន្ធទៅ គប្បីបានឋានសួគ៌ អ្នកទាំងឡាយដែលនៅក្នុងដែនកាសី ចូរស្ដាប់នូវពាក្យរបស់យើងនេះចុះ ។

[៤៤៧] (ព្រះសាស្ដា ត្រាស់ថា) ព្រះរាជាជាធំ ព្រះនាមកំសៈ ព្រះអង្គគ្រប់គ្រងក្រុងពារាណសី បានត្រាស់ដូច្នេះហើយ ទ្រង់ដាក់ធ្នូនិងព្រួញចោល ហើយទើបចូលទៅកាន់ការសង្រួម គឺបព្វជ្ជា ។

ចប់ សេយ្យជាតក ។

វឌ្ឍកីសូករជាតកំ

[៤៤៨] វរំ វរំ ត្វំ និហនំ បុរេ ចរិ
អស្មឹ បទេសេ អភិកុយ្យសូករេ
សោទានិ ឯកោ ព្យគ្ឃ បតម្ហ ឈាយសិ
ពលន្នុ តេ ព្យគ្ឃ ន ចជ្ជ វិជ្ជតិ ។

[៤៤៩] ឥមស្សុតា[១] យន្តិ ទិសោទិសំ បុរេ
ភយទ្ទិតា[២] លេនគវេសិនោ បុថុ
តេទានិ សង្គម្ម វសន្តិ ឯកតោ
យត្ថដ្ឋិតា ទុប្បសហជ្ជមេ មយា ។

[៤៥០] នមត្ថុ សង្ឃាន សមាគតានំ
ទិស្វា សយំ សខ្យំ វទាមិ អព្ភុតំ
ព្យគ្ឃំ មិគា យត្ថ ជិនឹសុ ទាឋិនោ
សាមគ្គិយា ទាឋពលេសុ មុច្ចរេតិ ។

វឌ្ឍកីសូករជាតកំ តតិយំ ។

---

១ ឱ. ឥមេ សុទំ យន្តិ ។ ២ ឱ. ភយទ្ទិតា ។ ម. ភយដ្ដិតា ។

វឌ្ឍកីសូករជាតក

[៤៤៨] (ជដិលមានចិត្តកោង ពោលថា) កាលពីដើមអ្នករឹបជាន់នូវជ្រូកទាំងឡាយ ក្នុងប្រទេសនេះ តែងសម្លាប់ជ្រូកដ៏ប្រសើរៗបាន ម្នាលខ្លា ឥឡូវនេះ អ្នកនោះត្រឡប់មកម្នាក់ឯង សញ្ជប់សញ្ជឹង ម្នាលខ្លា ថ្ងៃនេះកម្លាំងកាយរបស់អ្នកគ្មានទេ ឬ ។

[៤៤៩] (ខ្លា ពោលថា) កាលពីដើមជ្រូកទាំងនេះជាច្រើន ត្រូវភ័យបៀតបៀនហើយ ក៏ស្វែងរកទីជ្រកកោន ហើយក៏បោលទៅកាន់ទិសតូចទិសធំ ឥឡូវនេះជ្រូកទាំងនេះ ឋិតនៅក្នុងទីណា ដែលខ្ញុំបៀតបៀនមិនបាន ជ្រូកទាំងនោះ ក៏មកចួបជុំគ្នា នៅក្នុងទីនោះជាមួយគ្នា ។

[៤៥០] (រុក្ខទេវតា ពោលថា) យើងសូមថ្វាយបង្គំពួកជ្រូក ដែលមកចួបជុំគ្នា(ក្នុងទីនេះ) យើងបានឃើញនូវមិត្តភាព (របស់អ្នកទាំងឡាយ) ដ៏អស្ចារ្យដោយខ្លួនឯងទើបពោល ព្រោះថា ពួកម្រឹគមានខ្នាយ បានឈ្នះ នូវខ្លា រួចចាក (មរណភ័យ) ដោយសេចក្តីព្រមព្រៀងក្នុងពួកជ្រូកមានខ្នាយជាកម្លាំង ។

ចប់ វឌ្ឍកីសូករជាតក ទី ៣ ។

សិរីជាតកំ

[៤៨១] យំ ឧស្សុក្កា សង្ឃរន្តិ អលក្ខិកា ពហុំ ធនំ
សិប្បវន្តោ អសិប្បា វា លក្ខិកា តានិ ភុញ្ជរេ[១] ។
[៤៨២] សព្វត្ថ កតបុញ្ញស្ស អតិច្ចញ្ញេវ បាណិនោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ពហុ ភោគា អបិ នាយតនេសុបិ ។
[៤៨៣] កុក្កុដោ មណយោ ទណ្ឌោ ថិយោ ច
បុញ្ញលក្ខណា
ឧប្បជ្ជន្តិ អបាបស្ស កតបុញ្ញស្ស ជន្តុនោតិ ។

សិរីជាតកំ ចតុត្ថំ ។

មណិសូករជាតកំ

[៤៨៤] ទរិយា សត្ត វស្សានិ តឹសមត្តា វសាមសេ
ហញ្ញាម មណិនោ អាភំ ឥតិ នោ មន្តិតំ អហុ ។

---

១ ឱ. លក្ខីវ តានិ ភុញ្ជតិ ។ ម. លក្ខិ វា តានិ ភុញ្ជតិ ។

សិរីជាតក

[៤៩១] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ពួកបុគ្គលឥតបុណ្យ ខ្វល់ខ្វាយ ប្រមូលទ្រព្យណាដ៏ច្រើន ចំណែកខាងបុគ្គល អ្នកមានបុណ្យ ទោះមានសិល្បៈក្តី មិនមានសិល្បៈក្តី ក៏រមែងបានបរិភោគនូវទ្រព្យទាំងនោះ ។

[៤៩២] ភោគៈទាំងឡាយច្រើន រមែងកន្លងនូវពួកបុគ្គលឥតបុណ្យ កើតឡើងសម្រាប់បុគ្គល អ្នកមានបុណ្យធ្វើហើយ ក្នុងទីទាំងពួងសូម្បីក្នុងទីមិនមែនជាកន្លែង សម្រាប់កើត ។

[៤៩៣] មាន់ឈ្មោលក្តី កែវមណីក្តី ឈើច្រត់ក្តី នាងបុញ្ញលក្ខណាទេវី ជាប្រពន្ធ (របស់សេដ្ឋី)ក្តី រមែងកើតឡើងដល់អនាថ-បណ្ឌិកសេដ្ឋី អ្នកមិនមានបាប ជាអ្នកមានបុណ្យធ្វើហើយ ។

ចប់ សិរីជាតក ទី ៤ ។

មណិសូករជាតក

[៤៩៤] (ពួកជ្រូក ពោលថា) យើងខ្ញុំប្រមាណ ៣ នាក់ នៅក្នុងមណិ-គុហា អស់ប្រាំពីរឆ្នាំ យើងខ្ញុំប្រឹក្សាគ្នាថា យើងខ្ញុំកម្ចាត់បង់នូវពន្លឺនៃកែវមណីដូច្នេះ ។

[៤៩៥] យាវតា មណិ ឃំសាម[1] ភិយ្យោ វោទាយតេ មណិ

ឥទញ្ចទានិ បុច្ឆាម កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ ។

[៤៩៦] អយំ មណិ វេឡុរិយោ អកាចោ វិមលោ សុភោ

នាស្ស សក្កា សិរឹ ហន្តុំ អបក្កមថ សូករាតិ ។

មណិសូករជាតកំ[2] បញ្ចមំ ។

សាលុកជាតកំ

[៤៩៧] មា សាលុកស្ស បិហយិ អាតុរន្នានិ ភុញ្ជតិ

អប្បោស្សុក្កោ ភុសំ ខាទ ឯតំ ទីឃាយុលក្ខណំ ។

[៤៩៨] ឥទានិ សោ ឥធាគន្ត្វា អតិថិ យុត្តសេវកោ

អថ ទក្ខសិ សាលុកំ សយន្តំ មុសលុត្តរំ ។

---

១ ឱ. យាវ យាវ នីឃំសាម ។ ២ ម. មណិឃំសជាតកំ ។

[៤៥៥] យើងខ្ញុំដដុសកែវមណី ដរាបណា កែវមណី រឹងរឹតតែភ្លឺថ្លុះឡើង ឥឡូវនេះ យើងខ្ញុំសូមសួរនូវហេតុនេះថា លោកយល់នូវកិច្ច ដូចម្តេច ក្នុងរឿងនេះ ។

[៤៥៦] (ពោធិសត្វ ពោលថា) កែវមណីនេះដូចជាកែវពៃទូរ្យ មិនមែន កញ្ចក់ ជាកែវស្អាតឥតមន្ទិល អ្នកណាមួយមិនអាចដើម្បីកម្ចាត់ បង់ពន្លឺនៃកែវមណីនុ៎ះ ឲ្យស្អាប់សម្បុរបាន នៃជ្រូកទាំងឡាយ ពួកអ្នក ចូរចៀសចេញទៅ ។

ចប់ មណិសូករជាតក ទី ៥ ។

សាលុកជាតក

[៤៥៧] (គោឈ្មោះមហាលោហិតពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកកុំប្រាថ្នា (នូវអាហារ) របស់ជ្រូកឈ្មោះសាលុកឡើយ (ព្បិតជ្រូកនេះ) បរិភោគបាយ ជាគ្រឿងក្តៅក្រហាយ អ្នកចូរមានសេចក្តីខ្វល់ ខ្វាយតិច ហើយបរិភោគនូវអង្កាមចុះ ការបរិភោគនូវអង្កាម នេះឯងហើយ ជាលក្ខណៈនៃហេតុឲ្យអាយុវែង ។

[៤៥៨] បុរសអ្នករៀបការនោះជាសេវកៈ (ប្រកបដោយបរិសទ្យ) ជាភ្ញៀវ មកប្រជុំក្នុងទីនេះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អ្នកនឹងឃើញជ្រូកឈ្មោះ សាលុកដេកស្ងៀម ត្រូវគេសម្លាប់ក្នុងចន្លោះនៃអង្រែមិនខាន ។

តិកនិបាតេ ចតុត្ថោ អព្ភន្តរវគ្គោ

[៤៥៩] វិកន្តំ សូករំ ទិស្វា សយន្តំ មុសលន្តរំ

ជរគ្គវា អចិន្តេសុំ[១] វរម្ហាកំ ភុសាមិវាតិ ។

សាលុកជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

លាភគរហិកជាតកំ

[៤៦០] នានុម្មត្តោ នាបិសុណោ នានដោ នាកុតូហលោ

មុឡ្ហេសុ លភតេ លាភំ ឯសា តេ អនុសាសនី ។

[៤៦១] ធិរត្ថុ តំ យសលាភំ ធនលាភញ្ច ព្រាហ្មណ

យា វុត្តិ វិនិធាតេន អធម្មចរិយាយ វា[២] ។

---

១ ឱ. ជរគ្គវាសា ចិន្តេសុំ ។ ម. ជរគ្គវាបិ ចិន្តេសុំ ។ ២ ឱ. ម. អធម្មចរណេន វា ។

[៤៥៩] (ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា) គោចាស់ (ទាំងពីរ) ឃើញជ្រូកដេក ស្ងៀម ត្រូវគេសម្លាប់ក្នុងចន្លោះ នៃអង្រែដែលគេកាច់ ហើយ ក៏គិតថា អង្កាមជាអាហារដ៏ប្រសើរ របស់យើង ។

ចប់ សាលុកជាតក ទី ៦ ។

លាភគរហិកជាតក

[៤៦០] (អាចារ្យទិសាបាមោក្ខពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលមិនឆ្កួត រមែង មិនបានលាភក្នុងសម្នាក់នៃមនុស្សល្ងង់ទេ បុគ្គលមិននិយាយ ញុះញង់ រមែងមិនបានលាភក្នុងសម្នាក់ នៃមនុស្សល្ងង់ទេ បុគ្គលមិនមែនអ្នករបាំ រមែងមិនបានលាភក្នុងសម្នាក់នៃមនុស្ស ល្ងង់ទេ បុគ្គលមានសម្តីក្រអឺមក្រអៀម រមែងមិនបានលាភក្នុង សម្នាក់នៃមនុស្សល្ងង់ទេ នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់អ្នក ។

[៤៦១] (កូនសិស្ស ពោលថា) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំសូមតិះដៀល នូវ ការបានយស និងការបានទ្រព្យ ព្រោះតែប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិត ដោយធ្វើខ្លួនឲ្យលិចលង់ (ដោយកិច្ចមានកិរិយាសម្លាប់គេជា ដើម) ឬដោយការប្រព្រឹត្តនូវទុច្ចរិត ។

[៤៦២] អបិ ចេ បត្តមាទាយ អនាគារោ បរិព្វជេ
ឯសាវ ជីវិកា សេយ្យោ យា ចាធម្មេន ឯសនាតិ ។

លាភគរហិកជាតកំ សត្តមំ ។

មច្ឆុទានជាតកំ

[៤៦៣] អគ្ឃន្តិ មច្ឆា អធិកំ សហស្សំ
ន សោ អត្ថិ យោ ឥមំ សទ្ទហេយ្យ
មយ្ហញ្ច អស្សុ ឥធ សត្ត មាសា
អហម្បិ តំ មច្ឆុទានំ កិណេយ្យំ

[៤៦៤] មច្ឆានំ ភោជនំ ទត្វា មម ទក្ខិណមាទិសិ
តំ ទក្ខិណំ សរន្តិយា កតំ អបចិតឹ តយា ។

[៤៦៥] បទុដ្ឋចិត្តស្ស ន ផាតិ ហោតិ
ន ចាបិ នំ ទេវតា បូជយន្តិ
យោ ភាតរំ បេត្តិកំ សាបតេយ្យំ
អវញ្ចយី ទុក្កដកម្មការីតិ ។

មច្ឆុទានជាតកំ អដ្ឋមំ ។

[៤៦២] បុគ្គលសូវធ្វើជាអ្នកបួស កាន់បាត្រ (ដើរសូមគេ) (ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតនេះឯង ប្រសើរបំផុតជាងកិរិយាស្វែងរកចិញ្ចឹមជីវិតដោយអធម៌ ។

ចប់ លាភគរហិកជាតក ទី ៧ ។

មច្ឆុទានជាតក

[៤៦៣] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ត្រីទាំងឡាយ ថ្ងៃមួយពាន់កហាបណៈ លើសដោយ (៧ មាសក) មិនមានអ្នកណាមួយ ជឿនូវហេតុនេះ តែថា (មក) ដល់អញក្នុងទីនេះនៅតែថ្ងៃ ៧ មាសក អញគប្បីទិញនូវពួកត្រីនោះ ។

[៤៦៤] (នទីទេវតា ពោលថា) អ្នកបានឲ្យភោជនដល់ពួកត្រី ហើយផ្សាយចំណែកផលដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំរលឹកនូវទក្ខិណានោះ ជាសេចក្ដីគោរពដែលអ្នកធ្វើហើយ (ទើបរក្សាទ្រព្យនេះទុកឲ្យអ្នក) ។

[៤៦៥] សេចក្ដីចម្រើន មិនមានដល់បុគ្គល អ្នកមានចិត្តប្រទូស្តឡើយមួយទៀត បុគ្គលណា ធ្វើអំពើអាក្រក់ បោកប្រាសទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាកេរមត៌ក របស់បិតានិងបងប្អូនឯង ពួកទេវតាក៏មិនបូជាបុគ្គលនោះឡើយ ។

ចប់ មច្ឆុទានជាតក ទី ៨ ។

១៧៣

នានាឆន្ទជាតកំ

[៤៦៦] នានាឆន្ទា មហារាជ ឯកាគារេ វសាមសេ
អហំ គាមវរំ ឥច្ឆេ ព្រាហ្មណី ច គវំ សតំ ។

[៤៦៧] បុត្តោ អាជញ្ញកំ រថំ[១] កញ្ញា ច មណិកុណ្ឌលំ
យា ចេសា បុណ្ណិកា ជម្មី ឧទុក្ខលំ អភិកង្ខតិ ។

[៤៦៨] ព្រាហ្មណស្ស គាមវរំ ព្រាហ្មណិយា គវំ សតំ
បុត្តស្ស អាជញ្ញរថំ កញ្ញាយ មណិកុណ្ឌលំ
យញ្ចេតំ បុណ្ណិកំ ជម្មឹ បដិបាទេថុទុក្ខលន្តិ ។

នានាឆន្ទជាតកំ នវមំ ។

---

១ ឱ. ឆត្តោ ច អាជញ្ញរថំ ។ ម. បុត្តោ ច អាជញ្ញរថំ ។

នានាឆន្ទជាតក

[៤៦៦] (ព្រាហ្មណ៍បុរោហិត ពោលថា) បពិត្រមហារាជ យើងខ្ញុំទាំង-ឡាយ មានចំណង់ផ្សេងៗគ្នា នៅក្នុងផ្ទះជាមួយគ្នា ចំណែកខ្ញុំព្រះអង្គចង់បានស្រុកសួយ នាងព្រាហ្មណីជាប្រពន្ធ ចង់បានគោ ១០០ ។

[៤៦៧] កូនប្រុស (របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ) ចង់បានរថទឹមដោយសេះអាជានេយ្យ នាងកញ្ញា (កូនប្រសាស្រី) ចង់បានកុណ្ឌលកែវមណី ចំណែកខាងនាងបុណ្ណកាទាសី ថោកទាប ចង់បានត្បាល់ (មួយអន្ទើដោយចង្អេរនិងអង្រែ) ។

[៤៦៨] (ព្រះរាជា ត្រាស់ថា) អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យស្រុកសួយដល់ព្រាហ្មណ៍ ចូរឲ្យគោ ១០០ ដល់នាងព្រាហ្មណី ចូរឲ្យរថទឹមដោយសេះអាជានេយ្យដល់បុត្ត (របស់ព្រាហ្មណ៍) ចូរឲ្យកុណ្ឌលកែវមណីដល់នាងកញ្ញា មួយទៀត អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាត់ចែងរកត្បាល់ (ព្រមទាំងចង្អេរនិងអង្រែ) ឲ្យនាងបុណ្ណកាទាសីថោកទាបនោះផង ។

ចប់ នានាឆន្ទជាតក ទី ៩ ។

១៧៤

សីលវីមំសជាតកំ

[៤៦៩] សីលំ កិរេវ កល្យាណំ សីលំ លោកេ អនុត្តរំ

បស្ស ឃោរវិសោ នាគោ សីលវាតិ ន ហញ្ញតិ ។

[៤៧០] សោហំ សីលំ សមាទិស្សំ លោកេ អនុមតំ សិវំ

អរិយវុត្តិ សមាចារោ យេន វុច្ចតិ សីលវា ។

[៤៧១] ញាតីនញ្ច បិយោ ហោតិ មិត្តេសុ ច វិរោចតិ

កាយស្ស ភេទា សុគតឹ ឧបបជ្ជតិ សីលវាតិ ។

សីលវីមំសជាតកំ ទសមំ ។

អព្ភន្តរវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

សីលវីមំសជាតក

[៤៦៩] (ព្រាហ្មណពោធិសត្វពោលថា) ឮថា សីល ជាគុណជាតល្អ សីល ជាគុណជាតប្រសើរបំផុត ក្នុងលោក អ្នកចូរមើលចុះ ពស់មានពិសដ៏ពន្លឹក មិនបៀតបៀន (ហ្នពស់) ដោយយល់ថា អ្នកមានសីល ។

[៤៧០] បុគ្គលប្រព្រឹត្តស្មើតាមការប្រព្រឹត្ត របស់ព្រះអរិយៈ ទើបបណ្ឌិតហៅថា អ្នកមានសីល ដោយសីលណា យើងនឹងសមាទាននូវសីលនោះ ដែលបណ្ឌិតយល់ព្រមហើយថា សីលនេះជារបស់ក្សេម (ចាកភ័យ) ក្នុងលោក ។

[៤៧១]ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ នៃពួកញាតិផង រមែងរុងរឿងក្នុងពួកមិត្រផង លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិភព ។

ចប់ សីលវីមំសជាតក ទី ១០ ។

ចប់ អព្ភន្តរវគ្គ ទី៤ ។

តិកនិបាតេ ចតុត្ថោ អព្ភន្តរវគ្គោ

តស្សុទ្ទានំ

ទុម កំស វរុត្តមព្យគ្ឃមិគា
មណយោ មណិ សាលុកមង្គយដោ
អនុសាសនិយោ បិច មច្ឆវរោ
មណិកុណ្ឌលកោន ភិវេន ទស ។

តិកនិបាត អព្ភន្តរវគ្គ ទី ៤

ឧទ្ទាននៃអព្ភន្តរវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីផ្ទៃឈើអព្ភន្តរៈ ១ ព្រះរាជាព្រះនាមកំសៈ ១ ជ្រូកដ៏ប្រសើរនិងម្រឹគគឺខ្លា ១ កែវមណី ១ ជ្រូកនៅក្នុងគុហាកែវមណី ១ ជ្រូកឈ្មោះសាលុក ១ ការប្រៀនប្រដៅ ១ត្រីដ៏ប្រសើរ ១ កុណ្ឌលកែវមណី ១ សីល ១ ត្រូវជា ១០ ។

កុម្ភវគ្គោ

ភទ្រឃដភេទកជាតកំ

[៤៧២] សព្វកាមទទំ កុម្ភំ កូដំ លទ្ធាន ធុត្តកោ
យាវ[១]ធំ អនុបាលេតិ តាវ សោ សុខមេធតិ ។
[៤៧៣] យទា មត្តោ ច ទិត្តោ ច បមាទា កុម្ភមព្ភិទា
តតោ[២]នគ្គោ ច ចោឡោ ច បច្ឆា ពាលោ វិហញ្ញតិ
[៤៧៤] ឯវមេវ ធនំ លទ្ធា បមត្តោ បរិភុញ្ជតិ
បច្ឆា តប្បតិ ទុម្មេធោ កូដំ ភិត្វាវ[៣] ធុត្តកោតិ ។

ភទ្រឃដភេទកជាតកំ បឋមំ ។

សុបត្តជាតកំ[៤]

[៤៧៥] ពារាណស្យំ មហារាជ កាករាជា និវាសកោ
អសីតិយា សហស្សេហិ សុបត្តោ បរិវារិតោ ។

---

១ ឱ. យាវ សោ ។ ២ ឱ. ម. តទា ។ ៣ ឱ. ភិន្នោ ។ ៤ ម. សុរាយដជាតកំ ។

កុម្ភវគ្គ

ភទ្រឃដភេទកជាតក

[៤៧២] (ព្រះសាស្ដា ត្រាស់ថា) អ្នកលេងបានទូវឆ្នាំងកំណាប់ ដែលឲ្យនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ហើយរក្សាឆ្នាំងនោះ ដរាបណា អ្នកលេងនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្ដីសុខ ដរាបនោះ ។

[៤៧៣] ក្នុងកាលណា អ្នកលេងស្រវឹងផង គឃ្នើនផង បានបំបែកឆ្នាំង ព្រោះសេចក្ដីប្រមាទ ក្នុងកាលនោះ បុគ្គលពាលទៅជាអ្នកអាក្រាតផង ជាអ្នកស្លៀកកំណាត់សំពត់កន្ទបផង រមែងក្ដៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។

[៤៧៤] បុគ្គលឥតប្រាជ្ញា បាននូវទ្រព្យយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកមានសេចក្ដីប្រមាទ ប្រើប្រាស់ រមែងក្ដៅក្រហាយ ក្នុងកាលខាងក្រោយ ដូចជាអ្នកលេង (ដែលក្ដៅក្រហាយស្ដាយក្រោយ) ព្រោះតែបំបែកឆ្នាំងចោល ។

ចប់ ភទ្រឃដភេទកជាតក ទី ១ ។

សុបត្តជាតក

[៤៧៥] (ក្អែក ពោលថា) បពិត្រមហារាជ ស្ដេចក្អែកឈ្មោះសុបត្តៈ នៅអាស្រ័យក្បែរក្រុងពារាណសី មានក្អែក ៨០,០០០ជាបរិវារ ។

[៤៧៦] តស្ស ទោហឡិនី ភរិយា សុប្បស្សា[១] ភក្ខិតុមិច្ឆតិ

រញ្ញោ មហានសេ បក្កំ បច្ចគ្ឃំ រាជភោជនំ ។

[៤៧៧] តេសាហំ បហិតោ ទូតោ រញ្ញោ ចម្ហិ ឥធាគតោ

ភត្តុ អបចិតី កុម្មិ ណាសាយមការំ វណាន្តិ ។

សុបត្តជាតកំ ទុតិយំ ។

កាយនិព្វិន្ទជាតកំ

[៤៧៨] ផុដ្ឋស្ស មេ អញ្ញតរេន ព្យាធិនា

រោគេន ពាឡ្ហំ ទុក្ខិតស្ស រុប្បតោ

បរិសុស្សតិ ខិប្បមិទំ កឡេវរំ

បុប្ផំ យថា បំសុនិ អាតបេ កតំ ។

[៤៧៩] អជញ្ញំ ជញ្ញសង្ខាតំ អសុចឹ សុចិសម្មតំ

នានាកុណបបរិបូរំ ជញ្ញរូបំ អបស្សតោ ។

---

១ ឱ. សុផស្សា មច្ឆមិច្ឆតិ ។ ម. សុផស្សា ។

[៤៧៦] នាងសុបស្សា ជាភរិយារបស់ស្តេចក្អែកនោះ មានសេចក្តីចាញ់ផ្ទៃ ចង់បរិភោគនូវក្រយាស្ងោយមានថ្លៃច្រើន ដែលនាយពិសេស ចម្អិន ដើម្បីថ្វាយព្រះរាជា ក្នុងរោងសម្រាប់ចម្អិនក្រយាស្ងោយ ។

[៤៧៧] ឯខ្ញុំព្រះអង្គជារាជទូត របស់ស្តេចក្អែកទាំងនោះ ត្រូវស្តេចបញ្ជូនមក បានជាមកក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ចំពោះម្ចាស់ ហើយបានធ្វើឲ្យមានរបួស ត្រង់ច្រមុះ (របស់នាយពិសេស) ។

ចប់ សុបត្តជាតក ទី ២ ។

កាយនិព្វិន្ទកជាតក

[៤៧៨] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) កាលអញត្រូវព្យាធិរោគណាមួយប៉ះពាល់ហើយ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខយ៉ាងខ្លាំងក្លា ដែលរោគកំពុងបៀតបៀន រាងកាយនេះ ក៏នឹងរីងស្ងួតយ៉ាងឆាប់ ដូចជាផ្កាឈើដែលគេដោតលើអាចម៍ដី ដ៏ក្តៅ (ក៏ស្ងួតដូច្នោះ) ។

[៤៧៩] (រាងកាយនេះ) មិនជាទីគាប់ចិត្ត តែជនពាល ពោលថាជាទីគាប់ចិត្ត មិនស្អាតទេ តែជនពាល សន្មតថាជារបស់ស្អាត រាងកាយដ៏ពេញប្រៀប ដោយសាកសពផ្សេង ៗ មានសភាពជាទីគាប់ចិត្តនៃជនពាល ។

[៤៨០] ធិរត្ថុមំ(១) អាតុរំ បូតិកាយំ
ជិគុច្ឆិយំ អសុចឹ ព្យាធិធម្មំ
យត្ថប្បមត្តា អធិមុច្ឆិតា បជា
ហាបេន្តិ មគ្គំ សុគតូបបត្តិយាតិ ។

កាយនិព្វិន្ទជាតកំ តតិយំ ។

ជម្ពូខាទកជាតកំ

[៤៨១] កោយំ ពិន្ទុស្សរោ វគ្គុ សរវន្តានមុត្តមោ(២)
អច្ចុតោ ជម្ពុសាខាយ មោរច្ឆាបោវ កុជ្ជតិ ។
[៤៨២] កុលបុត្តោ បជានាតិ កុលបុត្តំ បសំសិតុំ
ព្យគ្ឃច្ឆាបសទិសវណ្ណោ(៣) ភុញ្ជ សម្ម ទទាមិ តេ ។
[៤៨៣] ចិរស្សំ វត បស្សាមិ មុសាវាទី សមាគតេ
វន្តាទំ កុណបាទញ្ច អញ្ញមញ្ញំ បសំ សកោតិ ។

ជម្ពូខាទកជាតកំ ចតុត្ថំ ។

---

១ ឱ. ធិរត្ថុ តំ ។ ២ ឱ. បវទន្តានមុត្តមោ ។ ៣ ឱ. ម. ព្យគ្ឃច្ឆាបសរីវណ្ណោ ។

[៤៨០] យើងគួរតិះដៀល នូវកាយស្អុយនេះ ជារបស់ឈឺជានិច្ច គួរខ្ពើមរអើម មិនស្អាត មានព្យាធិជាធម្មតា ដែលពួកសត្វប្រមាទ ជ្រប់ជាប់ ញុំាងផ្លូវនៃសុគតិភព ឲ្យវិនាសសាបសូន្យ ។

ចប់ កាយនិព្វិន្ទជាតក ទី ៣ ។

ជម្ពុខាទកជាតក

[៤៨១] (ចចក ពោលថា) អ្នកណានេះ មានសំឡេងគ្រលួច ពីរោះឧត្តមជាងពួកសត្វ ដែលមានសំឡេង ទំលើមែកព្រីង ហើយយំពីរោះ ដូចជាសំឡេងនៃកូនក្ងោក ។

[៤៨២] (ក្អែក ពោលថា) កុលបុត្តចេះសរសើរកុលបុត្ត (ដូចគ្នា) ម្នាលសម្លាញ់ មានសម្បុរដូចជាសម្បុរនៃកូនខ្លា ខ្ញុំសូមជូន (ផ្លែព្រីង) ដល់អ្នក ចូរអ្នកពិសាចុះ ។

[៤៨៣] (រុក្ខទេវតា ពោលថា) យូរណាស់ហើយ យើងទើបតែឃើញនូវក្អែកជាសត្វស៊ីនូវកម្ពួតផង នូវចចកជាសត្វស៊ីនូវសាកសពផង ជាសត្វពោលពាក្យកុហក មកចួបគ្នា ហើយសរសើរគ្នាទៅវិញទៅមក ។

ចប់ ជម្ពុខាទកជាតក ទី ៤ ។

តិកនិបាតេ បញ្ចមោ កុម្ភវគ្គោ

អន្ធជាតកំ

[៤៨៤] ឧសភស្សេវ តេ ខន្ធោ សីហស្សេវ វិជម្ភិតំ

មិគរាជ នមោ តយត្ថុ អបិ កិញ្ចិ លភាមសេ ។

[៤៨៥] កុលបុត្តោ បជានាតិ កុលបុត្តំ បសំសិតុំ

មយូរគិវសង្កាស ឥតោ បរិយាហិ វាយស ។

[៤៨៦] មិគានំ កោដ្ឋកោ[១]អន្តោ បក្ខីនំ បន វាយសោ

ឯរណ្ឌោ អន្តោ រុក្ខានំ តយោ អន្ធា សមាគតា ។

អន្ធជាតកំ បញ្ចមំ ។

សមុទ្ទជាតកំ

[៤៨៧] កោ នាយំ លោណតោយស្មឹ សមន្តា បរិធាវតិ

មច្ឆេ មករេ ច វារេតិ ឩមីសុ ច វិហញ្ញតិ ។

---

១ ឱ. កោត្ថុកោ ។

តិកនិបាត កុម្ភវគ្គ ទី ៥

អន្តជាតក

[៤៨៤] (ក្អែក ពោលថា) ករបស់អ្នក ដូចជាកនៃគោឧសភ ការមិតពត់របស់អ្នក ដូចជាការមិតពត់នៃសត្វសីហៈ បពិត្រមិគរាជ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំអ្នក ធ្វើម្តេចយើងនឹងបាននូវសាច់តិចតួច ។

[៤៨៥] (ចចក ពោលថា) កុលបុត្តចេះសរសើរនូវកុលបុត្តដូចគ្នា ម្នាលក្អែកមានផ្នួតកដូចជាក្ងោក អ្នកចូរចុះអំពីដើមល្ហុងនេះមក ។

[៤៨៦] (រុក្ខទេវតា ពោលថា) ចចកជាសត្វថោកទាប ជាងម្រឹគទាំងឡាយ ឯក្អែកជាសត្វថោកទាប ជាងបក្សីទាំងឡាយដែរ ដើមល្ហុងជាឈើថោកទាបជាងឈើទាំងឡាយ ពួកថោកទាបទាំង ៣ មកចួបប្រទះគ្នា ។

ចប់ អន្តជាតក ទី ៥ ។

សមុទ្ទជាតក

[៤៨៧] (សមុទ្ទទេវតា ពោលថា) អ្នកណានេះហ្ន៎ ស្ទុះទៅមក ដោយជុំវិញ ក្នុងសមុទ្រមានទឹកប្រៃ ហាមឃាត់នូវពួកត្រី និងពួកមករ លំបាកក្នុងរលកទឹក ។

[៤៨៨] អនន្តបាយី សកុណោ អតិត្តោតិ ទិសា សុតោ
សមុទ្ទំ បាតុមិច្ឆាមិ សាគរំ សរិតម្បតឹ ។

[៤៨៩] សោយំ ហាយតី ចេវ បុរតេវ មហោទធិ
ជាស្ស ជាយតិ បីតន្តោ[១] អបេយ្យោ កិរ សាគរោតិ ។

សមុទ្ទជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

កាមវិលាបជាតកំ

[៤៩០] ឧច្ចេ សកុណ ឌេមាន[២] បត្តយាន វិហង្គម
វជ្ជាសិ ខោ តំ វាមូរុំ ចិរំ ខោ សា ករិស្សតិ[៣] ។

[៤៩១] ឥទំ ខោ សា ន ជានាតិ អសឹ សត្តិញ្ច ឱឌ្ឌិតំ
សា ចណ្ឌី កាហតី កោធំ តំ មេ តប្បតិ នោ ឥធ[២] ។

---

១ ម. បិវន្តោ ។ ២ ឱ. ឱមាន ។ ម. ឌេហាន ។ ៣ ម. សរិស្សតិ ។ ៤ ម. ឥទំ ។

[៤៨៨] (ក្អែកសមុទ្រ ពោលថា) ខ្ញុំជាសត្វស្វាប ជាសត្វផឹកទឹកមិនមានទីបំផុត ល្បីល្បាញទៅគ្រប់ទិស ថាជាសត្វមិនចេះឆ្អែតប្រាថ្នាដើម្បីផឹកនូវទឹកសមុទ្រ គឺសាគរ ដែលជាម្ចាស់នៃទន្លេ ។

[៤៨៩] (សមុទ្ទទេវតា ពោលថា) សមុទ្ទធំនោះ ជួនកាល ក៏នាចទៅ ជួនកាល ក៏ជោរឡើង ទីបំផុតនៃទឹកសមុទ្ទនោះដែលសកលលោកផឹកហើយ មិនប្រាកដទេ ព្ទថាសាគរ អ្នកណាមួយក៏មិនអាចផឹកទឹក ឲ្យអស់បានឡើយ ។

ចប់ សមុទ្ទជាតក ទី ៦ ។

កាមវិលាបជាតក

[៤៩០] (បុរសម្នាក់ ពោលថា) ម្នាលសត្វស្វាប អ្នកទៅក្នុងទីខ្ពស់ ទៅដោយស្វាបបាន ទៅតាមអាកាសបាន សូមអ្នកប្រាប់ (ប្រពន្ធខ្ញុំ) ដែលមានភ្លៅស្រលួតដូចដើមចេក ប្រពន្ធរបស់ខ្ញុំនោះនឹងរលឹកខ្ញុំអស់កាលយូរ ។

[៤៩១] ប្រពន្ធខ្ញុំនោះ មិនដឹងនូវដាវនិងលំពែងនេះឯង ដែលគេដោតចុះហើយ វាជាស្រីឆ្លាស តែងធ្វើនូវសេចក្តីក្រោធ ការក្រោធរបស់វានោះ រមែងក្តៅក្រហាយដល់ខ្ញុំ (ឯដាវនិងលំពែងដែលគេដោត) ក្នុងទីនេះ មិនមែនក្តៅក្រហាយដល់ខ្ញុំទេ ។

[៤៩២] ឯស ឧប្បលសន្នាហោ និក្ខញ្ចុស្សីសកោ កតំ(១)
កាសិកញ្ច មុទុំ វត្ថំ តប្បេតុ ធនកាមិយាតិ ។

កាមវិលាបជាតកំ សត្តមំ ។

ឧទុម្ពរជាតកំ

[៤៩៣] ឧទុម្ពរា ចិមេ បក្កា និគ្រោធា ច កបិត្ថនា
ឯហិ និក្ខម្ម កុញ្ជស្សុ កឹ ជិឃច្ឆា មិយ្យសិ ។

[៤៩៤] ឯវំ សោ សុហិតោ ហោតិ យោ វុឌ្ឍមបចាយតិ
យថាហមជ្ជ សុហិតោ ទុមបក្កានិ ជាសិតោ ។

[៤៩៥] យំ វនេជោ វនេជស្ស វញ្ចេយ្យ កបិនោ កបិ
ទហរោបិ ន សទ្ទេយ្យ(២) ន ហិ ជិណ្ណោ ជរាកបីតិ ។

ឧទុម្ពរជាតកំ អដ្ឋមំ ។

---

១ ម. និក្ខញ្ចុស្សីសកោហិតំ ។ ២ ម. ទហរោ កបិ សទ្ទេយ្យ ។

[៤៩២] ចម្បូកដូចជាផ្កាឧប្បល និងគ្រោះនោះ ចិញ្ចៀនមាស សំពត់មាន សាច់ដ៏ទន់ ដែលជននាំមកអំពីដែនកាសី ខ្ញុំដាក់លើក្បាល ដំណេក (ប្រពន្ធខ្ញុំ) ជាស្រីត្រូវការនឹងទ្រព្យ ចូរយកចិញ្ចឹម ជីវិតឲ្យស្កប់ស្កល់ចុះ ។

ចប់ កាមវិលាបជាតក ទី ៧ ។

ឧទុម្ពរជាតក

[៤៩៣] (ស្វាធំ ពោលថា) ពួកដើមល្វាផង ដើមជ្រៃផង ដើមខ្វិតផង ទាំង នេះឯង សុទ្ធតែមានផ្លែទុំ អ្នកចូរមកហើយចេញទៅបរិភោគ (នូវ ផ្លែឈើទាំងនោះ) អ្នកស្លាប់ដោយសេចក្ដីឃ្លាន ដូចម្ដេចកើត ។

[៤៩៤] (ស្វាតូច ពោលថា) បុគ្គលណា គោរពកោតក្រែងចាស់ព្រឹទ្ធា-ចារ្យ បុគ្គលនោះ បានឈ្មោះថា ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ហើយយ៉ាងនេះ ដូចជាក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំបានបរិភោគផ្លែឈើទុំឆ្អែតស្កប់ស្កល់ហើយ ។

[៤៩៥] (ស្វាធំ ពោលថា) ស្វាដែលកើតក្នុងព្រៃ គប្បីបញ្ឆោតនូវស្វា ដែលកើតក្នុងព្រៃដូចគ្នា ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ ស្វាដែល នៅក្មេង (ដូចជាអ្នក) មិនគប្បីជឿបានទេ ស្វាចាស់គ្រាំគ្រា (ដូចយើង) ក៏មិនគប្បីជឿបានដែរ ។

ចប់ ឧទុម្ពរជាតក ទី ៨ ។

កោមារិយបុត្តជាតកំ

[៤៩៦] បុរេ ត្វំ សីលវតំ សកាសេ
ឱក្កន្តិកំ កីឡសិ អស្សមម្ហិ
ករោហរេ មកដិយានិ មក្កដ
ន តំ មយំ សីលវតំ រមាម ។

[៤៩៧] សុតា ហិ មយ្ហំ បរមា វិសុទ្ធិ(១)
កោមារិយបុត្តស្ស ពហុស្សុតស្ស
មាធានិ មំ មញ្ញិ តុវំ យថា បុរេ
ឈានាភិយុត្តា(២) វិហរាម អាវុសោ ។

[៤៩៨] សចេបិ សេលស្មិ វបេយ្យ ពីជំ
ទេវោ ច វស្សេ ន ហិ តំ វិរូឡ្ហេ
សុតា ហិ តេ សា បរមា វិសុទ្ធិ
អារា តុវំ មក្កដ ឈានភូម្យាតិ ។

កោមារិយបុត្តជាតកំ នវមំ ។

---

១ ម. សុណោហិ មយ្ហំ បរមំ វិសុទ្ធឹ ។ ២ ឱ. ឈានានិយុត្តោ ។ ម. ឈានានុយុត្តោ វិហរាមិ ។

កោមារិយបុត្តជាតក

[៤៩៦] (ពួកតាបស ពោលថា) ម្នាលស្វា កាលពីដើមអ្នកឯង លោតលេងជិតអាស្រម ក្នុងសម្នាក់នៃយើងអ្នកមានសីល អ្នកចូរធ្វើ (នូវអាការទាំងឡាយ មានញាក់មុខជាដើម) ដែលជាល្បែងរបស់ស្វា យើងមិនត្រេកអរនឹងសីលវ័តនោះទេ ។

[៤៩៧] (ស្វា ពោលថា) សេចក្តីបរិសុទ្ធដ៏ក្រៃលែង របស់តាបសឈ្មោះកោមារិយបុត្ត ជាពហូសូត ខ្ញុំបានឮហើយ ឥឡូវនេះ លោកកុំសម្គាល់ខ្ញុំដូចមុនឡើយ នែអាវុសោ (ឥឡូវនេះ) ពួកយើងជាអ្នកប្រកបក្នុងឈាន ។

[៤៩៨] (តាបស ពោលថា) ប្រសិនបើ បុគ្គលគប្បីព្រោះ នូវពូជលើថ្ម ទោះភ្លៀងបង្អុរចុះក៏ដោយ ឯពូជនោះមិនគប្បីលូតលាស់បានឡើយ សេចក្តីបរិសុទ្ធដ៏ក្រៃលែងនោះ អ្នកបានឮហើយ នែស្វា អ្នកឆ្ងាយអំពីឈានភូមិណាស់ ។

ចប់ កោមារិយបុត្តជាតក ទី ៩ ។

១៨៣

តិកនិបាតេ បញ្ចមោ កុម្ភវគ្គោ

ពកជាតកំ

[៤៩៩] បរបាណឃាតេ ជីវន្តោ មំសលោហិតភោជនោ

ពកោ វតំ សមាទាយ ឧបបជ្ជិ ឧបោសថំ ។

[៥០០] តស្ស សក្កោ វតញ្ញាយ អជរូបេនុបាគមិ

វីតតបោ អជ្ឈប្បត្តោ ភញ្ជិលោហិតបោ តបំ ។

[៥០១] ឯវមេវ ឥធេកច្ចេ សមាទានម្ហិ ទុព្វលោ

លហុំ ករោតិ អត្តានំ ពកោវ អជការណាតិ ។

ពកជាតកំ ទសមំ ។

កុម្ភវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តិកនិបាត កុម្ភវគ្គ ទី ៥

ពកជាតក

[៤៩៩] (ព្រះសុគត ទ្រង់ត្រាស់ថា) កុកកាលរស់នៅ មានសាច់និង ឈាមជាភោជន ព្រោះសម្លាប់តែសត្វដទៃ (ហើយអួតថា) សមាទាននូវវត្តរក្សាឧបោសថ ។

[៥០០] សក្កទេវរាជ បានដឹងច្បាស់នូវវត្តរបស់កុកនោះ ហើយចូលមក ដោយ (ក្លែងខ្លួន) ជារូបពពែ កុកមានតបៈទៅប្រាសហើយ ជាសត្វផឹកនូវឈាម (នៃសត្វដទៃ) បានស្ទុះចូលទៅ (ដើម្បី ចឹកពពែស៊ី) ហើយក៏ទម្លាយបង់នូវតបៈ ដែលខ្លួនសមាទាន ហើយ ។

[៥០១] បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានកម្លាំងថយ ក្នុងការ សមាទាន ឈ្មោះថា ធ្វើខ្លួនឲ្យរហ័ស ដូចជាកុក (ដែល ទម្លាយនូវតបៈរបស់ខ្លួន) ព្រោះហេតុតែពពែ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

ចប់ ពកជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កុម្ភវគ្គ ទី ៥ ។

តស្សុទ្ទានំ

វរកុម្ភ សុបត្តសិរិវ្ហយនោ
សុចិសម្មត ពិន្ទុស្សរោ ចុសកោ
សរិតំបតិ ចណ្ឌី ជរាកបិណា
អថ មក្កដិយា វកកោន ទសាតិ ។

វគ្គុទ្ទានំ

សង្កប្បោ បទុមោ ចេវ ឧទបានេន តតិយំ
អព្ភន្តរំ ឃដកេនំ តិកនិបាតម្ហិលង្កិតំ ។

តិកនិបាតំ និដ្ឋិតំ ។

ឧទ្ទាននៃកុម្ភវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីផ្ទាំងដ៏ប្រសើរ ១ ស្តេចក្អែកឈ្មោះសុបត្តៈ ១ រូបកាយដែលសន្មតថាស្អាត ១ ក្អែកមានសំឡេងក្រឡៅ ១ ចចកមានកដូចឧសក ១ សមុទ្រជាម្ចាស់នៃទន្លេ ១ ប្រពន្ធផ្ទាស ១ ស្វាចាស់ ១ ល្បែងរបស់ស្វា ១ កុក ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គ គឺ

និយាយអំពីសង្កប្បវគ្គ ១ បទុមវគ្គ ១ ឧទបានវគ្គ ជាគម្រប់បី ១ អព្ភន្តរវគ្គ ១ កុម្ភវគ្គ ១ (ទាំងអស់នេះ) រួមបញ្ចូល ក្នុងតិកនិបាត ។

ចប់ តិកនិបាត ។

ចតុក្កនិបាតជាតកំ

កាលិង្គវគ្គោ

ចុល្លកាលិង្គជាតកំ

[៤០២] វិវរថ ឥមាសំ ទ្វារំ នគរន្តំ បវិសិតុំ[១]
អរុណរាជស្ស សីហេន សុសិដ្ឋេន សុរក្ខិតំ
នន្ទិសេនេន ។

[៤០៣] ជយោ កាលិង្គានំ អសយ្ហសាហិនំ
បរាជយោ អជយោ អស្សកានំ
ឥច្ចេវំ តេ ភាសិតំ ព្រហ្មចារិ
ន ឧជុភូតា វិតថំ ភណន្តិ ។

[៤០៤] ទេវា មុសាវាទមុបាតិវត្តា
សច្ចំ ធនំ បរមំ តាសុ សក្ក
តន្តេ មុសា ភាសិតំ ទេវរាជ
កឹ វា បដិច្ច មឃវា មហិន្ទ ។

១ ម. នគរំ បវិសិតុំ មយា ។

ចតុក្កនិបាតជាតក

កាលិង្គវគ្គ

ចុល្លកាលិង្គជាតក

[៩០២] (នន្ទសេនាមាត្យ ពោលថា) អ្នកទាំងឡាយ ចូរបើកទ្វារថ្វាយព្រះរាជធីតាទាំង ៤ ព្រះអង្គនេះ ដើម្បីស្តេចចូលទៅខាងក្នុងព្រះនគរ ដែលខ្ញុំជាអាមាត្យឈ្មោះនន្ទិសេន ជាបុរសសីហៈរបស់ព្រះបាទអរុណ ដែលអាចារ្យប្រៀនប្រដៅល្អ រក្សាល្អហើយ ។

[៩០៣] (ព្រះបាទកាលិង្គៈ ពោលថា) ម្នាលព្រហ្មចារិតាបស អ្នកពោលយ៉ាងនេះថា ជម្នះនឹងមាន ដល់ពួកកាលិង្គៈ ដែលជាអ្នកអត់ធន់ចំពោះទុក្ខភ័យ ដែលគេអត់ធន់មិនបាន បរាជ័យនឹងមាន ដល់ពួកអស្សកៈដូច្នេះ ជនទាំងឡាយ អ្នកមានសន្តានស្លូតត្រង់ មិនពោលនូវពាក្យមិនពិតឡើយ ។

[៩០៤] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រសក្កទេវរាជ ពួកទេវតាប្រព្រឹត្តកន្លងហើយ នូវមុសាវាទ ព្រះអង្គគួរធ្វើ នូវពាក្យពិតដ៏ទៀងទាត់យ៉ាងក្រៃលែង បពិត្រមឃវទេវរាជ ជាធំលើផែនដីម្យ៉ាងទៀត ព្រះអង្គអាស្រ័យហេតុអ្វី ទើបពោលនូវពាក្យមុសាវាទនោះ ។

[៤០៥] ននុ តេ សុតំ ព្រាហ្មណា ភញ្ញមានេ
ទេវា ន ឥស្សន្តិ បុរិសបរក្កមស្ស
ទមោ សមាធិ មនសោ អភេជ្ជោ
អព្យគ្គតា និក្ខមនញ្ច កាលេ
ទឡ្ហញ្ច វិរិយំ បុរិសបរក្កមោ ច
តេនេវ អាសិ វិជយោ អស្សកានន្តិ ។

ចុល្លកាលិង្គជាតកំ បឋមំ ។

មហាអស្សារោហជាតកំ

[៤០៦] អទេយ្យេសុ ទទំ[១]ទានំ ទេយ្យេសុ នប្បវេច្ឆតិ
អាបាសុ ព្យសនំ បត្តោ សហាយំ នាធិគច្ឆតិ ។
[៤០៧] អទេយ្យេសុ អទទំ ទានំ ទេយ្យេសុ យោ បវេច្ឆតិ
អាបាសុ ព្យសនំ បត្តោ សហាយំ អធិគច្ឆតិ ។

១ ម. ទទន្តានំ ។

[៩០៥] (ព្រះឥន្ទ្រ ពោលថា) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ក្រែងលោកបានឮ ពាក្យគេនិយាយថា ពពួកទេវតាមិនច្រណែន ចំពោះសេចក្ដី ព្យាយាមរបស់បុរសទេ ការទូន្មានខ្លួន ១ ការតម្កល់មាំ មិន បែកចិត្ត ១ ការមិនបន្ធូរបន្ថយ ការប្រឹងប្រែង ក្នុងការគួរ ១ ព្យាយាមដ៏មាំ ១ ការសង្វាតរបស់បុរស ១ (មានដល់ពួកអស្សកៈ) ហេតុនោះបានជា ជ័យជម្នះមានហើយ ដល់ពួកអស្សកៈ ។

ចប់ ចុល្លកាលិង្គជាតក ទី ១ ។

មហាអស្សារោហជាតក

[៩០៦] (ព្រះរាជាពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) បុគ្គលណា កាលឲ្យចំពោះ ជនទាំងឡាយដែលមិនដែលឲ្យ (ដល់ខ្លួន) មិនឲ្យចំពោះជនទាំង-ឡាយដែលធ្លាប់ឲ្យ បុគ្គលនោះ បានដល់នូវសេចក្ដីវិនាស មិន បាននូវមិត្រសម្លាញ់ ក្នុងគ្រាមានសេចក្ដីអន្តរាយទាំងឡាយ ។

[៩០៧] បុគ្គលណា មិនឲ្យទានចំពោះជនទាំងឡាយ ដែលមិនដែលឲ្យ បានឲ្យចំពោះជនទាំងឡាយដែលឲ្យ បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវ សេចក្ដីវិនាស មិនបាននូវសម្លាញ់ ក្នុងកាលមានសេចក្ដី អន្តរាយទាំងឡាយ ។

[៤០៨] សញ្ញោគសម្ភោគវិសេសទស្សនំ
អនរិយធម្មេសុ សឋេសុ នស្សតិ
កតញ្ច អរិយេសុ ច អញ្ជសេសុ[១]
មហប្ផលំ ហោតិ អណុម្បិ តាទិសុ ។
[៤០៩] យេ បុព្វេ កតកល្យាណោ អកាលោ កេសុ ទុក្ករំ
បច្ឆា កយិរា ន វា កយិរា អច្ចន្តំ បូជនារហោតិ ។

មហាអស្សារោហជាតកំ ទុតិយំ ។

ឯករាជជាតកំ

[៤១០] អនុត្តរេ កាមគុណេ សមិទ្ធេ
ភុត្វាន បុព្វេ វសិ ឯករាជ
សោទានិ ទុគ្គេ នរកម្ហិ ខិត្តោ
នប្បជ្ជហេ វណ្ណពលំ បុរាណំ ។

១ ម. អជ្ជវេសុ ។

[៥០៨] ការសម្តែងនូវសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល និងការបរិភោគរួម ឲ្យវិសេស ក្នុងពួកជនអ្នកមានធម៌មិនប្រសើរ ជាអ្នកអួតអាង ក៏រមែងវិនាស ម្យ៉ាងទៀត សូម្បីទានបន្តិចបន្តួច ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ចំពោះពួកព្រះអរិយៈផង ចំពោះពួកបុគ្គលអ្នកមានចិត្តស្លូតត្រង់ផង ជាទានមានផលច្រើន ។

[៥០៩] បុគ្គលណា បានធ្វើឧបការៈដ៏ល្អទុកហើយ ក្នុងកាលមុន បុគ្គលនេះ ឈ្មោះថា បានធ្វើអំពើដែលគេធ្វើបាន ដោយក្រក្រៃពេក ក្នុងលោក លុះដល់កាលជាខាងក្រោយ បុគ្គលនោះធ្វើ (គុណនីមួយដទៃទៀតក្តី) មិនធ្វើក្តី ក៏ឈ្មោះថាជាបុគ្គលគួរដល់កិរិយាបូជាដោយពិត ។

ចប់ មហាអស្សារោហជាតក ទី ២ ។

ឯករាជជាតក

[៥១០] (ព្រះបាទទុព្ភិសេន ទ្រង់ត្រាស់ថា) បពិត្រព្រះអង្គ ជាឯករាជកាលពីដើម ព្រះអង្គនៅសោយកាមគុណទាំងឡាយ ជារបស់ស្តុកស្តម្ភ រកអ្វីប្រសើរជាងគ្មាន ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គនោះ គេបោះទៅក្នុងរណ្តៅ ក្រហេងក្រហូងហើយ នៅតែមិនលះបង់នូវព័ណ៌សម្បុរនិងកម្លាំងពីដើម ។

[៥១១] បុព្វេវ ខន្តី ច តបោ ច មយ្ហំ
សម្បត្ថិតា ទុត្តិសេន អហោសិ
តង្ទានិ លទ្ធាន កាមន្ទុ រាជ
ជហេ អហំ វណ្ណពលំ បុរាណំ ។

[៥១២] សព្វំ កិរេវ បរិនិដ្ឋិតានិ
យសស្សិនំ បញ្ញវន្តំ វិសយ្ហ
យសោ ច លទ្ធា បុរិមំ ឧឡារំ
នប្បជ្ជហេ វណ្ណពលំ បុរាណំ ។

[៥១៣] បនុជ្ជ ទុក្ខេន សុខំ ជនិន្ទ
សុខេន វា ទុក្ខមសយ្ហសាហិ
ឧភយត្ថ សន្តោ អភិនិព្វុតត្តា
សុខេ ច ទុក្ខេ ច ភវន្តិ តុល្យាតិ ។

ឯករាជជាតកំ តតិយំ ។

[៥១១] (ព្រះបាទពារាណសី ពោលថា) បពិត្រព្រះបាទទុព្ភិសេន សេចក្តីអត់ធន់ក្តី សេចក្តីប្រព្រឹត្តតបៈក្តី ខ្ញុំមានបំណងទុកហើយពីមុន បពិត្រមហារាជ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះហើយ តើគប្បីលះបង់នូវព័ណ៌សម្បុរ និងកម្លាំងពីដើម ដូចម្តេចកើត ។

[៥១២] (ទាន សីល ឧបោសថកម្ម) ទាំងអស់របស់ខ្ញុំ សម្រេចហើយ បពិត្រព្រះអង្គមានយស មានប្រាថ្នារកនរណាគ្រូបសង្កត់មិនកើត ខ្ញុំបានយសដ៏ធំ ជាយសដែលខ្ញុំ មិនធ្លាប់បានក្នុងកាលពីដើមហើយ ទើបខ្ញុំមិនលះបង់ព័ណ៌សម្បុរ និងកម្លាំងពីដើម ។

[៥១៣] បពិត្រព្រះជនិន្ទ្រ ពួកសប្បុរស បន្ទោបង់នូវរជ្ជសុខ ដោយទុក្ខ បន្ទោបង់ នូវសេចក្តីទុក្ខ ដែលបុគ្គលគ្របសង្កត់មិនបាននោះ ដោយសារឈានសុខ ជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់ ស្មើក្នុងសេចក្តីសុខនិងទុក្ខទាំង ២ យ៉ាង ។

ចប់ ឯករាជជាតក ទី ៣ ។

ទទ្ទរជាតកំ

[៥១៤] ឥមានិ មំ ទទ្ទរ តាបយន្តិ
វាចាទុរុត្តានិ មនុស្សលោកេ
មណ្ឌូកភក្ខា ឧទកន្តសេវី
អាសីវិសំ មំ អវិសា សបន្តិ ។

[៥១៥] សកា រដ្ឋា បព្វាជិតោ អញ្ញំ ជនបទំ គតោ
មហន្តំ កោដ្ឋំ កយិរាថ ទុរុត្តានំ និធេតវេ ។

[៥១៦] យត្ថ បោសំ ន ជានន្តិ ជាតិយា វិនយេន វា
ន តត្ថ មានំ កយិរាថ វសំ អញ្ញាតកេ ជនេ ។

[៥១៧] វិទេសវាសំ វសតោ ជាតវេទសមេនបិ
ខមិតព្វំ សបញ្ញេន អបិ ទាសស្ស តជ្ជិតន្តិ ។

ទទ្ទរជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ចតុក្កនិបាត កាលិង្គវគ្គ ទី ១

ទទ្ទរជាតក

[៥១៤] (នាគឈ្មោះចុល្លទទ្ទរៈ ពោលថា) បពិត្រមហាទទ្ទរៈ ពាក្យអាក្រក់ទាំងឡាយនេះ ក្នុងមនុស្សលោក ធ្វើខ្ញុំឲ្យក្តៅក្រហាយ ឯពួកក្មេងទាំងឡាយនេះ មិនមានពិសសោះ ប៉ុន្តែហ៊ានជេរខ្ញុំ ដែលមានពិស ថាជាអ្នកស៊ីកង្កែបផង នៅក្នុងទឹកផង ។

[៥១៥] (នាគឈ្មោះមហាទទ្ទរៈ និយាយតបទៅវិញថា) បុគ្គលដែលគេបំបរបង់ចេញចាកដែនរបស់ខ្លួនហើយ ទៅកាន់ជនបទឯទៀត ត្រូវធ្វើជង្រុកឲ្យធំ ដើម្បីដាក់នូវពាក្យអាក្រក់ទាំងឡាយចុះ ។

[៥១៦] ពួកជនមិនដឹងនូវបុរស ដោយជាតិ ឬដោយវិន័យ គឺគុណសម្បត្តិក្នុងទីណា បុគ្គលកាលនៅក្នុងសម្នាក់ នៃពួកជនដែលខ្លួនមិនស្គាល់ មិនត្រូវធ្វើសេចក្តីប្រកាន់ ក្នុងទីនោះឡើយ ។

[៥១៧] បុគ្គលប្រកបដោយប្រាជ្ញា (សូម្បីមានអានុភាព) ស្មើដោយភ្លើង កាលនៅក្នុងប្រទេសដទៃ ត្រូវតែអត់សង្កត់ពាក្យ ទោះបីមនុស្សជាខ្ញុំគេគម្រាមក៏ដោយ ។

ចប់ ទទ្ទរជាតក ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សីលវីមំសជាតកំ

[៨១៨] នត្ថិ លោកេ រហោ នាម បាបកម្មំ បកុព្វតោ
បស្សន្តិ វនភូតានិ តំ ពាលោ មញ្ញតេ រហោ ។

[៨១៩] អហំ រហោ ន បស្សាមិ អសុញ្ញំ វាបិ ន វិជ្ជតិ
យត្ថ សុញ្ញំ ន បស្សាមិ អសុញ្ញំ ហោតិ តំ មយា ។

[៨២០] ទុជ្ជច្ចោ ច សុជច្ចោ ច នន្ទោ ច សុខវច្ឆនោ[១]
វជ្ជោ អទ្ធុវសីលោ ច តេ ធម្មំ ជហុមត្ថិកា ។

[៨២១] ព្រាហ្មណោ ច កថំ ជហេ សព្វធម្មាន បារគូ
យោ ធម្មំ អនុបាលេតិ ធិតិមា សច្ចនិក្កមោតិ ។

សីលវីមំសជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. សុខវឌ្ឍិតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សីលវីមំសជាតក

[៥១៨] (មាណពពោធិសត្វពោលថា) ធម្មតាសេចក្តីស្ងាត់កំបាំង របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ មិនមានក្នុងលោកទេ ពួកភូតដែលនៅក្នុងព្រៃគង់គេឃើញបាន បុគ្គលពាល រមែងសម្គាល់ នូវអំពើអាក្រក់ ដែលធ្វើនោះថា ស្ងាត់កំបាំង ។

[៥១៩] ខ្ញុំមិនឃើញថា ស្ងាត់កំបាំងទេ ឬទីដែលសូន្យ (ចាកសត្វ) ក៏មិនមាន ខ្ញុំមិនឃើញថា សូន្យ ក្នុងទីណា ទីនោះក៏មិនសូន្យអំពីខ្ញុំទេ ។

[៥២០] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ពួកមាណព គឺ ទុជ្ជច្ចៈ ១ សុជច្ចៈ ១ នន្ទៈ ១ សុខវច្ឆនៈ ១ វជ្ឈៈ ១ អធុវសីលៈ ១ (ជាដើម) នោះជាអ្នកត្រូវការ (ដោយស្ត្រី) ក៏សាបសូន្យចាកសភាវៈ (ការបាននូវស្ត្រី) ។

[៥២១] ចំណែកព្រាហ្មណ៍ណា ដែលមានប្រាជ្ញា មានព្យាយាមក្នុងសច្ចៈ បានរក្សានូវធម៌ទុក ព្រាហ្មណ៍នោះជាអ្នកដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង តើគប្បីសាបសូន្យ (ចាកការបាននូវស្ត្រី) ដូចម្តេចកើត ។

ចប់ សីលវីមំសជាតក ទី ៥ ។

១៩១

ចតុក្កនិបាតេ បឋមោ កាលិង្គវគ្គោ

សុជាតាជាតកំ

[៤២២] កឹ អណ្ឌកា ឥមេ ទេវ និក្ខិត្តា កំសមល្លកេ
ឧបលោហិតកា វគ្គូ តំ[១] មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

[៤២៣] យានិ បុរេ តុវំ ទេវិ ភណ្ឌុ នន្តកវាសិនី
ឧច្ឆង្គហត្ថា បចិនាសិ តស្សា តេ កោលិយំ ផលំ ។

[៤២៤] ឧឌយ្ហតេ ន រមតិ ភោគា វិប្បជហន្តិ តំ
តត្ថេវិមំ បដិនេថ យត្ថ កោលំ បចិស្សតិ ។

[៤២៥] ហោន្តិ ហេតេ មហារាជ ឥទ្ធិប្បត្តាយ នារិយា
ខម ទេវ សុជាតាយ មាស្សា កុជ្ឈ រថេសភាតិ ។

សុជាតាជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

---

១ ឱ. តេ ។

ចតុក្កនិបាត កាលិង្គវគ្គ ទី ១

សុជាតាជាតក

[៥២២] (នាងសុជាតាទេវី សួរថា) បពិត្រព្រះទេវៈ នេះផ្លែអ្វី មូលរលីង មានពណ៌ក្រហម ដូចជាឈាម ដែលដាក់ក្នុងភាជន៍មាស ខ្ញុំម្ចាស់សួរហើយ សូមព្រះអង្គប្រាប់ឲ្យទាន ។

[៥២៣] (ព្រះបាទពារាណសី ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលទេវី ក្នុងកាលមុន នាងមានក្បាលរលីង ស្លៀកកំណាត់សំពត់ចាស់ មានដៃក្នុងថ្នក់ ហើយបេះនូវផ្លែឈើទាំងឡាយណា (នេះ) គឺផ្លែពុទ្រារបស់នាងនោះហើយ ។

[៥២៤] ស្ត្រីថោកទាប រមែងក្តៅក្រហាយ មិនត្រេកអរ (ក្នុងរាជត្រកូល) ភោគៈរបស់ស្តេចទាំងឡាយ រមែងលះបង់នូវស្ត្រីឥតបុណ្យនោះ ស្ត្រីថោកទាប បេះនូវផ្លែពុទ្រាក្នុងទីណា អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំស្ត្រីនោះទៅ ក្នុងទីនោះចុះ ។

[៥២៥] (អាមាត្យពោធិសត្វ ទូលថា) បពិត្រមហារាជ ទោសខុសព្រោះសេចក្តីប្រមាទទាំងនេះ រមែងមានដល់នាងនារី ដែលដល់នូវយសស័ក្តិ បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គអត់ទោសដល់ព្រះនាងសុជាតាទេវី បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរថ សូមព្រះអង្គកុំទ្រង់ព្រះពិរោធ ចំពោះព្រះនាងសុជាតាទេវីនេះឡើយ ។

ចប់ សុជាតាជាតក ទី ៦ ។

បលាសជាតកំ

[៤២៦] អចេតនំ ព្រាហ្មណ អស្សុណន្តំ
ជានោ អជានន្តមិមំ បលាសំ
អារទ្ធវីរិយោ ធុវមប្បមត្តោ
សុខសេយ្យំ បុច្ឆសិ កិស្ស ហេតុ ។

[៤២៧] ទុរេ សុតោ ចេវ ព្រហា ច រុក្ខោ
ទេសេ ឋិតោ ភូតនិវាសរូបោ
តស្មា នមស្សាមិ ឥមំ បលាសំ
យេ ចេត្ថ ភូតា តេ ធនស្ស ហេតុ ។

[៤២៨] សោ តេ ករិស្សាមិ យថានុភាវំ
កតញ្ញុតំ ព្រាហ្មណ បេក្ខមានោ
កថំ ហិ អាគម្ម សតំ សកាសេ
មោឃា តេ អស្សុ បរិផន្ទិតានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បលាសជាតក

[៥២៦] (រុក្ខទេវតាពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកដឹងថាដើមចារនេះ ជាឈើឥតចេតនា ឥតចេះស្តាប់ ឥតដឹងអ្វីទេ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម មិនប្រហែសធ្វេសជានិច្ច ហេតុអ្វី ក៏សួររកការដេកជាសុខ (របស់ដើមឈើ) ។

[៥២៧] (ព្រាហ្មណ៍ ពោលថា) ដើមឈើ ប្រាកដក្នុងទីដ៏ឆ្ងាយផង ធំផង ដុះនៅក្នុងទី (ទួល) មានសភាពជាទីនៅរបស់ភូត ហេតុនោះបានជា ខ្ញុំថ្វាយបង្គំដើមចារនេះ ពួកភូតណា នៅអាស្រ័យលើដើមឈើនេះ (ខ្ញុំថ្វាយបង្គំ) ពួកភូតនោះ ព្រោះហេតុតែទ្រព្យ ។

[៥២៨] (រុក្ខទេវតា ពោលថា) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំនោះឯង កាលសម្លឹងឃើញនូវការដឹងគុណ ដែលអ្នកធ្វើហើយ ខ្ញុំនឹងធ្វើនូវការតបគុណដល់អ្នក តាមសមគួរដល់អានុភាព ការដែលអ្នកមកខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងសម្នាក់សប្បុរស នឹងជារបស់សោះសូន្យដូចម្តេចកើត ។

[៤២៩] យោ តិន្ទុរុក្ខស្ស បរោ បិលក្ខោ
បរិវារិតោ បុព្វយញ្ញោ ឧឡារោ
តស្សេវ មូលស្មិំ និធិ និខាតោ
អទាយាទោ គច្ឆ នំ ឧទ្ធរាហីតិ ។

បលាសជាតកំ សត្តមំ ។

ជវសកុណជាតកំ(១)

[៤៣០] អករម្ហាវ តេ កិច្ចំ យំ ពលំ អហុវម្ហសេ
មិគរាជ នមោ ត្យត្ថុ អបិ កិញ្ចិ លភាមសេ ។
[៤៣១] មម លោហិតភក្ខស្ស និច្ចំ លុទ្ទានិ កុព្វតោ
ទន្តន្តរគតោ សន្តោ តំ ពហុំ យម្បិ ជីវសិ ។
[៤៣២] អកតញ្ញុមកត្តារំ កតស្ស អបដិការកំ
យស្មឹ កតញ្ញុតា នត្ថិ និរត្ថា តស្ស សេវនា ។

១ ម. សកុណជាតកំ ។

[៥២៩] ដើមលៀបណា ដុះនៅខាងមុខដើមទន្ទាប់ យ័ញ្ញដែលគេធ្វើហើយក្នុងកាលមុនច្រើន ជាកំណាប់ដែលគេកប់ព័ទ្ធជុំវិញក្បែរគល់លៀបនោះឯង ជាកំណាប់មិនមានអ្នកទទួល អ្នកចូរទៅគាស់យកកំណាប់ទ្រព្យនោះចុះ ។

ចប់ បលាសជាតក ទី ៧ ។

ជវសកុណជាតក

[៥៣០] (សត្វសសេះ ពោលថា) កម្លាំងណារបស់យើងមានហើយ យើងធ្វើកិច្ចដល់អ្នកតាមកម្លាំងនោះ បពិត្រមិគរាជ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំអ្នក យើងត្រូវបានសាច់បន្តិចបន្តួចខ្លះ ។

[៥៣១] (រាជសីហ៍ ឆ្លើយតបថា) អ្នកឯងចូលទៅតាមចន្លោះ នៃធ្មេញរបស់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកស៊ី (សាច់) និងឈាម ធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ទាំងឡាយជានិច្ច រស់នៅ ដោយសាច់ណា សាច់នោះមានច្រើន ។

[៥៣២] (សសេះឆ្លើយតបថា) សេចក្តីដឹងគុណដែលគេធ្វើហើយ មិនមានក្នុងបុគ្គលណា ការសេពគប់នឹងបុគ្គល អ្នកមិនដឹងគុណដែលគេធ្វើហើយ មិនធ្វើ(គុណនឹងអ្នកណា) មិនតបស្នងសងគុណដល់អ្នកដែលធ្វើគុណហើយដល់ខ្លួននោះ ជាការឥតប្រយោជន៍ ។

[៤៣៣] យត្ថ[១] សម្មុខចិណ្ណេន មិត្តធម្មោ ន លព្ភតិ
អនុសូយមនក្កោសំ សណិកំ តម្ហា អបក្កមេតិ ។

ជវសកុណជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ឆវជាតកំ

[៤៣៤] សព្វំ ឥទញ្ច មរិកតំ ឧភោ ធម្មំ ន បស្សរេ
ឧភោ បកតិយា ចុតា យោ ចាយំ មន្តជ្ឈាបេតិ
យោ ច មន្តំ អធីយតិ ។

[៤៣៥] សាលីនំ ឱទនំ ភុញ្ជេ សុចឹ មំសូបសេចនំ
តស្មា ឯតំ ន សេវាមិ ធម្មំ ឥសីភិ សេវិតំ ។

[៤៣៦] បរិព្វជ មហា លោកោ បចន្តញ្ញេបិ បាណិនោ
មា តំ អធម្មោ អាចរិតោ តស្មា កុម្ភមិវាភិទា ។

១ ឱ. ម. យស្ស ។

[៩៣៣] បណ្ឌិត មិនបានមិត្តធម៌ ដោយសារគុណដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខបុគ្គលណា បណ្ឌិតមិនត្រូវប្រស្បា មិនត្រូវជេរ ត្រូវតែគេចចេញចាកបុគ្គលនោះ ដោយសន្សឹម ៗ ។

ចប់ ជវសកុណជាតក ទី ៨ ។

ឆវជាតក

[៩៣៤] (ពោធិសត្វ ក្រាបទូលព្រះបាទពារាណសីថា) កិច្ចដែលយើងទាំងបីនាក់ ធ្វើហើយ ទាំងអស់នេះជាកិច្ចលាមក បុគ្គលណា (អង្គុយក្នុងទីទាប) បង្ហាញមន្ត ១ បុគ្គលណា (អង្គុយក្នុងទីខ្ពស់) រៀនន្ទូវមន្ត ១ បុគ្គលទាំងពីរនាក់(នោះ) មិនឃើញនូវបោរាណធម៌ផង បុគ្គលទាំងពីរនាក់ (នោះ) ឃ្លាតចាកប្រក្រតីផង ។

[៩៣៥] (ព្រាហ្មណបុរោហិត ឆ្លើយតបថា) ខ្ញុំបរិភោគបាយស្រូវសាលីស្អាត (របស់ស្តេចនេះ) លាយដោយសាច់ ហេតុនោះបានជាខ្ញុំមិនសេពគប់នូវធម៌ ដែលពួកឥសីសេពគប់ហើយនោះទេ ។

[៩៣៦] (ពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកចូរចៀសចេញពីទីនេះទៅ លោកនេះក៏ធំទូលាយ ពួកសត្វឯទៀត តែងស្ងួដណ្តាំដែរ អ្នកកុំប្រព្រឹត្តអធម៌ ដូចជាថ្មដែលបំបែកនូវឆ្នាំងឡើយ ។

[៤៣៧] ធិរត្ថុ តំ យសលាភំ ធនលាភញ្ច ព្រាហ្មណ

យា វុត្តិ វិនិបាតេន អធម្មចរណេន វាតិ ។

ឆវជាតកំ នវមំ ។

សយ្ហជាតកំ

[៤៣៨] សសមុទ្ទបរិយាយំ មហឹ សាគរកុណ្ឌលំ

ន ឥច្ឆេ សហ និន្ទាយ ឯវំ សយ្ហ វិជានហិ ។

[៤៣៩] ធិរត្ថុ តំ យសលាភំ ធនលាភញ្ច ព្រាហ្មណ

យា វុត្តិ វិនិបាតេន អធម្មចរណេន វា ។

[៤៤០] អបិ ចេ បត្តមាទាយ អនាគារោ បរិព្វជេ

សា ឯវ ជីវិកា សេយ្យោ យាចាធម្មេន ឯសនា ។

[៥៣៧] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងសូមតិះដៀលនូវការបានយសនិងការបានទ្រព្យ ព្រោះការប្រព្រឹត្តបំផ្លាញខ្លួន ឬដោយកិរិយាប្រព្រឹត្តអធម៌ ។

ចប់ ឆវជាតក ទី ៩ ។

សយ្ហជាតក

[៥៣៨] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលមិនគប្បីប្រាថ្នានូវផែនដីដែលមានសណ្ឋានដូចកុណ្ឌល ក្នុងកណ្ដាលសាគរ មានសមុទ្រព័ទ្ធជុំវិញ មួយអន្ទើដោយពាក្យនិន្ទាឡើយ ម្នាលសយ្ហាមាត្យចូរអ្នកដឹងយ៉ាងនេះចុះ ។

[៥៣៩] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងសូមតិះដៀលការបានយស នឹងការបានទ្រព្យ ព្រោះការប្រព្រឹត្តបំផ្លាញខ្លួន ឬដោយការប្រព្រឹត្តអធម៌ ។

[៥៤០] សូវអាត្មា ជាអ្នកមិនមានផ្ទះសំបែង ប្រព្រឹត្តកាន់បាត្រ(សូមគេ)ការចិញ្ចឹមជីវិតនោះឯង ប្រសើរជាជាងការស្វែងរក មិនប្រកបដោយធម៌ ។

[៥៤១] អបិ ចេ បត្តមាទាយ អនាគារោ បរិព្វជេ

អញ្ញំ អហឹសយំ លោកេ អបិ រជ្ជេន តំ វរន្តិ ។

សយ្ហជាតកំ ទសមំ ។

កាលិង្គវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

វិវរំ ច អទេយ្យ សមិទ្ធវរំ

អថ ទណ្ឌ ចាបមហាតិរបោ

អថ កោលិ បលាសវរញ្ចករ

ចរិមំ សសមុទ្ទវរេន ទស ។

[៥៤១] *សូវអាត្មាជាអ្នកមិនមានផ្ទះសំបែង ប្រព្រឹត្តកាន់បាត្រ មិនបៀតបៀនទូវសត្វដទៃក្នុងលោក ការប្រព្រឹត្តនោះ ប្រសើរជាជាងរាជសម្បត្តិទៅទៀត ។*

ចប់ សឃ្ឃជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កាលិង្គវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃកាលិង្គវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការបើកទ្វារ ១ ជនមិនឲ្យ ១ កាមគុណដ៏មាំមួន ១ នាគឈ្មោះទទ្ទរៈ ១ អំពើបាបមិនមានស្ងាត់កំបាំង ១ ផ្លែពុទ្រា ១ ដើមចារ ១ ការធ្វើអំពើដ៏ប្រសើរ ១ អំពើលាមក ១ ផែនដីមានសមុទ្រព័ទ្ធជុំវិញ ១ ត្រូវជា ១០ ។

បុចិមន្ទវគ្គោ

បុចិមន្ទជាតកំ

[៥៤២] ឧដ្ឋេហិ ចោរ កឹ សេសិ កោ អត្ថោ សុបិនេន តេ
មា តំ គហេសុ រាជានោ គាមេ កិព្ពិសការកំ ។

[៥៤៣] ននុ ចោរំ គហេស្សន្តិ គាមេ កិព្ពិសការកំ
កឹ តត្ថ បុចិមន្ទស្ស វនេ ជាតស្ស តិដ្ឋតោ ។

[៥៤៤] ន ត្វំ អស្សត្ថ ជានាសិ មម ចោរស្ស ចន្តរំ
ចោរំ គហេត្វា រាជានោ គាមេ កិព្ពិសការកំ
អប្បេន្តិ[១] និម្ពសូលស្មឹ តស្មឹ មេ សង្កតេ មនោ ។

[៥៤៥] សង្កេយ្យ សង្កិតព្វានិ រក្ខេយ្យានាគតំ ភយំ
អនាគតភយា ធីរោ ឧភោ លោកេ អវេក្ខតីតិ ។

បុចិមន្ទជាតកំ បឋមំ ។

---

១ ម. អប្បេន្តិ ។

បុចិមន្ទវគ្គ

បុចិមន្ទជាតក

[៥៤២] (និម្ពរុក្ខទេវតា ពោលថា) ម្នាលចោរ អ្នកចូរក្រោកឡើង អ្នកដេកធ្វើអ្វី ប្រយោជន៍អ្វីដោយការដេកលក់របស់អ្នក កុំឲ្យរាជបុរសទាំងឡាយ ចាប់អ្នកដែលធ្វើកម្មអាក្រក់ ក្នុងស្រុកឡើយ ។

[៥៤៣] (អស្សត្ថទេវតា និយាយថា) រាជបុរសទាំងឡាយនឹងចាប់តែចោរដែលធ្វើកម្មអាក្រក់ ក្នុងស្រុកទេតើ ប្រយោជន៍អ្វី ដល់បុចិមន្ទទេវតា ដែលឋិតនៅក្នុងព្រៃនោះ ។

[៥៤៤] (បុចិមន្ទទេវតា ពោលថា) ម្នាលអស្សត្ថទេវតា អ្នកមិនដឹងនូវទោសនៃខ្ញុំផង នៃចោរផង ពួករាជបុរសចាប់បានចោរ អ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ ក្នុងស្រុក ហើយដោតចោរនោះ ដោយមែកស្តៅស្រួច ខ្ញុំរង្កៀសចិត្តក្នុងហេតុនោះ ។

[៥៤៥] (អស្សត្ថទេវតា ពោលថា) អ្នកប្រាជ្ញគប្បីរង្កៀសនូវហេតុ ដែលគួររង្កៀស គប្បីរក្សានូវភ័យ ដែលមិនទាន់មកដល់ អ្នកប្រាជ្ញតែងសម្លឹងមើលនូវលោកទាំងពីរ ព្រោះអនាគតភ័យ ។

ចប់ បុចិមន្ទជាតក ទី ១ ។

កស្សបមន្ទិយជាតកំ

[៤៤៦] អបិ កស្សប មន្ទិយា យុវា សបតិ ហន្តិ វា
សព្វន្តំ ខមតេ ធីរោ បណ្ឌិតោ តំ តិតិក្ខតំ ។
[៤៤៧] សចេបិ សន្តោ វិវទន្តិ ខិប្បំ សន្ធិយរេ បុន
ពាលា បត្តាវ ភិជ្ជន្តិ ន តេ សមថមជ្ឈគូ ។
[៤៤៨] ឯតេ ភិយ្យោ សមាយន្តិ សន្ធិ តេសំ ន ជីរតិ
យោ ចាធិបន្នំ ជានាតិ យោ ច ជានាតិ ទេសនំ ។
[៤៤៩] ឯសោ ហិ ឧត្តរិតរោ ភារវហោ ធុរន្ធរោ
យោ បរេសាធិបន្នានំ សយំ សន្ធាតុមរហតីតិ ។

កស្សបមន្ទិយជាតកំ ទុតិយំ ។

កស្សបមន្ទិយជាតក

[៥៤៦] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រកស្សបជាបិតា បើក្មេង តូច ជេរ ឬវាយ ព្រោះវាជាក្មេង បណ្ឌិតអ្នកមានប្រាជ្ញា តែង អត់សង្កត់នូវកំហុសទាំងអស់នោះ ។

[៥៤៧] ប្រសិនបើសប្បុរសទាំងឡាយ ទាស់ទែងគ្នា សប្បុរសរមែងត បានវិញយ៉ាងឆាប់ ឯក្មេងពាលទាំងឡាយ រមែងបែកគ្នាដូច បាត្រដី ក្មេងពាលទាំងនោះ មិនដល់នូវការស្ងប់រម្ងាប់ឡើយ ។

[៥៤៨] ជនណាដឹងនូវទោស ដែលខ្លួនធ្វើឲ្យកន្លងហួសទៅហើយផង ជនណាដឹងនូវការសម្តែងនូវទោសផង ជនទាំងពីរពួកនោះ(បើ ទុកជាបែកគ្នាហើយ) ច្រើនរួបរួមគ្នាវិញបាន ការតមិត្តរបស់ ជនទាំងពីរពួកនោះ មិនរលុបរលាយឡើយ ។

[៥៤៩] ជនណា គួរតនូវមិត្តភាពរបស់ពួកជនដទៃ ដែលទោសគ្រប សង្កត់ហើយ ដោយខ្លួនឯងបាន ជននោះជាមនុស្សខ្ពង់ខ្ពស់ លើសលុប ជាមនុស្សនាំទៅនូវភារៈបាន ជាមនុស្សទ្រទ្រង់ នូវធុរៈបាន ។

ចប់ កស្សបមន្ទិយជាតក ទី ២ ។

១៩៩

ចតុក្កនិបាតេ ទុតិយោ បុចិមន្ទវគ្គោ

ខន្តិវាទិជាតកំ

[៤៨០] យោ តេ ហត្ថេ ច បាទេ ច　កណ្ណនាសញ្ច ឆេទយិ
តស្ស កុជ្ឈ មហាវីរ　មា រដ្ឋំ វិនស្ស ឥទំ ។
[៤៨១] យោ មេ ហត្ថេ ច បាទេ ច　កណ្ណនាសញ្ច ឆេទយិ
ចិរំ ជីវតុ សោ រាជា　ន ហិ កុជ្ឈន្តិ មាទិសា ។
[៤៨២] អហុ អតីតមទ្ធានេ　សមណោ ខន្តិទីបនោ
តំ ខន្តិយាយេវ ឋិតំ　កាសិរាជា អឆេទយិ ។
[៤៨៣] តស្ស កម្មផរុសស្ស　វិបាកោ កដុកោ អហុ
យំ កាសិរាជា វេទេសិ　និរយម្ហិ សមប្បិតោតិ ។

ខន្តិវាទិជាតកំ តតិយំ ។

ចតុក្កនិបាត បុចិមន្ទវគ្គ ទី ២

ខន្តិវាទិជាតក

[៥៥០] (សេនាបតី ពោលថា) បពិត្រលោកមានព្យាយាមធំ ព្រះរាជាណាកាត់ព្រះហស្តទាំងពីរក្តី កាត់ព្រះបាទទាំងពីរក្តី កាត់ត្រចៀកនិងច្រមុះក្តី របស់លោក សូមលោកខ្ញាល់ចំពោះបុគ្គលនោះចុះ សូមលោក កុំញុាំងដែននេះ ឲ្យវិនាសឡើយ ។

[៥៥១] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) ព្រះរាជាណា កាត់ដៃទាំងពីរក្តី កាត់ជើងទាំងពីរក្តី កាត់ត្រចៀកនិងច្រមុះក្តី របស់អាត្មា សូមឲ្យព្រះរាជានោះ ទ្រង់មានព្រះជន្មយឺនយូរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញដូចយ៉ាងអាត្មា មិនខឹងឡើយ ។

[៥៥២] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ថា) សមណៈជាអ្នកសម្តែងនូវខន្តី មានហើយក្នុងអតីតកាល ព្រះបាទកាសី ទ្រង់ត្រាស់ឲ្យចោរឃាតកបុរសសម្លាប់សមណៈនោះ អ្នកតាំងនៅក្នុងខន្តី ។

[៥៥៣] ព្រះបាទកាសី តាំងនៅក្នុងនរក សោយនូវផល នៃកម្មណា ផលនៃកម្មអាក្រក់នោះ ជាផលក្តៅក្រហាយ ។

ចប់ ខន្តិវាទិជាតក ទី ៣ ។

លោហកុម្ភិជាតកំ

[៥៥៤] ទុជ្ជីវិតមជីវិម្ហ យេសន្តោ ន ទទាមសេ
វិជ្ជមានេសុ ភោគេសុ ទីបំ នាកម្ហ អត្តនោ ។

[៥៥៥] សដ្ឋីវស្សសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
និរយេ បច្ចមានានំ កទា អន្តោ ភវិស្សតិ ។

[៥៥៦] នត្ថិ អន្តោ កុតោ អន្តោ ន អន្តោ បដិទិស្សតិ
តទា ហិ បកតំ បាបំ មម តុយ្ហញ្ច មារិស ។

[៥៥៧] សោហំ នូន ឥតោ គន្ត្វា យោនឹ លទ្ធាន មានុសឹ
វទញ្ញូ សីលសម្បន្នោ កាហាមិ កុសលំ ពហុន្តិ ។

លោហកុម្ភិជាតកំ ចតុត្ថំ ។

លោហកុម្ភិជាតក

[៥៥៤] (សត្វនរកម្នាក់ ពោលថា) ពួកយើងដែលមិនបានឲ្យទាន បាន ជាពួកយើងរស់នៅ ដោយត្រដាបត្រដួស កាលភោគៈទាំង-ឡាយមាន ពួកយើងមិនបានធ្វើ នូវទីពឹងបម្រុងខ្លួនសោះ ។

[៥៥៥] (សត្វនរកម្នាក់ទៀត ពោលថា) ពួកយើងដែលឆេះ ក្នុងនរក គ្រប់ជា ៦០,០០០ ឆ្នាំ ដោយអាការទាំងពួងហើយ កាលណា នឹងមានទីបំផុត(នៃទុក្ខ) ។

[៥៥៦] (សត្វនរកម្នាក់ទៀត ពោលថា) ម្នាលអ្នកស្មើនឹងខ្ញុំ ទីបំផុត (នៃទុក្ខយើង) មិនមានទេ ទីបំផុតនឹងមានមកពីណា ទីបំផុតនឹង មិនប្រាកដទេ ព្រោះថា ខ្ញុំនិងអ្នកបានធ្វើបាប ក្នុងកាលនោះ ។

[៥៥៧] (សត្វនរកម្នាក់ទៀត ពោលថា) ខ្ញុំនោះ លុះទៅអំពីទីនេះ បាន កំណើតជាមនុស្ស ចាប់អំពីដឹងក្តីទៅ សូមជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយ សីល ធ្វើកុសលឲ្យច្រើន ។

ចប់ លោហកុម្ភិជាតក ទី ៤ ។

២០១

មំសជាតកំ[១]

[៤៥៨] ផរុសា វត តេ វាចា មំសំ យាចនកោ អសិ
កិលោមសទិសី វាចា កិលោមំ សម្ម ទម្មិ តេ ។

[៤៥៩] អង្គមេតំ មនុស្សានំ ភាតា លោកេ បវុច្ចតិ
អង្គស្ស សទិសី វាចា អង្គំ សម្ម ទទាមិ តេ ។

[៤៦០] តាតាតិ បុត្តោ វទមានោ កម្បេតិ ហទយំ បិតុ
ហទយស្ស សទិសី វាចា ហទយំ សម្ម ទម្មិ តេ ។

[៤៦១] យស្ស គាមេ សខា នត្ថិ យថារញ្ញំ តថេវ តំ
សព្វស្ស សទិសី វាចា សព្វំ សម្ម ទទាមិ តេតិ ។

មំសជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. សព្វមំសលាភជាតកំ ។

ចតុក្កនិបាត បុចិមន្ទវគ្គ ទី ២

មំសជាតក

[៥៥៨] (ព្រានព្រៃនិយាយនឹងសេដ្ឋីបុត្រទី ១ ថា) វាចារបស់អ្នកអាក្រក់ណាស់ អ្នកជាអ្នកសុំសាច់ តែវាចាប្រហែលនឹងរាវ នៃសម្លាញ់ យើងនឹងឲ្យរាវដល់អ្នក ។

[៥៥៩] (ព្រានព្រៃ និយាយនឹងសេដ្ឋីបុត្រទី ២ ថា) ជនជាបងប្អូន គេទុកជាអវយវៈ របស់មនុស្សទាំងឡាយ ក្នុងលោក វាចារបស់អ្នកប្រហែលនឹងអវយវៈ នៃសម្លាញ់ យើងនឹងឲ្យសាច់អវយវៈដល់អ្នក ។

[៥៦០] (ព្រានព្រៃ និយាយនឹងសេដ្ឋីបុត្រទី ៣ ថា) កូនកាលហៅបិតាថា ឪពុក ឪពុក ដូច្នេះ រមែងធ្វើបេះដូងបិតាឲ្យកម្រើក វាចារបស់អ្នកប្រហែលនឹងបេះដូង នៃសម្លាញ់ យើងនឹងឲ្យបេះដូងដល់អ្នក។

[៥៦១] (ព្រានព្រៃ និយាយនឹងសេដ្ឋីបុត្រទី ៤ ថា) សម្លាញ់របស់បុរសណា មិនមានក្នុងស្រុក លំនៅរបស់បុរសនោះ ក្នុងស្រុកនោះឯង ដូចព្រៃ វាចារបស់អ្នកប្រហែលនឹងសម្បត្តិទាំងពួង នៃសម្លាញ់ យើងនឹងឲ្យសាច់ទាំងអស់ដល់អ្នក ។

ចប់ មំសជាតក ទី ៥ ។

សសបណ្ឌិតជាតកំ

[៥៦២] សត្ត មេ រោហិតា មច្ឆា ឧទកា ថលមុព្ភតា
ឥទំ ព្រាហ្មណ មេ អត្ថិ ឯតំ ភុត្វា វនេ វស ។

[៥៦៣] ទុស្ស មេ ខេត្តបាលស្ស រត្តឹ ភត្តំ អបាភតំ
មំសសូលា ច ទ្វេ គោធា ឯកញ្ច ទធិ វារកំ
ឥទំ ព្រាហ្មណ មេ អត្ថិ ឯតំ ភុត្វា វនេ វស ។

[៥៦៤] អម្ពបក្កំ ទកំ[១] សីតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ
ឥទំ ព្រាហ្មណ មេ អត្ថិ ឯតំ ភុត្វា វនេ វស ។

[៥៦៥] ន សសស្ស តិលា អត្ថិ ន មុគ្គា នបិ តណ្ឌុលា
ឥមិនា អគ្គិនា បក្កំ មមំ ភុត្វា វនេ វសាតិ ។

សសបណ្ឌិតជាតកំ[២] ឆដ្ឋំ ។

---

១ ឱ. អម្ពបក្កោទកំ ។ ២ ម. សសជាតកំ ។

សសបណ្ឌិតជាតក

[៥៦២] (ភេ និយាយនឹងឥន្ទព្រាហ្មណ៍ថា) ខ្ញុំមានត្រីឆ្អិន ៧ ដែលព្រានសន្ទូចស្រង់ឡើង ពីទឹកដាក់លើគោក ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះរបស់ខ្ញុំ អ្នកចូរបរិភោគរបស់នេះ ហើយ(ចម្រើនសមណធម៌) នៅក្នុងព្រៃចុះ ។

[៥៦៣] (ចចក និយាយនឹងឥន្ទព្រាហ្មណ៍ថា) ភត្តរបស់អ្នករក្សាស្រែឯណោះ គឺសាច់ពីរជ្រន្ទួចផង ទន្សងមួយផង ដបទធិមួយផង ខ្ញុំបាននាំមក ក្នុងវេលាយប់ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះរបស់ខ្ញុំ អ្នកចូរបរិភោគរបស់នេះ ហើយ(ចម្រើនសមណធម៌)នៅក្នុងព្រៃចុះ ។

[៥៦៤] (ស្វា និយាយនឹងឥន្ទព្រាហ្មណ៍ថា) ផ្លែស្វាយទុំ ទឹកត្រជាក់ ទីមានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីគាប់ចិត្ត ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះរបស់ខ្ញុំ អ្នកចូរបរិភោគរបស់នេះ ហើយ(ចម្រើនសមណធម៌) នៅក្នុងព្រៃចុះ ។

[៥៦៥] (ទន្សាយ និយាយនឹងឥន្ទព្រាហ្មណ៍ថា) ទន្សាយ មិនមានល្ង មិនមានសណ្តែក មិនមានអង្ករទេ អ្នកចូរបរិភោគ នូវខ្ញុំដែលឆ្អិនដោយភ្លើងនេះ ហើយ(ចម្រើនសមណធម៌)នៅក្នុងព្រៃចុះ ។

ចប់ សសបណ្ឌិតជាតក ទី ៦ ។

២០៣

ចតុក្កនិបាតេ ទុតិយោ បុចិមន្ទវគ្គោ

មតរោទនជាតកំ

[៤៦៦] មតមតមេវ រោទថ ន ហិ តំ រោទថ យោ មរិស្សតិ
សព្វេវ សរីរធារិនោ អនុបុព្វេន ជហន្តិ ជីវិតំ ។

[៤៦៧] ទេវា មនុស្សា ចតុប្បទា បក្ខិគណា ឧរគា ច ភោគិនោ
យម្ហិ[១] សរីរេ អនិស្សរា រមមានា ជហន្តិ ជីវិតំ ។

[៤៦៨] ឯវំ ចលិតំ អសណ្ឋិតំ សុខទុក្ខំ មនុជេសុ អបេក្ខិយំ
កន្ទិតំ រុណតំ និរត្ថកំ កឹ វោ សោកគណាភិកីររេ ។

[៤៦៩] ធុត្តា សោណ្ឌា ច អកតា ពាលា សូរា អយោគិនោ
ធីរំ មញ្ញន្តិ ពាលោតិ យេ ធម្មស្ស អកោវិទាតិ ។

មតរោទនជាតកំ សត្តមំ ។

---

១ អស្មិន្តិ បទំ យុត្តតរំ ។

ចតុក្កនិបាត បុចិមន្ទវគ្គ ទី ២

មតរោទនជាតក

[៥៦៦] (សេដ្ឋីពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកទាំងឡាយ យំរកបុគ្គល ស្លាប់ទៅហើយ ៗ តែម្យ៉ាង បុគ្គលណា បម្រុងស្លាប់ អ្នកទាំងឡាយ មិនយំរកបុគ្គលនោះសោះ ពួកសត្វទាំងអស់ ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវសរីរៈ តែងលះបង់នូវជីវិតតាមលំដាប់ ។

[៥៦៧] ពួកទេវតា មនុស្ស សត្វជើង ៤ ពួកសត្វស្លាប និងពួកពស់ ប្រកបដោយភ្នេន មិនជាធំក្នុងសរីរៈឡើយ តែងលះបង់ជីវិត ទាំងកំពុងត្រេកអរ (ក្នុងឋានៈដែលខ្លួនកើតហើយ) ។

[៥៦៨] សុខនិងទុក្ខជាធម្មជាតកម្រើក មិនតាំងនៅយ៉ាងនេះ បុគ្គលគួរមិលមើល ក្នុងពួកមនុស្ស ការកន្ទក់កន្ទេញ ការយំសោក ជារបស់មិនមានប្រយោជន៍ទេ ព្រោះហេតុអ្វី ក៏គំនរនៃសេចក្តីសោក គ្របសង្កត់អ្នកទាំងឡាយ ។

[៥៦៩] ពួកជនណា ជាអ្នកលេង ជាអ្នកស្រវឹង មិនធ្វើ (សេចក្តីចម្រើន) ជាមនុស្សពាល ក្លៀវក្លា មិនមានសេចក្តីព្យាយាម មិនឈ្លាសក្នុងធម៌ ពួកជននោះ តែងសម្គាល់នូវអ្នកប្រាជ្ញ (ដែលមិនយំសោកជាដើម) ថាជាមនុស្សពាលទៅវិញ ។

ចប់ មតរោទនជាតក ទី ៧ ។

កណវេរជាតកំ

[៤៧០] យន្តំ វសន្តសមយេ កណវេរេសុ ភាណុសុ
សាមំ ពាហាយ បីឡេសិ សា តំ អារោគ្យមព្រវិ ។

[៤៧១] អម្ភោ ន កិរ សទ្ធេយ្យំ យំ វាតោ បព្វតំ វហេ
បព្វតញ្ចេ វហេ វាតោ សព្វម្បិ បឋវឹ វហេ
យត្ថ សាមា កាលកតា សាមំ អារោគ្យមព្រវិ ។

[៤៧២] ន ចេវ សា កាលកតា ន ច សា អញ្ញមិច្ឆតិ
ឯកភត្តា កិរ សាមា តមេវ អភិកង្ខតិ ។

កណវេរជាតក

[៩៧០] (ពួករបាំ ច្រៀងថា) អ្នកឱបរឹតនាងសាមាណា ដោយដើមដៃ ក្បែរគុម្ពច្បារទាំងឡាយ មានផ្កាក្រហម ដូចពន្លឺព្រះអាទិត្យ ក្នុងវសន្តសម័យ (ហើយរត់ទៅ ឥឡូវនេះ) នាងសាមានោះ ប្រាប់មកអ្នក (ថានាង) មិនមានរោគទេ ។

[៩៧១] (ពោធិសត្វ ពោលថា) នៃនាងដំចម្រើន បានឮថា ខ្យល់បក់ផាត់ភ្នំ ដោយហេតុណា ខ្ញុំមិនគប្បីជឿ នូវហេតុនោះទេ បើខ្យល់បក់ផាត់ភ្នំបាន បក់ផាត់ផែនដីទាំងមូល ក៏បានដែរ នាងសាមាណា ស្លាប់បាត់ទៅហើយ អ្នកពោលថានាងសាមានោះ មិនមានរោគ (ខ្ញុំមិនគប្បីជឿទេ) ។

[៩៧២] (ពួករបាំ ច្រៀងថា) នាងសាមានោះ មិនស្លាប់ផង នាងមិនចង់បានបុរសដទៃផង ឮថា នាងសាមា មានប្ដីតែមួយ នាងចង់បានតែប្ដីនោះឯង ។

[៤៧៣] អសន្ថុតំ មំ ចិរសន្ថុតេន
និមិនិ សាមា អធុវំ ធុវេន
មយាបិ សមា និមិនេយ្យ អញ្ញំ
ឥតោ អហំ ទូរតរំ គមិស្សន្តិ ។

កណវេរជាតកំ អដ្ឋមំ ។

តិត្តិរជាតកំ

[៤៧៤] សុសុខំ វត ជីវាមិ លភាមិ ចេវ កុញ្ជិតុំ
បរិបន្ថេវ តិដ្ឋាមិ កានុ ភន្តេ គតី មម ។

[៤៧៥] មនោ ចេ តេ នប្បណមតិ បក្ខិ បាបស្ស កម្មុនោ
អព្យាវដស្ស ភទ្រស្ស ន បាបមុបលិម្បតិ ។

[៤៧៦] ញាតកោ នោ និសិន្នោតិ ពហុ អាគច្ឆតេ ជនោ
បដិច្ច កម្មំ ផុសតិ តស្មឹ មេ សង្កតេ មនោ ។

[៥៧៣] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) នាងសាមា ប្តូរយកខ្ញុំដែលមិនធ្លាប់ស្និទ្ធស្នាល ដោយប្តីដែលស្និទ្ធស្នាល អស់កាលយូរ ប្តូរយកខ្ញុំជាប្តីមិនពិតប្រាកដ ដោយប្តីពិតប្រាកដ នាងសាមា មុខតែប្តូរយកបុរសដទៃ ដោយខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់ទីឆ្ងាយ លើសទីនេះទៅទៀត ។

ចប់ កណវេរជាតក ទី ៨ ។

តិត្តិរជាតក

[៥៧៤] (សត្វទទា សួរតាបសពោធិសត្វថា) ខ្ញុំរស់នៅជាសុខសប្បាយណាស់ ទាំងបានបរិភោគ (ដោយស្រួល) តែខ្ញុំឋិតនៅក្នុងសេចក្តីអន្តរាយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន តើគតិរបស់ខ្ញុំដូចម្តេច។

[៥៧៥] (ព្រះពោធិសត្វ ឆ្លើយថា) ម្នាលចៅបក្សី បើចិត្តរបស់អ្នក មិនបង្អោនទៅរកអំពើបាបទេ បាបក៏មិនប្រឡាក់ នូវអ្នកដ៏ចម្រើនដែលជាអ្នកមិនខ្វល់ខ្វាយឡើយ ។

[៥៧៦] (ទទា ពោលថា) សត្វទទាជាច្រើនមក ព្រោះគិតថា ញាតិយើងទំនៅ (ត្រង់ទីនោះ) ព្រានប៉ះពាល់នូវបាណាតិបាតកម្ម ព្រោះអាស្រ័យខ្ញុំ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ក៏រង្កៀសក្នុងរឿងនោះ ។

[៤៧៧] ន បដិច្ច កាម្មំ ផុសតិ មនោ ចេ នប្បទុស្សតិ

អប្បោស្សុក្កស្ស ភទ្រស្ស ន ចាបមុបលិម្បតីតិ ។

តិត្តិរជាតកំ នវមំ ។

សុចជជាតកំ

[៤៧៨] សុចជំ វត ន ចជិ វាចាយ អទទំ គិរឹ

កិញ្ហិ តស្ស ចជន្តស្ស វាចាយ អទទំ បព្វតំ ។

[៤៧៩] យញ្ហិ កយិរា តញ្ហិ វទេ យំ ន កយិរា ន តំ វទេ

អករោន្តំ ភាសមានំ បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា ។

[៤៨០] រាជបុត្ត នមោ ត្យត្ថុ សច្ចេ ធម្មេ ឋិតោ វសិ

យស្ស តេ ព្យសនំ បត្តោ សច្ចស្មឹ រមតេ មនោ ។

[៩៧៧] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ព្រានមិនប៉ះពាល់ នូវបាណាតិបាតកម្ម ព្រោះអាស្រ័យអ្នកទេ បើចិត្តអ្នកមិនប្រទូស្ត បាបមិនប្រឡាក់ នូវអ្នកដ៏ចម្រើន ដែលមិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយឡើយ ។

ចប់ តិត្តិរជាតក ទី ៩ ។

សុចជជាតក

[៩៧៨] (នាងទេវី ពោលថា) ព្រះរាជាកាលមិនប្រទានភ្នំ(សូម្បី) ដោយព្រះវាចា ឈ្មោះថា មិនលះបង់ នូវរបស់ដែលគួរលះបង់ដោយងាយទេ (ប្រសិនបើព្រះរាជាបានប្រទានភ្នំ(សូម្បី) ដោយព្រះវាចា ព្រះរាជានោះ (ដែលខ្ញុំសូមហើយ) គង់លះបង់វត្ថុខ្វះ ។

[៩៧៩] (ព្រះរាជា ត្រាស់ថា) បុគ្គលធ្វើអំពើណា គប្បីនិយាយអំពើនោះ មិនធ្វើអំពើណា មិនគប្បីនិយាយអំពើនោះ ពួកបណ្ឌិតរមែងកំណត់ដឹងនូវបុគ្គល ដែលមិនធ្វើ (គ្រាន់តែ) និយាយ ។

[៩៨០] (ព្រះនាងទេវី ពោលថា) បពិត្រព្រះរាជបុត្រ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ដែលឋិតនៅក្នុងវចីសច្ចៈផង ក្នុងសភាវធម៌ផង សូម្បីដល់នូវសេចក្តីវិនាស ក៏ព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះអង្គនៅតែត្រេកអរក្នុងសច្ចៈ ។

១០៧

ចតុក្កនិបាតេ ទុតិយោ បុចិមន្ទវគ្គោ

[៤៨១] យា ទលិទ្ទី ទលិទ្ទស្ស អឌ្ឍា អឌ្ឍស្ស កិត្តិមា
សា ហិស្ស បរមា ភរិយា សហិរញ្ញស្ស ឥត្ថិយោតិ ។

សុចជជាតកំ ទសមំ ។

បុចិមន្ទវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អថ ចោរ សកស្សប ខន្តិវរោ
ទុជ្ជីវិតតា ច វរា ជរុសា
អថ សស មតំ ច វសេន្ត សុខំ
សុចជំ វត ន ចជិណា ច ទស ។

---

[៤៨១] (ព្រះពោធិសត្វ សម្តែងគុណរបស់ព្រះនាងទេវីថា) ភរិយាណា របស់ប្តីអ្នកទ័លក្រ ក៏ជាស្រីទ័លក្រដែរ របស់ប្តីអ្នកស្តុកស្តម្ភ ក៏ជាស្រីស្តុកស្តម្ភ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែរ ភរិយានោះឈ្មោះថាជាភរិយាដ៏ឧត្តមរបស់ប្តីនោះ ស្រីទាំងឡាយរបស់អ្នកមានប្រាក់ (ក៏ដូច្នោះដែរ) ។

ចប់ សុចជជាតក ទី ១០ ។

ចប់ បុចិមន្ទវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃបុចិមន្ទវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចោរ ១ កស្សបតាបស ១ តាបសខន្តិវាទី ១ ការរស់នៅអាក្រក់ ១ សម្តីអាក្រក់ ១ ទន្សាយ ១ បុគ្គលស្លាប់ ១ វសន្តកាល ១ ការរស់នៅជាសុខ ១ ព្រះរាជាមិនលះបង់ នូវរបស់ដែលលះបង់ឆាយ ១ ត្រូវជា ១០ ។

កុដិទូសកវគ្គោ

កុដិទូសកជាតកំ[1]

[៤៨២] មនុស្សស្សេវ តេ សីសំ ហត្ថបាទា ច វានរ
អថ កេន នុ វណ្ណេន អគារន្តេ ន វិជ្ជតិ ។

[៤៨៣] មនុស្សស្សេវ មេ សីសំ ហត្ថបាទា ច សិង្គិល
យាហុ សេដ្ឋា មនុស្សេសុ សា មេ បញ្ញា ន វិជ្ជតិ ។

[៤៨៤] អនវដ្ឋិតចិត្តស្ស លហុចិត្តស្ស ទុព្ភិនោ
និច្ចំ អទ្ធុវសីលស្ស សុខភាវោ ន វិជ្ជតិ ។

[៤៨៥] សោ ករស្សុ អានុភាវំ វីតិវត្តស្សុ សីលិយំ
សីតវាតបរិត្តាណំ ករស្សុ កុដិកំ កបីតិ ។

កុដិទូសកជាតកំ បឋមំ ។

---

១ ម. សិង្គាលសកុណជាតកំ ។

កុដិទូសកវគ្គ

កុដិទូសកជាតក

[៥៨២] (គ្រលេងគ្រលោង ពោលថា) នៃពានរ ក្បាល ដៃនិងជើង របស់អ្នក ដូចជាមនុស្សដែរ តែព្រោះហេតុអ្វី បានជាផ្ទះរបស់អ្នកគ្មាន ។

[៥៨៣] (ពានរ ឆ្លើយថា) នៃគ្រលេងគ្រលោង ក្បាល ដៃនិងជើងរបស់ខ្ញុំ ដូចមនុស្សមែនហើយ តែប្រាជ្ញាណាដែលបោរាណាចារ្យពោលថា ប្រសើរក្នុងពួកមនុស្ស ប្រាជ្ញានោះ របស់ខ្ញុំមិនមានទេ ។

[៥៨៤] (គ្រលេងគ្រលោង ពោលថា) ជម្មតាអ្នកមានចិត្តមិននឹងនួន មានចិត្តរបិលរប៉ូច ជាអ្នកប្រទូស្តចំពោះមិត្រ មានមារយាទមិនទៀងជានិច្ច តែងមិនមានសេចក្តីសុខ ។

[៥៨៥] នៃពានរ អ្នកនោះចូរធ្វើនូវអានុភាព(ឲ្យកើតបញ្ញា) ចូរផ្លាស់មារយាទចេញ ចូរធ្វើខ្ទមជាគ្រឿងការពារនូវត្រជាក់និងខ្យល់ ។

ចប់ កុដិទូសកជាតក ទី ១ ។

២០៩

ចតុក្កនិបាតេ តតិយោ កុដិទូសកវគ្គោ

ទុទ្ទុភាយជាតកំ

[៤៨៦] ទុទ្ទុភាយតិ ភទ្ទន្តេ យស្មឹ ទេសេ វសាមហំ
អហម្បេតំ ន ជានាមិ កិមេតំ ទុទ្ទុភាយតិ ។

[៤៨៧] វេលុវំ បតិតំ សុត្វា ទុទ្ទុភន្តិ សសោ ជវិ
សសស្ស វចនំ សុត្វា សន្តត្តា មិគវាហិនី ។

[៤៨៨] អប្បត្វា បទវិញ្ញាណំ បរឃោសានុសារិនោ
បមាទបរមា ពាលា តេ ហោន្តិ បរបត្តិយា ។

[៤៨៩] យេ ច សីលេន សម្បន្នា បញ្ញាយុបសមេ រតា
អារកា វិរតា ធីរា ន ហោន្តិ បរបត្តិយាតិ ។

ទុទ្ទុភាយជាតកំ ទុតិយំ ។

ចតុក្កនិបាត កុដិទូសកវគ្គ ទី ៣

ទុទ្ទុភាយជាតក

[៥៨៦] (ទន្សាយ និយាយថា) សូមសេចក្តីចម្រើនមានដល់លោកចុះ ខ្ញុំនៅក្នុងប្រទេសណា ប្រទេសនោះធ្វើសំឡេងឮទុទ្ទុភ[1] តែខ្ញុំមិនដឹងនូវប្រទេសនុ៎ះថា អ្វីនេះ ធ្វើសំឡេងឮទុទ្ទុភ ។

[៥៨៧] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់សម្តែងថា) ទន្សាយឮស្ទូរផ្លែព្នៅជ្រុះថា ទុទ្ទុភ ដូច្នេះ ក៏ស្ទុះបោលប្រេច ហ្វូងសត្វម្រឹគបានឮពាក្យទន្សាយ ក៏ភ័យតក់ស្លុត ។

[៥៨៨] ពួកជនពាលនោះ មិនទាន់សម្រេចនូវចំណែកនៃសោតវិញ្ញាណ ឮសំឡេងនៃជនដទៃ មានសេចក្តីប្រហែសធ្វេសដ៏ក្រៃលែង ជនពាលទាំងនោះ រមែងលុះតាមពាក្យជនដទៃ ។

[៥៨៩] ចំណែកពួកជនណា បរិបូណ៌ដោយសីលនិងបញ្ញា ត្រេកអរក្នុងការស្ងប់រម្ងាប់ ជាធីរជន អ្នកឆ្ងាយ អ្នកវៀរចាកបាប ធីរជននោះ មិនលុះតាមពាក្យជនដទៃទេ ។

ចប់ ទុទ្ទុភាយជាតក ទី ២ ។

---

១ ឮទុភៗ ។

២១០

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ព្រហ្មទត្តជាតកំ

[៤៩០] ទ្វយំ យាចនកោ រាជ ព្រហ្មទត្ត និគច្ឆតិ
អលាភំ ធនលាភំ វា ឯវំធម្មា ហិ យាចនា ។
[៤៩១] យាចនំ រោទនំ អាហុ បញ្ចាលានំ រថេសភ
យោ យាចនំ បច្ចក្ខាតិ តមាហុ បដិរោទនំ ។
[៤៩២] មំ មាទ្ទសំសុ រោទន្តំ បញ្ចាលា សុសមាគតា
តុវំ វា បដិរោទន្តំ តស្មា ឥច្ឆាមហំ រហោ ។
[៤៩៣] ទទាមិ តេ ព្រាហ្មណ រោហិណីនំ
គវំ សហស្សំ សហ បុង្គវេន
អរិយោ ហិ អរិយស្ស កថំ ន ទជ្ជា
សុត្វាន គាថា តវ ធម្មយុត្តាតិ ។

ព្រហ្មទត្តជាតកំ តតិយំ ។

ព្រហ្មទត្តជាតក

[៩៩០] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រព្រះបាទព្រហ្មទត្ត បុគ្គលអ្នកសូម រមែងបានផលពីរយ៉ាង គឺការមិនបានទ្រព្យ ១ ការបានទ្រព្យ ១ ព្រោះថា ការសូម មានយ៉ាងនេះជាធម្មតា ។

[៩៩១] បពិត្រព្រះអង្គជាឥស្សរៈលើរថ នៃដែនបញ្ចាល អ្នកប្រាជ្ញទាំង-ឡាយ បានពោលនូវការសូមថាជាការយំ បុគ្គលណាឃាត់នូវការសូម អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយហៅបុគ្គលនោះ ថាជាអ្នកមានការយំតប ។

[៩៩២] កុំឲ្យពួកជនអ្នកដែនបញ្ចាលមកប្រជុំគ្នា ឃើញអាត្មាភាព កំពុងយំ ឬព្រះអង្គកំពុងយំតបឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាអាត្មាភាពត្រូវការទីស្ងាត់ ។

[៩៩៣] (ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ទ្រង់ត្រាស់ថា) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំនឹងឲ្យគោញីសម្បុរក្រហម ១០០០ ព្រមទាំងគោឈ្មោលដល់លោក ព្រោះថាអរិយជន បានស្តាប់នូវគាថាប្រកបដោយធម៌ របស់លោកជាអរិយៈ មិនគប្បីឲ្យ ដូចម្តេចកើត ។

ចប់ ព្រហ្មទត្តជាតក ទី ៣ ។

ចតុក្កនិបាតេ តតិយោ កុដិទូសកវគ្គោ

ចម្មសាដកជាតកំ

[៤៩៤] កល្យាណរូបោ វតាយំ ចតុប្បទោ
សុភទ្ទកោ ចេវ សុបេសលោ ច
យោ ព្រាហ្មណំ ជាតិមន្តូបបន្នំ
អបចាយតិ មេណ្ឌវរោ យសស្សី ។

[៤៩៥] មា ព្រាហ្មណ ឥត្តរទស្សនេន
វិស្សាសមាបជ្ជិ ចតុប្បទស្ស
ទឡ្ហប្បហារំ អភិកង្ខមានោ
អវសក្កតិ ទស្សតិ សុប្បហារំ

[៤៩៦] ឩរុដ្ឋិ ភគ្គា បតិតោ ខារិភារោ
សព្វំ ភណ្ឌំ ព្រាហ្មណស្សេវ ភិន្នំ
ឧភោបិ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទតិ
អភិធាវថ ហញ្ញតិ ព្រហ្មចារី ។

[៤៩៧] ឯវំ សោ និហតោ សេតិ យោ អបូជំ បសំសតិ
យថាហមជ្ជ បហតោ ហតោ មេណ្ឌេន ទុម្មតីតិ ។

ចម្មសាដកជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ចតុក្កនិបាត កុដិទូសកវគ្គ ទី ៣

ចម្មសាដកជាតក

[៥៩៤] (ចម្មសាដកបរិព្វាជក ពោលថា) ឱ ពពែដ៏ប្រសើរនេះ ជាសត្វជើង ៤ មានសភាពល្អ ដ៏ចម្រើនល្អ មានមារយាទ ជាទីស្រឡាញ់ មានយស តែងគោរពព្រាហ្មណ៍អ្នកបរិបូណ៌ដោយជាតិនិងមន្ត ។

[៥៩៥] (បណ្ឌិតពាណិជពោធិសត្វ ពោលថា) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំស្និទ្ធស្នាលនឹងសត្វជើង ៤ ដោយការឃើញមួយរំពេចឡើយ ដ្បិតសត្វពពែនេះ ប្រាថ្នានឹងធ្វើនូវការប្រហារដ៏មាំ បានជាថយក្រោយ នឹងព្រលែងនូវការប្រហារឲ្យឆ្ងាយ ។

[៥៩៦] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ថា) ឆ្អឹងភ្លៅរបស់ព្រាហ្មណ៍ក៏បាក់ អម្រែករបស់ព្រាហ្មណ៍ក៏ធ្លាក់ចុះ ទ្រព្យទាំងអស់របស់ព្រាហ្មណ៍ក៏បែកហើយ ព្រាហ្មណ៍លើកដៃទាំងពីរឡើងកន្ទក់កន្ទេញថា ពពែស្ទុះមកសម្លាប់ព្រហ្មចារីបុគ្គល ។

[៥៩៧] (បរិព្វាជក និយាយតទៅទៀតថា) ខ្ញុំជាមនុស្សឥតប្រាជ្ញា ត្រូវពពែបុះសម្លាប់ក្នុងថ្ងៃនេះយ៉ាងណា បុគ្គលណាសរសើរបុគ្គលដែលមិនគួរបូជា បុគ្គលនោះត្រូវគេសម្លាប់ដេកនៅ (ក្នុងទីនេះ) យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ចម្មសាដកជាតក ទី ៤ ។

គោធជាតកំ[១]

[៥៩៨] សមណន្តំ មញ្ញមានោ ឧបគញ្ឆឹ អសញ្ញតំ
សោ មំ ទណ្ឌេន ចាហាសិ យថា អស្សមណោ តថា ។

[៥៩៩] កិន្តេ ជដាហិ ទុម្មេធ កិន្តេ អជិនសាដិយា
អព្ភន្តរន្តេ គហនំ ពាហិរំ បរិមជ្ជសិ ។

[៦០០] ឯហិ គោធ និវត្តស្សុ កុញ្ជ សាលីនមោទនំ
តេលំ លោណញ្ច មេ អត្ថិ បហុតំ មយ្ហំ បិប្ផលិ ។

[៦០១] ឯស ភិយ្យោ បវេក្ខាមិ វម្មិកំ សតចោរិសំ
តេលំ លោណញ្ច កិន្តេសិ អហិតំ មយ្ហំ បិប្ផលីតិ ។

គោធជាតកំ បញ្ចមំ ។

---

១ ម. គោធរាជជាតកំ ។

គោធជាតក

[៥៩៨] (ទន្សងពោធិសត្វ និយាយនឹងតាបសថា) ខ្ញុំស្មានអ្នកថាជាសមណៈ បានចូលទៅរកអ្នក ជាអ្នកមិនសង្រួម អ្នកនោះប្រហារខ្ញុំដោយដំបង ដូចមនុស្សមិនមែនជាសមណៈដែរ ។

[៥៩៩] ម្នាលតាបសកម្ចៅ ប្រយោជន៍អ្វីដោយផ្នួងសក់ របស់អ្នក ប្រយោជន៍អ្វីដោយស្បែកខ្លាឃ្មុំរបស់អ្នក ខាងក្នុងរបស់អ្នកសាំញាំដោយកិលេស អ្នកបោសរំលីងតែសរីរៈខាងក្រៅ ។

[៦០០] (តាបស និយាយថា) នែទន្សង ឯងចូរមកណេះ ឯងត្រឡប់មកវិញ ចូរបរិភោគបាយស្រូវសាលីចុះ ប្រេងនិងអំបិលរបស់អញក៏មាន ដីប្លីរបស់អញក៏មានច្រើន ។

[៦០១] (ទន្សងឆ្លើយថា) ខ្ញុំនោះនឹងចូលទៅរកដំបូក ជម្រៅ ១០០ជួរបុរសយ៉ាងក្រៃលែង ថ្វីបើអ្នកឯងមានប្រេងនិងអំបិល ដីប្លីរបស់អ្នកមិនជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំឡើយ ។

ចប់ គោធជាតក ទី ៥ ។

២១៣

ចតុក្កនិបាតេ តតិយោ កុដិទូសកវគ្គោ

កក្ការុជាតកំ

[៦០២] កាយេន យោ នាវហរេ វាចាយ ន មុសា ភណេ
យសោ លទ្ធា ន មជ្ជេយ្យ ស វេ កក្ការុមរហតិ ។

[៦០៣] ធម្មេន វិត្តមេសេយ្យ ន និកត្យា ធនំ ហរេ
ភោគេ លទ្ធា ន មជ្ជេយ្យ ស វេ កក្ការុមរហតិ ។

[៦០៤] យស្ស ចិត្តំ អហាលិទ្ទំ សទ្ធា ច អវិរាគិនី
ឯកោ សាទុំ ន ភុញ្ជេយ្យ ស វេ កក្ការុមរហតិ ។

[៦០៥] សម្មុខា វា តិរោក្ខា វា យោ សន្តេ ន បរិភាសតិ
យថាវាទី តថាការី ស វេ កក្ការុមរហតីតិ ។

កក្ការុជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

កក្ការុជាតក

[៦០២] (ទេវបុត្តជាធំ ពោលថា) បុគ្គលណាមិនលួចទ្រព្យគេដោយកាយ មិននិយាយកុហកដោយវាចា បានយសស័ក្តិហើយ មិនស្រវឹង បុគ្គលនោះឯង គួរប្រដាប់ផ្កាត្រឡាចជាទិព្វទាំងឡាយ ។

[៦០៣] (ទេវបុត្រទី២ ពោលថា) បុគ្គលណា ស្វះស្វែងរកទ្រព្យដោយធម៌ មិននាំយកទ្រព្យគេដោយបោកប្រាស បានទ្រព្យទាំងឡាយហើយ មិនស្រវឹង បុគ្គលនោះឯង ទើបគួរប្រដាប់នូវផ្កាត្រឡាចបាន ។

[៦០៤] (ទេវបុត្រទី ៣ ពោលថា) បុគ្គលណាមានចិត្តមិនឆាប់ហើរដូចរមៀត មានសទ្ធាមិនរសាយ មិនបរិភោគវត្ថុមានរសឆ្ងាញ់តែម្នាក់ឯង បុគ្គលនោះ ទើបគួរប្រដាប់នូវផ្កាត្រឡាចបាន ។

[៦០៥] (ទេវបុត្រទី ៤ ពោលថា) បុគ្គលណាមិនជេរប្រទេចពួកសប្បុរសក្នុងទីចំពោះមុខ ឬកំបាំងមុខ ជាអ្នកនិយាយយ៉ាងណា ធ្វើយ៉ាងនោះ បុគ្គលនោះ ទើបគួរប្រដាប់នូវផ្កាត្រឡាចបាន ។

ចប់ កក្ការុជាតក ទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

កាកាតិជាតកំ

[៦០៦] វាតិ ចាយំ តតោ គន្ធោ យត្ថ មេ វសតី បិយា
ទូរេ ឥតោ ហិ កាកាតិ យត្ថ មេ និរតោ មនោ ។

[៦០៧] កថំ សមុទ្ទមតរិ កថំ អតរិ កេបុកំ
កថំ សត្ត សមុទ្ទានិ កថំ សិម្ពលិមារុហិ ។

[៦០៨] តយា សមុទ្ទមតរឹ តយា អតរិ កេបុកំ
តយា សត្ត សមុទ្ទានិ តយា សិម្ពលិមារុហឹ ។

[៦០៩] ធិរត្ថុ មំ មហាកាយំ ធិរត្ថុ មំ អចេតនំ
យត្ថ ជាយាយហំ ជារំ អាវហាមិ វហាមិ ចាតិ ។

កាកាតិជាតកំ សត្តមំ ។

កាកាតិជាតក

[៦០៦] (នដកុវេរគន្ធព្វ ច្រៀងថា) ស្ត្រីជាទីស្រឡាញ់របស់ទូលព្រះបង្គំនៅក្នុងទីណា ក្លិនក្រអូបនេះក៏បក់មកអំពីទីនោះ ចិត្តរបស់ទូលព្រះបង្គំត្រេកអរក្នុងស្ត្រីណា ស្ត្រីនោះឈ្មោះនាងកាកាតិ ទៅនៅក្នុងទីឆ្ងាយអំពីទីនេះ ។

[៦០៧] (ស្តេចគ្រុឌ ពោលថា) អ្នកបានឆ្លងសមុទ្រ ដោយឧបាយដូចម្តេច បានឆ្លងទន្លេឈ្មោះកេបុកៈ ដោយឧបាយដូចម្តេច បានឆ្លងសមុទ្រទាំង ៧ ជាន់ ដោយឧបាយដូចម្តេច បានឡើងដើមរកា (ជាលំនៅរបស់យើង) ដោយឧបាយដូចម្តេច ។

[៦០៨] (នដកុវេរគន្ធព្វ ឆ្លើយតបថា) ខ្ញុំបានឆ្លងសមុទ្រជាមួយនឹងលោក បានឆ្លងទន្លេឈ្មោះកេបុកៈជាមួយនឹងលោក បានឆ្លងសមុទ្រទាំង ៧ ជាន់ជាមួយនឹងលោក បានឡើងដើមរកាជាមួយនឹងលោក ។

[៦០៩] (ស្តេចគ្រុឌ ពោលថា) អញនាំមកទាំងនាំទៅនូវសហាយរបស់ប្រពន្ធ ហេតុណា ហេតុនោះ គួរតិះដៀលខ្លួនអញ មានកាយធំ គួរតិះដៀលខ្លួនអញ ដែលមិនមានគំនិត ។

ចប់កាកាតិជាតក ទី ៧ ។

២១៨

ចតុក្កនិបាតេ តតិយោ កុដិទូសកវគ្គោ

អននុសោចិយជាតកំ

[៦១០] ពហូនំ វិជ្ជតី ភោតី តេហិ មេ កឹ ភវិស្សតិ
តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ បិយំ សម្មិល្លហាសិនឹ ។

[៦១១] តំ តញ្ចេ អនុសោចេយ្យ យំ យំ តស្ស ន វិជ្ជតិ
អត្តានមនុសោចេយ្យ សទា មច្ចុវសំ បត្តំ ។

[៦១២] ន ហេវ តិដ្ឋំ នាសីនំ ន សយានំ ន បទ្ធគុំ
យាវុប្បត្តិ និមិស្សតិ តត្រាបិ សរតី វយោ ។

[៦១៣] តត្ថត្តនិ វតប្បន្ទេ វិនា ភាវេ អសំសយេ
ភូតំ សេសំ ទយិតព្វំ ចវិតំ អននុសោចិយន្តិ ។

អននុសោចិយជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ចតុក្កនិបាត កុដិទូសកវគ្គ ទី ៣

អននុសោចិយជាតក

[៦១០] (តាបសពោធិសត្វ ពោលថា) នាងសម្មិល្លហាសិនី ជាស្រីដ៏ចម្រើន មានក្នុងចន្លោះពួកសត្វដ៏ច្រើនដែលស្លាប់ហើយ ពួកសត្វដែលស្លាប់ហើយនោះ នឹងមានប្រយោជន៍អ្វីដល់ខ្ញុំ ហេតុនោះបានជា ខ្ញុំមិនសោកស្តាយនាងសម្មិល្លហាសិនី ជាទីស្រឡាញ់នុ៎ះឡើយ ។

[៦១១] វត្ថុណា ៗ មិនមានដល់សត្វនោះ បើសត្វគប្បីសោកស្តាយចំពោះវត្ថុដែលគ្មាននោះ ៗ គប្បីសោយសោកចំពោះខ្លួនឯងដែលលុះក្នុងអំណាច នៃមច្ចុគ្រប់កាលផង ។

[៦១២] អាយុសង្ខារមិនទៅតាមសត្វណាមួយ ដែលឈរអង្គុយដេកដើរទៅមកឡើយ សត្វបើកភ្នែក ធ្មេចភ្នែក ដរាបណាវ័យរបស់សត្វតែងរំកិលទៅដរាបនោះ ។

[៦១៣] កាលបើសេចក្តីព្រាត់ប្រាសក្នុងខ្លួន ជាផ្លូវឥតសង្ស័យនោះហើយ បុគ្គលគប្បីអាណិតសត្វរស់នៅដ៏សេសសល់ មិនគួរសោយសោក ចំពោះសត្វដែលច្យុតហើយទេ ។

ចប់ អននុសោចិយជាតក ទី ៨ ។

២១៦

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

កាឡពាហុជាតកំ

[៦១៤] យំ អន្នបានស្ស បុរេ លភាម
តន្ទានិ សាខមិគមេវ គច្ឆតិ
គច្ឆាម ទានិ វនមេវ រាធ
អសក្កតាស្ម ធនញ្ជយាយ ។

[៦១៥] លាភោ អលាភោ អយសោ យសោ ច
និន្ទា បសំសា ច សុខំ ច ទុក្ខំ
ឯតេ អនិច្ចា មនុជេសុ ធម្មា
មា សោចិ កឹ សោចសិ ពោដ្ឋបាទ ។

[៦១៦] អទ្ធា តុវំ បណ្ឌិតកោសិ រាធ
ជានាសិ អត្ថានិ អនាគតានិ
កថំ នុ ខោ សាខមិគំ ទក្ខាម
និទ្ធាបិតំ រាជកុលតោវ ជម្មំ

កាឡពាហុជាតក

[៦១៤] (*សេកឈ្មោះបោដ្ឋបាទជាប្អូននិយាយថា*) *កាលពីដើម យើងបានបាយនិងទឹកណា អំពីសម្នាក់នៃស្តេចនោះ ឥឡូវនេះ បាយនិងទឹកនោះ បានទៅស្វាវិញហើយ បពិត្របងរាធៈ ឥឡូវនេះ យើងនឹងនាំគ្នាទៅព្រៃវិញ ព្រោះព្រះបាទធនញ្ជ័យលែងរាប់អានយើងហើយ ។*

[៦១៥] (*សេកពោធិសត្វ ឈ្មោះរាធៈជាបង និយាយតបថា*) *លាភក្តី អលាភក្តី យសក្តី អយសក្តី និន្ទាក្តី បសំសាក្តី សុខក្តី ទុក្ខក្តី លោកធម៌ទាំង ៨ នោះ មិនទៀង ក្នុងមនុស្សសត្វទាំងឡាយទេ ម្នាលបោដ្ឋបាទ អ្នកកុំសោកស្តាយឡើយ អ្នកនឹងសោកស្តាយធ្វើអ្វី ។*

[៦១៦] (*សេកឈ្មោះបោដ្ឋបាទ និយាយថា*) *បពិត្របងរាធៈ បងជាអ្នកប្រាជ្ញមែនពិតហើយ បងដឹងនូវប្រយោជន៍ ដែលមិនទាន់មានមក តើយើងនឹងឃើញស្វាដ៏លាមក ដែលត្រូវគេបណ្តេញពីរាជត្រកូល ដោយឧបាយ ដូចម្តេចហ្ន៎ ។*

២១៧

ចតុក្កនិបាតេ តតិយោ កុដិទូសកវគ្គោ

[៦១៧] ចាលេតិ កណ្ណំ ភកុដឹ ករោតិ
មុហុំ មុហុំ ភាយតេ កុមារេ
សយមេវ តំ កាហាតិ កាឡពាហុ
យេនារកា បស្សតិ អន្នចានាតិ ។

កាឡពាហុជាតកំ នវមំ ។

សីលវីមំសជាតកំ

[៦១៨] សីលំ កិរេវ កល្យាណំ សីលំ លោកេ អនុត្តរំ
បស្ស ឃោរវិសោ នាគោ សីលវាតិ ន ហញ្ញតិ ។

[៦១៩] យាវទេវស្សហូ កិញ្ចិ តាវទេវ អខាទិសុំ
សង្គម្ម កុលលា លោកេ ន ហឹសន្តិ អកិញ្ចនំ ។

[៦២០] សុខំ និរាសា សុបតិ អាសា ផលវតី សុខា
អាសំ និរាសំ កត្វាន សុខំ សុបតិ បិង្គលា ។

[៦១៧] (រាជៈ និយាយតបថា) ស្វាខ្មៅឈ្មោះកាឡពាហុ ញាក់ត្រចៀក ធ្វើមុខក្រញូវ គង់ធ្វើឲ្យព្រះរាជកុមារភិតភ័យ ដោយការសង្កៀក ថា មុហុំមុហុំ វាមុខជានឹងបិតនៅឆ្ងាយអំពីបាយនិងទឹក ដោយហេតុណា វានឹងធ្វើនូវហេតុនោះ ដោយខ្លួនឯងពុំលែងឡើយ ។

ចប់ កាឡពាហុជាតក ទី ៩ ។

សីលវីមំសជាតក

[៦១៨] (បុរោហិតពោធិសត្វ និយាយថា) បានឮមកថា សីល ជាគុណជាតដ៏ល្អ សីល ជាគុណដ៏ប្រសើរក្រៃលែងក្នុងលោក សូមព្រះអង្គទតមើលចុះ ដូចយ៉ាងនាគ ជាសត្វមានពិសដ៏ខ្លាំងពន្លឹក មិនហ៊ានបៀតបៀន ដោយយល់ថា បុគ្គលនេះមានសីល ។

[៦១៩] (ពោធិសត្វ ពោលថា) ដុំសាច់បន្តិចបន្តួច នៅមានដល់ខ្លែងនោះ ដរាបណា ពួកប្រមង់ក្នុងលោក ចោមចឹកខ្លែងនោះ ដរាបនោះដែរ សត្វបក្សីដ៏សេស មិនបានបៀតបៀនខ្លែងដែលមិនមានសាច់ជាគ្រឿងកង្វល់នោះ ។

[៦២០] បុគ្គលដេកលក់ជាសុខ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីប្រាថ្នាដែលមានលទ្ធផល ក៏ជាសុខ នាងបិង្គលាទាសី បានធ្វើនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ឲ្យគ្មានសេចក្តីប្រាថ្នាវិញ ក៏ដេកលក់ជាសុខដែរ ។

[៦២១] ន សមាធិបរោ អត្ថិ អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច
ន បរំ នាបិ អត្តានំ វិហឹសតិ សមាហិតោតិ ។

សីលវីមំសជាតកំ ទសមំ ។

កុដិទូសកវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សមនុស្ស សទុទ្ទុ សយាចនកោ
អថ មេណ្ឌវរុត្តម គោធវរោ
អថ កាយ សកេបុក ភោតីវរោ
អថ រាធ សុសីលវរេន ទស ។

---

[៦២១] ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោកខាងមុខក្តី មិនមានធម៌ដទៃប្រសើរជាងសមាធិឡើយ (ព្រោះ) បុគ្គលអ្នកតាំងនៅក្នុងសមាធិហើយ រមែងមិនបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនបៀតបៀនខ្លួនឯងផង។

ចប់ សីលវីមំសជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កុដិទូសកវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃកុដិទូសកវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីក្បាលនិងដៃជើង របស់ស្វាដូចមនុស្ស ១ ប្រទេសធ្វើនូវសំឡេងថាទុទ្ទុភៈ ១ បុគ្គលអ្នកសូម ១ សត្វពពែប្រសើរ ១ សត្វទន្សាយប្រសើរ ១ ការមិនល្អដោយកាយ ១ ទន្ទេឈ្មោះកេបុកៈ ១ ស្ត្រីចម្រើនប្រសើរ ១ សេកឈ្មោះរាធៈ ១ សីលប្រសើរ ១ ត្រូវជា ១០ ។

កោកិលវគ្គោ

កោកាលិកជាតកំ

[៦២២] យោ វេ កាលេ អសម្បត្តេ អតិវេលំ បភាសតិ
ឯវំ សោ និហតោ សេតិ កោកិលាយេវ អត្រជោ ។

[៦២៣] ន ហិ សត្ថំ សុនិសិតំ វិសំ ហលាហលម្ហិវ
ឯវំ និក្កដ្ឋេ បាតេតិ វាចា ទុព្ភាសិតា យថា ។

[៦២៤] តស្មា កាលេ អកាលេ ច វាចំ រក្ខេយ្យ បណ្ឌិតោ
នាតិវេលំ បភាសេយ្យ អបិ អត្តសមម្ហិ វា ។

[៦២៥] យោ ច កាលេ មិតំ ភាសេ មតិបុព្វោ វិចក្ខណោ
សព្វេ អមិត្តេ អាទេតិ សុបណ្ណោ ឧរគម្ហិវាតិ ។

កោកាលិកជាតកំ បឋមំ ។

កោកិលវគ្គ

កោកាលិកជាតក

[៦២២] (អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណានិយាយហួសប្រមាណ ក្នុងកាលដែលមិនសម្រេច(លទ្ធផល) បុគ្គលនោះត្រូវគេកម្ចាត់ចេញ ដេកនៅតែម្នាក់ឯង ដូចកូនតាវៅ (ដែលមេក្អែកចឹកកម្ចាត់ចេញ) ។

[៦២៣] កាំបិតទុកជាគេសំលៀងមុតហើយ ឬថ្នាំពិសដ៏ក្លាខ្លាំង ក៏មិនទាញបុគ្គលឲ្យធ្លាក់ចុះ ដូចវាចាជាទុព្ភាសិតទេ ។

[៦២៤] ហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញគួររក្សាវាចាទុក ក្នុងកាលដែលគួរ និងកាលមិនគួរ មិនគួរនិយាយហួសប្រមាណ សូម្បីចំពោះបុគ្គលដែលស្មើនឹងខ្លួន ។

[៦២៥] ចំណែកបុគ្គលណាមានគំនិតគិតទុកមុន មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា និយាយល្មមប្រមាណ ក្នុងកាលគួរ បុគ្គលនោះអាចចាប់សត្រូវទាំងពួងបាន ដូចគ្រុឌចាប់នាគដូច្នោះ ។

ចប់ កោកាលិកជាតក ទី ១ ។

វេឡុវដ្ឋិជាតកំ

[៦២៦] អបិ ហន្ត្វា ហតោ ព្រូតិ ជេត្វា ជិតោតិ ភាសតិ
បុព្វមក្ខាយិនោ រាជ ឯតទត្ថុំ ន សទ្ទហេ ។

[៦២៧] តស្មា បណ្ឌិតជាតិយោ សុណេយ្យ ឥតរស្សបិ
ឧភិន្នំ វចនំ សុត្វា យថា ធម្មោ តថា ករេ ។

[៦២៨] អលសោ គិហី កាមភោគី ន សាធុ
អសញ្ញតោ បព្វជិតោ ន សាធុ
រាជា ន សាធុ អនិសម្មការី
យោ បណ្ឌិតោ កោធនោ តំ ន សាធុ ។

[៦២៩] និសម្ម ខត្តិយោ កយិរា នានិសម្ម ទិសម្បតិ
និសម្មការិនោ រញ្ញោ យសោ កិត្តី ច វឌ្ឍតីតិ ។

វេឡុវដ្ឋិជាតកំ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

រថលដ្ឋិជាតក

[៦២៦] (អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) បពិត្រព្រះរាជា បុគ្គលខ្លះប្រហារខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ហើយនិយាយថា គេប្រហារក៏មាន ផ្ចាញ់គេហើយនិយាយថា គេផ្ចាញ់ខ្លួនក៏មាន អ្នកប្រាជ្ញកុំគប្បីជឿពាក្យនៃអ្នកនិយាយមុន ដោយដាច់ខាតឡើយ ។

[៦២៧] ហេតុនោះ បណ្ឌិតជាតិ គួរស្តាប់ពាក្យរបស់បុគ្គលក្រៅពីនេះផង លុះស្តាប់ពាក្យរបស់ជនទាំងពីរនាក់ហើយ គប្បីធ្វើតាមច្បាប់ចុះ។

[៦២៨] គ្រហស្ថអ្នកបរិភោគកាម ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស មិនប្រពៃ អ្នកបួសមិនសង្រួម មិនប្រសើរ ព្រះរាជាមិនពិចារណាហើយធ្វើ មិនប្រសើរ បណ្ឌិតដែលជាអ្នកច្រើនក្រោធ ក៏ពុំប្រសើរ ។

[៦២៩] បពិត្រព្រះអង្គជាម្ចាស់នៃទិស ក្សត្រិយ៍គប្បីពិចារណាហើយសឹមធ្វើ បើមិនទាន់ពិចារណា មិនត្រូវធ្វើទេ យសក្តី កិត្តិស័ព្ទក្តី រមែងចម្រើន ដល់ព្រះរាជា ដែលពិចារណាហើយទើបធ្វើ។

ចប់ រថលដ្ឋិជាតក ទី ២ ។

២២១

ចតុក្កនិបាតេ ចតុត្ថោ កោកិលវគ្គោ

គោធជាតកំ

[៦៣០] តនេវ មេ ត្វំ វិទិតោ វនមជ្ឈេ រថេសភា
យស្ស តេ ខគ្គពន្ធស្ស សន្នទ្ធស្ស តិរីដិនោ
អស្សត្ថទុមសាខាយ បក្កា គោធា បលាយថ ។

[៦៣១] នមេ នមន្តស្ស ភជេ ភជន្តំ
កិច្ចានុកុព្វស្ស ករេយ្យ កិច្ចំ
នានត្ថកាមស្ស ករេយ្យ អត្ថំ
អសម្ភជន្តម្បិ ន សម្ភជេយ្យ ។

[៦៣២] ចជេ ចជន្តំ វនថំ ន កយិរា
អបេតចិត្តេន ន សម្ភជេយ្យ
ទិជោ ទុមំ ខីណផលំវ ញត្វា
អញ្ញំ សមេក្ខេយ្យ មហា ហិ លោកោ ។

គោធជាតក

[៦៣០] (នាងទេវី ក្រាបបង្គំទូលថា) ព្រះអង្គណា ដែលមានព្រះខ័នសៀត ទ្រង់ស្អិតស្អាងហើយ ទ្រទ្រង់នូវសំពត់តិរីដិ ទ្រង់មានទន្សងផ្ទើរ បានបោលទៅអំពីមែកអស្សត្ថព្រឹក្ស ព្រះអង្គនោះទ្រង់ប្រសើរក្នុងរថ គឺខ្ញុំដឹងច្បាស់ហើយ ក្នុងកណ្តាលព្រៃ ក្នុងកាលនោះឯង ។

[៦៣១] (ពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលគប្បីសំពះបុគ្គល អ្នកសំពះខ្លួន គប្បីសេពគប់បុគ្គលអ្នកសេពគប់ខ្លួន គប្បីធ្វើកិច្ច របស់បុគ្គលដែលជួយធ្វើកិច្ចខ្លួន មិនគប្បីធ្វើនូវសេចក្តីចម្រើន ដល់បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីវិនាស មិនគប្បីគប់រកនូវបុគ្គលដែលមិនគប់រក (ខ្លួននោះឡើយ) ។

[៦៣២] គប្បីលះបង់នូវបុគ្គល ដែលលះបង់ខ្លួន មិនគប្បីធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ដោយតណ្ហា (ក្នុងបុគ្គលនោះ) មិនគប្បីគប់រកនូវបុគ្គលដែលមានចិត្តរវើរវាយ ដូចសត្វបក្សីដឹងថា ឈើមានផ្លែអស់ហើយ (ហើរទៅរកដើមឈើដែលមានផ្លែបរិបូណ៌) គប្បីរមិលមើលបុគ្គលដទៃ ព្រោះថាលោកសន្និវាសធំណាស់ ។

[៦៣៣] សោ តេ ករិស្សាមិ យថានុភាវំ
កតញ្ញុតំ ខត្តិយោ បេក្ខមានោ
សព្វញ្ច តេ ឥស្សរិយំ ទទាមិ
យស្សិច្ឆសិ តស្ស តុវំ ទទាមីតិ ។

គោធជាតកំ តតិយំ ។

រាជោវាទជាតកំ

[៦៣៤] គវញ្ចេ តរមានានំ ជិម្ហំ គច្ឆតិ បុង្គវោ
សព្វា តា ជិម្ហំ យន្តិ នេត្តេ ជិម្ហំ គតេ សតិ ។
[៦៣៥] ឯវមេវ មនុស្សេសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ
សោ ចេ អធម្មំ ចរតិ បគេវ ឥតរា បជា
សព្វំ រដ្ឋំ ទុក្ខំ សេតិ រាជា ចេ ហោតិ អធម្មិកោ ។

[៦៣៣] (ព្រះរាជា ត្រាស់ថា) យើងនោះ ជាក្សត្រិយ៍ កាលឃើញនូវភាពនៃកតញ្ញូ នឹងធ្វើតបដល់នាងតាមសមត្ថភាព យើងនឹងឲ្យឥស្សរិយយសទាំងអស់ ដល់នាង នាងចង់បានរបស់ណា យើងនឹងឲ្យរបស់នោះ ដល់នាង ។

ចប់ គោធជាតក ទី ៣ ។

រាជោវាទជាតក

[៦៣៤] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) កាលដែលពួកគោញីឆ្លងដើរទៅ បើគោមេហ្វូងដើរវៀច ពួកគោញី ក៏ដើរវៀចតាមដែរ ព្រោះគោមេហ្វូងដើរវៀចនោះ ។

[៦៣៥] ក្នុងពួកមនុស្ស ក៏យ៉ាងនោះដែរ មនុស្សណាដែលគេសន្មតថា ប្រសើរជាងគេ បើមនុស្សនោះប្រព្រឹត្តអធម៌ នឹងបាច់និយាយទៅថ្វី ដល់ប្រជាជនឯទៀត បើព្រះរាជាជាអ្នកប្រព្រឹត្តអធម៌ រាស្ត្រទាំងអស់ រមែងដេកជាទុក្ខ ។

[៦៣៦] គវញ្ចេ តរមានានំ ឧជុំ គច្ឆតិ បុង្គវោ
សព្វា គាវី ឧជុំ យន្តិ នេត្តេ ឧជុំ គតេ សតិ ។

[៦៣៧] ឯវមេវ មនុស្សេសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ
សោ ចេបិ ធម្មំ ចរតិ បគេវ ឥតរា បជា
សព្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោតិ ។

រាជោវាទជាតកំ ចតុត្ថំ ។

ជម្ពុកជាតកំ

[៦៣៨] ព្រហា បវឌ្ឍកាយោ សោ ទីឃទាឋោវ ជម្ពុក
ន ត្វំ តម្ហិ កុលេ ជាតោ យត្ថ គណ្ហន្តិ កុញ្ជរំ ។

[៣៦៩] អសីហោ សីហមានេន យោ អត្តានំ វិកុព្វតិ
កាត្ថុវ គជមាសជ្ជ សេតិ ភូម្យា អនុត្ថុនំ ។

[៦៤០] យសស្សិនោ ឧត្តមបុគ្គលស្ស
សញ្ជាតខន្ធស្ស មហព្វលស្ស
អសមេក្ខិយ ថាមពលូបបត្តឹ
ស សេតិ នាគេន ហតោ យំ ជម្ពុកោ ។

[៦៣៦] *កាលដែលពួកគោញីដើរវង្វេងទៅ បើគោមេហ្វូងដើរត្រង់ ពួកគោញីទាំងអស់ ក៏ដើរត្រង់ដែរ កាលបើគោមេហ្វូងនាំដើរទៅត្រង់ ។*

[៦៣៧] *ក្នុងពួកមនុស្សក៏យ៉ាងនោះដែរ មនុស្សណាដែលគេសន្មតថាប្រសើរជាងគេ បើមនុស្សនោះប្រព្រឹត្តធម៌ នឹងបាច់និយាយទៅថ្វីដល់ប្រជាជនក្រៅនេះ បើព្រះរាជាជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ រាស្ត្រទាំងអស់ក៏ដេកជាសុខ ។*

ចប់ រាជោវាទជាតក ទី ៤ ។

ជម្ពុកជាតក

[៦៣៨] *(រាជសីហ៍ និយាយថា) នែចចក ដំរីនោះធំណាស់ មានកាយក៏ខ្ពស់ មានភ្លុកក៏វែង ពួកសត្វកើតក្នុងត្រកូលរាជសីហ៍ណា រមែងចាប់ដំរីបាន អ្នកឯងមិនមែនកើតក្នុងត្រកូលរាជសីហ៍នោះទេ ។*

[៦៣៩] *សត្វណា មិនមែនជារាជសីហ៍ ក្អេងខ្លួនដោយមានះថា អញជារាជសីហ៍ សត្វនោះ រមែងដេកថ្ងូរលើផែនដី ដូចជាចចកមកកាន់ដំរី (ត្រូវដំរីជាន់) ។*

[៦៤០] *ចចកនេះ មិនដឹងកម្លាំងកាយកម្លាំងប្រាជ្ញា និងកំណើតរបស់សីហៈ ដែលជាសត្វមានយស ជាសត្វឧត្តម ជាសត្វមានខ្លួនមាំមួន ជាសត្វមានកម្លាំងខ្លាំងសោះ ទើបត្រូវដំរីជាន់ស្លាប់ ។*

[៦៤១] យោ ចីធ កម្មំ កុរុតេ បមាយ
ថាមពលំ អត្តនិ សំវិទិត្វា
ជប្បេន មន្តេន សុភាសិតេន
បរិក្ខវា សោ វិបុលំ ជិនាតីតិ ។

ជម្ពុកជាតកំ បញ្ចមំ ។

ព្រហាឆត្តជាតកំ

[៦៤២] តិណំ តិណន្តិ លបសិ កោ នុ តេ តិណមាហរិ
កិន្នុ តេ តិណកិច្ចត្ថិ តិណមេវ បភាសសិ ។
[៦៤៣] ឥធាគមា ព្រហ្មចារី ព្រហាឆត្តោ ពហុស្សុតោ
សោ មេ សព្វំ សមាទាយ តិណំ និក្ខិប្ប គច្ឆតិ ។

[៦៤១] ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលណា បានពិចារណាឲ្យដឹងច្បាស់នូវកម្លាំងកាយ និងកម្លាំងប្រាជ្ញាក្នុងខ្លួន ជាអ្នកកំណត់ដោយការស្វាធ្យាយ ដោយការប្រឹក្សា ដោយសុភាសិត (ជាមុន) ទើបធ្វើការងារ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឈ្នះនូវប្រយោជន៍ធំ គឺមិនសាបសូន្យប្រយោជន៍ ។

ចប់ ជម្ពុកជាតក ទី ៥ ។

ព្រហាឆត្តជាតក

[៦៤២] (អាមាត្យពោធិសត្វ ទូលថា) ព្រះអង្គត្រាស់ថាស្មៅ ៗ ដូច្នេះ តើនរណាហ្ន៎ លួចយកស្មៅ របស់ព្រះអង្គទៅ ហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះអង្គមានកិច្ច ដោយស្មៅ ទើបត្រាស់រកតែស្មៅប៉ុណ្ណោះ ។

[៦៤៣] (ព្រះបាទពារាណសីត្រាស់ថា) តាបសឈ្មោះឆត្ត មានរាងកាយដ៏ខ្ពស់ ជាព្រហ្មចារីបុគ្គល ជាពហូស្សូត បានមកក្នុងទីនេះ លោកបានប្រមូលទ្រព្យរបស់យើងទាំងអស់ រួចដាក់ស្មៅ (ក្នុងពាងទាំងឡាយ) ហើយទៅបាត់ ។

[៦៤៤] ឯវេតំ ហោតិ កត្តព្វំ អប្បេន ពហុមិច្ឆតា
សព្វំ សកស្ស អាទានំ អនាទានំ តិណស្ស ច
តិណស្ស ចាជីសុ គតោ តត្ថ កា បរិទេវនា ។
[៦៤៥] សីលវន្តោ ន កុព្វន្តិ ពាលោ សីលានិ កុព្វតិ
អនិច្ចសីលំ ទុស្សីល្យំ កឹ បណ្ឌិច្ចំ ករិស្សតីតិ ។

ព្របាឆត្តជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

បីឋជាតកំ

[៦៤៦] ន តេ បីឋមទាសិម្ហា ន បានំ នបិ ភោជនំ
ព្រហ្មចារី ខមស្សុ មេ ឯតំ បស្សាមិ អច្ចយំ ។

[៦៤៤] (ព្រះពោធិសត្វ ពោលថា) ការកាន់យកទ្រព្យទាំងអស់ របស់ខ្លួនក្តី ការមិនកាន់យកស្មៅ (ដែលមិនគួរយកទៅ) នេះក្តី ជាកិច្ចដែលអ្នកប្រាថ្នានូវទ្រព្យដ៏ច្រើន ដោយយកស្មៅបន្តិចបន្តួច (ជាលេស) គប្បីធ្វើយ៉ាងនេះឯង (ព្រោះហេតុនោះ) ឆត្តតាបស ដាក់ស្មៅក្នុងពាងទាំងឡាយហើយទៅបាត់ ចុះការខ្សឹកខ្សួលធ្វើអ្វី ក្នុងរបស់នោះ ។

[៦៤៥] (ព្រះបាទពារាណសី ត្រាស់ថា) ពួកលោកអ្នកមានសីលធម៌ មិនធ្វើបែបនេះទេ ចំណែកមនុស្សពាល ទើបធ្វើសីលធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្លួន (ឲ្យអាក្រក់) ភាពជាបណ្ឌិត នឹងធ្វើខ្លួនឲ្យជាបុគ្គលអ្នកទ្រុស្តសីល មានសីលមិនខ្ជាប់ខ្ជួន ដូចម្តេចកើត ។

ចប់ ព្រហាឆត្តជាតក ទី ៦ ។

បីឋជាតក

[៦៤៦] (ពារាណសីសេដ្ឋី ពោលថា) យើងខ្ញុំទាំងឡាយមិនបានប្រគេនតាំង មិនបានប្រគេនទឹក ទាំងមិនបានប្រគេនភោជនាហារដល់លោក សូមលោកជាព្រហ្មចារីអត់ទោសដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំឃើញទោសនុ៎ះហើយ ។

[៦៤៧] នេវាភិសជ្ជាមិ ន ចាបិ កុប្បេ
ន ចាបិ មេ អប្បិយមាសិ[១] កិញ្ចិ
អថោបិ មេ អាសិ មនោវិតក្កោ
ឯតាទិសោ នូន កុលស្ស ធម្មោ ។

[៦៤៨] ឯសស្មាកំ កុលេ ធម្មោ បិតុបិតាមហោ សទា
អាសនំ ឧទកំ មជ្ជំ សព្វេតំ និបទាមសេ ។

[៦៤៩] ឯសស្មាកំ កុលេ ធម្មោ បិតុបិតាមហោ សទា
សក្កច្ចំ ឧបតិដ្ឋាម ឧត្តមំ វិយ ញាតកន្តិ ។

បីឋជាតកំ សត្តមំ ។

ថុសជាតកំ

[៦៥០] វិទិតំ ថុសំ ឧន្ទុរានំ វិទិតំ បន តណ្ឌុលំ
ថុសំ ថុសំ វិវជ្ជិត្វា តណ្ឌុលំ បន ខាទរេ ។

---

១ ម. អប្បិយមាហុ ។

[៦៤៧] (ពោធិសត្វ ពោលថា) អាត្មាមិនជាប់ចំពាក់ផង មិនខឹងផង ទាំងវត្ថុតិចតួច ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់របស់អាត្មា ក៏មិនមានឡើយ មួយទៀត អាត្មាមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តថា ធម្មតានៃត្រកូលប្រាកដដូច្នេះ ដោយពិត ។

[៦៤៨] (សេដ្ឋី ពោលថា) យើងខ្ញុំបានប្រគេនអាសនៈ ប្រគេនទឹក ប្រគេនប្រេងសម្រាប់លាងជើងទាំងអស់នេះ នេះជាធម្មតារបស់ឪពុកនិងជីតា ក្នុងត្រកូលរបស់យើងខ្ញុំ សព្វៗ កាល ។

[៦៤៩] យើងខ្ញុំនឹងបម្រើ (សមណព្រាហ្មណ៍អ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ល្អ) ដូចជាញាតិជាន់ខ្ពស់ ដោយសេចក្តីគោរព នេះជាធម្មតារបស់ឪពុកនិងជីតា ក្នុងត្រកូលរបស់យើងខ្ញុំ សព្វៗ កាល ។

ចប់ បីឋជាតក ទី ៧ ។

ថុសជាតក

[៦៥០] (ព្រះរាជា ទ្រង់ត្រាស់ថា) កណ្តុរទាំងឡាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវអង្កាម ស្គាល់ច្បាស់នូវអង្ករ កណ្តុរទាំងឡាយ វៀរបង់នូវអង្កាម ស៊ីតែអង្ករ ។

[៦៥១] យា មន្តនា អរញ្ញស្មឹ យា ច គាមេ និកណ្ណិកា
យញ្ចេតំ ឥតិ ចិន្តី ច ឯតម្បិ វិទិតំ មយា ។

[៦៥២] ធម្មេន កិរ ជាតស្ស បិតា បុត្តស្ស មក្កដោ
ទហរស្សេវ សន្តស្ស ទន្តេហិ ផលមច្ឆិទា ។

[៦៥៣] យមេតំ បរិសប្បសិ អជកាណោវ សាសបេ
យោ ចាយំ ហេដ្ឋតោ សេតិ ឯតម្បិ វិទិតំ មយាតិ ។

ថុសជាតកំ អដ្ឋមំ ។

ពាវេរុជាតកំ

[៦៥៤] អទស្សនេន មោរស្ស សិខិនោ មញ្ជុភាណិនោ
កាកំ តត្ថ អបូជេសុំ មំសេន ច ផលេន ច ។

[៦៥៥] យទា ច សរសម្បន្នោ មោរោ ពាវេរុមាគមា
អថ លាភោ ច សក្ការោ វាយសស្ស អហាយថ ។

[៦៥១] ការប្រឹក្សាគ្នាណាក្នុងព្រៃ ការខ្សឹបណាក្នុងស្រុក ទាំងការគិត (ប្រុងប្រហារ) ណា រឿងទាំងនេះ អញដឹងច្បាស់ហើយ ។

[៦៥២] ពុថាទំនៀម ស្វាជាឪពុក តែងយកធ្មេញទៅខាំផ្តាច់នូវអង្គជាតរបស់កូនតូច ដែលកើតហើយ ។

[៦៥៣] អ្នកឯងលូនវារ ដូចជាពពែខ្វាក់ ក្នុងចម្ការស្លែ បុគ្គលណាដេកខាងក្រោមទីដេក អំពើរបស់បុគ្គលនោះ យើងដឹងច្បាស់ហើយ ។

ចប់ ថុសជាតក ទី ៨ ។

ពាវេរុជាតក

[៦៥៤] (ព្រះសាស្តា ត្រាស់ថា) ជនទាំងឡាយបានយកសាច់និងផ្លែឈើ បូជាក្អែក ក្នុងដែននោះ ព្រោះមិនទាន់ឃើញសត្វក្ងោកជាសត្វមានសិរ្ស៍ មានសំឡេងពីរោះ ។

[៦៥៥] ក្ងោកជាសត្វបរិបូណ៌ ដោយសំឡេងពីរោះ បានមកដល់ដែនពាវេរុ ក្នុងកាលណា លាភនិងសក្ការៈរបស់ក្អែក ក៏សាបសូន្យ ក្នុងកាលនោះ ។

[៦៨៦] យាវ ឧប្បជ្ជតី ពុទ្ធោ ធម្មរាជា បភង្ករោ
តាវ អញ្ញេ អបូជេសុំ បុថូ សមណព្រាហ្មណោ ។
[៦៨៧] យទា ច សរសម្បន្នោ ពុទ្ធោ ធម្មំ អទេសយិ
អថ លាភោ ច សក្ការោ តិត្ថិយានំ អហាយថាតិ ។

ពាវេរុជាតកំ នវមំ ។

វិសយ្ហជាតកំ

[៦៨៨] អទាសិ ទានានិ បុរេ វិសយ្ហ
ទទតោ ច តេ ខយធម្មោ អហោសិ
ឥតោ បរញ្ចេ ន ទទេយ្យ ទានំ
តិដ្ឋេយ្យុំ តេ សំយមន្តស្ស ភោគា ។
[៦៨៩] អនរិយមរិយេន សហស្សនេត្ត
សុទុគ្គតេនាបិ អកិច្ចមាហុ
មា វោ ធនំ តំ អហុ វា ជនិន្ទ[១]
យំ ភោគហេតុ វិជហេមុ សទ្ធំ ។

១ ម. មា តេ ធនន្តំ អហុ ទេវរាជ ។

[៦៥៦] ព្រះពុទ្ធជាធម្មរាជទ្រង់ធ្វើនូវពន្លឺ មិនទាន់កើតឡើងដរាបណា ពួកជនឯទៀត បានបូជាសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ច្រើន ដរាបនោះ ។

[៦៥៧] ព្រះពុទ្ធព្រះអង្គបរិបូណ៌ ដោយសំឡេង បានសម្ដែងនូវព្រះធម៌ ក្នុងកាលណា លាភនិងសក្ការៈរបស់តិរ្ថិយទាំងឡាយ ក៏សាបសូន្យអស់ ក្នុងកាលនោះ ។

ចប់ ពាវេរុជាតក ទី ៩ ។

វិសយ្ហជាតក

[៦៥៨] (សក្កទេវរាជ ត្រាស់ថា) នែវិសយ្ហសេដ្ឋី ក្នុងកាលមុន អ្នកបានឲ្យទានទាំងឡាយហើយ កាលអ្នកចេះតែឲ្យ សភាវៈអស់ទៅនៃភោគៈទាំងឡាយ បានកើតមានហើយ ខាងមុខអំពីនេះទៅ បើអ្នកមិនឲ្យទានទេ ភោគសម្បត្តិទាំងឡាយ របស់អ្នកដែលឈប់ឲ្យ ទើបគង់នៅ ។

[៦៥៩] (វិសយ្ហសេដ្ឋី ពោលថា) នែសហស្សនេត្រ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ បានពោលថា អំពើដ៏លាមក អរិយជនសូម្បីជាអ្នកកម្សត់ ក៏មិនគប្បីធ្វើដែរ នែជនិន្ទ្រ យើងលះបង់ហើយនូវសេចក្ដីជឿក្នុងទាន ព្រោះហេតុតែទ្រព្យណា ទ្រព្យនោះពុំមានដល់យើងឡើយ ។

២២៩

ចតុក្កនិបាតេ ចតុត្ថោ កោកិលវគ្គោ

[៦៦០] យេន ឯកោ រថោ យាតិ យាតិ តេន បរោ រថោ
បោរាណំ និហិតំ វត្តំ វត្តតញ្ញេវ វាសវ ។

[៦៦១] យទិ ហេស្សតិ ទស្សាម អសន្តេ កឹ ទទាម្ហសេ
ឯវំ ភូតាបិ ទស្សាម មា ទានំ បមទាម្ហសេតិ ។

វិសយ្ហជាតកំ ទសមំ ។

កោកិលវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អតិវេលំ បភាសតិ ជិនវរោ
វនមជ្ឈេ រថេសភ ជិម្ហគមោ
អថ ធម្ម តិណាសន បីឋវរំ
អថ តណ្ឌុលំ ហោរ វិសយ្ហ ទស ។

---

[៦៦០] រថមួយ បរទៅតាមផ្លូវណា រថឯទៀត ក៏បរទៅតាមផ្លូវនោះដែរ នៃវាសរៈ កិច្ចវត្តដែលយើងបំពេញមក ក្នុងកាលមុន ចូរប្រព្រឹត្តទៅចុះ ។

[៦៦១] បើទ្រព្យមាន យើងនឹងឲ្យបាន កាលបើ ទ្រព្យមិនមាន យើងនឹងឲ្យដូចម្ដេចកើត ប្ដីបើយើងជាអ្នក(ច្រូតស្មៅលក់) យើងនៅតែឲ្យទាន យើងមិនប្រហែសក្នុងទានទេ ។

ចប់ វិសយ្ហជាតក ទី ១០ ។

ចប់ កោកិលវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃកោកិលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលនិយាយហួសប្រមាណ ១ បុគ្គលផ្ចាញ់ខ្លួនឯង ១ ព្រះរាជាប្រសើរក្នុងរថកណ្ដាលព្រៃ ១ គោដើរវៀច ១ ខ្ពែចចក ១ ស្ដេចត្រាស់ថាស្មៅ ១ ដើងតាំងជាអាសនៈដ៏ប្រសើរ ១ អង្គុរ ១ សត្វក្ងោក ១ វិសយ្ហសេដ្ឋី ១ ត្រូវជា ១០ ។

ចុល្លកុណាលវគ្គោ

កុណ្ឌលិកជាតកំ[១]

[៦៦២] នរាឧមារាមករាសុ នារីសុ
អនេកចិត្តាសុ អនិគ្គហាសុ ច
សព្វត្ថនា បីតិករាបិ ចេ សិយុំ
ន វិស្សសេ តិត្ថសមា ហិ នារិយោ ។

[៦៦៣] យញ្ច ទិស្វា កិន្នរកិន្នរីនំ
សព្ភិត្តិយោ ន រមន្តិ អគារេ
តំ តាទិសំ សាមិកំ ចជិត្វា ភរិយា
អញ្ញំ ទិស្វា បុរិសំ បីឋសប្បឹ ។

[៦៦៤] ពកស្ស ច ពាវរិកស្ស រញ្ញោ
អច្ចន្តកាមានុគតស្ស ភរិយា
អច្ចាចរី ពន្ធវសានុគស្ស[២]
កឹ វា ឥត្ថី នាតិចរេ តទញ្ញំ ។

---

១ ម. កិន្នរីជាតកំ ។ ២ ម. បដ្ឋវសានុគតស្ស ។

ចុល្លកុណាលវគ្គ

កុណ្ឌាលិកជាតក

[៦៦២] (ព្រះអង្គ ត្រាស់ថា) ស្ត្រីទាំងឡាយអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីត្រេកអរចំពោះបុរសទាំងឡាយ ជាស្ត្រីមានចិត្តច្រើនផង ផ្ចាញ់ផ្ចាល់មិនបានផង ប្រសិនបើស្ត្រីទាំងអស់ ធ្វើនូវសេចក្តីពេញចិត្ត (ចំពោះបុរស) ដោយខ្លួនឯងក៏ដោយ បុរសមិនគប្បីទុកចិត្តទេ ព្រោះថា ស្រីទាំងឡាយ ស្មើដោយកំពង់ទឹក ។

[៦៦៣] ហេតុនៃសេចក្តីធុញទ្រាន់ណា នៃព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមកិន្នរៈ នឹងនាងទេវីទ្រង់ព្រះនាមកិន្នរី (ហេតុនៃសេចក្តីធុញទ្រាន់នោះ) បុគ្គលឃើញហើយ (គប្បីដឹងចុះ) ស្រីទាំងពួង រមែងមិនត្រេកអរ (នឹងស្វាមី) ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន នាងកិន្នរីទេវី ជាភរិយាលះបង់នូវព្រះរាជាកិន្នរៈនោះ ជាស្វាមីប្រាកដដូច្នោះ ព្រោះតែឃើញនូវបុរសខ្វិនដទៃ ។

[៦៦៤] នាងបញ្ចាបាបី ជាភរិយារបស់ព្រះបាទពកៈផង របស់ព្រះបាទពាវរិកៈផង ដែលលុះក្នុងកាមដ៏ជ្រុលពេក ក៏បានប្រព្រឹត្តបទមិនគួរ ជាមួយនឹងបុរសអ្នកបម្រើ ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ស្ត្រីមិនប្រព្រឹត្តបទមិនគួរនឹងបុរសដទៃនោះ ។

២៣១

ចតុក្កនិបាតេ បញ្ចមោ ចុល្លកុណាលវគ្គោ

[៦៦៥] បិយង្គានិ សព្វលោកិស្សរស្ស
រញ្ញោ បិយា ព្រហ្មទត្តស្ស ភរិយា
អច្ចាចរី ពន្ធវសានុគស្ស
តំ វាបិ សា ណាជ្ឈគា កាមកាមិនីតិ ។

កុណ្ឌលិកជាតកំ បឋមំ ។

វានរជាតកំ

[៦៦៦] អសក្ខឹ វត អត្តានំ ឧទ្ធាតុំ ឧទកា ថលំ
ន ទានាហំ បុន តុយ្ហំ វសំ គច្ឆាមិ វារិជ ។
[៦៦៧] អលមេតេហិ អម្ពេហិ ជម្ពូហិ បនសេហិ ច
យានិ បារំ សមុទ្ទស្ស វរំ មយ្ហំ ឧទុម្ពរោ ។
[៦៦៨] យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ ន ខិប្បមនុពុជ្ឈតិ
អមិត្តវសមន្វេតិ បច្ឆា ច អនុតប្បតិ ។

[៦៦៥] អគ្គមហេសីឈ្មោះនាងបិយង្គានី ជាទីគាប់ព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ជាធំក្នុងលោកទាំងមូល បានប្រព្រឹត្តបទមិនគួរជាមួយនឹងបុរសអ្នកឃ្វាលសេះមង្គល ជាអ្នកបម្រើនៃអគ្គមហេសីនោះ ជាស្រីប្រាថ្នាកាម ក៏មិនបាននូវបុរសអ្នកឃ្វាលសេះនោះផង (នូវទីជាអគ្គមហេសីផង) ។

ចប់ កុណ្ឌលិកជាតក ទី ១ ។

វានរជាតក

[៦៦៦] (ពានរពោធិសត្វ ពោលថា) នែសត្វទឹកក្រពើ អញអាចរើខ្លួនអំពីទឹកមកលើគោកហើយ ឥឡូវនេះ អញមិនលុះអំណាចនៃអ្នកឯងទៀតទេ ។

[៦៦៧] ផ្លែឈើទាំងឡាយណា ដែលយើងគប្បីទៅកាន់ត្រើយនៃសមុទ្រហើយស៊ី ផ្លែឈើទាំងឡាយនោះ គឺផ្លែស្វាយ ផ្លែព្រីង ផ្លែខ្នុរ មិនគួរដល់យើងឡើយ ឯផ្លែល្វារបស់យើងទើបប្រសើរជាង ។

[៦៦៨] បុគ្គលណា មិនដឹងហេតុដែលកើតឡើងភ្លាម ៗ ទេ បុគ្គលនោះគង់លុះក្នុងអំណាចសត្រូវផង រមែងក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយផង ។

[៦៦៩] យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ ខិប្បមេវ និពោធតិ

មុច្ចតេ សត្តុសម្ពាធា ន ច បច្ឆានុតប្បតីតិ ។

វានរជាតកំ ទុតិយំ ។

កុន្តិនីជាតកំ

[៦៧០] អវសិម្ហ តវាគារេ និច្ចំ សក្កតបូជិតា

ត្វមេវ ទានិមកាវិ ហន្ទ រាជ វជាមហំ ។

[៦៧១] យោ វេ កតេ បដិកតេ កិព្វិសេ បដិកិព្វិសេ

ឯវន្តំ សម្មតិ វេរំ វស កុន្តិនិ មា គមា ។

[៦៧២] ន កតស្ស ច កត្តា ច មិត្តិ សន្ធិយតេ បុន

ហទយំ នានុជានាតិ គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

[៦៦៩] *បុគ្គលណា ដឹងនូវហេតុដែលកើតឡើងភ្លាម បុគ្គលនោះគង់រួចចាកសេចក្តីចង្អៀតគឺសត្រូវផង មិនក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយផង ។*

ចប់ វានរជាតក ទី ២ ។

កុន្តិនីជាតក

[៦៧០] *(មេក្រៀលទូលស្តេចថា) ខ្ញុំនៅអាស្រ័យ ក្នុងព្រះរាជដំណាក់របស់ព្រះអង្គ ៗ ធ្វើសក្ការបូជាជានិច្ច ឥឡូវនេះព្រះអង្គបានធ្វើ (នូវហេតុឲ្យខ្ញុំចេញទៅ) បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅ ។*

[៦៧១] *(ព្រះរាជាពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) បុគ្គលណា (ដឹង) អំពើអាក្រក់ដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយចំពោះខ្លួន (ដឹង) អំពើអាក្រក់តប ដែលខ្លួនធ្វើតបតវិញ ពៀររបស់បុគ្គលនោះ រមែងស្ងប់រម្ងាប់ដោយអាការយ៉ាងនេះ នែនាងក្រៀល ចូរនាងនៅចុះ កុំទៅឡើយ ។*

[៦៧២] *(មេក្រៀល និយាយថា) មិត្តភាពនៃបុគ្គលដែលត្រូវគេធ្វើនិងបុគ្គលអ្នកធ្វើ (តប) រមែងមិនតគ្នាទៀតបានឡើយ ចិត្តរបស់ខ្ញុំមិនយល់តាមទេ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំនឹងទៅមិនខាន ។*

២៣៣

ចតុក្កនិបាតេ បញ្ចមោ ចុល្លកុណាលវគ្គោ

[៦៧៣] កាតស្ស ចេវ កាត្លា ច មិត្តិ សន្ធិយតេ បុន
ឪរានំ ជោ ច ពាលានំ វសេ កុន្តិនិ មា គមាតិ ។

កុន្តិនីជាតកំ តតិយំ ។

អម្ពជាតកំ

[៦៧៤] យោ និលិយំ មណ្ឌយតិ សណ្ឌាសេន វិហញ្ញតិ
តស្ស សា វសមន្វេតុ យា តេ អម្ពេ អវាហរិ ។

[៦៧៥] វីសំ វា បញ្ចវីសំ វា ឩនត្តឹសំវ ជាតិយា
តាទិសា បតិ មា លទ្ធា យា តេ អម្ពេ អវាហរិ ។

[៦៧៦] ឌីឃំ គច្ឆតុ អទ្ធានំ ឯកិកា អភិសារិយា
សង្កេតេ បតិ មាទ្ទស យា តេ អម្ពេ អវាហរិ ។

[៦៧៣] (ព្រះរាជា ត្រាស់ថា) មិត្តភាពរបស់បុគ្គលដែលត្រូវគេធ្វើ និង បុគ្គលអ្នកធ្វើ(តប) រមែងតគ្នាទៀតបានចំពោះពួកជនជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនចំពោះពួកជនពាលទេ ម្នាលនាងក្រៀល នាងចូរនៅចុះ នាងកុំទៅឡើយ ។

ចប់ កុន្តិនីជាតក ទី ៣ ។

អម្ពជាតក

[៦៧៤] (សេដ្ឋិធីតាទី ១ ពោលថា) ស្ត្រីណាល្អចស្វាយ របស់លោកម្ចាស់ ស្ត្រីនោះ ចូរលុះក្នុងអំណាចនៃបុរសដែលប្រដាប់ដោយវត្ថុសម្រាប់ធ្វើសក់ឲ្យខ្មៅ លំបាកដោយសណ្ដាសចុះ (បានប្ដីចាស់)។

[៦៧៥] (សេដ្ឋិធីតាទី ២ ពោលថា) ស្ត្រីណាល្អចស្វាយ របស់លោកម្ចាស់ ស្ត្រីបែបនោះ ទោះបីអាយុដល់ ២០ ឆ្នាំ ឬ ២៥ ឆ្នាំ ឬក៏ថយពី ៣០ ឆ្នាំ ក៏កុំឲ្យបានប្ដីឡើយ ។

[៦៧៦] (សេដ្ឋិធីតាទី ៣ ពោលថា) ស្ត្រីណាល្អចស្វាយ របស់លោកម្ចាស់ ស្ត្រីនោះតែម្នាក់ឯង ពឹងផ្អែកតែនឹងប្ដីហើយដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ កុំឲ្យជួបនឹងប្ដីក្នុងទីដែលសន្យាគ្នាឡើយ ។

[៦៧៧] អលង្កតា សុវសនា ហលិនី ចន្ទនុស្សទា
ឯកិកា សយនេ សេតុ យា តេ អម្ពេ អវាហរីតិ ។

អម្ពជាតកំ ចតុត្ថំ ។

គជកុម្ភជាតកំ

[៦៧៨] វនំ យទគ្គិ ទហតិ បាវកោ កណ្ហវត្តនី
កថំ ករោសិ បចលក ឯវំ ទន្ធបរក្កមោ ។

[៦៧៩] ពហូនិ រុក្ខឆិទ្ទានិ បថព្យា វិវរានិ ច
តានិ ចេ នាភិសម្ភោម ហោតិ នោ កាលបរិយាយោ ។

[៦៨០] យោ ទន្ធកាលេ តរតិ តរណីយេ ច ទន្ធតិ
សុក្ខបណ្ណំវ អក្កម្ម អត្ថំ ភញ្ជតិ អត្តនោ ។

[៦៧៧] (សេដ្ឋិធីតាទី ៤ពោលថា) ស្ត្រីណាល្អួចស្វាយ របស់លោកម្ចាស់ ស្ត្រីនោះមានខ្លួនប្រដាប់ហើយ មានសម្លៀកបំពាក់ដ៏ស្អាត ទ្រទ្រង់កម្រងផ្កា ប្រោះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ចូរដេកនៅលើទីដេកតែម្នាក់ឯងចុះ ។

ចប់ អម្ពជាតក ទី ៤ ។

គជកុម្ភជាតក

[៦៧៨] (អាមាត្យពោធិសត្វ ពោលថា) កាលណាភ្លើង[១] ឆេះព្រៃ ម្នាលបចលកៈ អ្នកនឹងធ្វើដូចម្តេច បើអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមយឺតយូរយ៉ាងនេះ ។

[៦៧៩] (គជកុម្ភៈ (ខ្យងសោក) ពោលថា) ប្រហោងឈើក្រហែងដីមានច្រើន បើយើងទៅមិនដល់ទីទាំងនោះទេ យើងទៀងតែស្លាប់ ។

[៦៨០] (ពោធិសត្វ ពោលថា) បុគ្គលណា រហ័សរហួន ក្នុងកាលដែលខ្លួនត្រូវធ្វើការងារយឺតយូរផង យឺតយូរក្នុងការងារដែលគេត្រូវធ្វើឲ្យរហ័សរហួនផង បុគ្គលនោះឈ្មោះថា បំបាក់នូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនចោល ដូចជាបុរសដើរជាន់ស្លឹកត្នោតស្ងួតឲ្យខ្ទេចដូច្នោះ ។

១ អគ្គិ បាវកោ កណ្ហវត្តនីទាំង ៣ សព្ទនេះជាឈ្មោះនៃភ្លើង តែម្យ៉ាង ។ អដ្ឋកថា។

ចតុក្កនិបាតេ បញ្ចមោ ចុល្លកុណាលវគ្គោ

[៦៨១] យោ ឧន្នកាលេ ឧន្នតិ តរណីយេ ច តារយិ

សសីវ រត្តឹ វិភជំ តស្សត្ថោ បរិបូរតីតិ ។

គជកុម្ភជាតកំ បញ្ចមំ ។

កេសវជាតកំ

[៦៨២] មនុស្សិន្ទំ ជហិត្វាន សព្វកាមសមិទ្ធិនំ

កថំ នុ ភគវា កេសិ កប្បស្ស រមតិ អស្សមេ ។

[៦៨៣] សាទូនិ រមណីយានិ សន្តិ វុក្ខា មនោរមា

សុភាសិតានិ កប្បស្ស នារទ រមយន្តិ មំ ។

[៦៨១] បុរសណា យឺតយូរក្នុងការងារ ដែលខ្លួនត្រូវធ្វើឲ្យយឺតយូរផង រហ័សរហួន ក្នុងការងារដែលខ្លួនត្រូវធ្វើឲ្យរហ័សផង ប្រយោជន៍របស់បុរសនោះ តែងពេញគ្រប់គ្រាន់ ដូចជាព្រះចន្ទវេលារាត្រី (ឲ្យលេចពន្លឺធំម្តងបន្តិច ៗ) ។

ចប់ គជកុម្ភជាតក ទី ៥ ។

កេសវជាតក

[៦៨២] (នារទាមាត្យ ទូលសួរកេសវតាបសថា) កេសវតាបស មានព្រះភាគ(របស់យើងខ្ញុំ)នេះ លះបង់ព្រះបាទពារាណសី ជាធំជាងមនុស្ស អ្នកឲ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង ហើយត្រេកអរសប្បាយ ក្នុងអាស្រម របស់កូនសិស្សឈ្មោះកប្បកៈ តើដោយឧបាយ ដូចម្តេច ។

[៦៨៣] (កេសវតាបស និយាយថា) ម្នាលអាមាត្យ រសទាំងឡាយដ៏ឆ្ងាញ់ គួររីករាយក៏មាន ដើមឈើទាំងឡាយ ជាទីរីករាយចិត្តក៏មាន ពាក្យជាសុភាសិតទាំងឡាយរបស់កប្បកៈ តែងធ្វើឲ្យអាត្មាត្រេកអរបាន ។

[៦៨៤] សាលីនំ ឱទនំ ភុញ្ជេ សុចិមំសូបសេចនំ
កាថំ សាមាកនិវារំ អលោណំ ឆាទយន្តិ តំ ។

[៦៨៥] សាទុំ វា យទិវាសាទុំ អប្បំ វា យទិវា ពហុំ
វិស្សដ្ឋោ យត្ថ ភុញ្ជេយ្យ វិស្សាសបរមា រសាតិ ។

កេសវជាតកំ ឆដ្ឋំ ។

អយកូដជាតកំ

[៦៨៦] សព្វាយសំ កូដមតិប្បមាណំ
បគ្គយ្ហ យោ តិដ្ឋសិ អន្តលិក្ខេ
រក្ខាយ មេ ត្វំ វិហិតោនុសជ្ជ
ឧទាហុ មេ វាយមសេ[១] វធាយ ។

១ ម.ចេតយសេ ។

[៦៨៤] (នាងទាមាត្យ ពោលថា) លោកម្ចាស់ ឆាន់ចង្ហាន់ស្រូវសាលី ដែលលាយដោយសាច់ដ៏ស្អាត ហេតុដូចម្តេច បានជាស្រងែ និងស្មៅគែលលកដែលមិនមានរសប្រៃសោះ ធ្វើឲ្យលោកម្ចាស់ ត្រេកអរបាន ។

[៦៨៥] (កេសវតាបស និយាយតបថា) បុគ្គលមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល បរិភោគភោជនទោះបីឆ្ងាញ់ក្តី មិនឆ្ងាញ់ក្តី តិចក្តី ច្រើនក្តី ក្នុងកន្លែងណា ភោជន (ណាមួយដែលបុគ្គលបរិភោគហើយ ក្នុងទីកន្លែងនោះជាភោជនប្រសើរ) ព្រោះរស មានសេចក្តី ស្និទ្ធស្នាលជាយ៉ាងក្រៃលែង ។

ចប់ កេសវជាតក ទី ៦ ។

អយកូដជាតក

[៦៨៦] (ពោធិសត្វ ពោលថា) អ្នកណា ឈរកាន់ញញួរដែកទាំង មូលធំហួសប្រមាណ លើអាកាស អ្នកនោះមកឋិតនៅ ដើម្បី រក្សាអញ (ក្នុងថ្ងៃនេះ) ឬព្យាយាម ដើម្បីសម្លាប់អញ ។

២៣៧

ចតុក្កនិបាតេ បញ្ចមោ ចុល្លកុណាលវគ្គោ

[៦៨៧] ទូតោ អហំ រាជិធ រក្ខសានំ
វជាយ តុយ្ហំ បហិតោហមស្មិ
ឥន្ទោ ច តំ រក្ខតិ ទេវរាជា
តេនុត្តមង្គំ ន តេ ផាលយាមិ ។

[៦៨៨] សចេ ច មំ រក្ខតិ ទេវរាជា
ទេវានមិន្ទោ មឃវា សុជម្បតិ
កាមំ បិសាច វិនទន្តុ សព្វេ
ន សន្តសេ រក្ខសិយា បជាយ ។

[៦៨៩] កាមំ កណ្ឌន្តុ កុម្ភណ្ឌា សព្វេ បំសុបិសាចកា
នាលំ បិសាច យុទ្ធាយ មហតី សា វិភេសិ កាតិ[១]។

អយកូដជាតកំ សត្តមំ ។

---

១ ម. វិភីសិកាតិ ។

[៦៨៧] (យក្ស ពោលថា) បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំព្រះអង្គជាទូតរបស់អារក្សទឹក ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវពួកអារក្សទឹកប្រើមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីសម្លាប់ព្រះអង្គ តែថា ព្រះឥន្ទ្រជាស្តេចទេវតារក្សាព្រះអង្គ ហេតុនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបំបែកព្រះសិរ្សរបស់ព្រះអង្គមិនបានទេ ។

[៦៨៨] (ពោធិសត្វ ពោលថា) បើទេវរាជ ទេវានមិន្ទ្រ មឃវៈ សុជម្បតិ រក្សានូវអញ ម្នាលបិសាច អារក្សទាំងអស់ ចូរបន្ទឹឡើងតាមសេចក្តីប្រាថ្នាចុះ យ៉ាងអញមិនតក់ស្លុត បំពោះពួកអារក្សទឹកទេ ។

[៦៨៩]ពួកកុម្ភណ្ឌ និងពួកបិសាច នៅលើគំនរសំរាមទាំងអស់ ចូរកម្ចាត់តាមសេចក្តីប្រាថ្នាចុះ នៃបិសាច ពួកបិសាចទាំងអស់ មិនអាច ដើម្បីច្បាំងនឹងអញបានទេ ការបន្ទាចគួរឲ្យខ្លាចនោះធំណាស់ (តែអញមិនខ្លាចឯងទេ) ។

ចប់ អយកូដជាតក ទី ៧ ។

អរញ្ញជាតកំ

[៦៩០] អរញ្ញា គាមមាគម្ម កឹសីលំ កឹវត្តំ អហំ
បុរិសំ តាត សេវេយ្យំ តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

[៦៩១] យោ តំ វិស្សាសយេ តាត វិស្សាសញ្ច ខមេយ្យ តេ
សុស្សូសី ច តិតិក្ខី ច តំ ភជេហិ ឥតោ គតោ ។

[៦៩២] យស្ស កាយេន វាចាយ មនសា នត្ថិ ទុក្កដំ
ឧរសីវ បតិដ្ឋាយ តំ ភជេហិ ឥតោ គតោ ។

អរញ្ញជាតក

[៦៩០] (តាបសកុមារ និយាយប្រាប់បិតាថា) បពិត្របិតា ខ្ញុំបាទ ចេញអំពីព្រៃ មករកស្រុកវិញ គួរសេពគប់នឹងបុរសមានមារយាទដូចម្តេច មានវត្តប្រតិបត្តិដូចម្តេច ខ្ញុំបាទសួរហើយ សូមបិតាប្រាប់ហេតុនោះ (ដល់ខ្ញុំ) ឲ្យទាន ។

[៦៩១] (តាបសពោធិសត្វជាបិតា ប្រាប់ថា) ម្នាលកូន បុរសណាគប្បីស្និទ្ធស្នាលនឹងអ្នក គប្បីអត់ទ្រាំនូវសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល របស់អ្នក ជាអ្នកចង់ស្តាប់ពាក្យរបស់អ្នក អត់ទោសដល់អ្នក អ្នកទៅអំពីព្រៃនេះទៅ ចូរសេពគប់នឹងបុរសនោះចុះ ។

[៦៩២] បុរសណា មិនមានអំពើអាក្រក់ដោយកាយវាចាចិត្ត បើអ្នកចេញអំពីព្រៃនេះទៅ អ្នកចូរសេពគប់បុរសនោះចុះ ធ្វើដូចជាកូនដែលតាំងនៅឰដ៏ទ្រូង ។

២៣៩

[៦៩៣] ហលិទ្ទរាគំ កបិចិត្តំ បុរិសំ រាគវិរាគិនំ
តាទិសំ តាត មា សេវិ និម្មនុស្សម្បិ ចេ សិយាតិ ។

អរញ្ញជាតកំ អដ្ឋមំ ។

សន្ធិភេទជាតកំ

[៦៩៤] នេវ ឥត្ថីសុ សាមញ្ញំ នាបិ ភក្ខេសុ សារថិ
អថស្ស សន្ធិភេទស្ស បស្ស យាវ សុចិន្តិតំ ។

[៦៩៥] អសិ តិក្ខោវ មំសម្ហិ បេសុញ្ញំ បរិវត្តតិ
យត្ថូសភញ្ច សីហញ្ច ភក្ខយន្តិ មិគាធមា ។

[៦៩៦] ឥមំ សោ សយនំ សេតិ យមិមំ បស្សសិ សារថិ
យោ វាចំ សន្ធិភេទស្ស បិសុណស្ស និពោធតិ ។

[៦៩៣] បើផ្ទៃជម្ពូទ្វីបនេះ គ្មានមនុស្សអ្នកវៀរចាកកាយទុច្ចរិតជាដើមទេ ម្នាលកូន អ្នកកុំសេពគប់នឹងបុរសដែលមានចិត្តដូចទឹកល្មៀតជាគ្រឿងជ្រលក់ (មានចិត្តមិនបានខ្ជាប់ខ្ជួន) មានចិត្តដូចជាអាការនៃស្វា ជួនត្រេកអរ ជួនមិនត្រេកអរ (ប្រែប្រួលភ្លាមៗ) ប្រាកដដូច្នោះឡើយ ។

ចប់ អរញ្ញជាតក ទី ៨ ។

សន្ធិភេទជាតក

[៦៩៤] (ព្រះរាជា មានព្រះឱង្ការនឹងសារថីថា) ម្នាលសារថី សេចក្តីស្មើគ្នា (របស់សត្វទាំងពីរ) ក្នុងសត្វញីទាំងឡាយមិនមាន ក្នុងចំណីអាហារទាំងឡាយ ក៏មិនមានដែរ អ្នកចូរមើលគំនិតរបស់ចចកអ្នកបំបែកនូវតំណនៃមិត្រនោះ គិតមើលឲ្យល្អចុះ ។

[៦៩៥] ពួកម្រឹគអធម៌ (ចចក) ស៊ីគោផង ស៊ីសីហៈផង ព្រោះសេចក្តីញុះញង់ណា សេចក្តីញុះញង់នោះ រមែងប្រែប្រួល ដូចជាដាវមុតក្នុងសាច់ ។

[៦៩៦] ម្នាលសារថី អ្នកឃើញកិរិយាដេកស្លាប់(នៃសត្វទាំងពីរ) នេះ បុគ្គលណា ជឿពាក្យរបស់បុគ្គលអ្នកញុះញង់ បំបែកនូវតំណនៃមិត្រ បុគ្គលនោះ រមែងដេកស្លាប់យ៉ាងនេះ (ពុំខាន) ។

[៦៩៧] តេ ជនា សុខមេធន្តិ នរា សគ្គគតារិវ
យេ វាចំ សន្ធិភេទស្ស នាវពោធន្តិ សារថីតិ ។

សន្ធិភេទជាតកំ នវមំ ។

ទេវតាបញ្ហជាតកំ

[៦៩៨] ហន្តិ ហត្ថេហិ បាទេហិ មុខញ្ច បរិសុម្ភតិ
ស វេ រាជ បិយោ ហោតិ កន្តេន ត្វាភិបស្សសិ ។
[៦៩៩] អក្កោសតិ យថាកាមំ អាគមញ្ចស្ស ឥច្ឆតិ[១]
ស វេ រាជ បិយោ ហោតិ កន្តេន ត្វាភិបស្សសិ ។
[៧០០] អព្ភក្ខាតិ អភូតេន អលិកេនាភិសារយេ
ស វេ រាជ បិយោ ហោតិ កន្តេន ត្វាភិបស្សសិ ។

---
១ ម. ឥច្ឆតិ ។

[៦៩៧] *ម្នាលសារថី ពួកជនណា មិនជឿពាក្យញុះញង់ របស់អ្នកបំបែកនូវតំណនៃមិត្រ ពួកជននោះ តែងបាននូវសេចក្តីសុខ ដូចជាពួកនរជនអ្នកទៅកើត ក្នុងឋានសួគ៌ដូច្នោះ ។*

ចប់ សន្ធិភេទជាតក ទី ៩ ។

ទេវតាបញ្ហជាតក

[៦៩៨] (*ទេវតា សួរថា*) *បុគ្គលណា ប្រហារ ដោយដៃទាំងពីរផង ដោយជើងទាំងពីរផង ប្រហារនូវមាត់ផង បពិត្រមហារាជ បុគ្គលនោះ ជាទីស្រឡាញ់នៃគេ ហេតុនោះ ព្រះអង្គយល់ថា បុគ្គលណា ។*

[៦៩៩] *បុគ្គលណា ជេរប្រទេច តាមសេចក្តីប្រាថ្នា តែមិនប្រាថ្នានូវការមកដល់បុគ្គលនោះ បពិត្រមហារាជ បុគ្គលនោះ ជាទីស្រឡាញ់របស់គេ ហេតុនោះ ព្រះអង្គយល់ថា បុគ្គលណា ។*

[៧០០] *បុគ្គលណា ពោលបង្កាច់ដោយពាក្យមិនពិត ប្រកាសប្រាប់ឲ្យឮដោយពាក្យឡូឡា បពិត្រមហារាជ បុគ្គលនោះជាទីស្រឡាញ់របស់គេ ហេតុនោះ ព្រះអង្គយល់ថា បុគ្គលណា ។*

[៧០១] ហរំ អន្នញ្ច ចានញ្ច វត្ថសេនាសនានិ ច

(អញ្ញទត្ថុំ ហរា សន្តា)

តេ វេ រាជ បិយា ហោន្តិ កន្តេន ត្វាភិបស្សសីតិ ។

ទេវតាបញ្ហជាតកំ ទសមំ ។

ចុល្លកុណាលវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

នរានំ អសក្ខិ វសិម្ហវរោ

និលិយមត្តិវរញ្ច បុន

បុន សោយសក្ខជវរោ

តថារញ្ញ សារថិ ហន្តិ ទស ។

តត្រ វគ្គុទ្ទានំ ភវតិ

វិវរំ បុចិមន្ទញ្ច កុដិទូសំ ពហុភាណកំ

ចុល្លកុណាលវគ្គោ សោ បញ្ចមោ សុប្បកាសិតោតិ ។

ចតុក្កនិបាតំ និដ្ឋិតំ ។

[៧០១] ពួកអ្នកនាំយកទៅ បាននាំយកបាយផង ទឹកផង សំពត់នឹងសេនាសនៈទាំងឡាយផង ដោយពិត បពិត្រមហារាជ ពួកអ្នកនាំយកទៅនោះ ជាទីស្រឡាញ់របស់គេ ហេតុនោះ ព្រះអង្គយល់ថា បុគ្គលណា ។

ចប់ ទេវតាបញ្ហជាតក ទី ១០ ។

ចប់ ចុល្លកុណាលវគ្គ ទី ៥ ។

ឧទ្ទាននៃចុល្លកុណាលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីស្រីធ្វើសេចក្តីត្រេកអរ ដល់ពួកបុរស ១ ព្រះពោធិសត្វបានវើខ្លួន ១ មេក្រៀលនៅក្នុងដំណាក់ស្តេច ១ វត្ថុធ្វើសក់ឲ្យខ្មៅ ១ ភ្លើងដ៏ប្រសើរ ១ រសទាំងឡាយ ១ ញញួរដែកដ៏ប្រសើរ ១ ការចេញអំពីព្រៃ ១ នាយសារថី ១ ប្រហារដោយដៃ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គក្នុងចតុក្កនិបាតនោះគឺ

កាលិង្គវគ្គ ១ បុចិមន្ទវគ្គ ១ កុដិទូសកវគ្គ ១ កោកិលវគ្គ ១ ចុល្លកុណាលវគ្គ គម្រប់ជា ៥ លោកសម្តែងល្អហើយ ។

ចប់ ចតុក្កនិបាត ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សត្តមោ ភាគោ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

បឋមេ	អបណ្ណកវគ្គេ	បឋមំ	អបណ្ណកជាតកំ	១
		ទុតិយំ	វណ្ណុបថជាតកំ.........................	″
		តតិយំ	សេរិវវាណិជជាតកំ..................	២
		ចតុត្ថំ	ចុល្លកសេដ្ឋិជាតកំ....................	″
		បញ្ចមំ	តណ្ឌុលនាឡិជាតកំ.................	៣
		ឆដ្ឋំ	ទេវធម្មជាតកំ	″
		សត្តមំ	កដ្ឋហារិជាតកំ.........................	″
		អដ្ឋមំ	គាមណិជាតកំ.........................	៤
		នវមំ	មឃទេវជាតកំ	″
		ទសមំ	សុខវិហារជាតកំ	″
ទុតិយេ	សីលវគ្គេ	បឋមំ	លក្ខណជាតកំ.........................	៦

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សត្តមភាគ

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

អបណ្ណកវគ្គ ទី ១	*អបណ្ណកជាតក*	*ទី ១*	១
	វណ្ណុបថជាតក	*ទី ២*.....................	″
	សេរិវវាណិជជាតក	*ទី ៣*.....................	២
	ចុល្លកសេដ្ឋិជាតក	*ទី ៤*.....................	″
	តណ្ឌុលនាឡិជាតក	*ទី ៥*.....................	៣
	ទេវធម្មជាតក	*ទី ៦*.....................	″
	កដ្ឋហារិជាតក	*ទី ៧*	″
	គាមណិជាតក	*ទី ៨*.....................	៤
	មឃទេវជាតក	*ទី ៩*.....................	″
	សុខវិហារជាតក	*ទី ១០*	″
សីលវគ្គ ទី ២	*លក្ខណជាតក*	*ទី ១*.....................	៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ទុតិយេ សីលវគ្គេ	*ទុតិយំ*	*និគ្រោធមិគជាតកំ*	៦
	តតិយំ	*កណ្ឌិនជាតកំ*	៧
	ចតុត្ថំ	*វាតមិគជាតកំ*	”
	បញ្ចមំ	*ខរាទិយជាតកំ*	៨
	ឆដ្ឋំ	*តិបល្លត្ថជាតកំ*	”
	សត្តមំ	*មាលុតជាតកំ*	”
	អដ្ឋមំ	*មតកភត្តជាតកំ*	៩
	នវមំ	*អាយាចិតភត្តជាតកំ*	”
	ទសមំ	*នឡបានជាតកំ*	”
តតិយេ កុរុង្គវគ្គេ	*បឋមំ*	*កុរុង្គមិគជាតកំ*	១១
	ទុតិយំ	*កុក្កុរជាតកំ*	”
	តតិយំ	*ភោជាជានីយជាតកំ*	”
	ចតុត្ថំ	*អាជញ្ញជាតកំ*	១២
	បញ្ចមំ	*តិត្ថជាតកំ*	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា			ទំព័រ
	ឯកនិបាត		
សីលវគ្គ ទី ២	*និគ្រោធមិគជាតក*	*ទី ២......................*	៦
	កណ្ឌិនជាតក	*ទី ៣......................*	៧
	វាតមិគជាតក	*ទី ៤......................*	〃
	ខរាទិយជាតក	*ទី ៥......................*	៨
	តិបល្លត្ថជាតក	*ទី ៦......................*	〃
	មាលុតជាតក	*ទី ៧......................*	〃
	មតកភត្តជាតក	*ទី ៨......................*	៩
	អាយាចិតភត្តជាតក	*ទី ៩......................*	〃
	នឡបានជាតក	*ទី ១០...................*	〃
កុរុង្គវគ្គ ទី ៣	*កុរុង្គមិគជាតក*	*ទី ១......................*	១១
	កុក្កុរជាតក	*ទី ២......................*	〃
	ភោជាជានីយជាតក	*ទី ៣......................*	〃
	អាជញ្ញជាតក	*ទី ៤......................*	១២
	តិត្ថជាតក	*ទី ៥......................*	〃

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

តតិយេ	កុរុង្គវគ្គេ	ឆដ្ឋំ	មហិឡាមុខជាតកំ....................	១២
		សត្តមំ	អភិណ្ហជាតកំ..........................	១៣
		អដ្ឋមំ	នន្ទិវិសាលជាតកំ.....................	״
		នវមំ	កណ្ហជាតកំ.............................	״
		ទសមំ	មុណិកជាតកំ..........................	១៤
បតុត្ថេ	កុលាវកវគ្គេ	បឋមំ	កុលាវកជាតកំ.........................	១៥
		ទុតិយំ	នច្ចជាតកំ................................	״
		តតិយំ	សម្មោទមានជាតកំ..................	״
		បតុត្ថំ	មច្ឆជាតកំ................................	១៦
		បញ្ចមំ	វដ្ដកជាតកំ	״
		ឆដ្ឋំ	សកុណជាតកំ.........................	״
		សត្តមំ	តិត្តិរជាតកំ	១៧
		អដ្ឋមំ	ពកជាតកំ................................	״
		នវមំ	នន្ទជាតកំ................................	״

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

ឯកនិបាត

កុរុង្គវគ្គ ទី ៣	*មហិឡាមុខជាតក*	*ទី ៦......................*	*១២*
	អភិណ្ហជាតក	*ទី ៧......................*	*១៣*
	នន្ទិវិសាលជាតក	*ទី ៨......................*	*″*
	កណ្ហជាតក	*ទី ៩......................*	*″*
	មុណិកជាតក	*ទី ១០...................*	*១៤*
កុលាវកវគ្គ ទី៤	*កុលាវកជាតក*	*ទី ១......................*	*១៥*
	នច្ចជាតក	*ទី ២......................*	*″*
	សម្មោទមានជាតក	*ទី ៣......................*	*″*
	មច្ឆជាតក	*ទី ៤......................*	*១៦*
	វដ្តកជាតក	*ទី ៥......................*	*″*
	សកុណជាតក	*ទី ៦......................*	*″*
	តិត្តិរជាតក	*ទី ៧......................*	*១៧*
	ពកជាតក	*ទី ៨......................*	*″*
	នន្ទជាតក	*ទី ៩......................*	*″*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ចតុត្ថេ	*កុលាវកវគ្គេ*	*ទសមំ*	*ខទិរង្គារជាតកំ.........................*	*១៨*
បញ្ចមេ	*អត្ថកាមវគ្គេ*	*បឋមំ*	*លោសកជាតកំ.........................*	*១៩*
		ទុតិយំ	*កបោតកជាតកំ.........................*	*״*
		តតិយំ	*វេឡុកជាតកំ............................*	*២០*
		ចតុត្ថំ	*មកសជាតកំ............................*	*״*
		បញ្ចមំ	*រោហិណីជាតកំ ....*	*״*
		ឆដ្ឋំ	*អារាមទូសកជាតកំ ....*	*២១*
		សត្តមំ	*វារុណិទូសកជាតកំ..................*	*״*
		អដ្ឋមំ	*វេទព្វជាតកំ.............................*	*״*
		នវមំ	*នក្ខត្តជាតកំ ....*	*២២*
		ទសមំ	*ទុម្មេធជាតកំ............................*	*״*
ឆដ្ឋេ	*អាសីសវគ្គេ*	*បឋមំ*	*មហាសីលវជាតកំ....................*	*២៣*
		ទុតិយំ	*ចូឡជនកជាតកំ ....*	*״*
		តតិយំ	*បុណ្ណបាតិជាតកំ ....*	*״*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

កុលាវកវគ្គ ទី ៤	*ខរិស្សរជាតក*	*ទី ១០*	*១៨*
អត្ថកាមវគ្គ ទី ៥	*លោសកជាតក*	*ទី ១*	*១៩*
	កបោតកជាតក	*ទី ២*	*"*
	វេឡុកជាតក	*ទី ៣*	*២០*
	មកសជាតក	*ទី ៤*	*"*
	រោហិណីជាតក	*ទី ៥*	*"*
	អារាមទូសកជាតក	*ទី ៦*	*២១*
	វារុណិទូសកជាតក	*ទី ៧*	*"*
	វេទព្វជាតក	*ទី ៨*	*"*
	នក្ខត្តជាតក	*ទី ៩*	*២២*
	ទុម្មេធជាតក	*ទី ១០*	*"*
អាសីសវគ្គ ទី ៦	*មហាសីលវជាតក*	*ទី ១*	*២៣*
	ចូឡជនកជាតក	*ទី ២*	*"*
	បុណ្ណបាតិជាតក	*ទី ៣*	*"*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ឆដ្ឋេ	អាសីសវគ្គេ	ចតុត្ថំ	ផលជាតកំ...............................	២៤
		បញ្ចមំ	បញ្ចាវុធជាតកំ.........................	”
		ឆដ្ឋំ	កញ្ចនក្ខន្ធជាតកំ......................	”
		សត្តមំ	វានរិន្ទជាតកំ............................	២៥
		អដ្ឋមំ	តយោធម្មជាតកំ.......................	”
		នវមំ	ភេរិវាទជាតកំ	”
		ទសមំ	សង្ខធមនជាតកំ	២៦
សត្តមេ	ឥត្ថីវគ្គេ	បឋមំ	អាសាតមន្តជាតកំ....................	២៧
		ទុតិយំ	អណ្ឌភូតជាតកំ	”
		តតិយំ	តក្កជាតកំ................................	២៨
		ចតុត្ថំ	ទុរាជានជាតកំ.........................	”
		បញ្ចមំ	អនភិរតិជាតកំ.........................	”
		ឆដ្ឋំ	មុទុលក្ខណជាតកំ	២៩
		សត្តមំ	ឧច្ឆង្គជាតកំ	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

អាសីសវគ្គ ទី ៦	*ផលជាតក*	*ទី ៤......................*	២៤
	បញ្ចាវុធជាតក	*ទី ៥......................*	〃
	កញ្ចនក្ខន្ធជាតក	*ទី ៦......................*	〃
	វានរិន្ទជាតក	*ទី ៧......................*	២៥
	តយោធម្មជាតក	*ទី ៨......................*	〃
	ភេរិវាទជាតក	*ទី ៩......................*	〃
	សង្ខធមនជាតក	*ទី ១០...................*	២៦
ឥត្ថីវគ្គ ទី ៧	*អសាតមន្តជាតក*	*ទី ១......................*	២៧
	អណ្ឌភូតជាតក	*ទី ២......................*	〃
	តក្កជាតក	*ទី ៣......................*	២៨
	ទុរាជានជាតក	*ទី ៤......................*	〃
	អនភិរតិជាតក	*ទី ៥......................*	〃
	មុទុលក្ខណជាតក	*ទី ៦......................*	២៩
	ឧច្ចង្គជាតក	*ទី ៧......................*	〃

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

សត្តមេ	*ឥត្ថីវគ្គេ*	*អដ្ឋមំ*	*សាកេតជាតកំ*	២៩
		នវមំ	*វិសវន្តជាតកំ*	៣០
		ទសមំ	*កុទ្ទាលជាតកំ*	″
អដ្ឋមេ	*វរុណវគ្គេ*	*បឋមំ*	*វរុណជាតកំ*	៣១
		ទុតិយំ	*សីលវនាគជាតកំ*	″
		តតិយំ	*សច្ចង្កិរជាតកំ*	″
		ចតុត្ថំ	*រុក្ខធម្មជាតកំ*	៣២
		បញ្ចមំ	*មច្ឆជាតកំ*	″
		ឆដ្ឋំ	*អសង្កិយជាតកំ*	″
		សត្តមំ	*មហាសុបិនជាតកំ*	៣៣
		អដ្ឋមំ	*ឥល្លិសជាតកំ*	″
		នវមំ	*ខរស្សរជាតកំ*	៣៤
		ទសមំ	*ភីមសេនជាតកំ*	″
នវមេ	*អបាយិម្ហវគ្គេ*	*បឋមំ*	*សុរាបានជាតកំ*	៣៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

ឥត្ថីវគ្គ ទី ៧	*សាកេតជាតក*	*ទី ៨*	២៩
	វិសវន្តជាតក	*ទី ៩*	៣០
	កុទ្ទាលជាតក	*ទី ១០*	〃
វរុណវគ្គ ទី ៨	*វរុណជាតក*	*ទី ១*	៣១
	សីលវនាគជាតក	*ទី ២*	〃
	សច្ចង្កិរជាតក	*ទី ៣*	〃
	រុក្ខធម្មជាតក	*ទី ៤*	៣២
	មច្ឆជាតក	*ទី ៥*	〃
	អសង្កិយជាតក	*ទី ៦*	〃
	មហាសុបិនជាតក	*ទី ៧*	៣៣
	ឥល្លិសជាតក	*ទី ៨*	〃
	ខរស្សរជាតក	*ទី ៩*	៣៤
	ភីមសេនជាតក	*ទី ១០*	〃
អបាយិម្ហវគ្គ ទី ៩	*សុរាបានជាតក*	*ទី ១*	៣៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

នវមេ	អបាយិម្ហវគ្គេ	ទុតិយំ	មិត្តវិន្ទជាតកំ............................	៣៦
		តតិយំ	កាឡកណ្ណិជាតកំ......................	″
		ចតុត្ថំ	អត្ថស្សទ្វារជាតកំ......................	៣៧
		បញ្ចមំ	កិម្បកជាតកំ............................	″
		ឆដ្ឋំ	សីលវីមំសជាតកំ......................	៣៨
		សត្តមំ	មង្គលជាតកំ............................	″
		អដ្ឋមំ	សារម្ភជាតកំ............................	៣៩
		នវមំ	កុហកជាតកំ............................	″
		ទសមំ	អកតញ្ញុជាតកំ.........................	″
ទសមេ	លិត្តវគ្គេ	បឋមំ	លិត្តជាតកំ...............................	៤១
		ទុតិយំ	មសារជាតកំ............................	″
		តតិយំ	វិស្សាសភោជនជាតកំ..............	៤២
		ចតុត្ថំ	លោមហំសជាតកំ....................	″
		បញ្ចមំ	មហាសុទស្សនជាតកំ..............	″

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

អបាយិម្ហវគ្គ ទី ៩	*មិត្តវិន្ទជាតក*	*ទី ២......................*	៣៦
	កាឡកណ្ណិជាតក	*ទី ៣......................*	〃
	អត្ថស្សទ្វារជាតក	*ទី ៤......................*	៣៧
	កិម្បកជាតក	*ទី៥......................*	〃
	សីលវីមំសជាតក	*ទី ៦......................*	៣៨
	មង្គលជាតក	*ទី ៧......................*	〃
	សារម្ភជាតក	*ទី ៨......................*	៣៩
	កុហកជាតក	*ទី ៩......................*	〃
	អកតញ្ញុជាតក	*ទី ១០....................*	〃
លិត្តវគ្គ ទី ១០	*លិត្តជាតក*	*ទី ១......................*	៤១
	មសារជាតក	*ទី ២......................*	〃
	វិស្សាសភោជនជាតក	*ទី ៣......................*	៤២
	លោមហំសជាតក	*ទី ៤......................*	〃
	មហាសុទស្សនជាតក	*ទី ៥......................*	〃

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ទសមេ លិត្តវគ្គេ	ឆដ្ឋំ	តេលបត្តជាតកំ........................	៤៣
	សត្តមំ	នាមសិទ្ធិជាតកំ........................	″
	អដ្ឋមំ	កូដវាណិជជាតកំ.....................	″
	នវមំ	បរោសហស្សជាតកំ.................	៤៤
	ទសមំ	អសាតរូបជាតកំ	″
ឯកាទសមេ បរោសតវគ្គេ	បឋមំ	បរោសតជាតកំ	៤៦
	ទុតិយំ	បណ្ណិកជាតកំ	″
	តតិយំ	វេរិជាតកំ	៤៧
	ចតុត្ថំ	មិត្តវិន្ទជាតកំ............................	″
	បញ្ចមំ	ទុព្វលកដ្ឋជាតកំ	″
	ឆដ្ឋំ	ឧទញ្ចនីជាតកំ.........................	៤៨
	សត្តមំ	សាលិត្តកជាតកំ	″
	អដ្ឋមំ	ពាហិយជាតកំ.........................	″
	នវមំ	កុណ្ឌកបូវជាតកំ......................	៤៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

លិត្តវគ្គ ទី ១០	*តេលបត្តជាតក*	*ទី ៦......................*	*៤៣*
	នាមសិទ្ធិជាតក	*ទី ៧......................*	*״*
	កូដវាណិជជាតក	*ទី ៨......................*	*״*
	បរោសហស្សជាតក	*ទី ៩......................*	*៤៤*
	អសាតរូបជាតក	*ទី ១០...................*	*״*
បរោសតវគ្គ ទី ១១	*បរោសតជាតក*	*ទី ១......................*	*៥៦*
	បណ្ណិកជាតក	*ទី ២......................*	*״*
	វេរិជាតក	*ទី ៣......................*	*៤៧*
	មិត្តវិន្ទជាតក	*ទី ៤......................*	*״*
	ទុព្វលកដ្ឋជាតក	*ទី ៥......................*	*״*
	ឧទញ្ចនីជាតក	*ទី ៦......................*	*៤៨*
	សាលិត្តកជាតក	*ទី ៧......................*	*״*
	ពាហិយជាតក	*ទី ៨......................*	*״*
	កុណ្ឌកបូវជាតក	*ទី ៩......................*	*៤៩*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ឯកាទសមេ	បរោសតវគ្គេ	ទសមោ	សព្វសំហារកបញ្ហោ.........	៤៩
ទ្វាទសមេ	ហំសិវគ្គេ	បឋមោ	គទ្រភបញ្ហោ..........................	៥០
		ទុតិយោ	អមរាទេវិបញ្ហោ	”
		តតិយំ	សិគាលជាតកំ	៥១
		ចតុត្ថំ	មិតចិន្តិជាតកំ	”
		បញ្ចមំ	អនុសាសិកជាតកំ...................	”
		ឆដ្ឋំ	ទុព្វចជាតកំ	៥២
		សត្តមំ	តិត្តិរជាតកំ.............................	”
		អដ្ឋមំ	វដ្តកជាតកំ..............................	”
		នវមំ	អកាលរាវិជាតកំ	៥៣
		ទសមំ	ពន្ធនមោក្ខជាតកំ....................	”
តេរសមេ	កុសនាឡិវគ្គេ	បឋមំ	កុសនាឡិជាតកំ......................	៥៤
		ទុតិយំ	ទុម្មេធជាតកំ...........................	”
		តតិយំ	នង្គលីសជាតកំ.......................	៥៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា			ទំព័រ

ឯកនិបាត

បរោសតវគ្គ ទី ១១	*សព្វសំហារកបញ្ហា*	*ទី ១០*	៤៩
ហំសិវគ្គ ទី ១២	*គទ្រភបញ្ហា*	*ទី ១*	៥០
	អមរាទេវិបញ្ហា	*ទី ២*	″
	សិគាលជាតក	*ទី ៣*	៥១
	មិតចិន្តិជាតក	*ទី ៤*	″
	អនុសាសិកជាតក	*ទី ៥*	″
	ទុព្វចជាតក	*ទី ៦*	៥២
	តិត្តិរជាតក	*ទី ៧*	″
	វដ្តកជាតក	*ទី ៨*	″
	អកាលរាវិជាតក	*ទី ៩*	៥៣
	ពន្ធនមោក្ខជាតក	*ទី ១០*	″
កុសនាឡិវគ្គ ទី ១៣	*កុសនាឡិជាតក*	*ទី ១*	៥៤
	ទុម្មេធជាតក	*ទី ២*	″
	នង្គលីសជាតក	*ទី ៣*	៥៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកនិបាតោ

តេរសមេ កុសនាឡិវគ្គេ ចតុត្ថំ អម្ពជាតកំ................................ ៥៥

បញ្ចមំ កដាហកជាតកំ......................... 〃

ឆដ្ឋំ អសិលក្ខណជាតកំ.................. ៥៦

សត្តមំ កលណ្ឌុកជាតកំ....................... 〃

អដ្ឋមំ មូសិកជាតកំ............................ 〃

នវមំ អគ្គិកជាតកំ............................. ៥៧

ទសមំ កោសិយជាតកំ......................... 〃

ចុទ្ទសមេ អសម្បទានវគ្គេ បឋមំ អសម្បទានជាតកំ..................... ៥៨

ទុតិយំ បញ្ចភិរុកជាតកំ........................ 〃

តតិយំ ឃតាសនជាតកំ........................ ៥៩

ចតុត្ថំ ឈានសោធនជាតកំ................ 〃

បញ្ចមំ ចន្ទាភជាតកំ............................ ៦០

ឆដ្ឋំ សុវណ្ណហំសជាតកំ.................. 〃

សត្តមំ ពព្ពុជាតកំ................................ 〃

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

កុសនាឡិវគ្គ ទី ១៣	*អម្ពជាតក*	*ទី ៤*......................	*៥៥*
	កដាហកជាតក	*ទី ៥*......................	״
	អសិលក្ខណជាតក	*ទី ៦*......................	*៥៦*
	កលណ្ឌុកជាតក	*ទី ៧*......................	״
	មូសិកជាតក	*ទី ៨*......................	״
	អគ្គិកជាតក	*ទី ៩*......................	*៥៧*
	កោសិយជាតក	*ទី ១០*....................	״
អសម្បទានវគ្គ ទី ១៤	*អសម្បទានជាតក*	*ទី ១*......................	*៥៨*
	បញ្ចភិរុកជាតក	*ទី ២*......................	״
	ឃតាសនជាតក	*ទី ៣*......................	*៥៩*
	ឈានសោធនជាតក	*ទី ៤*......................	״
	ចន្ទាភជាតក	*ទី ៥*......................	*៦០*
	សុវណ្ណហំសជាតក	*ទី ៦*......................	״
	ពព្វុជាតក	*ទី ៧*......................	״

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា　　　　　　　　　　　　　　អង្កេ

ឯកនិបាតោ

ចុទ្ទសមេ អសម្បទានវគ្គេ អដ្ឋមំ គោធជាតកំ ៦១
នវមំ ឧភតោភដ្ឋជាតកំ .... ″
ទសមំ កាកជាតកំ .... ″
បណ្ណរសមេ កកណ្ដកវគ្គេ បឋមំ គោធជាតកំ ៦៣
ទុតិយំ សិង្គាលជាតកំ .... ″
តតិយំ វិរោចនជាតកំ .... ″
ចតុត្ថំ នង្គុដ្ឋជាតកំ ៦៤
បញ្ចមំ រាធជាតកំ .... ″
ឆដ្ឋំ កាកជាតកំ .... ″
សត្តមំ បុប្ផរត្តជាតកំ ៦៥
អដ្ឋមំ សិង្គាលជាតកំ .... ″
នវមំ ឯកបណ្ណជាតកំ .... ″
ទសមំ សញ្ជីវជាតកំ ៦៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកនិបាត

អសម្បទានវគ្គ ទី ១៤	*គោធជាតក*	*ទី ៨.....................*	៦១
	ឧភតោភដ្ឋជាតក	*ទី ៩.....................*	״
	កាកជាតក	*ទី ១០..................*	״
កកណ្តកវគ្គ ទី ១៥	*គោធជាតក*	*ទី ១.....................*	៦៣
	សិង្គាលជាតក	*ទី ២.....................*	״
	វិរោចនជាតក	*ទី ៣.....................*	״
	នង្គុដ្ឋជាតក	*ទី ៤.....................*	៦៤
	រាធជាតក	*ទី ៥.....................*	״
	កាកជាតក	*ទី ៦.....................*	״
	បុប្ផរត្តជាតក	*ទី ៧.....................*	៦៥
	សិង្គាលជាតក	*ទី ៨.....................*	״
	ឯកបណ្ណជាតក	*ទី ៩.....................*	״
	សញ្ជីវជាតក	*ទី ១០..................*	៦៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

បឋមេ	ទឡ្ហវគ្គេ	បឋមំ	រាជោវាទជាតកំ......................	៦៨
		ទុតិយំ	សិគាលជាតកំ........................	៦៩
		តតិយំ	សូករជាតកំ............................	״
		ចតុត្ថំ	ឧរគជាតកំ.............................	៧០
		បញ្ចមំ	ភគ្គជាតកំ..............................	״
		ឆដ្ឋំ	អលីនចិត្តជាតកំ....................	៧១
		សត្តមំ	គុណជាតកំ............................	״
		អដ្ឋមំ	សុហនុជាតកំ..........................	៧២
		នវមំ	មោរជាតកំ.............................	៧៣
		ទសមំ	វិនីលកជាតកំ........................	៧៤
ទុតិយេ	សន្ថវវគ្គេ	បឋមំ	ឥន្ទសមានគោត្តជាតកំ...........	៧៦
		ទុតិយំ	សន្ថវជាតកំ...........................	״
		តតិយំ	សុសីមជាតកំ..........................	៧៧
		ចតុត្ថំ	គិជ្ឈជាតកំ.............................	៧៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា			ទំព័រ

ទុកនិបាត

ទឡ្ហវគ្គ ទី ១	រាជោវាទជាតក	ទី ១......................	៦៨
	សិគាលជាតក	ទី ២......................	៦៩
	សូករជាតក	ទី ៣.....................	″
	ឧរគជាតក	ទី ៤......................	៧០
	ភគ្គជាតក	ទី ៥......................	″
	អលីនចិត្តជាតក	ទី ៦......................	៧១
	គុណជាតក	ទី ៧.....................	″
	សុហនុជាតក	ទី ៨......................	៧២
	មោរជាតក	ទី ៩......................	៧៣
	វិនីលកជាតក	ទី ១០..................	៧៤
សន្ថវវគ្គ ទី ២	ឥន្ទសមានគោត្តជាតក	ទី ១......................	៧៦
	សន្ថវជាតក	ទី ២......................	″
	សុសីមជាតក	ទី ៣.....................	៧៧
	គិជ្ឈជាតក	ទី ៤......................	៧៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

ទុតិយេ	*សន្ថវវគ្គេ*	*បញ្ចមំ*	*នកុលជាតកំ.........................*	*៧៨*
		ឆដ្ឋំ	*ឧបសាឡ្ហជាតកំ.....................*	*៧៩*
		សត្តមំ	*សមិទ្ធិជាតកំ..........................*	*″*
		អដ្ឋមំ	*សកុណគ្ឃិជាតកំ...................*	*៨០*
		នវមំ	*អរកជាតកំ............................*	*″*
		ទសមំ	*កកណ្ដកជាតកំ ....*	*៨១*
តតិយេ	*កល្យាណធម្មវគ្គេ*	*បឋមំ*	*កល្យាណធម្មជាតកំ...............*	*៨២*
		ទុតិយំ	*ទទ្ទរជាតកំ............................*	*″*
		តតិយំ	*មក្កដជាតកំ ....*	*៨៣*
		ចតុត្ថំ	*ទុព្ភិយមក្កដជាតកំ ....*	*″*
		បញ្ចមំ	*អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតកំ................*	*៨៤*
		ឆដ្ឋំ	*កឡាយមុដ្ឋិជាតកំ..................*	*″*
		សត្តមំ	*តិន្ទុកជាតកំ ....*	*៨៥*
		អដ្ឋមំ	*កច្ឆបជាតកំ ....*	*″*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

សន្ថវវគ្គ ទី ២	*នកុលជាតក*	*ទី ៥......................*	*៧៨*
	ឧបសាឡ្ហជាតក	*ទី ៦......................*	*៧៩*
	សមិទ្ធិជាតក	*ទី ៧.....................*	*״*
	សកុណគ្ឃិជាតក	*ទី ៨......................*	*៨០*
	អរកជាតក	*ទី ៩......................*	*״*
	កកណ្ឌកជាតក	*ទី ១០...................*	*៨១*
កល្យាណធម្មវគ្គ ទី ៣	*កល្យាណធម្មជាតក*	*ទី ១........................*	*៨២*
	ទទ្ទរជាតក	*ទី ២........................*	*״*
	មក្កដជាតក	*ទី ៣......................*	*៨៣*
	ទុព្ភិយមក្កដជាតក	*ទី ៤......................*	*״*
	អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតក	*ទី ៥......................*	*៨៤*
	កឡាយមុដ្ឋិជាតក	*ទី ៦......................*	*״*
	តិន្ទុកជាតក	*ទី ៧.....................*	*៨៥*
	កច្ឆបជាតក	*ទី ៨......................*	*״*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

តតិយេ	កល្យាណធម្មវគ្គេ	នវមំ	សតធម្មជាតកំ	៨៦
		ទសមំ	ទុទ្ទទជាតកំ	៨៧
បតុត្ថេ	អសទិសវគ្គេ	បឋមំ	អសទិសជាតកំ	៨៨
		ទុតិយំ	សង្គាមាវចរជាតកំ	”
		តតិយំ	វាលោទកជាតកំ	៨៩
		បតុត្ថំ	គិរិទត្តជាតកំ...........................	”
		បញ្ចមំ	អនភិរតិជាតកំ........................	៩០
		ឆដ្ឋំ	ទធិវាហនជាតកំ	៩១
		សត្តមំ	បតុមដ្ឋជាតកំ	”
		អដ្ឋមំ	សីហកោត្ថុកជាតកំ	៩២
		នវមំ	សីហចម្មជាតកំ.......................	”
		ទសមំ	សីលានិសំសជាតកំ	៩៣
បញ្ចមេ	រុហកវគ្គេ	បឋមំ	រុហកជាតកំ	៩៤
		ទុតិយំ	សិរីកាឡកណ្ណិជាតកំ..............	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

កល្យាណធម្មវគ្គ ទី ៣	*សតធម្មជាតក*	*ទី ៩*	*៨៦*
	ទុទ្ទទជាតក	*ទី ១០*	*៨៧*
អសទិសវគ្គ ទី ៤	*អសទិសជាតក*	*ទី ១*	*៨៨*
	សង្គាមាវចរជាតក	*ទី ២*	〃
	វាលោទកជាតក	*ទី ៣*	*៨៩*
	គិរិទត្តជាតក	*ទី ៤*	〃
	អនភិរតិជាតក	*ទី ៥*	*៩០*
	ទធិវាហនជាតក	*ទី ៦*	*៩១*
	ចតុមដ្ឋជាតក	*ទី ៧*	〃
	សីហកោត្ថុកជាតក	*ទី ៨*	*៩២*
	សីហចម្មជាតក	*ទី ៩*	〃
	សីលានិសំសជាតក	*ទី ១០*	*៩៣*
រុហកវគ្គ ទី ៥	*រុហកជាតក*	*ទី ១*	*៩៤*
	សិរីកាឡកណ្ណិជាតក	*ទី២*	〃

មាតិកាបត្ថានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

បញ្ចមេ	*រុហកវគ្គេ*	*តតិយំ*	*ចុល្លបទុមជាតកំ*	*៩៥*
		ចតុត្ថំ	*មណិចោរជាតកំ*	*៩៦*
		បញ្ចមំ	*បព្វតូបត្ថរជាតកំ*	*〃*
		ឆដ្ឋំ	*វលាហកជាតកំ*	*៩៧*
		សត្តមំ	*មិត្តាមិត្តជាតកំ*	*៩៨*
		អដ្ឋមំ	*រាធជាតកំ*	*〃*
		នវមំ	*គហបតិជាតកំ*	*៩៩*
		ទសមំ	*សាធុសីលជាតកំ*	*〃*
ឆដ្ឋេ	*នតំទឡ្ហវគ្គេ*	*បឋមំ*	*ពន្ធនាគារជាតកំ*	*១០១*
		ទុតិយំ	*កេឡិសីលជាតកំ*	*〃*
		តតិយំ	*ខន្ធបរិត្តជាតកំ*	*១០២*
		ចតុត្ថំ	*វីរកជាតកំ*	*១០៤*
		បញ្ចមំ	*គង្គេយ្យជាតកំ*	*〃*
		ឆដ្ឋំ	*កុរុង្គមិគជាតកំ*	*១០៥*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

រុហកវគ្គ ទី ៥	*ចុល្លបទុមជាតក*	*ទី ៣.....................*	*៩៥*
	មណិចោរជាតក	*ទី ៤.....................*	*៩៦*
	បព្វតូបត្ថរជាតក	*ទី ៥.....................*	*″*
	វលាហកជាតក	*ទី ៦.....................*	*៩៧*
	មិត្តាមិត្តជាតក	*ទី ៧.....................*	*៩៨*
	រាធជាតក	*ទី ៨.....................*	*″*
	គហបតិជាតក	*ទី ៩.....................*	*៩៩*
	សាធុសីលជាតក	*ទី ១០.....................*	*″*
នតំទឡ្ហវគ្គ ទី ៦	*ពន្ធនាគារជាតក*	*ទី ១.....................*	*១០១*
	កេឡិសីលជាតក	*ទី ២.....................*	*″*
	ខន្ធបរិត្តជាតក	*ទី ៣.....................*	*១០២*
	វីរកជាតក	*ទី ៤.....................*	*១០៤*
	គង្គេយ្យជាតក	*ទី ៥.....................*	*″*
	កុរុង្គមិគជាតក	*ទី ៦.....................*	*១០៥*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

ឆដ្ឋេ នតំទឡ្ហវគ្គេ សត្តមំ អស្សកជាតកំ........................ ១០៥
អដ្ឋមំ សុំសុមារជាតកំ...................... ១០៦
នវមំ កក្ករជាតកំ............................ 〃
ទសមំ កន្ទគលកជាតកំ ១០៧
សត្តមេ ពីរណត្ថម្ភកវគ្គេ បឋមំ សោមទត្តជាតកំ..................... ១០៨
ទុតិយំ ឧច្ចិដ្ឋភត្តជាតកំ...................... 〃
តតិយំ ភរុរាជជាតកំ.......................... ១០៩
ចតុត្ថំ បុណ្ណនទីជាតកំ...................... ១០០
បញ្ចមំ កច្ឆបជាតកំ .... 〃
ឆដ្ឋំ មច្ឆជាតកំ ១១១
សត្តមំ សេគ្គុជាតកំ ១១២
អដ្ឋមំ កូដវាណិជជាតកំ................... 〃
នវមំ គរហិតជាតកំ ១១៣
ទសមំ ធម្មទ្ធជជាតកំ ១១៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

នតំទឡ្ហវគ្គ ទី ៦	*អស្សកជាតក*	*ទី ៧*	១០៥
	សុំសុមារជាតក	*ទី ៨*	១០៦
	កក្ករជាតក	*ទី ៩*	″
	កន្ទគលកជាតក	*ទី ១០*	១០៧
ពីរណោត្ថម្ភកវគ្គ ទី ៧	*សោមទត្តជាតក*	*ទី ១*	១០៨
	ឧច្ចិដ្ឋភត្តជាតក	*ទី ២*	″
	ករុរាជជាតក	*ទី ៣*	១០៩
	បុណ្ណនទីជាតក	*ទី ៤*	១១០
	កច្ឆបជាតក	*ទី ៥*	″
	មច្ឆជាតក	*ទី ៦*	១១១
	សេគ្គុជាតក	*ទី ៧*	១១២
	កូដវាណិជជាតក	*ទី ៨*	″
	គរហិតជាតក	*ទី ៩*	១១៣
	ធម្មទ្ធជជាតក	*ទី ១០*	១១៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

អដ្ឋមេ	*កាសាវវគ្គេ*	*បឋមំ*	*កាសាវជាតកំ.........................*	*១១៥*
		ទុតិយំ	*ចុល្លនន្ទិយជាតកំ....................*	*״*
		តតិយំ	*បុដភត្តជាតកំ ....*	*១១៦*
		ចតុត្ថំ	*កុម្ភីលជាតកំ..........................*	*១១៧*
		បញ្ចមំ	*ខន្តិវណ្ណនជាតកំ.....................*	*״*
		ឆដ្ឋំ	*កោសិយជាតកំ.......................*	*១១៨*
		សត្តមំ	*គូថបាណកជាតកំ ....*	*១១៩*
		អដ្ឋមំ	*កាមនីតជាតកំ........................*	*״*
		នវមំ	*បលាយិជាតកំ........................*	*១២០*
		ទសមំ	*ទុតិយបលាយិជាតកំ ....*	*១២០*
នវមេ	*ឧបាហនវគ្គេ*	*បឋមំ*	*ឧបាហនជាតកំ.......................*	*១២៣*
		ទុតិយំ	*វីណាថូណជាតកំ ....*	*״*
		តតិយំ	*វិកណ្ណកជាតកំ.......................*	*១២៤*
		ចតុត្ថំ	*អសិតាភុជាតកំ.......................*	*១២៥*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

កាសាវវគ្គ ទី ៨	*កាសាវជាតក*	*ទី ១......................*	*១១៥*
	ចុល្លនន្ទិយជាតក	*ទី ២......................*	*"*
	បុដភត្តជាតក	*ទី ៣......................*	*១១៦*
	កុម្ភីលជាតក	*ទី ៤......................*	*១១៧*
	ខន្តិវណ្ណនជាតក	*ទី ៥......................*	*"*
	កោសិយជាតក	*ទី ៦......................*	*១១៨*
	គូថបាណកជាតក	*ទី ៧......................*	*១១៩*
	កាមនីតជាតក	*ទី ៨......................*	*"*
	បលាយិជាតក	*ទី ៩......................*	*១២០*
	ទុតិយបលាយិជាតក	*ទី ១០...................*	*១២១*
ឧបាហនវគ្គ ទី ៩	*ឧបាហនជាតក*	*ទី ១......................*	*១២៣*
	វីណាថូនជាតក	*ទី ២......................*	*"*
	វិកណ្ណកជាតក	*ទី ៣......................*	*១២៤*
	អសិតាភុជាតក	*ទី ៤......................*	*១២៥*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា **អង្កេ**

ទុកនិបាតោ

នវមេ	ឧបាហនវគ្គេ	បញ្ចមំ	វច្ឆនខជាតកំ..........................	១២៥
		ឆដ្ឋំ	ពកជាតកំ..............................	១២៦
		សត្តមំ	សាកេតជាតកំ........................	១២៧
		អដ្ឋមំ	ឯកបទជាតកំ.........................	״
		នវមំ	ហរិតមាតជាតកំ.....................	១២៨
		ទសមំ	មហាបិង្គលជាតកំ..................	១២៩
ទសមេ	សិគាលវគ្គេ	បឋមំ	សព្វទាឋិជាតកំ......................	១៣០
		ទុតិយំ	សុនខជាតកំ..........................	״
		តតិយំ	គុត្តិលជាតកំ..........................	១៣២
		ចតុត្ថំ	វិគតិច្ឆជាតកំ..........................	״
		បញ្ចមំ	មូលបរិយាយជាតកំ................	១៣៣
		ឆដ្ឋំ	ពាលោទជាតកំ......................	១៣៤
		សត្តមំ	បាទញ្ជលិជាតកំ.....................	״
		អដ្ឋមំ	កឹសុកោបមជាតកំ..................	១៣៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

ឧបាហនវគ្គ ទី ៩	*វេច្ចនខជាតក*	*ទី ៥......................*	*១២៥*
	ពកជាតក	*ទី ៦......................*	*១២៦*
	សាកេតជាតក	*ទី ៧......................*	*១២៧*
	ឯកបទជាតក	*ទី ៨......................*	*"*
	ហរិតមាតជាតក	*ទី ៩......................*	*១២៨*
	មហាបិង្គលជាតក	*ទី ១០...................*	*១២៩*
សិគាលវគ្គ ទី ១០	*សព្វទាឋិជាតក*	*ទី ១......................*	*១៣០*
	សុនខជាតក	*ទី ២......................*	*"*
	គុត្តិលជាតក	*ទី ៣......................*	*១៣២*
	វិគតិច្ឆជាតក	*ទី ៤......................*	*"*
	មូលបរិយាយជាតក	*ទី ៥......................*	*១៣៣*
	ពាលោទជាតក	*ទី ៦......................*	*១៣៤*
	បាទញ្ជលិជាតក	*ទី ៧......................*	*"*
	កឹសុកោបមជាតក	*ទី ៨......................*	*១៣៥*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុកនិបាតោ

ទសមេ សិគាលវគ្គេ នវមំ សាលកជាតកំ ១៣៦

ទសមំ កបិជាតកំ .... 〃

តិកនិបាតោ

បឋមេ សង្កប្បវគ្គេ បឋមំ សង្កប្បរាគជាតកំ ១៣៨

ទុតិយំ តិលមុដ្ឋិជាតកំ ១៣៩

តតិយំ មណិកណ្ឋជាតកំ .... 〃

ចតុត្ថំ កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតកំ ១៤០

បញ្ចមំ សុកជាតកំ ១៤១

ឆដ្ឋំ ជរូទបានជាតកំ ១៤២

សត្តមំ គាមណិចន្ទជាតកំ ១៤៣

អដ្ឋមំ មន្ធាតុរាជជាតកំ ១៤៤

នវមំ តិរិតិវច្ឆជាតកំ ១៤៥

ទសមំ ទូតជាតកំ ១៤៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ទុកនិបាត

សិគាលវគ្គ ទី ១០	*សាលកជាតក*	*ទី ៩*......................	១៣៦
	កបិជាតក	*ទី ១០*..................	〃

តិកនិបាត

សង្កប្បវគ្គ ទី ១	*សង្កប្បរាគជាតក*	*ទី ១*......................	១៣៨
	តិលមុដ្ឋិជាតក	*ទី ២*......................	១៣៩
	មណិកណ្ឋជាតក	*ទី ៣*.....................	〃
	កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតក	*ទី ៤*......................	១៤០
	សុកជាតក	*ទី ៥*......................	១៤១
	ជរូទបានជាតក	*ទី ៦*......................	១៤២
	គាមណិចន្ទជាតក	*ទី ៧*.....................	១៤៣
	មន្ធាតុរាជជាតក	*ទី ៨*......................	១៤៤
	តិរិតិវច្ឆជាតក	*ទី ៩*......................	១៤៥
	ទូតជាតក	*ទី ១០*..................	១៤៦

មាតិកាបត្ថានិ

មាតិកា អង្កេ

តិកនិបាតោ

ទុតិយេ បទុមវគ្គេ	បឋមំ	បទុមជាតកំ............................	១៤៨
	ទុតិយំ	មុទុបាណិជាតកំ.....................	១៤៩
	តតិយំ	ចុល្លបលោភនជាតកំ.............	១៥០
	ចតុត្ថំ	មហាបនាទជាតកំ..................	″
	បញ្ចមំ	ខុរប្បជាតកំ............................	១៥១
	ឆដ្ឋំ	វាតគ្គសិន្ធវជាតកំ....................	១៥២
	សត្តមំ	សុវណ្ណកក្កដជាតកំ.................	១៥៣
	អដ្ឋមំ	អារាមទូសកជាតកំ.................	១៥៤
	នវមំ	សុជាតាជាតកំ........................	១៥៥
	ទសមំ	ឧលូកជាតកំ...........................	″
តតិយេ ឧទបានវគ្គេ	បឋមំ	ឧទបានទូសកជាតកំ..............	១៥៧
	ទុតិយំ	ព្យគ្ឃជាតកំ............................	″
	តតិយំ	កច្ឆបជាតកំ............................	១៥៨
	ចតុត្ថំ	លោលជាតកំ..........................	១៥៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

តិកនិបាត

បទុមវគ្គ ទី ២	*បទុមជាតក*	*ទី ១......................*	*១៤៨*
	មុទុបាណិជាតក	*ទី ២......................*	*១៤៩*
	ចុល្លបលោភនជាតក	*ទី ៣.....................*	*១៥០*
	មហាបនាទជាតក	*ទី ៤......................*	*"*
	ខុរប្បជាតក	*ទី ៥......................*	*១៥១*
	វាតគ្គសិន្ធវជាតក	*ទី ៦......................*	*១៥២*
	សុវណ្ណកក្កដជាតក	*ទី ៧.....................*	*១៥៣*
	អារាមទូសកជាតក	*ទី ៨......................*	*១៥៤*
	សុជាតាជាតក	*ទី ៩......................*	*១៥៥*
	ឧលូកជាតក	*ទី ១០...................*	*"*
ឧទបានវគ្គ ទី ៣	*ឧទបានទូសកជាតក*	*ទី ១......................*	*១៥៧*
	ព្យគ្ឃជាតក	*ទី ២......................*	*"*
	កច្ឆបជាតក	*ទី ៣.....................*	*១៥៨*
	លោលជាតក	*ទី ៤......................*	*១៥៩*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

តិកនិបាតោ

តតិយេ	ឧទបានវគ្គេ	បញ្ចមំ	រុចិរជាតកំ	១៦០
		ឆដ្ឋំ	កុរុធម្មជាតកំ	១៦១
		សត្តមំ	រោមជាតកំ	១៦២
		អដ្ឋមំ	មហិសជាតកំ	១៦៣
		នវមំ	សតបត្តជាតកំ	១៦៤
		ទសមំ	បូជទូសកជាតកំ	”
ចតុត្ថេ	អព្ភន្តរវគ្គេ	បឋមំ	អព្ភន្តរជាតកំ	១៦៦
		ទុតិយំ	សេយ្យជាតកំ	១៦៧
		តតិយំ	វឌ្ឍកីសូករជាតកំ	១៦៨
		ចតុត្ថំ	សិរីជាតកំ	១៦៩
		បញ្ចមំ	មណិសូករជាតកំ	”
		ឆដ្ឋំ	សាលុកជាតកំ	១៧០
		សត្តមំ	លាភគរហិកជាតកំ	១៧១
		អដ្ឋមំ	មច្ឆទានជាតកំ	១៧២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

តិកនិបាត

ឧទបានវគ្គ ទី ៣	*រុចិរជាតក*	*ទី ៥*	*១៦០*
	កុរុធម្មជាតក	*ទី ៦*	*១៦១*
	រោមជាតក	*ទី ៧*	*១៦២*
	មហិសជាតក	*ទី ៨*	*១៦៣*
	សតបត្តជាតក	*ទី ៩*	*១៦៤*
	បូជទូសកជាតក	*ទី ១០*	*"*
អព្ភន្តរវគ្គ ទី ៤	*អព្ភន្តរជាតក*	*ទី ១*	*១៦៦*
	សេយ្យជាតក	*ទី ២*	*១៦៧*
	វឌ្ឍកីសូករជាតក	*ទី ៣*	*១៦៨*
	សិរីជាតក	*ទី ៤*	*១៦៩*
	មណិសូករជាតក	*ទី ៥*	*"*
	សាលុកជាតក	*ទី ៦*	*១៧០*
	លាភគរហិកជាតក	*ទី ៧*	*១៧១*
	មច្ឆទានជាតក	*ទី ៨*	*១៧២*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា　　　　　　　　　　　　　　　　　អង្កេ

តិកនិបាតោ

បតុត្ថេ	អព្ភន្តរវគ្គេ	នវមំ	នានាឆន្ទជាតកំ	១៧៣
		ទសមំ	សីលវីមំសជាតកំ	១៧៥
បញ្ចមេ	កុម្ភវគ្គេ	បឋមំ	កទ្រូយដកេទកជាតកំ	១៧៦
		ទុតិយំ	សុបត្តជាតកំ	″
		តតិយំ	កាយនិព្វិន្ទជាតកំ	១៧៧
		បតុត្ថំ	ជម្ពូខាទកជាតកំ	១៧៨
		បញ្ចមំ	អន្តជាតកំ	១៧៩
		ឆដ្ឋំ	សមុទ្ទជាតកំ	″
		សត្តមំ	កាមវិលាបជាតកំ	១៨០
		អដ្ឋមំ	ឧទុម្ពរជាតកំ	១៨១
		នវមំ	កោមារិយបុត្តជាតកំ	១៨២
		ទសមំ	ពកជាតកំ	១៨៣

ចតុក្កនិបាតោ

បឋមេ	កាលិង្គវគ្គេ	បឋមំ	ចុល្លកាលិង្គជាតកំ	១៨៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

តិកនិបាត

អព្ភន្តរវគ្គ ទី ៤	*នានាឆន្ទជាតក*	*ទី ៩*	*១៧៣*
	សីលវីមំសជាតក	*ទី ១០*	*១៧៤*
កុម្ភវគ្គ ទី ៥	*កទ្រូយដភេទកជាតក*	*ទី ១*	*១៧៦*
	សុបត្តជាតក	*ទី ២*	*″*
	កាយនិព្វិន្ទជាតក	*ទី ៣*	*១៧៧*
	ជម្ពូខាទកជាតក	*ទី ៤*	*១៧៨*
	អន្តជាតក	*ទី ៥*	*១៧៩*
	សមុទ្ទជាតក	*ទី ៦*	*″*
	កាមវិលាបជាតក	*ទី ៧*	*១៨០*
	ឧទុម្ពរជាតក	*ទី ៨*	*១៨១*
	កោមារិយបុត្តជាតក	*ទី ៩*	*១៨២*
	ពកជាតក	*ទី ១០*	*១៨៣*

ចតុក្កនិបាត

កាលិង្គវគ្គ ទី ១	*ចុល្លកាលិង្គជាតក*	*ទី ១*	*១៨៥*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចតុក្កនិបាតោ

បឋមេ	កាលិង្គវគ្គេ	ទុតិយំ	មហាអស្សារោហជាតកំ..........	១៨៦
		តតិយំ	ឯករាជជាតកំ	១៨៧
		ចតុត្ថំ	ទទ្ទរជាតកំ............................	១៨៩
		បញ្ចមំ	សីលវីមំសជាតកំ	១៩០
		ឆដ្ឋំ	សុជាតាជាតកំ	១៩១
		សត្តមំ	បលាសជាតកំ	១៩២
		អដ្ឋមំ	ជវសកុណជាតកំ....................	១៩៣
		នវមំ	ឆវជាតកំ	១៩៤
		ទសមំ	សយ្ហជាតកំ	១៩៥
ទុតិយេ	បុចិមន្ទវគ្គេ	បឋមំ	បុចិមន្ទជាតកំ	១៩៧
		ទុតិយំ	កស្សបមន្ទិយជាតកំ...............	១៩៨
		តតិយំ	ខន្តិវាទិជាតកំ.........................	១៩៩
		ចតុត្ថំ	លោហកុម្ភិជាតកំ...................	២០០
		បញ្ចមំ	មំសជាតកំ.............................	២០១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ចតុក្កនិបាត

កាលិង្គវគ្គ ទី ១	*មហាអស្សារោហជាតក*	*ទី ២......................*	*១៨៦*
	ឯករាជជាតក	*ទី ៣......................*	*១៨៧*
	ទទ្ទរជាតក	*ទី ៤......................*	*១៨៩*
	សីលវីមំសជាតក	*ទី ៥......................*	*១៩០*
	សុជាតាជាតក	*ទី ៦......................*	*១៩១*
	បសាសជាតក	*ទី ៧......................*	*១៩២*
	ជវសកុណជាតក	*ទី ៨......................*	*១៩៣*
	ឆវជាតក	*ទី ៩......................*	*១៩៤*
	សយ្ហជាតក	*ទី ១០....................*	*១៩៥*
បុចិមន្ទវគ្គ ទី ២	*បុចិមន្ទជាតក*	*ទី ១......................*	*១៩៧*
	កស្សបមន្ទិយជាតក	*ទី ២......................*	*១៩៨*
	ខន្តិវាទិជាតក	*ទី ៣......................*	*១៩៩*
	លោហកុម្ភិជាតក	*ទី ៤......................*	*២០០*
	មំសជាតក	*ទី ៥......................*	*២០១*

២៦៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចតុក្កនិបាតោ

ទុតិយេ	បុចិមន្ទវគ្គេ	ឆដ្ឋំ	សសបណ្ឌិតជាតកំ.................	២០២
		សត្តមំ	មតរោទនជាតកំ.....................	២០៣
		អដ្ឋមំ	កណវេរជាតកំ........................	២០៤
		នវមំ	តិត្តិរជាតកំ.............................	២០៥
		ទសមំ	សុចជជាតកំ...........................	២០៦
តតិយេ	កុដិទូសកវគ្គេ	បឋមំ	កុដិទូសកជាតកំ......................	២០៨
		ទុតិយំ	ទុទ្ទុភាយជាតកំ.......................	២០៩
		តតិយំ	ព្រហ្មទត្តជាតកំ.......................	២១០
		ចតុត្ថំ	ចម្មសាដកជាតកំ....................	២១១
		បញ្ចមំ	គោធជាតកំ............................	២១២
		ឆដ្ឋំ	កក្ការុជាតកំ............................	២១៣
		សត្តមំ	កាកាតិជាតកំ..........................	២១៤
		អដ្ឋមំ	អននុសោចិយជាតកំ.............	២១៥
		នវមំ	កាឡពាហុជាតកំ....................	២១៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ចតុក្កនិបាត

បុចិមន្ទវគ្គ ទី ២	*សសបណ្ឌិតជាតក*	*ទី ៦......................*	២០២
	មតរោទនជាតក	*ទី ៧.....................*	២០៣
	កណវេរជាតក	*ទី ៨......................*	២០៤
	តិត្តិរជាតក	*ទី ៩......................*	២០៥
	សុចជជាតក	*ទី ១០...................*	២០៦
កុដិទូសកវគ្គ ទី ៣	*កុដិទូសកជាតក*	*ទី ១......................*	២០៨
	ទុទ្ទុភាយជាតក	*ទី ២......................*	២០៩
	ព្រហ្មទត្តជាតក	*ទី ៣.....................*	២១០
	ចម្មសាដកជាតក	*ទី ៤......................*	២១១
	គោធជាតក	*ទី ៥......................*	២១២
	កក្ការុជាតក	*ទី ៦......................*	២១៣
	កាកាតិជាតក	*ទី ៧.....................*	២១៤
	អននុសោចិយជាតក	*ទី ៨......................*	២១៥
	កាឡពាហុជាតក	*ទី ៩......................*	២១៦

២៦៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចតុក្កនិបាតោ

តតិយេ កុដិទូសកវគ្គេ ទសមំ សីលវីមំសជាតកំ ២១៧

ចតុត្ថេ កោកិលវគ្គេ បឋមំ កោកាលិកជាតកំ ២១៩

ទុតិយំ រថលដ្ឋិជាតកំ ២២០

តតិយំ គោធជាតកំ ២២១

ចតុត្ថំ រាជោវាទជាតកំ ២២២

បញ្ចមំ ជម្ពុកជាតកំ ២២៣

ឆដ្ឋំ ព្រហាឆត្តជាតកំ ២២៤

សត្តមំ បីឋជាតកំ ២២៥

អដ្ឋមំ ថុសជាតកំ ២២៦

នវមំ ពាវេរុជាតកំ ២២៧

ទសមំ វិសយ្ហជាតកំ ២២៨

បញ្ចមេ ចុល្លកុណាលវគ្គេ បឋមំ កុណ្ឌលិកជាតកំ ២៣០

ទុតិយំ វានរជាតកំ ២៣១

តតិយំ កុន្តិនីជាតកំ ២៣២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ចតុក្កនិបាត

កុដិទូសកវគ្គ ទី ៣ សីលវីមំសជាតក ទី ១០ .... ២១៧
កោកិលវគ្គ ទី ៤ កោកាលិកជាតក ទី ១ .... ២១៩
រថលដ្ឋិជាតក ទី ២ .... ២២០
គោធជាតក ទី ៣ .... ២២១
ភជោវាទជាតក ទី ៤ .... ២២២
ជម្ពុកជាតក ទី ៥ .... ២២៣
ព្រហាឆត្តជាតក ទី ៦ .... ២២៤
បីឋជាតក ទី ៧ .... ២២៥
ថុសជាតក ទី ៨ .... ២២៦
ពាវេរុជាតក ទី ៩ .... ២២៧
វិសយ្ហជាតក ទី ១០ .... ២២៨
ចុល្លកុណាលវគ្គ ទី ៥ កុណ្ឌលិកជាតក ទី ១ .... ២៣០
វានរជាតក ទី ២ .... ២៣១
កុន្តិនីជាតក ទី ៣ .... ២៣២

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចតុក្កនិបាតោ

បញ្ចមេ ចុល្លកុណាលវគ្គេ ចតុត្ថំ អម្ពជាតកំ ២៣៣
បញ្ចមំ គជកុម្ភជាតកំ ២៣៤
ឆដ្ឋំ កេសវជាតកំ ២៣៥
សត្តមំ អយកូដជាតកំ ២៣៦
អដ្ឋមំ អរញ្ញជាតកំ ២៣៨
នវមំ សន្ធិភេទជាតកំ ២៣៩
ទសមំ ទេវតាបញ្ហជាតកំ ២៤០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ចតុក្កនិបាត

ចុល្លកុណាលវគ្គ ទី ៤ អម្ពជាតក ទី ៤......................២៣៣
គជកុម្ភជាតក ទី ៥...................... ២៣៤
កេសវជាតក ទី ៦...................... ២៣៥
អយកូដជាតក ទី ៧..................... ២៣៦
អរញ្ញជាតក ទី ៨...................... ២៣៨
សន្ធិភេទជាតក ទី ៩...................... ២៣៩
ទេវតាបញ្ហជាតក ទី ១០.................. ២៤០